

dolenjka, d.d.
NOVO MESTO

V času od 15. maja do 30. maja 1999 vam v naših prehrabrenih prodajalnah nudimo blago po ugodnih cenah:

AKCIJSKA CENA	659,00 SIT/zav
jabolčni sok Frupi 6/1 Vital	119,00 SIT/kos
bita orange light Frucati, 1,5 lit.	539,00 SIT/kos
olje Zvezda, rastl. PET 2/1	279,00 SIT/kos
olje Zvezda, rastl. PET 1/1	1.233,00 SIT/kg
čajna salama VP Pomurka	

Poleg navedenih artiklov vam nudimo še 30 artiklov po akcijskih cenah.
V soboto, 22. maja, bo od 7. do 19. ure odprta prodajalna MARKET na RAGOVSKI CESTI v Novem mestu.

DOLENJSKI LIST

Št. 20 (2595), leto L • Novo mesto, četrtek, 20. maja 1999 • Cena: 210 tolarjev

ISSN 0416-2242

vaš četrtkov prijatelj
DOLENJSKI LIST

SREČANJE MLADIH TEHNIKOV

VAVTA VAS - Regijski center Zveze za tehnično kulturo Slovenije za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje je na osnovni šoli Vavta vas prejšnji petek organiziral 22. občinsko in 17. regijsko srečanje mladih tehnikov osnovnih šol iz Dolenjske, Bele krajine, Posavja in Kočevja. Udeležilo se ga je 228 tekmovalcev in 54 mentorjev iz 30 osnovnih šol. Pomerili so se v večih najrazličnejših tehničnih panogah, najboljši pa se bodo udeležili 7. državnega srečanja mladih tehnikov, ki bo 5. junija v Luciji.

Avto GALANT

izpušne cevi
montaža

Ob potoku 10, Novo mesto
tel.: 068/322-643, 322-278
fax: 068/323-585

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o.
PE NOVO MESTO

* Odkup in prodaja delnic
* Upravljanje s finančnim premoženjem

BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija), ☎ 068/342-410
BPH, Rimska cesta 11, Trebnje, ☎ 068/460-730
BPH, Kolodvorska ul. 4, Črnomelj, ☎ 068/56-480

KLJUČNO POTEZO
POTREBUJETE KLJUČ. ČE V TEM ČASOPISU
MORDA NI VLOŽEN, GA DOBITE V SALONU
RENAULT.

NAKUP!
[vsak šteje]

Od 1. maja se vsi nakupi
z Merkurjevimi karticami
seštevajo in prinašajo
dodatne ugodnosti.

MERKUR
...je naš svet

PRILožNOSTI POSAVSKEGA GOSPODARSTVA

Izkoristiti naložbo stoletja!

Na pogovoru s posavskimi gospodarstveniki v Sevnici podpredsednik vlade Marjan Podobnik menil, da Posavčani ne bi smeli zamuditi priložnosti ob gradnji HE na Savi

SEVNICA - Čeravno posavsko gospodarstvo z dosežki v zadnjem času ne vliva ravno optimizma, ampak prej nasprotno, je po nič kaj spodbudnem poročilu direktorja območne gospodarske zbornice Valentina Dvojmoča o nezavidljivem položaju gospodarstva v Posavju podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik na pogovoru pretekli petek v Sevnici menil, da ima Posavje s projektom stoletja, to je z naložbo okrog 100 milijard tolarjev v izgradnjo verige spodnjosavskih vodnih elektrarn, priložnost, kakršne regija še dolgo ne bo imela.

Če bo pogodba podpisana tako, kot je bilo zastavljeno, bosta imeli od tega korist regija in država. Pri tem je pozitivno, da prihaja zdrav tuj kapital, za posavsko gospodarstvo pa bi bilo zelo pomembno, da bi si pridobilo ob tej naložbi čim boljše reference.

Minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjan Senjur je poudaril, da so bili še pred enim mesecem v skrbih zaradi negativnega vpliva gospodarskih gibanj v svetu na naše razmere, zdaj pa so kazalci kar spodbudni. Zaradi vojne v ZRJ bi utegnile nastati večje težave, če bi se naftnemu embargu pridružil še ekonomski. Slovenija je izvozila v Jugoslavijo za okrog 100 milijonov dolarjev, v Makedonijo za 160, na Hrvaško pa že kar 800 milijonov dolarjev.

Po mnenju predsednika Združenja podjetnikov Posavja Emila Vehovarja posavsko gospodarstvo nezadržno drsi proti dnu, kar kaže tudi na to, da so bili v regiji slabi direktorji, sicer ne bi šlo toliko firm na boben. Vehovar je prepričan, da bodo podjetniki pripravljeni na davek na dodano vrednost (DDV), močno pa dvomi, da bo to uspelo tudi državi in njenim službam, predvsem davkarji, z istimi ljudmi kot poprej in s pre-

živeli prijem. Direktor Stille-sa Aleksander Hatlak je izrazil upanje, da se Stilles, potem ko je lani prvič po dolgotrajni sanaciji dosegel pozitiven rezultat, ne bo znašel na spisku podjetij za zaplnitev privatizacijske vrzeli. Po njegovem Stil-

TORTA ZA 11. OBLETNICO SLS - Na slovesnosti ob 11. obletnici SLS so se v jedilnici sevnške Lisce pretekli petek zbrali številni lokalni prvaki stranke in seveda skoraj celotna garnitura ministrov in osrednjega vodstva SLS skupaj z Janezom in Marjanom Podobnikom ter dr. Francem Zagožnom. Slednja sta tudi razrezala torto (na posnetku), ki jo je za rojstni dan SLS pripravila sevnška podružnica SLS na čelu z Romanom Žvegljem, ki je tudi najprej pozdravil okrog 300 gostov. Besedo je dal če ustanovnemu članu SLS, znanemu vinogradniku Stanku Čurinu in sevnškemu županu Kristijanu Jancu. V kulturnem sporedu so sodelovali vokalna skupina Corona, pevci s Studenca in Cvetka Imperl. (Foto: P. P.)

OB OPOZORILNI STAVKI V REVOZU

Klečeplazna izjava in sindikalno perje

Ob opozorilni stavki v Revozu Sindikat Revoz - SDR z "ajzenponarskimi" prisposodobami obračunava z Neodvisnim sindikatom

NOVO MESTO - Sindikat Revoz - SDR je prejšnjo sredo organiziral enourno opozorilno stavko, ker se uprava Revoza ni odzvala na njihove stavkovne zahteve. Stavka je trajala od 10. do 11. ure. Po trditvah stavkovnega odbora je stavka povsem uspela, saj se je, kot piše v njihovem sporočilu, "ustavila kompletna proizvodnja". "Vodstvo sicer skuša protizakonito pridobljene podpise, predvsem pisarniških delavcev, izkoristiti v medijih, kot da stavke ne podpirajo vsi zaposleni," piše v obvestilu stavkovnega odbora. (Vsi navedki so dobesedni in nelektorirani.)

"Vendar so tiho podpora dali tudi ti delavci. Res pa je, da se morajo tudi ti, kljub velikemu strahu za svoja delovna mesta, zavedati, da dohodek tovarne prinašajo vozila, ki jih izdelujejo proizvodni delavci." Pisarniškim delavcem v nadaljevanju povedo, da so tudi oni deležni povišanja plač, ki jim ga izborijo tisti, ki stavkajo. "V podjetju sta formalno še dva sindikata, ki imata skupaj zelo malo članov, njuno vodstvo pa se ne trudi za uresničitev delavčevih pravic," piše še v sporočilu.

V enem od sporočil pa stavkovni odbor SDR v glavnem obračunava z Neodvisnim sindikatom Revoz oziroma z njegovim predsednikom. Sporočilo se začne

takole: "Včeraj dopoldne smo bili priča 'sindikalnemu orgazmu' s strani predsednika 'Neodvisnega' sindikata Revoz Andreja Rajka, kateri je z nekakšno klečeplazno

VSTOP PREPOVEDAN - Uprava Revoza ni dovolila, da bi novinarska konferenca, ki jo je pred stavko sklical stavkovni odbor, potekala znotraj tovarne, češ da gre za politične in ne sindikalne zahteve. Na fotografiji: zunanji član stavkovnega odbora in podpredsednik SZS Alternativa Albert Pavlič in predsednik Sindikata Revoz SDR Janez Jakša (prvi in drugi z leve) ter Anton Repovž (desni), direktor službe za stike z javnostjo v Revozovi tovarni. (Foto: A. B.)

Danes na Otočcu forum odličnosti in mojstrstva

Že enajstič, z bogatim sporedom prispevkov

OTOČEC - pod vodilom "Iz majhnega raste odličnost", kar naj bi pomenilo, da se možnost, biti odličen, skriva v vsakem izmed nas, bo danes in jutri na Otočcu v Šport hotelu potekal 11. forum odličnosti in mojstrstva, ki ga prireja Društvo ekonomistov Dolenjske in Bele krajine v sodelovanju z ministrstvom za znanost in z gospodarsko zbornico. S svojimi prispevki bodo nastopili predstavniki najpomembnejših državnih ustanov in oblasti.

Otvoritveni nagovor bo imel dr. Janez Podobnik, predsednik državnega sveta, ki bo podelil tudi velike nagrade odličnosti in mojstrstva. Guverner Banke Slovenije dr. France Arhar bo govoril o slovenskem tolarju v globalnem svetu, Prešernov nagajenec književnik Saša Vuga bo razpravljal o poteh in stranpoteh slovenske odličnosti, dr. Lojze Sočan bo govoril o elementih odličnosti v slovenskem gospodarstvu, dr. Jože Gričar pa o informacijski dejavnosti v službi odličnosti. V popoldanskem delu prvega dne bodo nastopili še: dr. Dušan Mramor, dr. Stane Možina, dr. Bogdan Topič, Rudi Bric, mag. Janez Kure, zvečer pa bo v čast foruma nastopila flavtistka Irena Grafenauer ob spremljavi klarinetista Mateja Bekavca.

V petkovem dopoldanskem delu bodo s svojimi prispevki nastopili: dr. Tea Petrin, nova ministrica za gospodarstvo, dr. Marko Kranjec, veleposlanik v Bruslju, ter dr. Ivan Turk, dr. Vladimir Nanut, dr. Sanja Rozman in dr. Stane Granda, ki bodo govorili o odličnosti vsak na svojem področju delovanja.

- n

Berite danes

- stran 3:
• **Umiranje dolenjskega Rima**
- stran 5:
• **Tudi v Ribnici zelo razburljiva razprava o plačah**
- stran 6:
• **Pat pozicija ob sklepu o Komunalni**
- stran 9:
• **Jutri se začne Vinska vigred**
- stran 10:
• **50 let Glasbene šole Krško**
- stran 11:
• **"Če ga ne bi ustrelil jaz, bi on mene!"**
- stran 22:
• **Iz ljubezni do slovenščine in Slovencev**

ZAKLJUČEK REMONTA V JEDRSKI ELEKTRARNI

KRŠKO - V torek ob 13.07 so jedrsko elektrarno v Krškem znova vključili v elektroenergetsko omrežje. S tem se je zaključil letošnji redni letni remont, ki so ga začeli 29. marca. Med remontom so vložili v sredico 32 svežih gorivnih elementov od skupno 121. Opravili so pregled reaktorske črpalke, še zadnjič pred zameno načrtovano za prihodnje leto, so pregledali in sanirali cevi uparjalnikov ter opravili druga vzdrževalna dela. V remontu so ob tem tudi uvedli rešitve, kot so sporočili iz jedrske elektrarne, ki izhajajo iz svetovnih varnostnih standardov in spoznanj ter lastnih obratovalnih izkušenj.

Je res preveč kulture?

Pred več leti, ko smo na uredništvu še redno z anketami ugotavljali, kakšna so mnenja naših bralcev o časopisu, sem med odgovori na vprašanje, česa je v Dolenjskem listu preveč, naletel na trditev, ki se mi je trdovratno zapisila v spomin in se je nikakor ne morem znebiti. Kot nekakšna nadležna žuželka pobrneva v možganih in se ob najrazličnejših priložnostih trmasto oglašuje, enkrat prav obešenjaško humorno, drugičkrat z nadihom nekakšne žalostne polresničnosti. Eden od anketirancev je namreč napisal: "V Dolenjcu je preveč kulture!" Preveč kulture, torej. Najbrž res preveč za možakarja, ki je bil v življenju očitno deležen v zelo skopih odmerkih, o čemer je izdajalsko pričala zapisana beseda "kultura". A kako neki naj bo kulture kje sploh preveč? Kako naj bo preveč nečesa, kar nas plemeniti, bogati v najmanj minljivem naše minljivosti? Nikakor ne! Kulture ni nikoli preveč, kvečjemu premalo! Ali pač?

Te in prihodnje dni, ko se v Novem mestu, Krškem, Brežicah in še kje dogaja pravi ognjemet kulturnih prireditev, si ne morem kaj, da ne bi premišljal, ali ne bo kar na devetih od desetih dogodkov prisotna le skromna peščica "potrošnikov kulture", ali ne bodo dvorane, razstavišča, predavalnice in druga prizorišča bolj prazna kot polna, ali ne bo na prireditvah prevladovala tista nelagodnost zaradi sramu ob dejstvu, da sta število nastopajočih in občinstva skoraj povsem enaka? Kadar je tako - tako pa je žal kar prevečkrat - se porogljivo oglasi iz spomina: "Preveč kulture!" In ne gre drugače, kot da prikrižam. Da, res, preveč, očitno preveč za naše majčkene kulturne želodčke, skrčene ne od pomanjkanja, ampak od prevladujoče kulturne anoreksije.

MILAN MARKELJ

VREME

Danes in jutri bo še nestalno vreme s popoldanskimi plohami in nevihtami, v soboto in nedeljo pa bo več sonca.

Leto dni prometnega zakona

Leto dni po uveljavitvi zakona o varnosti cestnega prometa v javnosti ni več tistega preplaha, ki je nastal lani, ko je omenjeni predpis začel delovati uradno. Zakonodajalec je za kaznovanje kršiteljev takrat vpeljal kazenske točke, možnost odvzema voznškega izpita in visoke denarne kazni. Podobno, kot so lani menili mnogi, da so tovrstna zakonska določila v nekaterih pogledih prestroga, tudi zdaj zakonu odrekajo pravo mero za posamezne vrste prekrškov. Je, na primer, neobvladljiva vožnja pijanca enaka neprizanim lučem pri normalni dnevni vidljivosti ali prekoračitvi hitrosti za nekaj kilometrov na pregledni cesti skozi razmaknjeno vas? Na tako in podobna vprašanja, ki se obvezno pojavljajo v zvezi z zakonom o varnosti cestnega prometa, v praksi odgovarjajo policisti. Ti so sito za velike in male prekrške. Usposobljeni naj bi bili za to, da na kraju samem v trenutku pravilno presodijo, ali gre za hudo kršitev, ki se ponavlja, ali za domala neškodljiv, zgolj slučajen dogodek. Morda tako tudi je v praksi. O vaših izkušnjah glede uresničevanja prometnega zakona v minulem letu dni smo vpraševali v tokratni anketi. Se strinjate s tistimi, ki odgovarjajo, da vozniki izza šankov sedajo za volan bolj trezni kot pred letom dni ali sploh nič pijani? Kako je po vašem s hitrostjo vožnje? Bi morda odpravili kazenske točke ali bi jih zamenjali s kakim strožjim ukrepom?

PETER BADOVINAC, gostilničar z Jugorja pri Metliki: "Učinkovitost zakona se pozna na cesti med Novim mestom in Metliko, kjer policisti stojijo po ves dan. S tem se strinjam. Moti me, da morajo vozniki pihati, saj to pokvari prijetno vzdušje ob obisku Bele krajine. V gostilni se pozna, da ljudje manj pijejo. Z odvzedom voznškega dovoljenja bi bil marsikdo ob kruhu."

JOŽE MIHELIČ, mesar iz Vlnice: "Zakon je prestroj. Res je, da je na cestah večja disciplina kot prej, a ljudje so prestrašeni. Zakon bi moral biti bolj blag. Mislim, da ne bi smeli kaznovati voznikov, ki podnevi pozabijo prižgati luči. Alkotest sedaj za nekatere velja, za druge pa ne. Prehuda kazen je tudi, da morajo ob večjih prekrških ljudje še enkrat opravljati voznški izpit."

ALOJZ GREGORČIČ, podjetnik iz Mokronoga: "Nič boljša ni prometna varnost, odkar je v veljavi novi prometni zakon. Veliko sem na cesti in se mi zdi, da ljudje še vedno vozijo prehitro in da kar radi pregloboko pogledajo v kozarec, kadar so za volanom. Zatorej me ne preseneča tako veliko število prometnih nesreč na naših cestah in na žalost tudi mrtvih in telesno poškodovanih."

MARTINA BIZJAK, gospodinja iz Sevnice: "Pozdravljam takšen zakon, ki bo dejansko učinkovito preprečeval naraščanje prometnih nesreč, tudi z najhujšimi posledicami. Ker zdajšnji ni dal najboljših rezultatov bi ga morali dopolniti tako, da bi policisti lahko stopili na prste tistim, ki najpogosteje s svojim obnašanjem na cestah ogrožajo tudi življenja drugih udeležencev v prometu."

SANDI PETRIČ, carinik iz Krškega: "Smisel prometnega zakona je bil umirjanje prometa, kar je do neke mere tudi doseženo. Prav je, da so kazni visoke, vprašanje je, ali se zakon uresničuje pravilno. Policija je premo prožna. Za nekoga je kazen vzgojna, za drugega prehuda. Če je npr. že 15 let brez prekrška, bi ga morala policija tretirati drugače kot večnega kršitelja."

MELITA LESKOVEC, delavka iz Brežic: "Tistemu, ki bi ga dobili pijanega, bi morali za stalno vzeti voznško dovoljenje. Enako bi morali narediti, ko kdo z avtom divja po cesti, saj je zaradi pijanosti in hitre vožnje največ gorja v prometu. Če bi tako vzeli voznško dovoljenje, mislim, da bi se marsikdo obnašal za volanom drugače. V tem pogledu je prometni zakon še premil."

JOŽE HUĐELJA, upokojenec iz Novega mesta: "Če je na račun novega zakona o varnosti v cestnem prometu v enem letu ugasnilo 25 življenj manj, je to zelo velik uspeh. Opažam, da sedaj ljudje vozijo počasneje, v družbah se manj pije, nekateri gostinski lokali pa so organizirali celo prevoze. Žal pa se zakon ni dotaknil mladih, ki so še vedno preveč hitri in nestrpni."

FRANCE BENČINA, lesarski tehnik iz Sodražice: "V nekaterih zadevah se je zakon obnesel, problem pa je, ker se ne izvaja dosledno. Hitrost ostaja največji problem, pri tem tudi policija ne more storiti več. Zoper točke nisem in poznam nekatere, ki so jih že dobili. Kazni so previsoke glede na naše plače. Preseneča me, da tak sistem imamo. V Nemčiji so ga opustili."

STANKO KOMAC, upokojenec iz Kočevja: "Zakon je dobro zastavljen in je prinesel nekaj pozitivnega, zato ni prav, da se ne izvaja. Še vedno se pije, nepravilno prehiteva, omejitve hitrosti tudi malokdo upošteva. Ponekod so tudi znaki čudno postavljene, vendar je glavni razlog nizka osveščenost voznikov. Policija ne more stati na vsakih 10 metrov. Sodniki bi bili lahko strožji."

Klečeplazna izjava...

(Nadaljevanje s 1. strani)

danes doumeli resničnosti položaja delavcev v Revozu, kakor tudi ne funkcije sindikata." Potem pa z "ajzenponarskimi" prispodobami povedo, da maloštevilni člani Neodvisnega sindikata Revoz "počasi spoznavajo, da bo potrebno stopiti iz tega vlaka, katerega upravljajo osebe, katere imajo v voznem redu za sebe končno postajo 'Privilegij'. Za ostale pa se predvideva postaja 'Dolgi nos'. Toda na njihovo žalost in veselje ostalih tega ne bodo nikoli dosegli. Kajti na njihovi izredni vožnji jim je njihovo nakano razkrinkal tako upravljalca glavnih tirov SZS Alternativa, Sindikat Revoz - SDR kakor tudi zaposleni v Revozu in širše v Sloveniji. Kretnica bo trdno stala v smeri končne postaje 'Pravica - Solidarnost'."

Po podatkih Revozove službe za stike z javnostjo je od okoli 1.150 ljudi, kolikor jih je delalo prejšnjo sredo v dopoldanski izmeni, 480 prostovoljno podpisalo izjavo, da v stavki ne bodo sodelovali; večina od teh jih je iz tako imenovanih spremljevalnih služb.

V četrtek, dan po stavki, je Sindikat Revoz - SDR upravi podjetja poslal poziv za pogajanja o stavkovnih zahtevah. SDR zahteva, da pogajanja potekajo izključno z njihovo pogajalsko skupino in drugima v Revozu delujočima sindikatoma, Neodvisnemu sindikatu in SKEI odrekata pravico do pogajanja, češ da se le Sindikat Revoz - SDR bori za koristi svojih članov in drugih zaposlenih v Revozu, medtem ko druga dva sindikata "le navidezno delujeta v korist svojega članstva".

A. B.

Po aferi Holmec še Medvedjek?

Izredna seja IO SKD - Protesti zoper izjavo poslanca in župana Pungartnika

TREBNJE - V ponedeljek popoldne se je v Trebnjem na izredni seji na zahtevo tukajšnjega občinskega odbora sestal izvršilni odbor SKD. To zahtevo so Trebnjanci poslali predsedniku SKD Lojzetu Peterletu, kajti z velikim presenečenjem in nezadovoljstvom so sprejeli izjavo poslanca LDS v državnem zboru in trebnjskega župana Cirila Metoda Pungartnika o dogodkih na Medvedjeku pri Trebnjem med osamosvojitveno vojno.

Pungartnik je v zvezi s to bitko, ko je agresorska JA napadla Slovenijo, slovenske vojske in policiste označil kot "tiste fante, ki so se martinčkali in sončili po travniku". S to izjavo je po mnenju SKD

Pungartnik vrgel temno senco na vsa prizadevanja v času osamosvojitve. Izjava je prizadela predvsem tiste, ki so sodelovali v vojni dogodkih na Medvedjeku in zadržali sovražno okopno kolono ter doživeli napad sovražnega letalstva. Predsednik OO SKD Trebnje Marjan Zupančič meni, da Pungartnikova izjava prizadene tudi vse občane občine Trebnje, ki so sodelovali v tej bitki, vsekakor pa se žali tudi spomin na vse padle za osamosvojitve Slovenije, posebej pa padle žrtve na Medvedjeku.

IO SKD najostreje protestira proti Pungartnikovu neresničnemu prikazovanju in omalovaževanju bojev na Medvedjeku, kjer so dole-

njski teritorialci uspešno zadržali velik del oklepne sile agresorske JA. Ob tem ko IO SKD izraža vsem teritorialcem, ki so držali Medvedjek, hvaležnost in spoštovanje, ocenjujejo, da gre po neuspelem poskusu

* Ciril Pungartnik je v zvezi z obtožbami SKD izjavil, da je povedal le to, kar se je resnično dogajalo, tudi zato, ker Peterle vedno govori, da mu gre le za resnico. Naj jo potem sliši!

blatenja boja za osamosvojitve na Koroškem zdaj še za podoben poskus na Dolenjskem.

P. P.

Kako z mladoletnimi prestopniki?

Unicef in Pravna fakulteta na Otočcu organizirala posvet o otrocih in mladoletnikih

OTOČEC - Slovenski odbor za Unicef in Pravna fakulteta iz Ljubljane sta prejšnjo sredo in četrtek na Otočcu organizirala izrazito interdisciplinaren strokovni posvet z naslovom "Otroci in mladoletniki z odklonskim vedenjem v postopkih pred državnimi organi".

Predavatelji so predstavili delovanje različnih ustanov pri obravnavi odklonskega vedenja otrok in mladoletnikov in kritično ovrednotili obstoječa postopkovna pravila ter predlagali nekatere spremembe.

Strokovni vodja seminarja dr. Alenka Šelih, profesorica za kazensko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, je pripravila zgodovinski pregled mladoletniškega kazenskega prava. Ob koncu 20. stoletja bo sto let, odkar so

ustanovili prvo sodišče za mladoletnike. Potem so se izoblikovali različni modeli mladoletniškega kazenskega prava in sodstva, najbolj znana sta sodni model, ki se precej približuje kazenskemu modelu za polnoletne in socialno varstveni, ki poudarja prevzgojo mladoletnika. Ker se je mladoletniško prestopništvo v zadnjih desetih letih predvsem v razvitih državah močno povečalo in postajajo kazniva dejanja vse težja, storilci pa vse mlajši, je vprašanje, ali so obstoječe oblike pravnega reguliranja, še ustrezne. Najbolj radikalni se zavzemajo za odpravo tega sistema, vendar dr. Šelihova meni, da bi se s tem vrnila tja, kjer smo bili pred sto leti, in predlagala, da bi bilo še najbolj obstoječi sistem prilagoditi novim zahtevam. Šelihova je tudi ocenila, da so predavanja pokazala izrazito spoštovanje do otroka do 18. leta starosti in tudi do njegovih pravic.

Takšno raven obravnave bi bilo treba zadržati in še izboljšati.

J. DORNIŽ

S POSVETA NA OTOČCU - Na posvetu o odklonskem vedenju otrok in mladoletnikov so sodelovali predavatelji s petih fakultet in dveh iz tujine. Na fotografiji je prva z desne strokovni vodja seminarja prof. dr. Alenka Šelih.

PRENOVLJEN BOLNIŠNIČNI ODDELEK - V ponedeljek, 17. maja, so v novomeški bolnišnici odprli prenovljene prostore nevropsihiatričnega oddelka. Obnova in ureditev oddelka - gre za 570 m² površin - je veljala do 38 milijonov tolarjev. Kot je povedala v.d. direktorice novomeške bolnišnice Mira Retelj, so precej denarja pri obnovi oddelka prihranili s tem, ker so veliko del opravili delavci bolnišničnih tehničnih služb, ki so delali cele dneve, marsikdaj tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. Nevropsihiatrični oddelek ima sedaj 10 sob s po tremi posteljami, eno dvoposteljno sobo in dve nadstandardni enoposteljni sobi. Na nevropsihiatričnem oddelku, katerega predstojnik je dr. Željko Bošnjak, dela 23 ljudi, od tega 5 zdravnikov in klinični psiholog. Oddelek deluje od leta 1972 in v tem času se je na njem zdravilo okoli 20.000 bolnikov. Na sliki spredaj: predstojnik oddelka dr. Željko Bošnjak, v.d. direktorice bolnišnice Mira Retelj in v.d. strokovnega vodje bolnišnice dr. Jože Smodej. (Foto: A. Bartelj)

SINDIKAT V SLUŽBI POLITIKE

Stavka izgubila nedolžnost

Enourna opozorilna stavka prejšnjo sredo v novomeški Revozovi tovarni, zlasti pa dogajanja pred njo in po njej, je razkrila tudi neleppe stvari. Stavka kot način boja delavcev za njihove pravice je v Revozu izgubila nedolžnost.

Vprašanje, kaj je vodilo vodstvo sindikata delavcev Revoza SDR, da je na prvo mesto stavkovnih zahtev postavilo odkrito politično zahtevo, je zgolj retorično. Ga pač vodijo politični motivi in sledi svojim ali svojih šefov političnim ciljem. Kako bi se sicer na prvem mestu lahko znašla zahteva, da se mora slovenska vlada pred nadaljnjo obravnavo predloga zakona o delovnih razmerjih dogovarjati s Slovensko zvezo sindikatov Alternativa? Soustanovitelj Alternative je Revozov sindikat SDR, Nobena skrivnosti pa ni, da je vodstvo Alternative močno naklonjeno Socialdemokratski stranki.

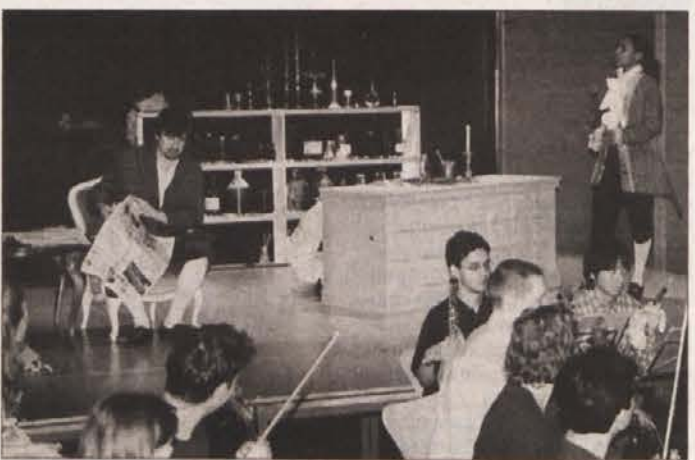
Pri nas se vsaka stvar spridi in spreverže. Tudi v razvitih demokracijskih državah so sindikati naklonjeni eni ali drugi politični ali nazorski opredelitvi. A nobenemu ne pride na misel, da bi postal orodje te ali one stranke v boju za oblast. Pri nas pa se stranke na vse kriplje trudijo, da bi dosegle tisto, kar vse po vrsti najbolj zamerijo prejšnjemu enopartijskemu sistemu: da si je po-

dredil gospodarstvo, medije, sindikate, skratka, da je monopoliziral moč in oblast.

Seveda je tako "sindikarno" zahtevo vodstvo Revoza z veseljem pograbilo, jo proglasilo za politično ter to uporabilo pri spodbujanju upravičenosti stavke. Pa tudi nekatere druge stavkovne zahteve so take, da jih upravi ni bilo težko spodbijati.

Seveda so sindikalne zahteve Revozovih delavcev potrebne in upravičene. Prav je, da se bore za boljše delovne razmere in boljše plače. Cena dela v nobeni Renaultovi tovarni ni tako nizka kot v Novem mestu. Dolenjski delavec dela najbolj kvalitetno za najmanjše plačilo. A si bo to, kar mu gre, težko izbral ob takim sindikalnem delovanju. Sindikat Revoz - SDR oziroma njegovo vodstvo si je vzelo izključno pravico za sindikalno delovanje v Revozu in z ostalimi v Revozu delujočima sindikatoma ne samo ne sodeluje, ampak ju, še posebej Neodvisni sindikat in njegovega predsednika, celo prezirljivo in žaljivo omalovažuje. Od zmerjanja, metanja polen pod noge ter razkazovanja perja in ostrog sindikalnih petelinov bodo imeli delavci samo škodo. Imajo pa od petelinjih bojev eni vedno korist. Pa še uživajo pri tem.

ANDREJ BARTEJ

HAYDNOV LEKARNAR V NOVMEM MESTU - Študentje salzburskega Mozarteuma so po posredovanju Novomeščanke Irene Yebuah (na sliki desno), ki je na sloviti visoki šoli na podiplomskem študiju solopetja, že drugič obiskali Novo mesto in po lanskem uspešnem nastopu na gradu Otočec s Schubertovo opero Zapriseženi v petek in soboto, 14. in 15. maja, zvečer uprizorili Haydnovo opero Lekarnar. Zaradi slabega vremena so nastopili v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine, ki pa je po številu obiskovalcev videla že lepše dni. Na sliki: prizor iz prvega dejanja med dopoldanskim generalno, ki so si jo ogledali predvsem mladi. (Foto: M. Markelj)

Mariborsko pismo

Razprodaja domače pameti pod platnom

Spet obljubljenovo sejmšče

Čprav štajerska metropola nima sejmšča, Maribor vendarle postaja sejemsko mesto, saj se je v minulih dneh na začasnem sejmšču ob športni dvorani Tabor zvrstilo kar pet mednarodnih sejmov, ki jih je pripravilo sejemsko podjetje Obrtne zbornice Slovenije Štep.

Za vseh pet sejmov je bilo značilno, da so bili izredno visoko specializirani, na njih pa so zastavljali predstavljali najsodobnejšo tehnologijo. Podoba začasnega sejmšča v Mariboru je bila zato prav smešna: pod šotori na začasnem sejmšču so bili razstavljeni vrhunski dosežki sodobne tehnike in tehnologije - poslovna srečanja menedžerjev iz podjetij, ki proizvajajo vrhun-

ske stroje, ter strokovna srečanja uglednih strokovnjakov iz Slovenije in tujine pa so potekala v sejemskih barakah ter na parketu športne dvorane. Če bodo pristojni v Mariboru želeli ohraniti omenjene sejme, bodo zares morali poskrbeti za izgradnjo novega sejmšča, ki naj bi bilo v novem poslovnem središču, imenovanem Center Drava, kjer že gradijo največjo trgovsko hišo na Štajerskem, v kateri bo na 95.000 kvadratnih metrih hipermarket Interspara in 60 drugih trgovin.

Izgradnjo novega sejmšča Mariborčanom že desetletje obljubljajo po vrsti vsi politiki.

* GRENKO SPOZNANJE - Mariborski sejmji so dokazali, da nam domače pameti ne manjka, žal pa jo vse preradi puščamo pod platno streho, kjer jo za majhen denar razprodajamo tujcem, namesto da bi jo sami uporabili za prestrukturiranje lastnega gospodarstva.

ki so na oblasti. Tako tudi na otvoritvi sejemškega dvoječka in troječka ni nikogar presenetilo, ko je enako storil tudi sedanji mariborski župan Boris Sovič.

TOMAŽ KŠELA

TRIO - Medtem ko štajerski ali pa primorski poslanci v Državnem zboru delujejo enotno in kot vpliven lobi veliko dosežejo, so dolenjski razpršeni kot regratove lučke. Poskus Janeza Mežana, da bi vendarle stopili skupaj in skušali z združenimi močmi narediti kaj (več) za južni in jugovzhodni del Slovenije, ki je kot 13. prase odrižen od republiških seskov, se je končal hudo revno. Od kakih 12 poslancev, ki so bili izvoljeni v teh krajih, so se sestanka udeležili le trije: mirnopedski Mežan, sevnjski Kelemina in krški Janc. Vse, kar tak trio lahko naredi, je le, da zapoje žalostno Tuga z juga.

TKANINA - Pa bi se poslanci z Dolenjskega imeli o čem pogovarjati? Na primer o vse večjih težavah propadajoče tekstilne industrije, ki je včasih dajala kruh tisočim ljudem, sedaj pa celo tistim redkim, ki še imajo delo, ne omogoča niti dostojnega preživetja. Hira tudi zadnji ostanek nekdanjega mogočnega Novoteksa, Novoteks Tkanina. Tisti, ki še imajo delo, so srečni, če dočakajo plačilni dan, in stiskajo zobe, ko dobijo bednih 36 tisočakov. Ko so v novomeškem občinskem svetu navijali za čim večjo sejnino (na koncu so pristali pri najvišji možni: 44 tisočakov zgolj za prisotnost na seji), svetnica Milena Kramar Znidar, direktorica Novoteksa Tkanine, ter podžupan Marjan Somrak, tehnični vodja v tej firmi, nista niti z besedo nasprotovala temu znesku, čeprav dobro vesta, za kakšen piškvat denar morajo trdo delati njihovi zaposleni. Je pa slišati, da bi oba rada čim prej zapustila potapljačo se Tkanino. Morda ne preneseta več pogleda na delavsko mizerijo.

KNJIGA - Čeprav ima dolenjsko založništvo v zadnjih letih vse večjo veljavo tudi v slovenskem merilu, v Novem mestu le ne izide toliko knjig, da bi pri pregledu letne bere lahko spregledali kakšno novo delo. Zlasti če gre za domačega avtorja, ki obravnava za te kraje pomembno temo. Pa vendar so obiskovalci na nedavnem Dolenjskem knjižnem zemanu iskali lani izšlo knjigo novomeškega publicista Miloša Jakopca Novomeško steklarstvo. Organizatorji sejma spodrslija obžalujejo in so se avtorju in obiskovalcem iskreno opravičili.

Ena gospa je rekla, da se je sindikalni boj v Revolu sprevrigel v boj med sindikati.

V času od 6. do 13. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Melita Novak iz Veniš - Zigo, Marinka Habine Rostohar iz Brestanice - Jerneja, Anica Novak iz Nemške vasi - Vanjo, Mojca Hrovat iz Brezovice pri Sentjerneju - Davida, Milenka Rajaković iz Metlike - Tamaro, Petra Radovan iz Prapreč pri Sentjerneju - Dašo, Erika Krhin iz Dolenjskega Gradišča - Sandija, Branimirka Dušanić iz Straže - Jovana, Maja Vlašić iz Jankovičev - Tanjo, Mojca Reba iz Lok pri Straži - Aleksa, Andreja Cesar iz Prelesja pri Sentjertu - Blaža, Martina Stefančič iz Gornjih Dobravic - Valentina, Mateja Cesar iz Kočevja - Jurca, Brankica Balkovec iz Blatnika pri Črnomlju - Uroša, Andreja Bartolj iz Dolenjskega Karteljevega - Karin, Slavica Kovacic iz Gorenjih Lakovnic - Davida, Mojca Zupancić iz Sevnega pri Trški gori - Lavro, Mojca Čadonić iz Balkovcev - Karjo, Valerija Bukovec iz Kaniče - Spelo, Rajka Brajdić iz Dobruške vasi - dečka.

Iz Novega mesta: Erika Kranjc, Ulica Slavka Gruma 76 - Jaka, Ruža Brajdić, Brezje 20 - Esmeraldo, Andreja Strašek, Jerebova ulica 3/a - Nino, Renata Martinčič, Segova ulica 116 - Zigo, Agata Rudman, Drška 76 - Jošta, Radmila Lazič, Klemenčičeva ulica 4 - Davida.

Čestitamo!

REFERENDUM V KS URŠNA SELA

Brez samoprispevka ni razvoja kraja

Na Uršnih selih se bodo to nedeljo odločali o ponovni uvedbi samoprispevka - Petletni 2-odst. samoprispevek se končuje - Tokrat predlagan 1 odst. za dobo petih let

URŠNA SELA - V majhni krajevni skupnosti Uršna sela, kjer živi okrog 660 ljudi, se bodo v nedeljo, 23. maja, ponovno odločali o uvedbi krajevnega samoprispevka. Dosedanji samoprispevek, ki so ga izglasovali pred petimi leti, se namreč 25. maja izteče. V minulih petih letih so veliko naredili na vseh področjih, še marsikaj pa bi radi postorili tudi v prihodnjih letih, kar pa ne bo težko, če bo referendum uspel.

Tokrat se bodo krajinj odločali za uvedbo 1-odst. samoprispevka za dobo petih let, medtem ko so do sedaj plačevali 2 odst. samoprispevek. "Na zborih krajanov, kjer smo predstavili tudi poročilo o dosedanjem delu sveta krajevnega skupnosti, so ljudje predlog za uvedbo ponovnega referenduma soglasno podprli, saj želijo, da napredek ne obide naših krajev," je povedal predsednik krajevnega skupnosti Uršna sela Matija Zamida. Denar, zbran s pomočjo samoprispevka, nameravajo med drugim nameniti za napeljavo in obnovo javne razsvetljave, asfaltiranje Gasilske poti in vzdrževanje vseh javnih poti v krajevni skupnosti, povezavo javne poti Uršna sela - Drganja sela, preplastitev cest v ulicah Makute, Ljuben, Vaška cesta in Splavne, dokončanje ceste Laze - Travnj Dol - Seč, asfaltiranje poti ob cerkvi na Lazah, ureditev pločnikov na Uršnih selih in Lazah, izgradnjo vodovoda v ulici Makute - Ljuben, obnovo nekdanje šole na Lazah, ureditev prostorov za vrtec in za vzdrževanje vseh javnih objektov, ki so last krajevnega skupnosti.

"Če referendum ne bo izglasovan, ne bo pluzenja snega pozimi, ne bo vzdrževanja gasilskega doma, mrliške vežice, pokopališča, kajti če ne bomo imeli svojega denarja, bomo izgubili status krajevnega skupnosti. Če pa bo referendum uspel, se bomo z lastnim deležem lahko potegovali tudi za

denar iz občinskega proračuna in uresničili to, kar smo si zadali," razlaga Zamida, ki uršensko krajevno skupnost uspešno vodi že devet let.

V zadnjih petih letih so tudi s pomočjo samoprispevka in novo-

Matija Zamida

NATEČAJ ZA UREDITEV DELA MESTA

NOVO MESTO - Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine je skupaj z novomeško občino organiziralo javni natečaj za ureditev območja med Kastelčevom in Rozmanovo ulico v Novem mestu. Prejšnjo sredo je novomeški župan dr. Tone Starc v Dolenjskem muzeju odprl razstavo petih natečajnih del. Natečajna dela sta predstavila predsednik žirije Miloš Dular in predsednik društva arhitektov Borut Simič. Izbrano je bilo delo, ki ga je naredil arhitekt Marjan Zupanc iz Novega mesta s Petro Kustor in ostalimi sodelavci. Omenjeni natečaj je bil prvi, ki ga je organiziralo Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine.

DVA SVETNIKA ZAPUSTILA SEJO

ŽUŽEMBERK - Na 5. seji žužemberskega občinskega sveta so svetniki več pozornosti posvetili prvemu osnutku občinskega proračuna, vprašanjem v zvezi z dokončanjem prizidka k šolski telovadnici, nadaljevanju obnove žužemberskega gradu in asfaltiranju lokalne ceste Ajdovec - Brezova Reber. Največ hude krvi je povzročila sestava občinskih odborov in komisij. Ob tej dodatno vneseni točki dnevnega reda sta dva svetnika, Ludvik Longar iz LDS in Nežka Prime iz SKD, protestno zapustila sejo. Več o tem v prihodnji številki.

EKSKURZIJA ZA NAJBOLJŠE PO DOLENJSKI - Letošnjega tekmovalca za Cankarjevo priznanje, ki je bilo že dvaindvajseto po vrsti, se je udeležilo 7959 mladih iz slovenskih osnovnih in srednjih šol ter zamejstva na štirih zahtevnostnih stopnjah, ki so prebrali pesniško zbirko Pesmi štirih. Zlata priznanja je prejelo 181 učencev in dijakov, za 19 najboljših med njimi in njihove mentorje pa je Zavod RS za šolstvo prejšnji petek in soboto organiziral ekskurzijo po Pavčkovih Dolenjski. V petek zvečer so jih v gostilni Rog v Dolenjskih Toplicah slavnostno sprejeli državna sekretarka mag. Teja Valenčič, direktor Zavoda RS za šolstvo Ivan Lorenčič in predsednik Slavističnega društva Slovenije dr. Jan Zoltan. Pridružil pa se jim je tudi pesnik Tone Pavček (na fotografiji čestita eni od dijakov), ki jim je z lepoto besed predstavil svojo rodno Dolenjsko. (Foto: J. Dornič)

meške občine dokončali rezer voar za vodo nad železniško postajo na Uršnih selih, asfaltirali 2,5 km ceste na Travnj Dol in 1200 m na Novi Ljuben, pridobili so razna soglasja za posodobitev državne Vaške ceste, razširili pokopališče in zgradili mrliško vežico ter obnovili staro obzidje pokopališča, na športno igrišče ob železniški postaji so napeljali javno razsvetljavo, pridobili zemljišče za balinišče v Vrtih nad Ljubnim, od novomeške kmetijske zadruge so dobili v trajno last pisarno in dvorano za potrebe KS, pridobili so vso ustrezno dokumentacijo za javno razsvetljavo. V tem času je bila zgrajena tudi nova telefonska centrala, telefon pa so napeljali v vse njihove vasi.

J. DORNİČ

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE JANEZU ZALOKARJU

VINICA PRI ŠMARJETI - V petek, 21. maja, ob 18. uri bo na Klemenovi domačiji na Vinici pri Šmarjeti odkritje spominske plošče odličnemu Šmarječanu in viniškemu rojaku Janezu Zalokarju. Pred tem bo ob 17. uri odprte posodobljene ceste Šmarjeta - Vinica, ob 18. uri bo spominska maša v cerkvi sv. Martina na Vinici, ob 19. uri pa bosta pred Klemenovo hišo spregovorila zgodovinar dr. Stane Granda in župan novomeške občine dr. Tone Starc. V kratkem kulturnem programu bodo nastopili Škocjanski fantje in pihalni orkester Krka - Novoles iz Straže.

REFERENDUM V KS MALI SLATNIK USPEL

MALI SLATNIK - V krajevni skupnosti Mali Slatnik je bil v nedeljo, 16. maja, referendum za enodostotni samoprispevek. Tako zbrani denar bo namenjen za komunalni razvoj celotne krajevnega skupnosti. Od skupno 1259 krajanov, vpisanih v volilni imenik, se jih je referenduma udeležilo 771 ali 61,24 odst. Za samoprispevek je glasovalo preko 50 odst. volilnih upravičencev. Najboljša udeležba in največ glasov ZA je bila v volilni enoti Križe, kamor spadajo vasi Potov Vrh, Križe in Veliki Slatnik. Slabši in nepričakovan rezultat je bil v volilni enoti Krka. V ostalih volilnih enotah pa so krajinj glasovali, kot je bilo pričakovati.

MEDNARODNI DAN MEDICINSKIH SESTER - Osrednja slovenska proslava ob 12. maju, mednarodnem dnevu medicinskih sester, je potekala v Novem mestu. Na akademiji v Kulturnem centru Janeza Trdine so podelili Zlati znak, priznanje tistim medicinskim sestram, ki so pomembno prispevale k razvoju, uveljavljanju in prepoznavnosti stroke zdravstvene nege. Med 15-timi dobitnicami Zlatega znaka sta tudi Jožica Rolih iz Novega mesta (prva z desne) in Zofija Mežnarec iz Brežic, za katero je priznanje prevzela njena sestra Bernarda Zorko (druga z desne), tudi sama po poklicu medicinska sestra. (Foto: Marjan Hočevnar)

V POBRATENEM BIHAČU - V soboto, 15. maja, so v Bihaču, ki je po braten z Novim mestom, pripravili že sedmi otroški glasbeni festival po vrsti, na katerem sta nastopila tudi dva predstavnika Novega mesta. Z zabavno-glasbeno pesmijo je nastopil Slobodan Malić, Vlado Kocjan pa je na diatonično harmoniko zaigral splet slovenskih narodnih pesmi. Bosansko občinstvo je nastopa obeh naših predstavnikov sprejelo z velikim navdušenjem. Festivala v Bihaču se je udeležilo tudi preko trideset učencev iz Novega mesta, večinoma prostovoljci Društva za razvijanje prostovoljnega dela, predsednik društva Uroš Dular in tajnica novomeške občinske uprave Mojca Novak.

OB NAMERAVANI SELITVI

Umiranje dolenjskega Rima

Priče smo nenavadnemu paradoksu. Staro jedro Novega mesta se duši v prometu, hkrati pa je vse bolj prazno. Na Glavnem trgu, še ne dolgo tega srcu mesta, skorajda ni več stanovalcev, le v eni trgovini je še moč kupiti kruh in mleko. Na trgu se ne dogaja nič, ko trgovine in gostinski lokali zaprejo svoja vrata, ob sobotah popoldne, nedeljah in praznikih je staro mesto zapuščeno, bolj podobno izumrlemu kraju na obrobju sveta kot srcu regionalnega središča. "Slovito mesto, dolenjski Rim", kot je Novo mesto imenoval Fran Levstik, umira.

S problemom izumiranja starih mestnih jeder se v razvitih evropskih državah srečujejo že več desetletij. Za oživilje starih mest izdelujejo obsežne programe, temu pravijo revitalizacija starih mestnih jeder, in za to namenajo velike denarje. Marsikje, zlasti v Nemčiji, Avstriji, Italiji in Švici, so pri oživitvi starih mestnih jeder dosegli lepe uspehe. Ko gre za staro Novo mesto bi se bilo koristno malo razgledati naokrog in povprašati sosedo, kako se lotiti stvari.

Razumljivo in prav je, da sredi Glavnega trga ne prodajajo več avtomobilov, da ni beninske črpalke, da ni trgovine s pohištvo, avtomobilskega servisa, da so se vse te in podobne dejavnosti preselile na mestno obrobje, kjer je več prostora, urejen dovoz, kjer je poskrbljeno za parkiranje. Tudi to je po zgledu mest v razvitem svetu. Ta razumna in smotrna selitev trgovske dejavnosti na mestno obrobje pa je v Novem mestu, kot kaže, preskočila tudi na druge. Slišati je, da se bo v Bršljin preselila davčna uprava in celo Upravna enota. To pa že ne bo pripomoglo k boljšemu servisu občanov in ne k oživilju starega mesta. V obeh primerih ravno nasprotno. Selitev davčne in državne uprave v Bršljin bo

samo še dodatno izpraznila staro mesto in prinesla ljudem samo še nove težave in nepotrebna pota. Že sedaj, ko so te službe bolj ali manj na kupu, je zmeda velika, ljudi pošiljajo od vrat do vrat, iz ene stavbe v drugo. Kaj bo potem, ko bo del davčne uprave (nekdanja SDK) v Kandiji, drugi del pa v Bršljinu, občinska uprava na Seidlovi oziroma na sosednjem Novem trgu, Upravna enota, katere delo se, kar se strank tiče, precej prepleta z občinsko upravo, pa v Bršljinu? Ena sama zmeda! Bo šel občan, ki se bo v mesto pripeljal z avtobusom in bo imel opravke na davkariji, najprej v Bršljin, od tam ga bodo poslali v Kandijo, od tam pa spet nazaj v Bršljin? Ali drugi, ki bo skušal urediti kaj v zvezi z gradnjo in ga bodo "šibal" od občinskega Poncija do državnega Pilata, od enega na drugi konec mesta in nazaj! Poleg tega je v mestu vse drugo, kar človek ob takih opravkih potrebuje: zemljiška knjiga, kataster, notarij, odvorniki, sodišče, pošta, banke, zavarovalnice itd.

Občinska stavba na Novem trgu, nekdanja vojaška uprava, arhitektonsko in gradbeno skrupulo, ni za drugo kot za podrtje. Na njenem mestu bi lahko postavili kraj, času in novim zahtevam primerno upravno zgradbo. Namesto da bo država dajala denar za nakup dragih novih prostorov v Bršljinu, naj postavi stavbo v mestu. Korist bo dvojna: mesto bo lepše, ljudje pa bolj zadovoljni. Pa tudi v samem središču starega mesta zevajo prazne hiše, ki bi lahko ob primerni adaptaciji služile takim namenom. Če bodo rotovž uredili za županstvo, o čemer se že leta govorijo, to prav gotovo ne bo rešilo mesta. Le župan bo lahko zvišal gledal na izumirajoče starodavno mesto.

ANDREJ BARTEJ

AKCIJA ZA SUZANIN KOMUNIKATOR

ČRNOMELJ - Konec preteklega meseca smo v Dolenjskem listu objavili zapis o Suzani Brčina iz Črnomlja, ki zaradi cerebralne paralize potrebuje za sporazumevanje računalnik-komunikator, ki pa ga z mamo samohranilko Blaženko ne moreta sami kupiti. Zato je na pomoč priskočil Humanitarni zavod "Vid" iz Kranja, ki na številki žiro računa 51500-603-33738, s pripisom "za Suzano", zbira denar za nakup komunikatorja. Do 17. maja je denar prispelavalo devet darovalcev, in sicer družina Bajramović iz Kopra 1.000 tolarjev, Darja Lukančič iz Žirov 3.000 tolarjev, osnovna šola Milke Šobar-Nataše iz Črnomlja 25.000 tolarjev, Društvo za pomoč duševno prizadetim iz Črnomlja 30.000 tolarjev, ZSSS-Območna organizacija sindikatov Bele krajine iz Črnomlja 50.000 tolarjev, Helena Lindič iz Krmelja, Angelca Šetinc iz Novega mesta in Martin Kovač iz Zdol po 2.000 tolarjev ter sindikat podjetja Beti iz Črnomlja 200.000 tolarjev.

LUTKE V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - V Črnomlju letos že drugič pripravljajo prireditev "Lutke v Črnomlju". Medtem ko so bile lani razstavljene v Špeličevi hiši, so letos pripravili pet predstav lutkovnih gledališč iz vse Slovenije. Doslej so se že predstavili lutkovna skupina Mlinček iz osnovne šole Loka ter lutkovni gledališči Zapik in Papilu. Danes, 20. maja, bo na ogled lutkovna predstava Freyer teatra Tobija, 27. maja pa se bodo vzgojiteljice iz vrta Loka predstavile z Luninim kraljestvom. Obe predstavi se bosta v osnovni šoli Loka pričeli ob 18. uri. Sicer pa je v letošnjem projektu, ki ga pripravljata osnovna šola Loka in črnomaljska območna izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, predviden tudi seminar o lutkah. V mesecu maju pa so tudi v izložbah črnomaljskih trgovin razstavljene lutke in različnih predstav in delavnic.

Začetek gradnje šole oktobra

O domu Centra šolskih in obšolskih dejavnosti v Radencih

RADENCI, ČRNOMELJ - Novembra lani je bil v Starem trgu ob Kolpi sestanek o gradnji doma Centra šolskih in obšolskih dejavnosti v Radencih. Na sestanku, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Centra šolskih in obšolskih dejavnosti, ministrstva za šolstvo in šport ter občinske uprave, je bilo med drugim slišati, da bodo z gradnjo centra pričeli kmalu po sprejemu državnega proračuna.

Konec lanskega novembra so porušili staro stavbo v Radencih, na njenem mestu pa naj bi za potrebe centra postavili nov dom. Ker pa doslej še niso pričeli z gradnjo, domačine seveda zanima, kako to, da se v zadnjih mesecih v Radencih ni prav nič premaknilo. V. d. direktorja Centra šolskih in obšolskih dejavnosti Janko Hamler je pojasnil, da je Projektivni biro Arha iz Črnomlja izdelal projektno dokumentacijo. Mojca Stjepanović iz črnomaljske občinske uprave pa je dodala, da je bila 23. aprila v Uradnem listu RS objavljena namera o javnem naročilu gradbeno-obrtniških in instalacijskih del za dom v Radencih. Glede na zakonodajo bo javni razpis predvidoma avgusta, če pa ne bo prišlo do zapletov pri oddaji gradbeno-obrtniških in instalacijskih del, bodo z naložbo pričeli letošnjega oktobra.

M. B.-J.

Izguba se je dolgo napovedovala

Metliška Komunala lansko leto končala s 6,7 milijona tolarjev primanjkljaja - Največja izguba pri vodooskrbi in odvozu odpadkov - Dobiček zaradi neurejenega odlagališča

METLIKA - Nadzorni svet metliške Komune je poročilo o poslovanju v preteklem letu obravnaval že v začetku februarja, na dnevni red občinskega sveta pa je prišel šele maja. A svetnikom ni preostalo drugega, kot da ga sprejmejo, čeprav poslovni rezultat ni razveseljiv. Komunala je namreč po dolgem času lansko leto zaključila z izgubo, kar pa je bilo moč pričakovati.

Kot je povedal Marjan Končar, na prodane količine nimajo vpliva, cene so zamrznjene že dve leti, vsi ostali stroški pa se gibljejo z rastjo inflacije ali še hitreje. Največjo izgubo, kar 19 milijonov tolarjev, je imela Komunala pri vodooskrbi. Ta primanjkljaj predstavlja še polovico realizacije na tem področju, zato bodo po Končarjevih besedah morali povišati ceno, sicer ne bo denarja za večja popravila. Prav tako že vrsto let poslujejo z izgubo pri odvozu odpadkov. Pred leti so z uvajanjem rednega odvoza iz vseh naselij v

občini poskušali ljudi pritegniti tudi z nizkimi, socialnimi cenami. Danes pa je ta cena veliko nižja od stroškov, saj z izkupičkom ne krijejo niti plač smetarjev in vozniškov smetarskih avtomobilov. Zato pa imajo pri deponiranju odpadkov velik dobiček, a predvsem na račun neurejene deponije. Goto-vo pa bo povsem drugače, ko bodo imeli novo, legalno odlagališče odpadkov, ki bo moralo biti bolj urejeno in okolju prijazno.

Komunala je pridelala izgubo tudi pri čiščenju odpadnih vod, medtem ko je kanalizacija edina

javna gospodarska služba, ki ima primerne cene, ki med vsemi dejavnostmi omogočajo najboljše rezultate. Dobiček so imeli tudi pri javni komunalni rabi. V gradbeni dejavnosti Komunale pa so delavci in oprema, ki jih ni moč trajno razporediti na posamezne dejavnosti javnih komunalnih služb, večino svojega časa pa namenijo za komercialno delo. Tako so lani dokončali gradnjo vodovoda Berčice, Hrast-Dole-Drage ter na Plešivico, delali v črpalnici v Slamni vasi, gradili hidrantna omrežja ter opravili še več drugih del.

Po Končarjevih besedah je nadzorni svet sprejel sklep, da Komunala 6,7 milijona tolarjev lanske letošnje izgube krije iz rezerv, ki jih imajo iz dobičkov iz preteklih let.

M. B.-J.

Ljudje že težko pričakujejo vodo

V viniški krajevni skupnosti je letošnja največja naložba gradnja mrliške vežice na viniškem pokopališču - Oktobra naj bi na Preloki in v Ziljah končno pritekla voda iz vodovoda

VINICA - Viniška krajevna skupnost sodi med večje v črnomaljski občini, zato je razumljivo, da je tudi želja veliko. V krajevni skupnosti, ki jo vodi Niko Simčič, so si zastavili precej načrtov.

Največji zalogaj za KS je gradnja mrliške vežice v Vinici, s katero so pričeli lani jesen. Gradnja je bila nujno potrebna, saj doslej v kraju sploh ni bilo mrliške vežice, pač pa je bila ob pokopališču le orodjarna, medtem ko so pokojniki ležali doma. Tudi na ostalih treh pokopališčih, v KS na Preloki, v Bojancih in Ziljah, nimajo vežic, vendar tam živi znatno manj ljudi, medtem ko na viniškem pokopališču pokopavajo člane kar 400 gospodinjstev. Simčič upa, da bodo letos usposobili vsaj eno od dveh vežic na viniškem pokopališču, poleg prispevka krajanov v delu in denarju ter pomoči KS pa pričakujejo tudi denar iz občinske blagajne.

Pomembna naložba je tudi vodovod iz vrtnice v Škavurinih v Preloko, Zilje in okoliške vasi ter proti Miličem in Žuničem v sosednji adleški krajevni skupnosti. "Za vodovod je izdano gradbeno dovoljenje, letos pa naj bi dokončali prvo fazo, torej rezervoar na hribu Krtinju ter vodovod na

Preloko, v Zilje in bližnje zaselke. Načrtujemo, da bo do oktobra pritekla voda v 40 do 50 gospodinjstev," pravi Simčič ter poudari, da ljudje vodovod že težko pričakujejo. Kapnica, ki jo sedaj uporabljajo na tem območju in demografsko ogroženem območju, je oporečna pa še premalo je je.

Če bo državni denar, bodo gradili tudi vodovod z Belčjega Vrha v Staro Lipo, izdelujejo pa projekt za dokončanje vodovoda v Novo Lipo in Drežnik. Velik problem imajo v KS Vinica z občinskimi makadamskimi cestami, za katere je župan Andrej Fabjan že povedal, da jih letos ne bo moč posodobiti. Tudi več manjših odsekov vaških poti bi morali asfaltirati, kar bo po Simčičevih besedah mogoče drugo leto, saj bodo letos ves denar namenili za mrliško vežico. Ravno sedaj pa popravljajo državno cesto med Vinico in Preloko.

Predsednik potarna, ker tako v Vinici kot proti mejnemu pre-

hodu ni pločnika, pogrešajo pa tudi javno razsvetljavo. Prepričan je, da bodo v prihodnjih letih, ko se bo zaradi bližnjega velikega

• V viniški KS si prizadevajo, da bi znova oživili turistična društva Vinica, Zilje in Vukovci ter jih združili. Veliko jim je do tega, da imajo krajan kaj od turizma. V okviru turistične ponudbe načrtujejo tudi izdajo štirih razglednic. Seveda bodo obiskovalce povabili še na pohod po Župančičevi poti ter v pesnikovo rojstno hišo. Letos bodo nadaljevali v urejanju okolice hiše, za kar bo država zagotovila 3 milijone tolarjev.

križišča na Hrvaškem skozi Vinico povečal promet, morali razmisljati še o viniški obvoznici ter o avtobusni postaji.

M. BEZEK-JAKŠE

TEKMOVANJE ZA ZLATO VEGOVO PRIZNANJE

ČRNOMELJ - Minulo soboto je potekalo v črnomaljski osnovni šoli Loka 35. državno tekmovanje za zlato Vegovo priznanje, ki se ga je udeležilo 19 sedmošolcev in 40 osmošolcev iz 28 osnovnih šol iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja. Po neuradnih podatkih so se med sedmošolci najbolje odrezali Anja Longo (OŠ Jurija Dalmatina Krško), Aleksandra Sovdat (OŠ Blanca) in Boris Patty (OŠ Brežice). Med osmošolci pa so dosegli vse točke Žiga Novšak (OŠ Boštanj), Monika Turk (OŠ Grm Novo mesto), Dane Šoba (OŠ Center Novo mesto), Peter Golob (OŠ Brusnice), Andreja Malus (OŠ Jurija Dalmatina Krško), Mojca Kure (OŠ Podzemelj), Saša Janežič (OŠ Mokronog), za točko pa je zaostala Meta Kržan (OŠ Mirna). Tekmovanje so omogočili OŠ Loka, podjetje Danfoss Compressors in občina Črnomelj.

ZGODOVINARJI PO BELI KRAJINI

BELA KRAJINA - Republika predmetna maturitetna komisija za zgodovino pri Zavodu za šolstvo RS je pretekli konec tedna pripravila dvodnevni strokovni izlet v Belo krajino in dolino Kolpe. Udeležilo se ga je okrog sto profesorjev zgodovine iz slovenskih srednjih šol, ki so jih vodili dr. Peter Vodopivec, dr. Janez Marolt, dr. Božidar Repe, dr. Stane Granda in prof. Franci Fortun. Posebno pozornost so posvetili obsejni problematiki, v Metliki pa so pripravili tudi razgovor o aktualnih vprašanjih mature.

PRIJAVE ZA RAZSTAVO DROBNICE

SEMIČ - Društvo rejcev drobnice Bele krajine obvešča svoje člane, da lahko prijavijo svoje živali za razstavo drobnice, ki bo v nedeljo, 6. junija, v Semiču. Prijave zbira predsednik društva Stanko Pašič, tel. 67-676, vsak dan po 20. uri, in sicer do 25. t.m.

Črnomaljski drobir

KATASTROFA - Črnomaljski vinogradniki so povsem obupali. Do sredine maja so še upali, da se bodo izognili hudi katastrofi, a ko so minili ledeni možje, ki niso prinesli mraza, je njihov up splaval po vodi. Glede na to, da imajo še (pre)polne kleti vina, za katero ne vedo, kdaj jim ga bo uspelo prodati po sicer precej nizkih cenah, so namreč vse svoje upe stavili na ledene možje, ki naj bi jih z mrazom obvarovali letošnjega ponovnega dobrega pridelka vina. Ker pozebe ni bilo in v vinogradih kar dobro kaže, je torej na obzorju vinogradniška katastrofa.

VREME - Ostane pa Črnomaljem vsaj še ena tolažba: če že ni bilo pozebe, upajo, da bo konec tega tedna, ko bo v Metliki Vinica v igri, vsaj deževalo. Da bo junija, ko bo v Črnomlju jurjevanje, zagotovo dež, pa vedo Metličani že brez napovedi ljubljanskih vremenslovcev.

GOSTOVANJE Z REKE

VINICA - V petek, 21. maja, bo ob 20. uri v gasilskem domu v Vinici s komedijo "Piknik" gostovalo Slovensko kulturno društvo Bazovica z Reke.

Semiške tropine

SEJNINE - Nekateri semiški svetniki so imeli pomisleke, da je udeležba na sejah odborov in komisij včasih kar preveč plačana glede na sejnine, ki jih dobijo člani občinskega sveta. Pa je eden izmed njih pojasnil, da ne gre zgolj za udeležbo na seji, temveč je potrebno pristeti še čas, ko se na seje pripravljajo. Če pa pristemo, da nekateri člani odborov in komisij še noč pred sejo ne morejo spati od veselja, da bodo naslednji dan sejali, je plačilo sploh nizko.

NAGRADA - Sicer pa je bilo pred časom iz svetniških vrst slišati predlog, da bi semiška občina vsakemu novorejencu izplačala 50 do 100 tisoč tolarjev nagrade za to, da je privekal na svet. Svetniku iz stranke upoštevajo, da je izustil ta predlog, se je zdelo namreč brezsmiselno, da svetniki razpravljajo o gradnji cest, vodovodov, pločnikov, če pa zaradi vse manjšega števila občanzov vsega tega kmalu ne bo imel kdo uporabljati. Vendar pa je vprašanje, če bi se tisti, ki se sedaj otepajo z revščino, ob morebitnem dodatku za rojstvo otroka odločili za enega otroka, saj jih sto tisočakov ne bi popeljalo v blagostanje. Ostalo bi torej najbrž kot doslej: največ rojstev bi bilo še vedno tam, kjer jih že doslej - tudi brez nagrade za otroka - ni manjkalo: na Sovinku.

O OPIČJEM SENATORIJU - Ljudska knjižnica Metlika in območna izpostava Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti sta pretekli tork pripravili v metliškem hotelu Bela krajina predstavitev knjige vrhovnega sodnika Vasilija Poliča-Vaska "Opičji senatorij" (oglate zgodbe). Avtor v uvodu pravi, da "je v knjigi vse, kar tvori nagnjenje avtorja do opisovanja miniaturne, erotične, vampirske in vsakršne življenjske področje". Vsaka zgodba v že četrtem Poličevem romanu se nadaljuje v suhoparni sodbi vrhovnega sodišča. Predstavitev, ki jo je vodil Matjaž Rus, se je udeležil tudi avtorjev brat Svetozar. Na fotografiji (z leve): glasbenik Matija Krkovič s 120 let staro harmoniko, Ivo Kuljaj iz založbe Magnolija, ki je knjigo založila, in avtor. (Foto: M. B.-J.)

Pomoč prejemale tudi delomrzneži

V lanskem letu je 79 prebivalcev semiške občine dobilo dobrih 17 milijonov tolarjev denarnega dodatka - Med občani, ki jim je občina plačala zdravstveno varstvo, največ mladih

SEMIČ - Ob zadnjem popisu prebivalstva je bilo v takrat še skupni črnomaljski občini, od katere se je pozneje ocepila semiška, 13,4 odst. prebivalcev, starejših od 65 let. Slovensko povprečje pa je bilo slabih 11 odst. Vse značilnosti, ki veljajo za sedanjo semiško občino, kot so delež zaposlenih, brezposelnih in kmetov, razdrobljenost naselij, oddaljenost od središča občine, Romi, pa se odražajo tudi pri socialno-varstvenih storitvah.

V lanskem letu so v semiški občini 79 upravičencem, katerih dohodek na družinskega člana ni dosegel z zakonom določene višine, in sicer zaradi razlogov, na katere niso mogli vplivati, nakazali denarni dodatek. V povprečju so s črnomaljskega Centra za socialno delo poslali semiškim občanom 45 takšnih nakazil na mesec, v celem letu pa so za te pomoči Semičanom porabili dobrih 17 milijonov tolarjev. Največ prejemnikov denarnega dodatka je bilo

samskih, starih od 18 do 21 let. Vendar je razveseljivo, da se jih je

• Med prejemniki pomoči so tudi občani, ki niso pripravljani sprejeti dela, a jim je to težko dokazati, ker jim podjetja ne ponudijo možnosti za zaposlitev. Med prejemniki pa so tudi težje zaposljivi bolni občani, a tudi starejši ljudje, ki so sicer še sposobni za delo, pa ga ne dobijo, zato prejema pomoč že več let.

veliko zaposlilo, saj niso ponovno vložili vloge za denarni dodatek, nekaterim pa so, večinoma zaradi zaposlitve, pomoč ukinili že pred iztekom odločbe.

Vsi upravičenci do denarnega dodatka imajo po zakonu tudi pravico do zdravstvenega varstva, ki ga plačuje občina. Prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje občanov brez prejemkov je sedaj 3.050 tolarjev na mesec za zavarovanja. Semiška občina je lani ta prispevek plačevala 88 osebam. Med temi je bilo 24 brezposelnih Romov, 20 ostalih težje zaposljivih občanov, 17 starejših občanov ter 27 mladih, ki še niso bili zaposleni, a so izgubili tudi status študenta.

M. B.-J.

Predsednik KS Vinica Niko Simčič pred novo viniško mrliško vežico

REDNI OGLEDI VINOGRADOV

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj obvešča vinogradnike, da bodo redni letni ogledi vinogradov, in sicer v petek, 21. maja, ob 10.30 na Tančji Gori pri Finkovi zidnici, ob 12.30 na Stražnjem Vrhu pri zadrugi zidnici ter ob 14. uri na Gorenjih pri Abščevi zidnici. V sredo, 26. maja, pa bodo ogledi vinogradov ob 9.30 na Plešivici pri Mikulaševi zidnici in ob 11.30 na Perudini pri Drakuličevem vinogradu. Svetovanje bo vodil specialist za vinogradništvo iz oddelka za kmetijsko svetovanje Novo mesto dipl. inž. Jože Maljevič.

PRILOŽNOST

Ideje mladih za novo tisočletje

V Kočevju so predstavili akcijo Urada RS za mladino "Ti povej"

KOČEVJE - V okviru tridnevnega potovanja po Sloveniji je prvi poulični cirkus mladinske akcije Urada RS za mladino "Ti povej" prejšnji četrtek popoldan obiskal tudi Kočevje. Med skupno 9 prireditvami, ki so se vrstile od prejšnjega torka v devetih slovenskih mestih, je bila v Kočevju zadnja pred jesenskim delom predstavitve akcije preko pouličnih dogodkov.

Akcija "Ti povej", ki jo financira Urad RS za mladino, se je pričela v začetku leta in bo potekala dve leti. V prvi fazi so zbrali ideje mladih za novo tisočletje. "Dobili smo okoli 300 idej, na podlagi najbolj kakovostnih med njimi pa smo razpisali teme oziroma smeri, ki jih bomo s sodelovanjem mladih razvili v izvedbene projekte," je povedala koordinatorka projekta Ksenija Perko. Namen projekta je vzpodbuditi pozitiven odnos do življenja danes in predvsem jutri, razširiti zorni kot dojemanja na planet kot celoto in pridobiti čim širši krog idej na temo novih tisoč let. "Mladi imajo veliko idej, tudi zelo dobrih, ne znajo pa jih uresničiti," je povedala. Prav to pa jim bodo z akcijo "Ti povej", s katero mladim nudijo možnost, da na svoj način izrazijo in izoblikujejo vizijo sveta v prihodnosti, skušali prebroditi.

Poleg spodbujanja ustvarjalnosti, povezovanja, radovednosti in razmišljanja mladih ob začetku novega tisočletja je med pomembnejšimi cilji akcije tudi osveščanje javnosti o vlogi in položaju mladih v sodobni družbi ter opozarjanje javnosti na probleme mladih iz njihovega zornega kota. "Mladim nudimo možnost sooblikovati prihodnost in proces ustvarjanja in raziskovanja obogatiti z vrednotami enakopravnih možnosti, spoštovanja človekovih pravic, sodelovanja, sprejemanja odgovornosti in odprtosti za različnost," je povedala Perko. Na podlagi najboljših idej kot nosilnih predlogov - nekatere med njimi so tudi nagradili - bodo mladi lahko v drugi fazi akcije s svojimi idejami in predlogi prispevali k oblikovanju podobe mladinskega centra in Slovenije v naslednjem tisočletju, razvili v smeri projekta "Utopija" najpomembnejši slovenski projekt vseh časov v okviru smeri "Vizija" odstranili pogled v prihodnost. Akcija bo potekala preko interneta (www.tipovej.org), vanjo pa se lahko vključijo vsi do 30. leta starosti, bodisi kot posamezniki ali združeni v različne interese skupine.

mi enakopravnih možnosti, spoštovanja človekovih pravic, sodelovanja, sprejemanja odgovornosti in odprtosti za različnost," je povedala Perko. Na podlagi najboljših idej kot nosilnih predlogov - nekatere med njimi so tudi nagradili - bodo mladi lahko v drugi fazi akcije s svojimi idejami in predlogi prispevali k oblikovanju podobe mladinskega centra in Slovenije v naslednjem tisočletju, razvili v smeri projekta "Utopija" najpomembnejši slovenski projekt vseh časov v okviru smeri "Vizija" odstranili pogled v prihodnost. Akcija bo potekala preko interneta (www.tipovej.org), vanjo pa se lahko vključijo vsi do 30. leta starosti, bodisi kot posamezniki ali združeni v različne interese skupine.

PRIČETEK IGER PRIJATELJSTVA

KOČEVJE - V nedeljo ob 14. uri bodo na Mestni ploščadi uradno odprli Mednarodne igre prijateljstva - Kočevje 99. Sportne igre, na katerih bodo sodelovali mladi iz petih evropskih mest, se bodo pričele uro kasneje na stadionu v športnem parku Gaj.

6. KOSTELSKI PLANINSKI POHOD

KOSTEL - TŠD Kostel in PD Kočevje bosta v soboto, 22. maja, organizirala 6. kostelski planinski pohod. Start bo med 7.30 in 8.30 pri Potoku (Vas-Fara). Za krožno pot (Potok-Kuželjska stena-Kuželj-Kosa-Potok) je potrebno šest ur zmerne hoje. Vsak udeleženec prejme ob plačilu startnine 300 tolarjev bilten in dvakrat čaj na poti. Udeleženci, ki se bodo pohoda udeležili petič, bodo prejeli bronasto jubilejno značko. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno na cilju. Informacije na tel. št. 061/802-175 in 061/852-559.

TRADICIJI SE NE BOMO ODREKLI

NOVI KOT - Na predvečer 1. maja so se vaščani te zadnje obmejne slovenske vasi v krajevni skupnosti Draga zbrali ob kresu. V soju visokih plamenov in ob glasu harmonike tako leto za leto obujajo spomine na tragične dogodke iz vojnih dni in seveda načenjajo tiste, ki bi bili danes aktualni. Med njimi je bil tudi vaški predsednik in predsednik KS Draga Toni Cimprich, ki je dejal, da kres kurijo že vse od povojnih dni in se temu običajno ne bodo odrekli, saj je to lepa prilžnost, da se zbero res vsi vaščani in kopica otrok, ki pridejo s sorodniki in vsaj za dan ali dva uživajo mirno vaško življenje. Kotarji pravijo, da so bili vse do ustanovitve občine Loški Potok pozabljeni od države. Zadnja leta se je marsikaj spremenilo in še več načrtujejo. Morda je postavljanje mlaja in vesela družba ob kresu prilika za kakšen sklep, ki ga bodo poskušali uresničiti.

CERKEV V DRAGI OBNAVLJAJO - Konec aprila so začeli obnavljati farno cerkev v Dragi. Prvo so se lotili ostrešja na zvoniku. Temu bo sledilo celotno pročelje, in če bo denar, tudi notranjost. Dragoceni oltarji so namreč močno načeti od črvov in obnova zahteva poseben postopek konzerviranja. Potoški župnik, ki dela vodi, pravi, da bodo dela končali do začetka julija. 11. julija bo škof Jože Kvas dela posvetil skupaj z mrliško vežico, ki je že skoraj dokončana. (A. K.)

VEČ PODATKOV O KUŽELJSKI STENI - "Kuželjska stena je bila nekdaj naša ura. Po senci, ki je padala nanjo, smo zelo natančno vedeli, kdaj je ura 9, 10, 11 ali 12. Včasih smo se morda zmotili za največ 10 do 15 minut," je povedal 87-letni Jože Ožanič-Jarkin, ko je prejšnji petek na ličnem kozolcu sredi vasi Kuželj odkril še informativno ploščo, na kateri opisuje eno izmed mogočih sten v zgornji Kolpski dolini, najlepšo razgledno točko na višini 874 metrov. Območje Kuželjske stene je rastišče redkih in ogroženih rastlinskih vrst, med katerimi je zlasti zanimiv skalni glavinec, med živalmi pa sokol selec in planinski orel. Denar za ploščo sta prispevali kočevska občinska enota Zavoda za gozdove in Turistično športno društvo Kostel. (Foto: M. Glavonjič)

ličnost," je povedala Perko. Na podlagi najboljših idej kot nosilnih predlogov - nekatere med njimi so tudi nagradili - bodo mladi lahko v drugi fazi akcije s svojimi idejami in predlogi prispevali k oblikovanju podobe mladinskega centra in Slovenije v naslednjem tisočletju, razvili v smeri projekta "Utopija" najpomembnejši slovenski projekt vseh časov v okviru smeri "Vizija" odstranili pogled v prihodnost. Akcija bo potekala preko interneta (www.tipovej.org), vanjo pa se lahko vključijo vsi do 30. leta starosti, bodisi kot posamezniki ali združeni v različne interese skupine.

M. LESKOVŠEK-SVETE

REVILJA GLASBENIH ŠOL DOLENJSKE - Da bi pred bližnjimi vpisi seznanila zainteresirane s svojim delom, je Glasbena šola Kočevje prejšnjo sredo pripravila dan odprtih vrat (na posnetku). Že dva dni poprej pa se je imelo kočevsko občinstvo prilžnost seznaniti z uspešnostjo njihovega dela. V Šekškovem domu je namreč potekala revija glasbenih šol Dolenjske. Udeležilo se je skupno 150 učencev glasbenih šol iz Kočevja, Brežic, Črnomlja, Krškega, Novega mesta, Sevnice, Trebnjega in Ribnice. V 8-minutnem programu, ki je bil na voljo vsaki šoli, so se učenci predstavili z različnimi instrumenti ali v orkestru. V imenu gostitelja je revijo odprla razvataljica Glasbene šole Kočevje Mateja Junc, prisotne pa je pozdravil tudi kočevski župan Janko Veber, ki je poudaril, da se za prihodnost glasbenega izobraževanja v Kočevju ni potrebno bati, saj se zanj trudijo vsi. (Foto: M. L.-S.)

VOJAKI SO PRISPEVALI DENAR - Poveljnik posebnega odreda za specialno delovanje Slovenske vojske iz Kočevske Reke podpolkovnik Boris Mikuž je izročil ravnateljici osnovne šole v Stari Cerki pri Kočevju Sonji Veber 76.000 tolarjev, ki so jih pripadniki enote zbrali za pomoč socialno ogroženim učencem. Denar bodo namenili za izvajanje šole v naravi. Enota, v njej so postavljeni fantje iz vseh slovenskih pokrajin, je naslednica razvitega Morisa. V prihodnje bodo tvorno sodelovali s krajanji, društvi in šolami. Tesne stike so navezali s kočevsko policijo, s člani potapljaškega društva Ponirek, pomagali so že pri pluzenju in čiščenju snega. Vojaki bodo ob koncu šolskega leta na vadišču pri Primožih gostili učence osmih razredov. Sonja Veber je povedala, da se med učenci (letno jih je vpisanih 360) že čuti socialna stiska, saj regresirajo 120 malic, zato je pomoč dobrodošla. (Foto: M. Glavonjič)

PROJEKT VITRE

Revitalizacijsko prebujanje Rut

Od 26. junija do 7. avgusta bo na Rutah mednarodni delovni tabor

VELIKE LAŠČE - V okviru številnih projektov cerkniške Vitre, središča za uravnotežen razvoj podeželja, ki ga ta nevladna organizacija izvaja v štirinajstih občinah Notranjske, Dolenjske in Primorske, se je lepo prijel tudi projekt oživljanja hribovitih vasi. Te imajo svojo dušo, manjka jim vsebina; tudi zaradi tega za nekatere razvojne načrte denar prispevajo pristojni resorji evropske skupnosti.

V občini Velike Lašče se izvaja desetmesečni projekt prebujanja hribovitega območja vasi Rut, v okviru katerega bodo oživili študijski krožek in ustanovili Turistično društvo Rute. "Včasih so si vaščani čas krajšali v gostilnah in pri napajanju živine, ženske pa so se dobivale pri vodnjakih. Z novo

tehnologijo se je izboljšala kakovost življenja, vaška srečanja so odšla v pozabo. Tudi v manjših mestih so nekdane prostorne gostilne nadomestili "hitri" bifeji. Usahnili je potreba po vaških "parlamentih", pojasnjuje Bojan Žnidaršič, direktor cerkniške Vitre.

Tudi v Ribnici zelo razburljiva razprava o plačah

Pravilnik zaenkrat umaknili z dnevnega reda

RIBNICA - Medtem ko so po nekaterih občinah že sprejeli pravilnik o določanju plač in drugih prejemkov funkcionarjem, članom nadzornega odbora, volilne komisije in delovnih teles občinskega sveta, so se v Ribnici odločili, da se bodo predhodno pozanimali, kako so to uredili drugod. Večina svetnikov je namreč menila, da po najvišjih možnih izplačili sejin sicer ne bodo posegali, da pa ne bi bilo prav, da bi imeli najnižje.

Andrej Mate je povedal, da so v prejšnjem mandatu za sejnino porabili okoli 5 milijonov tolarjev. Sejnina člana občinskega sveta je znašala 11 tolarjev bruto, če bi svetniki sprejeli nov pravilnik in predlagan dvig sejin na 21.806 tolarjev, pa bi po novem porabili okoli 5 milijonov tolarjev letno samo za sejnino sveta. Ena seja bi namreč stala, kot je povedala računovodkinja Radičevićeva, 414.306 tolarjev oziroma ob sprejemu predlaganega znanja plačil članom odborov, 530 tisoč za vse odbore in svet, če bi bila seja enkrat mesečno, ter še dodatno 36 tisoč tolarjev za zunanje člane.

Benjamin Henigman je županu očital, da je predlog pripravila občinska uprava, ki da županu ničesar ne omejuje, znižuje pa nagrade svetnikom. Po županovi zavrnitvi očitka, češ da je predlagatelj županove plače - ta je najvišja, kolikor se lahko izplača v občinah z od 5 do 10 tisoč prebivalci, kakršna je tudi ribniška - mandatna komisija ter na trenutke tudi zelo burni razpravi, v kateri se je Henigman razhudil, češ "lahko delamo tudi zastoj, ni pa to način", so svetniki soglasno sklenili, da pravilnik umaknejo z dnevnega reda. Soglasni so bili tudi, da se ohranijo razmerja za sejnino v okviru dosedanjih, saj kot je predlog za to utemeljil Mate, je prejšnji svet dobro delal prav zaradi dobrega dela delovnih teles. Sklenili so še, da bo plača podžupana znašala 60 odst. županove, če bo profesionalce oziroma 30 odst. če ne bo, ter da bodo svetniki še naprej upravičeni do sejnine ob 70-odstotni in ne ob predlagani 50-odstotni udeležbi na seji.

M. L.-S.

NAJ NAS PESEM DRUŽI

LOŠKI POTOK - Pod tem geslom je na pobudo Sklada RS za kulturo - območna izpostava Ribnica in ob sodelovanju osnovne šole Loški Potok ter s podporo občine, trgovskega podjetja Mercator, pekarnice Hram iz Kočevja ter trgovskega podjetja Marin iz Loškega Potoka v petek, 7. maja, potekalo "Srečanje otroških pevskih zborov", ki naj bi v bodoče postalo tradicionalno. Na prireditvi je sodelovalo devet zborov. Za uvod je zapel mladinski zbor iz Loškega Potoka, ki ga vodi ga. Marija Montanič, in sicer pesem Moj sončni Loški Potok avtorja dr. Antona Debeljaka, po katerem šola nosi ime. Ostalih osem zborov pa je spadalo v kategorijo otroških.

A. K.

M. G.

M. G.

55. OBLETNICA OSVOBODITVE TREBNJEGA - Proslava obletnice se je pod pokroviteljstvom trebanjskega župana Cirila Metoda Pungartnika pričela preteklo nedeljo dopoldne s promladnim koncertom občinskega pihalnega orkestra Trebnje, borci pa so k spomeniku padlim v NOB položili venec. Slavnostna akademija v Domu kulture je bila tudi lep kulturni dogodek in ne le mala učna ura zgodovine o naši polpreteklosti. Zato so poskrbeli predvsem general Lado Kocijan, ki je govoril o bojih 7. korpusa (več o tem piše na 20. strani), župan Pungartnik in predsednik sveta KS Trebnje Stane Sitar, ki je začel z župančičevo Zdravico iz decembra 1943 in pozdravil zbrane številne borce, častne občane, politike in še posebej predstavnike Slovenske vojske. Polkovnik SV Bogdan Mali je podrobno spregovoril o pomenu ohranjanja tradicij oz. izmenjave izkušenj. Za kulturno doživetje pa so poskrbeli mladinski pevski zbor OŠ Trebnje pod vodstvom prof. Tatjane Mihelič-Gregorčič, pianist Zoltan Peter, sopranistka Barbara Vodnik, recitator Jože Falkner in moderatorka Zvonka Falkner. (Foto: P. Perc)

SREČANJE STAREJŠIH KRAJANOV TREBNJEGA - 151 (od 244) se jih je preteklo soboto odzvalo povabilu krajevne organizacije Rdečega križa, ki jim je pripravila prikupen kulturno-zabavni spored in jih pogostila. Nastopili so učenci trebanjske osnovne šole. Krajanje sta pozdravila tudi predsednik sveta KS Stane Sitar in trebanjski župan Ciril Metod Pungartnik, ki se je zahvalil upokojencem za podporo gradnji domu starejših občanov. Stal bo okrog 8 milijonov mark, samo občino pa več kot 200 milijonov tolarjev. Delegacija je odnesla cvetje Janezu Mišiču v Štefan, ki je ravno v nedeljo praznoval 90-letnico. Sicer pa je predsednica KO RK Trebnje, Darinka Simonič, izročila darilo najstarejši prisotni krajanki, 96-letni nuni Ivani Žlindra, in 90-letnemu Viktorju Germovšku. (Foto: P. P.)

Sevničanom se je plin "udomačil"

V petih letih pokurili že 5 milijonov kubikov plina - Lani porabili največ, skoraj poldrug milijon kubikov plina - Plin uporablja že 371 gospodinjstev in 39 večjih porabnikov

SEVNICA - Plinovod Sevnica letos ne načrtuje večjih investicijskih del na omrežju, ker je glavno omrežje že končano. Po besedah direktorja Plinovoda, d.o.o., Toneta Krajncu bo potrebno zgraditi le še krajše odseke cevovodov večjega profila in nove hišne priključke za nove oddelce na Drožanjski cesti, v Florjanski ulici in pri stanovanjskih blokih Pod Vrtaču.

Ministrstvu za okolje mora sevnica Plinovod letos vrniti dva ob-

roka posojila v višini 850.000 tolarjev, ki ga je najel za naložbe v preteklih letih. Za letos planirajo porabo okrog 1.330.000 m³ plina. Do 30. junija imajo zagotovljeno ceno zemeljskega plina, za drugo polovico leta pa bodo skladno z davkom na dodano vrednost ceno plina popravili, se pravi najverjetneje zvišali, a tako, da bo ugodna v primerjavi z drugimi energenti.

V petih letih uporabe zemeljskega plina so se sevnica gospodinjstva (371 uporabnikov je že) že kar privadila njej, prav tako večji uporabniki. Dolžina omrežja je okrog 28 km cevovodov, premera od 32 do 273 mm. Skupna instalirana moč pri ostalih 39 večjih uporabnikih pa je 6.381 kilovatov; gre za supne kotlovnice v stanovanjskih blokih, osnovni šoli, trgovinah, gostilnah, pri obrtnikih in v drugih poslovnih prostorih. Samo lani so Sevnica pokurili skoraj poldrug milijon (natanko 1.499.719 m³) kubikov plina, skupaj v petih letih pa okrog pet milijonov kubikov. Poraba plina je iz leta v leto naraščala predvsem zaradi večjega števila uporabnikov.

Lani je Plinovod položil še 810 m cevovodov in vključil 16 novih hišnih priključkov, plin pa je pričelo uporabljati 25 gospodinjstev in 6 ostalih večjih uporabnikov, med njimi vrtec in kotlovni-

IZREDNA SEJA OS TREBNJE

Pat pozicija ob sklepu o Komunalni

Občina Trebnje kandidira za demografski tolar in projekte CRPOV in vinskih cest

TREBNJE - Trebanjski svetniki so na izredni seji 12. maja z manjšimi pripombami sprejeli sklep za prijavo na natečaj za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij. Kot smo že poročali, je občinski oddelek za okolje in prostor predvidel 7 projektov (5 za posodobitev cest in dva za vodooskrbo), za katere je že rezerviral sredstva v proračunu.

Vrednost naložb je okrog 135 milijonov tolarjev, od države pa si letos po besedah vodje oddelka za okolje Štefana Velečiča lahko nadejajo kvečjemu 12 milijonov tolarjev. Dodal je še, da je bila izredna seja potrebna, ker so roki zelo kratki, do 15. maja, oz. najpozneje do 17. maja. Svetnik Ivan Vovk (ZLSD) je vprašal, če bi lahko kandidirali za demografski tolar tudi za vrtino v Srednjem Lakenju, župan Ciril Metod Pungartnik pa mu je odvrnil, da ne, dokler ne bodo rešena pravna vprašanja za gradbenim odborom. Svetnik Alojzij Metelko (SLS) je vprašal, ali so res vse te ceste zajete v letošnjem občinskem proračunu in kako bo z neuresničeni projekti od lani. Svetnik dr. Marjan Peter Pavlin je dejal, da bi morala biti ta obravnava istočasno s proračunom, "zato je res škoda, da župan ni dal v obravnavo še osnutka proračuna". Po Pavlinovi besedah se tako ponavlja praksa, da se stvari rešujejo pet minut pred dvanajsto. Svetniki so s 15 glasovi za vendarle potrdili predlagani sklep.

Dokaj "vročo" sejo je nakazoval začetek izredne seje. Svetnik Franc Hribar (SDS) je predlagal dopolnitev dnevnega reda, da bi razpravljali tudi o Glasilu občanov, ki naj bi ponovno izšlo 16. junija. Župan Ciril Metod Pungartnik (LDS) je menil, da bi bilo prav, da bi uredniški odbor Glasila občanov prišel z gradivom na dan že prej, ne šele na izredno sejo. Svetniki so za 12 glasovi sprejeli Hribarjev predlog. Svetnik dr. Marjan Peter Pavlin (SKD) pa je predlagal dopolnitev dnevnega reda izredne seje še z imenovanjem nadzornega odbora Komunalne Trebnje. Župan Pungartnik je dejal, da mora biti v dveh mesecih sprejet statut javnega podjetja Komunala in da ne bi prišli v kolizijo, je potrebno hkrati usklajevati tudi statut občine. Če bi že dali to točko na dnevni

red, bi po Pungartnikovem mnenju morali prej razveljaviti sklep prejšnje seje. Zagrozil je, da bo sklep razveljavil, če Pavlin vztraja pri njem. Svetniki so z 11 glasovi za sprejeli Pavlinov predlog, s 17 glasovi pa za dopolnjen dnevni red v celoti.

Občina Trebnje bo kandidirala tudi na razpisu ministrstva za programe celostnega urejanja podeželja in vasi (CRPOV). Projekti CRPOV potekajo na območju Knežje vasi, Čateža z Zaplalom,

POHOD NA GEOSS

LITJA - Društvo GEOSS organizira v soboto, 22. maja, jubilejni 10. majski pohod na GEOSS (geometrično središče Slovenije). Start bo pred Predilno Litijo med 7. in 10. uro, cilj pa bo po približno štirih urah hoje v vsakem vremenu v Spodnji Slivni pri obeležju GEOSS. Ob 13. uri bo na cilju slovesna podelitev posebnih plaket za desetkrat prehojeno pot s kulturnim programom, nastopili bodo Zasavski rogisti in pevski zbor Ave. Povratek v Litijo bo mogoč s posebnimi avtobusi, ki bodo od cilja vozili nazaj v Litijo od 14. ure dalje.

SREČANJE STAROSTNIKOV V MIRNI VASI

MIRNA VAS PRI TREBELNEM - Na prijaznem kmečkem turizmu Lamovskih v Mirni vasi so tri krajevne organizacije Rdečega križa združile vsakoletno srečanje ostarelih krajanov. Zbralo se jih je 85, lep program pa so starostnikom pripravili učenci OŠ Trebelno. Vse je pozdravil predsednik Sveta KS Trebelno, najstarejšim krajanom pa so izročili priložnostna darila. Najstarejša krajanka iz KO RK Ornuška vas je bila 93-letna Antonija Florjancič iz Roj pri Trebelnem, Marija Slak z Drečjega Vrha (KO Trebelno) jih šteje 91 let, Marija Pungercar iz Mirne vasi (KO Čužna vas) pa okroglih 90.

OBČNI ZBOR SLS V TREBNJEM

TREBNJE - Preteklo nedeljo se je na bolj slabo obiskanem občnem zboru sestala podružnica SLS Trebnje. Po poročilu predsednika Antona Straha so v razpravi sodelovali tudi gostje, podpredsednica Slovenske ljudske stranke dr. Berta Jereb, minister za zdravstvo dr. Marjan Jereb in Anton Hrovat, predsednik državnega sveta. Več prihodni!

"POMLAD JE ČUDEŽ" NA SEVNIŠKEM GRADU

SEVNICA - Srednja tekstilna šola Sevnica se že po običaju predstavlja z odmevno kulturno prireditvijo, združeno z modno revijo, pod naslovom Pomlad je čudež. Tudi tokrat bo v čudovitem okolju atrija sevniskega gradu, "čudež" pa se bo začel v petek, 21. maja, ob 21. uri.

PESEM POSAVJA 99

SEVNICA - Sklad za ljubiteljsko kulturno dejavnost Sevnica vabi na revijo Pesem Posavja 99, ki bo v soboto, 22. maja, ob 19. uri na sevniskem gradu. Predstavili se bodo: mešani zbor Franc Požun iz Zabukovja, moški zbor KD Planina-Cerkle ob Krki, vokalna skupina Corona Boštanj, lovski zbor Globoko, mešani zbor KUD Slavček Velika Dolina in mešani zbor Viva iz Brežic. Prodaja vstopnic bo uro pred revijo. V primeru slabega vremena bo revija v Jedinici Lisce.

Šentruperta z okolico in krajevne skupnosti Sela Šumberk. Na območju vinskih cest pa poteka zaenkrat še bolj promocija, označevanje ter oblikovanje vinske in turistične ponudbe. Trebanjci gredo na razpis za odseka na gornje-dolenjski vinski cesti številka 7, ki

Županu Pungartniku ni bilo potrebno zadržati sklepa o imenovanju nadzornega odbora Komunalne, ki ga je predlagal svetnik Pavlin, kajti za je glasovalo 10, vzdržanih je bilo 9, eden pa je bil proti. K takšnemu izidu je precej pripomogel svetnik Jože Smolič (SLS), ki je napovedal, da se bo vzdržal, ker so dali na taistem svetu direktorju Pavlu Jarcu nalogo, da v dveh mesecih pripravi statut Komunalne.

poteka na območju Šentruperta in Malkovca, nadaljuje pa se v sevnisko in krško občino, ter na dolnjedolenjski vinski cesti številka 8, ki poteka od Gradišca in Rihpovca, nadaljuje pa se v občini Mirna Peč, Novo mesto in Škocjan. Lani je trebanjska občina dobila z ministrstva za projekte CRPOV 9 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev, za letos pa Trebanjci načrtujejo za projekte CRPOV, za obveznosti po pogodbah iz lanskega leta in za nove naložbe za 26.590.000 tolarjev odhodkov.

P. PERC

KRVODAJALSKA AKCIJA V TREBNJEM - Tridnevne krvodajalske akcije se v trebanjski občini ni udeležilo toliko krvodajalcev kot prejšnja leta. Sekretarka OZ Rdečega križa Trebnje Majda Miklič je povedala, da so jim aktivisti RK in krvodajalci sporočili, da vodstva podjetij Trelesa, Doreme, Tesnil in Laboda Temenice zahtevajo od svojih delavcev, naj za krvodajalstvo izkoristijo svoj dopust ali pa bodo ob stimulaciji. Zatorej morajo biti z 229 krvodajalci v Trebnjem (na posnetku Suzana Mikec iz Trima dvanaestič daruje kri), s 176 krvodajalci na Mirni in 65 krvodajalci v Mokronogu (skupaj je bilo 31 oseb zavrnjenih), še kar zadovoljni. (Foto: P. P.)

KAMERA ODKRIVA - V sevniskem gostinskem podjetju so pred časom z obnovo gostišča Barbara potegnili pravo potezo, kuhinja tega gostišča pa je po mnenju Krmeljčanov celo boljša kot tista v sevniskem hotelu Ajdovec. Da so domačini in tudi drugi gostje zadovoljni z jedajo in postrežbo ima nemalo zaslug tudi podjetni šef gostišča Barbara Zdravko Remar (na posnetku), ki se je izkazal s knapovsko prežganko, žinkrofi in drugimi dobrotami po receptih babic tudi ob srečanju novinarjev in sponzorjev Krmeljskega poletja 99 pri Ermanu v Bojniki. (Foto: P. P.)

Sevniški paberki

SANDI IRONMAN - 30-letni Sevnica Sandi Kosmač (zaposlen v krški nuklearni) je v sredo kot edini Slovenec odpotoval na Kanarske otoke, kjer bo sodeloval na tekmi svetovnega pokala triatlona Ironman. Sandi, ki tekmuje za tripartit Kamnik, meni, da je dobro pripravljen in da bo uspeh, če se bo v absolutni kategoriji uvrstil med prvo stoterico. Še bolj pa bo vesel, če mu bo uspelo izpolniti še kvalifikacijsko normo za svetovno prvenstvo Ironman na Havajih. Sandija čakajo na mondenem Kanarskem otočju v Lanzarotu hude preizkušnje, in sicer plavanje na 3.800 m, 180 km kolesarjenja in na koncu še 42 km teka. Tek za SP bo prenašal tudi Eurosport in Sandi nam je, v šali, seveda, obljubil, da nam bo tudi pomahal. Sicer pa si bomo lahko njegove in rezultate drugih tekmovalcev že 22. maja ogledali tudi na internetu.

SLIKANJE - Predsednik PGD Sevnica, ki letos praznuje 120-letnico, Anton Koren, je s poveljniki komandirama Jankom Stoparjem in nedeljo povabil mladino, članice, člani in veterane društva na fotografiranje za objavo v zborniku, ki ga bodo izdali ob jubileju društva. Večina prisotnih je paradirala v svečanih uniformah. Komando s pomočjo diktatona je imel predsednik Toni, za kvaliteto posnetkov pa bo odgovarjal mojster Rafko iz sevniske poslovilnice Foto Asje, ki je v ključnih trenutkih le prevzel taktiko in predlagal, kam naj se postavi bivša župana v civilu Janko Fobernik in Jože Peternel. Na fotografijah zanesljivo ne bo značilnih gasilskih polležečih položajev, kajti predno so opravili silno proceduro, je po malem že začelo rositi...

GLAS SKRBI ZA NATALITETO

Direktor največjega in najuspešnejšega sevniskega podjetja Vili Glas je na petkovem pogovoru posavskih gospodarstvenikov s podpredsednikom slovenske vlade Marjanom Podobnikom le na pol v šali rekel, da Lisca in podjetja podobne branše zelo skrbijo za nataliteto, saj imajo zaposleno pretežno žensko delovno silo. Ženske pa, ki gredo na porodniško, dobijo regres za letni dopust, predno gredo na porodniško in ko pridejo iz staleža...

Posavju pravo mesto v daljnovidnih zankah

Zbornica o izboljšanju oskrbe z elektriko

KRŠKO - Upravni odbor Območne zbornice Posavje je na seji 5. maja razpravljalo o izboljšanju oskrbe z elektriko. Območne zbornice Posavje je na seji 5. maja razpravljalo o izboljšanju oskrbe z elektriko. Območne zbornice Posavje je na seji 5. maja razpravljalo o izboljšanju oskrbe z elektriko.

Upravni odbor je ne omenjeni seji sprejel sklepe. Z njimi zahteva ob Elektra Slovenija, d.o.o., naj stori vse potrebno, da bo RTP Krško zgrajen po rokovniku do 1. februarja leta 2002. Od vlade Republike Slovenije pa pričakuje, da bo ustrezno spremenila naložbene načrte in s tem poskrbela za denar za gradnjo RTP Krško z daljnovidi.

Posavje naj postane samostojna pokrajinska enota v celotni organizacijski shemi Elektra Slovenija, je zapisal med sklepe zbornični upravni odbor.

Ta je hkrati tudi predlagal Elektro Celje, PE Krško, da v najkrajšem času vpostavi najugodnejšo mrežo zank daljnovidov v Posavju. Obsotelju in sosednjih območjih, drugače bo oskrba z elektriko tudi v bodoče motena. Za vzpostavitev omenjene mreže mora sistem zagotoviti tudi denar, in sicer predvsem iz amortizacije, je v sklepe zapisal upravni odbor.

Po navedbah Valentina Dvojmoča, direktorja GZS-OZ Posavje, so člani upravnega odbora zbornice podprli uvažanje tržnih odnosov v elektrogospodarstvu. Zato pričakujejo učinkovitejšo zniževanje stroškov proizvodnje, prenosa in distribucije električne energije. Cena električne energije je pomembna za konkurenčno sposobnost podjetij, saj ta prodajajo vse bolj na najzahtevnejši tržišča. Iz cene električne energije pa se mora zagotoviti normalno obratovanje elektro sistema, zato morajo imeti pri oblikovanju tega prevladujočo vlogo neposredni udeleženci, je med drugim zapisal v sklepe upravni odbor Območne zbornice Posavje.

L. M.

Zadovoljni s krškimi zdravniki

Zdravstveni dom Krško pripravil 15 dan. dr. Jožeta Bogataja - Skrbno z vsakim koticom pod sedanjostreho - Štipendiranje - Za ohranitev brežiške porodnišnice

KOSTANJEVICA NA KRKI - Zdravstveni dom Krško je organiziral v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki že 15. dan dr. Jožeta Bogataja. Spominsko in strokovno srečanje vsako leto pripravijo v spomin na začetnika zdravstvenega varstva na območju sedanje krške občine. Pokrovitelj letošnje prireditve je bil Franci Bogovič, župan občine Krško.

Dr. Rudolf Ladika, direktor ZD Krško, je v pozdravnem nagovoru udeležencem predstavil delovno ekipo krškega zdravstvenega doma. Pri tem je med lastnostmi zaposlenih zdravstvenega doma pohvalil zlasti priljubljenost pri pacientih in delovno zagnanost. Glede na direktorjevo poročilo se je v zdravstvenem domu zamenjalo kar nekaj osebja, nekaj zaradi upokojitve, nekaj zaradi specializacij.

Zdravstveni dom ostaja do nadaljnjega pod sedanjostreho. Zato pa morajo direktor in zdravniki izkoristiti za nemoteno delo svojih oddelkov vsak kotic v stavi doma in blizu nje.

V prihodnje bo ZD Krško po besedah direktorja naprej urejal prostore na Senovem, kar pomeni denarno velik zalogaj. Patronažna služba krškega zdravstvenega doma se lahko nadeja nekaj novih avtomobilov, direktor pa bo se bo očitno odločil še za nekaj drugih naložb, "v katere te prisili čas".

Razveseljivo je bilo slišati direktorjevo napoved nadaljnjega štipendiranja. S tako poslovno politiko si nameravajo v krškem zdravstvenem domu zagotoviti predvsem zobozdravnike, ki jih v Krškem manjka že zdaj in jih bo po upokojitvah v prihodnjem obdobju še bolj. Za normalno delo v otroškem in šolskem zdravstvenem varstvu pa potrebujejo vsaj še dve specializaciji z pediatrije.

• Krški zdravstveni dom dela dobro. Vsaj dr. Stanislav Čuber, direktor krške območne enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, je na Bogatajevem dnevu dejal, da so zadovoljni z delom ZD Krško in njegovih delavcev. Skrbni pa ga, kot je poudaril, nameravajo ukinjanje brežiške porodnišnice. Zato je prosil zdravnike, naj skrbje za manjši odliv pacientov iz Posavja. Dejal je tudi, naj se za to dogovorijo v dobro občanov vsi zdravniki v Posavju.

Dr. Ladika se je zahvalil med drugim svojim sodelavcem. Vsem v zdravstvenih čakalnicah v Krškem pa je obljubil čim krajše čakanje.

V kulturnem programu so nastopili pevski zbor aktivna kmečkih žena Pod Gorjanci, Kostanjeviški oktet ter kostanjeviški srednješolci.

Na srečanju so podelili priznanja za večletno delo in posebej za neprekinjeno delo v ZD Krško.

L. M.

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI ZA NAGRADNO LETOVANJE

KRŠKO - Zveza prijateljev mladine Krško že nekaj let organizira nagradno potovanje in letovanje za nadarjene učence osnovnih šol in glasbene šole ob koncu šolskega leta. Letos bo taka nagrada štiri-dnevno potovanje in letovanje v Piranu. Glede na to, da Zveza prijateljev mladine Krško nima denarja za uresničitev tega načrta, je prisiljena vres denar zbrati. Letos se je skupaj z Glasbeno šolo Krško odločila, da zbere nekaj denarja za omenjeno nagradno letovanje tudi ob praznovanju 50-letnice Glasbene šole Krško. Tako pričakuje, da bodo obiskovalci brezplačnih slavnostnih prireditev namenili prostovoljne prispevke za izvedbo nagradnega potovanja in letovanja za nadarjene učence.

OB EVROPSKEM DNEVU PARKOV

PODSREDA - V tukajšnji Slovensko-bavarski hiši bo v ponedeljek, 24. maja, ob 19. uri ob prvem praznovanju evropskega dneva parkov odprli spominsko razstavo o dr. Evgeniu Jaegerju. Z razstavo se bodo spomnili zdravnika in raziskovalca, rojenega v dvorcu Miljana ob Sotli.

PREVERJAJO PRIPRAVLJENOST

KRŠKO - Štab Civilne zaštite regije Posavje bo 22. maja ob 9. uri v OS Milke Kerin v Leskovcu pri Krškem preverjal usposobljenost enot prve pomoči Civilne zaštite in Rdečega križa. Skladno s svojim letnim načrtom bo 5. junija ob 9. uri izvedel v OS Dobova skupno zaščitno reševalno vajo Evakuacija 99.

Novo v Brežicah

AVTODROM PICERIJA - Medtem ko nekdanja edina brežiška avtošola počasi zapira svoja vrata in se preostala konkurenca bolj ali manj divje puli za bodoče voznike, je vse bolj na dlani, da vsi, ki nekako zberejo denar za precej drago učenje sukanja volana in poznavanja ostalih tehnik ter prometnih predpisov, nimajo možnosti, da bi prakso nadaljevali takoj po opravljenem izpitu, saj do lastnega avta zlasti mladim in brezposelnim ni lahko priti, posebnega poligona in vozila, namenjenega za obnavljanje znanja, pa v Brežicah tudi nimajo. Izjema je le picerija Santa Lucija, ki za razvažanje dišečih pic znova in znova najema nove mladeniče, ki se nato izživljajo nad ubogo "katrcem" in meščani. Ti se ob njihovem slogu vožnje kar križajo in glasno negodujejo. Kar ne zaradi prepozne, ampak zaradi prehitre dostave...

POVZROČANJE STRAHU MU JE V ZABAVO - Levobrezni savski nasip je že dolgo časa priljubljeno tekališče mnogih zdravih in lahkotnega teka željnih Brežičanov. Čeprav je smisel te vrste rekreacije ravno v lahkotnem in zato nekoliko dalj časa trajajočem teku, je zadnje čase na nasipu opaziti vedno več takih, ki tečejo, kot da se za njimi poganja sam hudič iz pekla. Ko smo si zadevo iz radovednosti pogledali malo pobliže, smo opazili, da za tekači res dirja nekaj črnega, le da tisto ni bil noben hudič, ampak pes znane-ga brežiškega glasbenika in dirigenta, ki ga pogled na prestrašene bežeče rekreativce menda nadvse zabava.

Voda preblizu, voda predaleč

Svet in ljudje ob Krki

KRŠKA VAS - Ob spodnjem toku reke Krke, tu prav gotovo, a dokazno tudi drugod, si že od nekdaj naravnost iz domačega dvorišča črpajo vodo in si jo po mili volji natakajo na "pumpi", pipi, ki je z značilno podobno že kar vtisnila pečat deželi. "To vodo smo uporabljali dolga leta. Za vse smo jo imeli, za pitje, za kuhanje za pranje," je pred dnevi povedala Ladica Kolar iz Krške vasi, naključna sogovornica na svojem domačem dvorišču ob železni, sicer že opuščeni ročni vodni črpalki.

Brez Krke bi bile nedvomno le kup železa vse take črpalke, kakršna je Kolarjeva. Ampak reka je tu, le nekaj deset korakov stran. Kolarjeva razmišlja o tem tako: "Blizu je, kadar naraste, je še preblizu."

Gre ji verjeti, saj se Krka včasih razleze čez vse običajne meje, seže zelo visoko, pljuska v hišne vogale in zalije domovanja. Tudi Krko bi domačini nemara kakor pipo zaprli, ko je imajo dovolj, vendar reka deluje po drugih pravilih kot litoželezne ročne vodne črpalke in se ne da ugnati. Narediš nekaj poti ob tej isti reki navzgor in je svet drug. O tem se je prepričala tudi Kolarje-

Ladica Kolar

va. "Bili smo na izletu v Suhi krajini, v Ajdovcu. Hiše imajo kapnice. To je lepo videti, dobro pa to najbrž ni," se Ladica spominja sušne pokrajine. Narava je naredila razliko; tako kot je bila nekje z vodo razsipna, je bila drugje stiskaška. Razliko bi občutil nemara tudi vsak, ki bi postavjal talne železne ročne vodne črpalke, kakršne imajo na primer v Krški vasi. Če je Ladičin oče Franc, kovač, vko-pal v dvorišča v Krški vasi dosti teh naprav za vodo, v Suhi krajini najbrž ne bi postavil niti ene. Kaj bi ljudje z njo?

Včasih je vode človeku ravno prav, drugič preveč, tretjič premalo. Kaj je hujše, preveč ali premalo?

L. M.

Iz brežiške šole najboljši trgovci

87 dijakov s trinajstih trgovskih šol na 24. državnem tekmovanju v tehniki prodaje - Dva naslova v Brežice, eden v Novo mesto - Mnogi bodo že jeseni nadaljevali šolanje

BREŽICE - Brežiška Poklicna trgovska in srednja ekonomska šola je pretekli teden uspešno gostila dijake zadnjih letnikov slovenskih trgovskih šol, ki so se med sabo pomerili na 24. državnem tekmovanju v tehniki prodaje. Moramo reči, da je tekmovanje uspelo tako po organizacijski kot po tekmovalni plati.

Za brežiške šolnike je bila organizacija tako obsežnega tekmovanja kar velik zalogaj, zaradi katerega je v šolski zbornici luč pogostoma gorela pozno v noč. Na koncu pa so si po zares uspelem tekmovanju vsi zadovoljno segli v roke. Zakaj tudi ne, saj so bili Brežičani poleg pohval na račun organizacije deležni tudi največjih tekmovalnih dosežkov. Le dijakekom njihove šole je namreč uspelo zmagati v dveh tekmovalnih strokah, kar po svoje kaže tudi kakovostno delo učiteljev, da o dijakih niti ne govorimo.

Naslove najboljših (bodočih) prodajalcev sta za brežiško šolo priborila Mateja Ivačič, ki je pri

prodajanju obutve menda tako prepričljiva, da kupec na koncu iz prodajalne namesto nameravane-

• Kot smo slišali v zaključnem nagovoru, mora dober trgovec poleg visokega strokovnega znanja, ki zajema predvsem dobro poznavanje vseh lastnosti blaga, ki ga prodaja, ob nepogrešljivi prijaznosti znati kupcu prodati še reči, po katerih ta sploh ni spraševal. Da te sposobnosti imajo v sebi, je v Brežicah dokazalo pravzaprav vseh sedeminosemdeset nastopajočih dijakov, kupci pa si lahko le želimo, da bi jih čimprej srečali tudi v prodajalnah.

PROSTOVOLJSTVO - Na praznovanju 10-letnice prostovoljnega dela v Krškem so izrekli veliko prisrčnih zahval in čestitk, ki so pustile sled v očeh, glasovih in srcih. Prostovoljstvo pač sega vse do tja, kjer vsakdanja medosebna človeška komunikacija govoriča nemalokrat ostane brez odziva. Na fotografiji: del udeležencev krške proslavilne. V drugi vrsti druga z desne Gordana Rostohar, ki so jo izročili šopek v zahvalo za njene začetke v prostovoljstvu v Krškem pred desetletjem.

OBNOVILI OBRAMBNI ZID - Delavci Vodnogospodarskega podjetja Novo mesto so obnovili blizu 500 metrov dolg protipoplavni zid na Čatežu ob Savi. Za pol metra so ga povišali, ojačali temelje, injektirali z betonom in na vodni strani obložili s kamnom. Zid bo poslej kljuboval tudi 100-letnim vodam. Dela so veljala nekaj nad 30 milijonov tolarjev, denar pa je prispevalo Ministrstvo za okolje in prostor. (Foto: M. Vesel)

Čestitamo!

LEK SE NE UMIKA IZ RUSIJE - Kljub gospodarskopoličnim težavam v Ruski federaciji se slovenska farmacevtska družba Lek ne umika z ruskega trga, nam sporoča služba za odnose z javnostmi. Še več: te dni je v Moskvi Lek odprl novo podjetje Lek kozmetika, d.o.o., ki je že petindvajseta enota tega podjetja v tujini. Nove poslovne prostore sta odprla direktor Lek kozmetike Aleš Štular in miss Slovenije Miša Novak.

• Upam si trditi, da država še nikoli ni imela toliko vpliva na gospodarstvo, kot ga ima danes. (Nerad)

ZA ŠTIRI MILIJARDE GRE Direktor Novak upa, da bo Novo mesto mesto popustilo

Sporno pri Karteljevem

LJUBLJANA - Člani parlamentarnega odbora za infrastrukturo in okolje so, kot poroča Delo, podprli predlagano različico trase dela avtomobilske ceste, ki bo potekala od Zagorice pri Karteljevem do Kronovega in ki je iz zvala znane pripombe ter predloge novomeškega občinskega sveta. Kot je povedal Jože Novak, direktor urada za prostorsko planiranje, je že dogovorjeno, da bo cesta speljana mimo Otočca, in ne skozenj kot sedaj, da bi mu tako omogočila razvoj tako imenovanega visokega turizma.

Za karteljevski klanec, za katerega novomeška občina predlaga dva krajša viadukta čez dolino in predor pod hribom Strmec, se je po Novakovih besedah izkazalo za boljše, predvsem pa cenejšo rešitev zgraditev ceste južno od sedanje magistralke. Predviden je usek pod Dobravo in delno pokrit vkop. Razlika med najcenejšo in najdražjo rešitvijo, ki jo podpira občina Novo mesto, je kar štiri milijarde tolarjev (odsek Hrastje-Kronovo naj bi stal 18,4 milijarde tolarjev), zato je direktor Novak prepričan, da bodo novomeški svetniki pristavili na cenejšo rešitev. V smeri proti Novemu mestu je predvidena gradnja priključka z obvoznico, ki bo omogočala kasnejšo povezavo s Celjem in Belo krajino.

Posojila za nova delovna mesta

NOVO MESTO - Podjetniški center Novo mesto je na razpisu Ministrstva za delo za območje dolensko-belokranjske enote Zavoda za zaposlovanje uspel zagotoviti sredstva za odpiranje 100 novih delovnih mest. Pri tem je pogoj, da projekt novega delovnega mesta podprejo tudi lokalne skupnosti.

Za vsako novo delovno mesto za nedoločen čas bo mogoče dobiti 1 milijon tolarjev posojila, do njega pa bodo upravičeni tisti, ki se bodo samozaposlili, tisti mali podjetniki ali obrtniki, ki bodo zaposlili brezposelnega (iz zavoda) za nedoločen čas, ali pa tisti, ki bodo zaposlili osebo s sklepom o trajnem presežku. Obrestna mera je T+2 odst., posojilo je za dobo 3 let in omogoča polletni odlog plačila glavnice.

Posojiljemalci bodo lahko pridobili jamstvo do polovice posojila. Pomembna novost pri tokratnem pospeševanju odpiranja delovnih mest je, da mora biti za nedoločen čas odprto delovno mesto, ni pa nujno, da je delavec na njem zaposlen za nedoločen čas. To daje delodajalcem možnost, da slabega delavca nadomestijo z boljšim.

Dolensko-belokranjsko območje je eno od štirih v Sloveniji, ki so bila izbrana za ta projekt, uspešno pa je bilo po zaslugi že potrjenega jamstvenega sklada. Doslej je Podjetniški center za projekt že dobil podporo občin Novo mesto, Sentjerne, Škocjan in Semič.

B. D. G.

V Brežicah višja trgovska šola?

Tukajšnji Šolski center pričakuje, da bo v šolskem letu 2000/01 lahko vpisal prva oddelka višje strokovne šole za trgovino - Podpora gospodarstva in trgovskih podjetij

BREŽICE - Kar 34 odstotkov vseh delavcev v občini Brežice je neposredno zaposlenih v trgovini, medtem ko jih je v Sloveniji povprečno le 14 odst. Tudi to je razlog, da se Poklicna trgovska in srednja ekonomska šola Brežice poteguje, da bi dobila program višje strokovne šole za trgovino. Pri tem jo podpirajo Območna gospodarska zbornica za Posavje in tudi največje trgovske družbe, ki posegajo s svojo trgovsko mrežo na ta prostor. Med njimi so predlog že podprle: Mercator Dolenski, Dolenjska Novo mesto in M-Kmečka zadruga Novo mesto.

Če bo vse po sreči, bodo prve učence v en oddelku za redne in en za odrasle vpisali v šolskem letu 2000/01. Kot je nedavno dejal namestnik ravnatelja te šole Franci Pacek, pričakujejo, da bo minister za šolstvo uvrstil med izvajalce programa tudi njihovo šolo, še posebej, ker so se dogovorili z ekonomsko šolo v Novem mestu, da se ne bo potegovala za ta program.

Franci Pacek

Izvoz je zamrl

Izjava ministra

Glavna nevarnost za našo povečano gospodarstvo prihaja z območja jugoslovanske krize. Tja izvažamo okoli 15 odst. vsega izvoza. Zaradi neposrednih posledic vojne je izvoz popolnoma zamrl. Makedonija ima krizno stanje in zapira svoje gospodarstvo, omejuje uvoz, ker ga ne more plačati in ker štiti domače proizvajalce, pri čemer je prizadeta tudi Slovenija. Močno nas utegne prizadeti tudi kriza na Hrvaškem, ki je notranjega izvora, jugoslovanska kriza pa jo utegne še poglobiti, ker bi utegnili zmanjšati prilive iz turizma. (Dr. Marjan Senjur, minister za ekonomske odnose in razvoj)

V Brežicah so predlagali višjo strokovno šolo že pred tremi leti, ko se je v Sloveniji začel sistem višjih strokovnih šol. Projekt je zastal iz formalnih razlogov, saj predvidenega novega poklica ni bilo v nomenklaturi (razvidu) poklicev, kar je zahtevalo vrsto aktivnosti. Delovna skupina je oblikovala program šole, ki ga mora nazadnje potrditi kurikularni svet za poklicno in strokovno izobraževanje Slovenije, nakar bo minister za delo vpisal poklic v nomenklaturu, šolski minister pa bo določil mrežo šol.

Program višje strokovne šole za trgovino v Brežicah naj bi trajal 2 leti in nudil 2000 ur izobraževanja, od tega 40 odst. prakse.

Dajal bo VI. stopnjo izobrazbe, diplomant pa bo pridobil naziv ekonomist trgovskega poslovanja. V šolo se bodo lahko vpisali vsi, ki so končali 4- ali 5-letno srednjo šolo z matura ali zaključnim izpitom ali pa program za trgovinskega poslovodjo. Trgovci s končanim triletnim programom se bodo lahko vpisali, če bodo imeli najmanj tri leta delovnih izkušenj in bodo opravili izpit iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu srednje 4-letne strokovne šole.

Kot je poudaril Pacek, je program predvsem nadgradnja znanja trgovinskih poslovodij, kjer se je doslej usposabljanje za trgovinsko dejavnost končalo. "Višje strokovno izobraževanje je le dopolnilo k univerzitetnemu in nikoli ne bo univerza, saj je podatek na praksi. Na višjih in visokih strokovnih šolah v Nemčiji se šola na primer polovica vseh študentov. V tujini je ponavadi do 60 odst. prakse, slovensko povprečje je 35 odst., pri nas naj bi bilo 40 odst.," je povedal Franci Pacek.

B. D. G.

Red v svinjaku ali česa si želi turist

Podeželje in turizem

POSAVJE - Zakaj bi mi nosili svoje pridelke prodajat drugam, naj jih od drugod pridejo kupit k nam. Tako pravijo domačini že marsikje v Posavju, med drugim na Zdoblah in v Kapelah, kjer snujejo natančen načrt, kako se predstaviti Sloveniji in po nedotaknjenem podeželju hlepečemu, tržno razranemu Evropejcu. Pri vsej zadevi gre skratka za turizem, "narejen" v Posavju.

Ob nedavnem skrbno pripravljenem in posrečeno izvedenem tradicionalnem jurjevanju na Zdoblah so na slavnostni seji krajevne skupnosti v navzočnosti kmetijskega ministra Cirila Smrkolja pohvalili sveže zamisli domačinov za širjenje dobrega glasu o kraju. Franciju Bogoviču, krškemu županu in enemu prvih mož Zdoblah sosednje kopriške krajevne skupnosti, ni bilo pod častjo povedati na tej seji, da je na Zdoblah padla na plodna tla ideja Marice Živič in soimšljenikov o razvijanju turistične vasi in uvajanju kmetij odprtih vrat in lastne blagovne znamke za sadje in zelenjavo. Zdole štejejo, trdi krški župan, da enega svetlih primerov sodelovanja vseh v krajevni skupnosti v dobro skupnega (turističnega) razvoja.

Za podobno tesno sodelovanje pri širjenju krajevnega dobrega imena se odločajo med drugimi tudi v Kapelah. Potem ko so po dobrih dveh desetletjih minulo nedeljo spet naredili jurjevanje, imajo pred seboj še veliko načrtov, tudi že za letos.

Poleg omenjenih tudi drugi kraji v Posavju živijo z mislijo, kako kulturno in naravno dediščino razviti iz nekako muzejske dobrine v živo podjetje. Zato tudi odpirajo vrata podeželja turistom. Ti prihajajo in bodo prišli, jedli bi domače krmavice, pekli domače cvrte, srknili domačo slivovko in medico. Vse to bi radi imeli pred seboj naravno in izvirno vaški način, ne industrijsko. Toda te izvirnosti kmalu ne bo več, saj bo zakonodajalec v boju za narodovo čistost najbrž prepovedal tradicionalne kmečke kolone, kakor so bile v navadi, predpisal nadzor nad kurjimi jajci, zaostril red v čebelnjakih in odpravil pletenke slivovke. Če bo slovenski zakonodajalec tako ostro vstopil v tradicionalni slovenski svinjak, kaščen in vinski hram, bodo propadle današnje zamisli o (posavskem) podeželjskem turizmu.

M. LUZAR

Pitna voda iz balonov in fontan

Pivovarna Union je konec aprila začela polniti naravno pitno vodo Zala v 18,9-litrski balone - Povpraševanje po tej vodi in hladilnikih, iz katerih priteče, v Evropi narašča

LJUBLJANA - Pivovarna Unioni s to novostjo sledi naraščajoči porabi ustekleničene pitne vode v svetu. Iz Amerike je navada uporabe hladne pitne vode iz pretočnih hladilnikov, coolerjev ali fontan prišla v Evropo in tako vstopa še k nam. V ZDA so lani uporabljali 6,5 milijonov takih hladilnikov, v 33 državah Evrope 646.000, samo v Veliki Britaniji 200.000, v Franciji 80.000 in v Skandinaviji 70.000.

Povprečno se v Evropi prodajo preko vsakega hladilnika dobri trije baloni vode na mesec. V Evropskem združenju polnilcev

FESTIVAL DOMAČE OBRTI IN UMETNOSTI

DOLENJSKE TOPLICE - Agencija za turizem in razvoj K2M organizira v nedeljo, 23. maja, popoldan, s pričetkom ob 16. uri festival domače obrti in umetnosti. Obiskovalci bodo lahko pri delu opazovali platnarje, izdelovalce izdelkov iz lesa, oblikovalce gline, čebelarje in druge ter pokušali Šturmovo vina s Pleščega Vrha. Za dobro voljo bo poskrbel ansambel Kontrabant. Prireditve bo na platuju pred pristanišče K2M na Pionirski 3 v Dolenskih Toplicah.

BORZNI KOMENTAR

Objava - vihar v kozarcu vode

Navidez dokaj razburljiv teden, z velikimi nihanjem tečajev delnic, se je tudi tokrat izkazal kot še en neuspeh poizkusa oživljanja depresije spomladanskega borznega trgovanja. Cene, posebno pidovskih delnic, so v ponedeljek ne normalno naraščale. V torek pa so sledile panika in splošne razprodaje vsega, kar je še dan poprej izgledalo kot suho zlato. V sredo in četrtek so si borzniki vzeli čas za razmislek, kar pomeni, da je trgovanje skoraj zamrlo. Končno je v petek in deloma tudi naslednji ponedeljek sledilo previdno nakupovanje in ponovno vračanje kapitala v A in B borzno kotacijo, kar je borzni indeks zopet potegnilo v pozitivne vrednosti. Njegova vrednost je kljub temu ostala še vedno pod 1.800 točkami, torej izjemno nizko.

Vihar v kozarcu vode je povzročila objava najnovejšega predloga države o pokrivanju "privatizacijske luknje". Lastniki delnic pidov, katerih certifikati doslej še niso bili zamenjani za realno premoženje, naj bi imeli možnost

te delnice, če bodo seveda želeli, zamenjati za deleže v pokojninskem skladu. S tem bi si, sorazmerno z velikostjo vlozka na stara leta lahko izboljšali svoje pokojninske prejemke. Lastniki pidovskih delnic bodo ponovno postavljeni pred dilemo, da se odločijo med vrabcem v roki in golobom na strehi. Njihova odločitev bo največkrat odvisna od tega, v katero od opcij jih bo uspela pritegniti propagandna mašinerija profesionalnih manipulatorjev.

Zaenkrat je še vedno preveč odprtih vprašanj, da bi lahko natančneje sodili o predlogu, ki naj bi ga vlada poslala v skupščinsko proceduro po skrajšanem postopku. Vsekakor pa bo najvažnejši kriterij pri ocenah kvaliteta premoženja, ki ga bo pripravljena žrtvovati za uspešno realizacijo tega projekta.

IZTOK PLUT

Dolenski borzoposredniška družba, d.o.o.
Glavni trg 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 068/371-8221, 371-8228

ima dve pipi, tako da je mogoče natočiti vodo sobne temperature in ohlajeno vodo (od 4 do 11° Celzija). Pri sobni temperaturi 21° hladilnik ohladi slabih 6 litrov

• Kot poroča angleško svetovno podjetje Zenith International, je poraba naravne in ustekleničene vode v Evropi v letu 1997 porasla za 4 odst. in je znašala že skoraj 32 milijard litrov. V raziskavo niso zajeli vzhodnoevropskih držav, kjer pa poraba narašča še hitreje. V Sloveniji smo leta 1992 napolnili 140 milijonov litrov vode, nakar je do leta 1995 prodaja padla in dosegla najnižjo raven pri 93 milijonih litrov. V letu 1997 smo v Sloveniji skupno napolnili spet 120 milijonov litrov pitne vode ali 60 litrov na prebivalca. Ob tem vedno večji delež dosega naravna pitna negazirana voda, kjer ima največji tržni delež trenutno Pivovarna Union s svojo Zalo.

vode na uro. Voda v balonu je uporabna 4 mesece, baloni pa se bodo menjavali po sistemu kot plinske bombe. Zraven prodajajo tudi plastične kozarčke za enkratno uporabo in ponujajo servisno službo za redno čiščenje na vsake 3 mesece. Tisti, ki ste v aprilu obiskali avtomobilski sejem v Ljubljani, ste se na taki fontani že lahko odžejali.

B. D. G.

AVKCIJA ZAKLADNIH MENIC

LJUBLJANA - Ministrstvo za finance Republike Slovenije je objavilo pogoje 13. avkcije trimesečnih zakladnih menic, ki bo v torek, 25. maja, od 13.30 do 14. ure. Razpisana emisija trinajste serije trimesečnih zakladnih menic znaša 3 milijarde tolarjev ali 30.000 lotov v apoenih po 100.000 tolarjev. Vplačilo na avkciji sprejetih naročil bo 27. maja. Vlagatelji lahko naročila za nakup trimesečnih zakladnih menic posredujejo preko pooblaščenih vpisnikov Abanke, Bank Austria, Banke Celje, Banke Koper, Banke Vipava, Dolenske banke, Factor banke, Gorenjske banke, Nove kreditne banke Maribor, Nove Ljubljanske banke, SKB banke in Slovenske zadružne kmetijske banke.

POSLOVNI TURIZEM - Odkar so v Termah Čatež zgradili veliko konferenčno dvorano, v njej se lahko udeležijo blizu 200 ljudi in obnovili še štiri manjše dvorane in sejne sobe, lahko v te prostore sprejmejo do 400 udeležencev konferenc, seminarjev in poslovnih srečanj. Dodatne prostore za poslovni turizem imajo še v hotelu Zdravilišče, v klubu Termopolis in v hotelu Graf grad Mokrice. Prostori so opremljeni z ozvočenji, projekcijskimi platni, grafoskopji, diaprojektorji in drugimi napravami. Na leto se izvri blizu 120 konferenc, seminarjev in podobnih srečanj, udeleženci pa imajo priliko druženje popestriti s ponudbo Term, ki je vse pestrejša. (Foto: M. Vesel)

Milijarde za varovanje okolja

Z mednarodnega komunalnega sejma IFAT 99 v Münchnu

Od 4. - 8. maja je bil v Münchnu že dvanajsti mednarodni komunalni sejem, poimenovan IFAT 99. Razstavljalo je 42 držav. Sejem je odprl deželni minister za okolje dr. Werner Schnappauf. Otvoritvene slovesnosti se je udeležilo še deset drugih ministrov za varstvo okolja, ki so poudarili pomen internacionalizacije varovanja okolja, še posebej na področju oskrbe z vodo in celotne problematike odpadkov. Takšen poudarek je bil tudi na razstavnem prostoru.

Ob tej priliki je nemško veleposlaništvo izdalo strateško študijo, v kateri je ocenjena višina stroškov za varovanje okolja. Po tej oceni bi morala Slovenija do leta 2010 zagotoviti še 4,6 milijarde nemških mark, da bo dosegla standarde na področju varovanja okolja, ki so v veljavi v Evropski skupnosti, kjer je Nemčija naš prvi in najpomembnejši partner v zunanji trgovini.

Ekološka politika v Sloveniji je imela doslej podrejeno vlogo. To pa se bo kmalu spremenilo, saj je najvažnejši politični cilj v zunanji politiki Slovenije sprejem v Evropsko skupnost. Prestrukturiranje v državi zadeva zato področje

ekologije ravno tako kot področja financ, poljedelstva, pravosodja in notranjih zadev. Že danes se ekološka zakonodaja opira v veliki meri na smernice Evropske skupnosti, kot zgled pa so ji služili tudi nemški dosežki na področju varovanja okolja. Tako so dovoljene največje koncentracije onesnaženega ozračja v Sloveniji usklajene z nemškimi določbami. Čeprav med državami še ni skupnih ekoloških sporazumov, je podjetje SHW Holter Wassertechnik iz Berlina kot prvo tuje podjetje sklenilo koncesijsko pogodbo za izgradnjo kanalizacije in čistilnih naprav v Kranjski Gori. Prav tako je nemško podjetje Babcock na mednarodnem razpisu dobilo posel za izvedbo razčepljanja dimnih plinov toplarne v Sošanju. Tako Nemčija tudi v Sloveniji, nastopa kot vodilni ponudnik na področju ekoloških sistemov.

Na nemškem veleposlaništvu, kjer so izdali analizo stanja na področju ekologije v Sloveniji in ocenili predloge za prihodnje sodelovanje na tem področju, menijo, da je Slovenija partnerica, vredna zaupanja.

FRANCI KONCILIJA

Jutri se začne Vinska vigred

Na treh metliških trgih že sedemnajstič zapored največja prireditve v Beli krajini

METLIKA - Jutri, 21. maja, se na treh metliških trgih pričinja 17. Vinska vigred, največja enološko-kulturno-športna prireditev v Beli krajini, ki so jo organizatorji z metliškim županom Slavkom Dragovanom na čelu letos še obogatili in popestrili. Zvrstilo se bo več različnih prireditev, od predstavitev novih plošč in kaset belokranjskih ansamblov, nastopov folklornih skupin, pevskih zborov, godb na pihala ter ansamblov, ki bodo poskrbeli za dobro voljo vseh mladih po srcu.

Posebej ne gre prezreti petkovskega popoldanskega koncerta etno skupine Ira Roma iz Ukrajine ter nedeljskega nastopa Akademije folklorne skupine France Marolt. Na svoj račun bodo prišli tudi ljubitelji športa, saj se bodo v soboto ob 13. uri pripeljali v Metliko kolesarji Franeka-Roga

• **VIGREDNO SREČANJE HARMONIKARJEV** - V okviru Vinske vigrede v Metliki bo v nedeljo, 23. maja, ob 12.30 na osrednjem odru na Trgu svobode tradicionalno srečanje ljudskih harmonikarjev. Udeleženci se lahko prijavijo in dobijo vse informacije pri Ediju Maceletu (tel. 58-269) ali neposredno pred prireditvijo.

ter metliški svetovni kolesarski popotnik Bojan Stezinar. Novost pa je tek iz Metlike do Vinomerja in nazaj za rekreativni tekaški pokal Slovenskih novic in Tomas sporta 2.

V nedeljo bo v farni cerkvi sv. Nikolaja maša za dobro letino, po njej pa ob 11. uri svečanost ob odhodu belokranjskih vinogradnikov na Vinski sejem v Ljubljano. Na pot se bodo odpravili s tremi vozovi na konjsko vprego. Po poti bodo ljudi seznanjali z najboljšimi belokranjskimi vini. Sicer pa se imajo belokranjski vi-

nogradniki zares s čim pohvaliti. Na letošnjem ocenjevanju za Vinsko vigred so namreč poleg štirih šampionov podelili še 23 velikih zlatih, 131 zlatih in 130 srebrnih

NOVINARSKA DEGUSTACIJA - Ob letošnji Vinski vigredi v Metliki je že bilo in še bo veliko novosti. Tako so prvič v uradni konkurenci ocenjevali vina starejših letnikov, precej bo popestren tridnevni program, prvič pa so tudi novinarjem na tiskovni konferenci ponudili v oceno nekaj najboljših belokranjskih vin. Ocene so bile pohvalne. (Foto: M. B.-J.)

ZANIMANJE ZA KMETIJSKO MEHANIZACIJO - Tridnevni hišni sejem INO Brežice v Rški vasi je privabil veliko ljudi. Podjetje, ki veliko strojev izvažajo, uspešno pa sodeluje s partnerji v Italiji, Nemčiji in na Madžarskem, sodeluje tudi s številnimi domačimi kooperanti. Zato se je na otvoritvi zbralo veliko gostov. Kupce je pritegnila pestra izbira mehanizacije in pripomočkov za kmetovanje in manjša opravila na vrtovih, v sadovnjakih in vinogradih. V sejmskih dneih so nudili tudi ugodne cene in popuste, vsi ki so kupili za več kot 5.000 tolarjev, pa so sodelovali v nagradnem žrebanju. (Foto: M. Vesel)

priznanj, najboljše ocenjen pa je bil z oceno 19,64 laški rizling-suhi jagodni izbor, letnik 97, družine Kostelec iz Drašičev. Zanimivo je, da so na tiskovni konferenci, ki jo je prireditveni odbor pripravil pretekli teden v Badovinčevi gostilni na Jugorju, tako kot pred njo strokovna komisija tudi novinarji pri ocenjevanju belokranjskih vin med rdečimi sortami prisodili najvišjo oceno in s tem naziv kraljice metliških črnin vinu Jožeta Žuglja iz Dragomlje vasi. Sicer pa prireditelji zagotavljajo, da na Vinski vigredi zagotovo ne bo žeje, saj bo pijača na voljo na vsaj osmih stojnicah, v grajski kleti bo pokušnja nagrajenih vin, a tudi za hrano bo dobro poskrbljeno.

M. B.-J.

Zračni tok odpihne plevel

Nov izum - pnevmat

Kaj vse je človek že poskušal, da bi kulturni rastlini pomagal v njenem boju s pleveli! Ko je že kazalo, da je s pomočjo herbicidov ta boj dobljen, so ga oslabili ekološki razlogi. Vnovič je bilo treba poseči po naravi manj škodljivih načinov, po okopavanju in mehanskem odstranjevanju neželenih konkurenčnih rastlin. Izumili so naprave za toplotno zatiranje (obžiganje), v najnovjšem času pa se stroje za pnevmatsko odstranjevanje plevelov.

Nemški kmetijski mehanik Luetkemeier je pred nekaj leti patentiral napravo za odstranjevanje plevela s pomočjo turbulentnega zračnega toka. Stroj je sestavljen iz hidravlično vodilnega ogrodja, kompresorja, nastavljenih okopalnih nogač in motičic s šobami, skozi katere močan tok zraka privzdigne tanko zgornjo plast zemlje in z njo mlade plevelne rastline ter jih tako rekoč odpihne iz tal. V času tovrstnega "okopavanja" morajo biti kulturne rastline že dobro ukoreninjene, da se tudi njim ne zgodi enako kot plevelu. Po nekajletnem preizkušanju in izpopolnjevanju izuma, ki je dobil ime pnevmat, so stvar že tako izpopolnili, da so na ta način, denimo v koruznem posevku, zapleveljenost zmanjšali za 70 do 90 odst., to pa je že dosežek. Edina nevarnejša plevelna rastlina, ki ji zračni vrtnec ni kos, je zloglasna pirnica, ki se razmnožuje s podzemnimi rizidomi in je zato močnejše vrasčena v tla.

Pnevmat je že v serijski proizvodnji in ga je moč kupiti na trgu za približno 20.000 DEM. Seveda ostane vprašanje, če bi se tak stroj pri nas izplačal ob tako nizki donosnosti kmetijske pridelave. (Kmetovalec)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Tehnologije pridelave vin - do kod?

Vino je najbolj naravna pijača od vseh, kar jih je razvil človek. Da bi pa to naravnost vina ohranili, se zelo previdno dovoljuje uporaba nove tehnike. V Mednarodnem uradu za trto in vino (O.I.V.) je vključenih 45 vinorodnih dežel sveta, večina držav, kjer se prideluje vino. Neformalno bi lahko ta urad za vino obravnavali kot dvostrankarski parlament. Ena stranka bi bila evropske dežele, druga pa "novi svet", to so države s krajšo tradicijo pridelave vin. Evropa se bolj zaveda, da sta vinska trta in vino rezultat večstoletne tradicije in da je nevarno dovoliti pri njej vina stopke, ki bi zmanjševali originalnost (naravnost) vina. Dežele novega sveta (ZDA, Avstralija, Južna Amerika, Južna Afrika idr.) bi rade vsilile veliko novosti, ki bi menjale karakter vina.

Mednarodni urad za trto in vino rešuje te dvojne interese s sporazumevanjem. Sedaj je aktualno koncentriranje mošta. Z resolucijo O.I.V. je dovoljeno koncentriranje z obratno ozmozo in z izhlapevanjem vode. Ta odločitev O.I.V., ki jo je večina članic Evrope težko sprejela oziroma so bile preglasovane, je vroča tema v panogi. Po sedanjih zakonodajah se sme popravljeni sladkorna stopnja mošta z dodajanjem sladkorja. V Sloveniji še ni zakonsko dovoljeno z obratno ozmozo ali z izhlapevanjem vode iz mošta popravljeni sladkor. Raziskave v svetu tečejo pospešeno, da bi ugotovili vpliv teh dveh postopkov na kakovost vina.

V Sloveniji še nimamo izraza za ta postopek. Dobesedno prevedeno iz francoščine, bi

lahko rekli "samoobogatitev mošta". Nekateri strokovnjaki menijo, da je samoobogatitev mošta bolj naravna, ker ne vnašamo v mošt ničesar, temveč mu samo odvzamemo vodo. Postopek je bistveno dražji od dodajanja sladkorja. Z dodatkom sladkorja v mošt se delno poveča njegov volumen, z odvzemanjem vode se zmanjšuje. Na vinskem trgu je več vina, kot se ga lahko proda, zato se vidi v tem postopku tudi zmanjševanje tržnih presežkov vina.

Rezultati raziskav kažejo, da s samoobogatitvijo mošta ni mogoče dobiti iz slabo zrelega grozdja dobre kakovosti mošta. Poleg sladkorja se koncentrirajo tudi kisline in posebno v nezrelem grozdju je veliko kislin. Kljub naravnemu biološkemu razkisu, ki je popolnoma spreminil jabolčno kislino v mlečno, so bila ta vina potrebna še kemičnega razkisa. S koncentriranjem mošta se povečujejo tudi napake, v moštu, ki izvirajo predvsem iz nezrelega ali gnilega grozdja. Dober rezultat so dosegli s koncentriranjem rdečega mošta sort gamay in modri pinot. Delež mošta se je v odnosu na jagodne kožice zmanjšal, vino je bilo bolj obarvano in tudi vsebnost taninov se je povečala. Pri modrem pinotu ponavadi manjka taninov.

Nobena tehnika ne more nadomestiti zrelega grozdja, čim manj obdelujemo vino ali s čistili ali s stroji, več naravnosti bo v njem ostalo. Perfektno negovano vino, ki mu ne moremo očitati nobene napake ali bolezn, ni nujno, da je tudi odlično. Tudi preveč naličen obraz mladence z najboljšimi kozmetičnimi preparati ni lepši od zmerne negovanega. Prvemu bi lahko rekli, da je nenaraven, zato lahko tudi pretirano negovanemu vino lahko rečemo, da je manj naravno, da mu manjka duša.

Dr. JULIJ NEMANIČ

S HRANO POZDRAVILA VNETH DLESNI

Sama sem si zobe in dlesni pozdravila z naravno hrano. Dnevno popijem dopolnilne pol litra svežih surovih zelenjavnih in sadnih sokov, na teče popijem kozarec korenčkovega soka, za dopolnilno malico spijem mešanico pesnega in korenčkovega soka ali kozarec vode, v kateri so se namakale suhe borovnice. Za kosilo pojem skledo surove solate, obrok polnovrednih testenin, trdo zelenjavo ipd. Za večerjo pojem skledo surove solate

in obrok ribje jedi ali jedi iz stročnic. Hrana mora biti sveže pripravljena. Zamrznjene hrane ne jem. Mesa pojem malo. Pijem surovo sveže mleko, jem kislino mleko in sir, vendar v majhnih količinah. Od maščob uporabljam hladno stiskano olivno in bučno olje ter surovo smetano in surovo maslo. Jem črn kruh iz sveže mletega žita. Zmernost pri hrani je za zdravje nujna. Za nasvete s področja zdrave hrane sem od 24. maja na voljo vsak dan ob 20. uri v dvorani KS Kandjan-Grm pod vrtem Kekec v Smrečnikovi ulici 16. ANICA JANEŽIČ-MIKEC

V ŠENTJANŽU PREDSTAVITEV EKOLOŠKE PRIDELAVE SADJA

ŠENTJANŽ - V gostilni Repovž bo jutri, 21. maja, ob 11. uri predstavitev projekta ekološke pridelave sadja. Ob tej priložnosti bodo sadjarji ustanovili tudi Združenje tržnih pridelovalcev ekoloških jabolk.

KMEČKI PRAZNIK V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ - Govedorejsko društvo Mirna Peč vabi v nedeljo, 23. maja, na Kmečki praznik s kmečskimi igrami, ki bodo na športnem igrišču mirnopedške osnovne šole. Pričetek iger bo ob 15. uri, v kmečkih igrah pa se bodo pomerile ekipe kmečke mladine iz Novvega mesta, Skočjana, Šentjerneja, Dolenjskih Toplic, Kmetijske šole Grm in Mirne Peči. Za dobro voljo med igrami bodo poskrbeli mladi Mačkoni, za celoten zabavni program pa Stari znanci. Manjkalo ne bo niti dobrot iz kmečke peči, ki jih bodo pripravile članice Društva kmečkih žena iz Mirne Peči.

Z NOVOMEŠKE TRZNICE

Tržnica je bila tudi tokrat bogato založena s sadikami. Branjevske so prodajale bršljanke in vodenke po 120 do 150 tolarjev, surfinije po 150, zavitek sadik solate po 200, zavitek sadik zelja, ohrovt, cvetače po 150 do 200, sadike paradižnika po 40 do 50 in paprike po 50, šopek mladega korenčka in rdeče redkvice po 100, merico špinata po 20, česen po 500 kilogram, fižol po 400.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli na prodaj 83 prašičev, starih do 3 mesece, 12, starih 3 do 5 mesecev, in 22 starejših. Prvih 5 prodali 58 po 280 do 300, drugih 8 po 250 do 270, tretjih pa 9 po 190 do 200 tolarjev kilogram.

kmetijski nasveti

Izzvan čebelji smrtni ples

Mrtvice na bradah panjev so ponavadi zanesljivi znak zastrupitve čebel s fitofarmaceutskimi pripravki. Ob utemeljenem sumu je treba takoj obvestiti kmetijsko inšpekcijo, ki poskrbi za nadaljnji dokazni postopek. V ta namen je treba zbrati vsaj 500 umrlih čebel in jih dati čimprej na pregled v ustrezen laboratorij, ki ugotavlja prisotnost že najmanjših količin strupov.

Odredba o varstvu čebel natančno določa, da je prepovedano uporabljati za čebele nevarne kemične pripravke na cvetočih rastlinah z izjemo krompirja in hmelja, ki ju čebele ne obiskujejo. Posebno pozoren je potrebno biti tudi na podrast v sadovnjaku, ki cveti ob drugem času kot sadno drevje. Odredba pravi, da mora lastnik cvetočo podrast pravočasno odstraniti, če to ni mogoče, pa mora o tem obvestiti imetnika čebel, ki imajo čebele v stalnih čebelnjakih ali na pasiščih, oddaljenih do 3 km.

O nameravanem posegu s fitofarmaceutskimi sredstvi je tudi sicer potrebno obvestiti bližnje čebelarje, pa tudi vsak sadjar sam mora biti še kako zainteresiran, da ne pride do morije. Čebele pač opravišjo dve petini cvetov gojenih rastlin, njihova opravišna vrednost pa je do desetkrat več vredna, kot znaša skupna vrednost medu in drugih čebeljih pridelkov. Pomembno je tudi določilo, da je uporaba nevarnih insekticidov mogoča največ dve uri pred sončnim zahodom, ko se večina čebel že vrne v panje.

Čebele se lahko zastrupijo na različne načine: z vnosom strupa v prebavila, prek površine telesa in z vdihavanjem strupenih hlapov, mnogokrat pa na kar vse tri možne načine hkrati. Prvi znaki zastrupitve, ko še ni mrtvih čebel, je napadalnejše vedenje pri vračanju s paše. Družine, ki so prizadete, je treba pregledati, da čimprej ugotovimo, kolikšen obseg ima zastrupitev, in če je potrebno dodatno krmiljenje s sladkorjem. Oslabla družina tudi sicer potrebuje več nege in pozornosti, tudi kar zadeva bolezn in škodljivce, ki se na oslabilih čebelah bolj razmahnejo kot sicer. Inž. M. L.

DESERT FOX NA VINSKI VIGREDI - Začetki delovanja belokranjske rock skupine Desert fox iz Semiča segajo v leto 1990. Leto pozneje je že posnela svoj prvi demo posnetek, skladbo Čestni deček, in se uvrstila na Gromovo rock lestvico. Začeli so nastopati po vsej Sloveniji, po zaslugi Petra Lovšina od leta 1992 nastopajo kot predskupina na turneji Sokolov. Leta 1993 so posneli še skladbo Zbudi se, s katero so na Rock festivalu v Mariboru poželi najboljše kritike. Po šestletnem premoru se skupina sestavlja jo: Bojan Macele (kitara), Sergej Čas (vokal), Miran Jelenič (kitara), Gregor Malnarič (bas) in Izlok Mrzljak (bobni) - vrača na sceno. Na SI PROMO CD-ju je izšla skladba Zbudi se, avgusta pa načrtujejo snemanje prve plošče. Igrali bodo na Vinski vigredi v Metliki. (Foto: Zare Žbogar)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek Na vrsti sočno sadno pecivo

Prihaja čas, ko bomo pekli sočne sadne torte, pite, kolačke, venčke in rolade. Vrste test, ki so najbolj primerna za pripravo sadnih peciv, so paljeno, umešano, biskvitno, kvašeno in krhko testo. Paljeno testo je lahko in rahlo. Pripravimo ga iz vode, soli, maščobe, moke in jaje. Sestavine med vrenjem mešamo, da se naredi cmok. Nato posodo odstavimo in zamešamo drugo za drugim še jajca. Iz paljenega testa delamo princeskine krofe in venčke kolače, ki jih polnimo s stepeno smetano in zgodnjim sadjem (jagode, maline, borovnice).

Testo, ki je primerno tudi za začetnice, je umešano testo, saj je hitro pripravljeno in se nikoli ne ponesreči. Iz njega pečemo sadne sladice, pri katerih se sadje peče s testom vred. Najboljše so marelice, breskve in češnje. Nadvse rahlo in nežno je biskvitno testo. Posreči se nam le, če ga dovolj dolgo stepamo, saj s tem pride v testo veliko zračnih mehurčkov, ki se med peko širijo in rahljajo testo. Uporabimo ga za torte in rolade, ki jih potem polnimo s kremami, stepeno smetano in sadjem.

Testo, ki potrebuje tople pripravo, je kvašeno testo. Uporabimo

ga za razne pite (češnjava, marelična, slivova, jabolčna). Sadje porazdelimo po testu in spečemo pito. Med najboljše podlage za sadje prištevamo krhko testo. Pri pripravi moramo biti hitri. Po gnetenju testa zavijemo v alufolijo in ga postavimo za eno uro v hladilnik. Čim več vsebuje testo masla ali margarine, tem bolj je krhko. Iz krhkega testa so tortne osnove in pogače. Spečene obložimo s kremo in sadjem ter prelujemo s sadno želatino.

Za pripravo ČEŠNJEVE TORTE potrebujemo za umešano testo: 200 g zmehčanega masla, 180 g sladkorja, 1 vanilijin sladkor, ščepec soli, naribano limonino lupino, 2 žlici sladke smetane, 4 jajca, 250 g moke, 2 žlički pecilnega praška, 1 žličko cimeta, 800 g češenj ali višenj in 2 žlici marelične marmelade. Maščobo penasto razmešamo s sladkorjem, dodamo dišave, smetano, jajca in nazadnje moko s pecilnim praškom. Dno pekača dobro premažemo, vlijemo vanj testo in potresemo s češnjami brez koščic. Po 45 minutah pečenja torto nekoliko ohladimo, vzamemo iz modela in premažemo z ogreto marelično marmelado.

Dolenjski dom slovenske knjige

Pet dni 22. Dolenjskega knjižnega sejma v prostorih Galerije Krke je postreglo z bogato kulturno bero - Rekorden po številu razstavljenih knjig - Dolenjski delež

NOVO MESTO - S srečanjem literatov osnovnih in srednjih šol, tistih torej, ki bodo poskrbeli, da bodo na bodočih knjižnih sejmih imeli kaj postaviti na police z domačim leposlovjem, se je v petek, 14. maja, proti večeru zaključil 22. Dolenjski knjižni sejem. Že več kot dve desetletji ga pripravljajo KUD Krka, Knjižarna Mladinska knjiga in Knjižnica Mirana Jarca.

V prostorih galerije in avle v poslovni stavbi Krke je bilo pet dni na ogled in naprodaj pestro knjižno bogastvo, ki so ga od lanskega do letošnjega maja izdale slovenske založbe in drugi izdajatelji. Na ogled in nakup se je ponujalo toliko knjig kot še nikoli doslej - blizu 2400 naslovov. Žal pa rekordne postavitve ni obiskalo rekordno veliko obiskovalcev. Utrip je ostal v okvirih dosedanjih sejmov. Živahnost pa je bilo na treh spremljajočih kulturnih prireditvah, ki so popestrile dogajanje. Zares številnim ljubiteljem slovenskega izvirnega leposlovja so se v ponedeljek, 10. maja, na otvoritvi sejma predstavili Kajetan Kovič, Ciril Zlobec, Janez Menart in Tone Pavček, pesniki znamenite zbirke Pesmi štirih, ki je zaorala nove brazde na polju povojnega slovenskega pesništva. Skupaj z glasbenikom Mojmirom

Sepetom in pevcem Ladom Leskovarjem so pripravili sproščeno in lepo kulturno doživetje. Zanimivo je bilo tudi na okrogli mizi o razglednicah, na kateri so v sredo, 12. maja, zvečer kustosinja

NASTOP NAJMLAJŠIH - Literarni podmladek se je na sejmu predstavil zadnji dan.

O RAZGLEDNICAH - Sredina okrogla miza, na kateri so sodelovali Marko Pintarič, Majda Pungercar in Jovo Grobovšek (na sliki od leve proti desni), je bila dobro obiskana.

REVIJA FOLKLORNIH SKUPIN

GROSUPLJE - V kulturnem domu se bo v soboto, 22. maja, ob pol osmih zvečer začela področna revija odraslih folklornih skupin Dolenjske, Posavja in Zasavja. Nastopile bodo folklorne skupine iz Artič, Šmartna pri Litiji, Šentvid, Senovega, iz Trbovelj, Pišec, Novega mesta in Rače.

VEČER Z ADORAMUSOM

NOVO MESTO - V franciskanski cerkvi bo jutri, 21. maja, ob osmih zvečer kulturni večer, na katerem bo nastopil oktet Adoramus pod umetniškim vodstvom Marijana Cvitka. Gost večera, ki ga bo povezoval Rudi Škof, bo Tone Jakše, pisec odmevne knjige Naše korenine.

Pesem Posavja 99

Posavsko pevsko združenje in območne izpostave sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti Brežice, Krško in Sevnica so pripravili tridnevno pevsko revijo Pesem Posavja 99. Začela se je v nedeljo, 16. maja, z nastopom sedmih pevskih zborov v cerkvi sv. Roka v Brežicah, nadaljevala pa se bo v soboto, 22. maja, ob sedmih zvečer na sevniskem gradu (ob slabem vremenu v jedilnici Lisce), ko bo nastopilo sedem zborov, in v nedeljo, 23. maja, ob šestih zvečer v osnovni šoli Leskovec, kjer bo nastopilo devet zborov. Na reviji se bo vsega skupaj torej predstavilo kar 23 posavskih pevskih zborov in vokalnih skupin, ki prihajajo iz Artič, Bizeljskega, Boštjanja, Brestanice, Brežic, Cerklja, Globokega, Kapel, Krmelja, Loke pri Zidanem mostu, Pišec, Sevnice, Sromelj, Velike Doline in Zabukovja.

VEČER S PISATELJICO

KOČEVJE - Območna izpostava sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti Kočevje in Klub literatov Kočevske sta v petek, 14. maja, zvečer v prostorih hotela Valentin pripravila srečanje s pisateljico Lelo B. Njatin.

LIKOVNIKI V MOKRICAH

MOKRICE - V Galeriji Golf hotela v gradu Mokrice bodo danes, 20. maja, ob sedmih zvečer odprli razstavo likovnikov iz Brežic, Dobove, Krškega in Sevnice. Izbor del sta pripravila kiparka Vladka Štoviček in slikar Alojz Konec. Za kulturni program bodo poskrbeli člani Kulturnega društva Franc Bogovič iz Dobove.

"VELIKI PONAREJEVALEC" V KRKI

NOVO MESTO - Jutri, 21. maja, bodo ob sedmih zvečer v galeriji Krka odprli retrospektivno razstavo slikarskih, konceptualnih in kiparskih del ter razstavo dokumentarno-biografskih kolažev Marcela Valentina, poznanega po pridevku "veliki ponarejevalec", ki si ga je prislužil po razstavi 130 legalnih ponaredkov pred petimi leti. Avtorja bo predstavil Matjaž Stare.

Posvečen visokim jubilejem

Včeraj so v Novem mestu odprli 4. lutkovni festival Klemenčičevi dnevi - Bogat program - Še jutri

NOVO MESTO - Od včeraj do jutri, od 19. do 21. maja, bo Novo mesto lutkovno središče Slovenije. Društvo Klemenčičevi dnevi je organiziralo bienalno lutkovno prireditev, 4. Festival Klemenčičevi dnevi, na katerem se bodo zvrstile izbrane lutkovne predstave iz dveletne produkcije poklicnih lutkovnih gledališč.

Festival je posvečen visokim življenjskim jubilejem pomembnih ustvarjalcev: 90-letnici Mare Kralj, ki je letošnja dobitnica Klemenčičeve nagrade (animirana razstava Lutke Mare Kralj v avli KC); 80-letnici Alenke Gerlovič (razstava Partizanske lutke na gradu Grm), 80-letnici Cirila Jagodica (razstava Marionetno vodilo Cirila Jagodica v knjižnici) ter razstava Režijski opus Edija Majarona (1969-1999) v Dolenjskem muzeju. Vse razstave bodo na ogled do junija. V spremljajoči program spadata tudi strokovni posvet Lutka v vzgoji in terapiji, ki ga bo vodila Jelena Sitar, ter nastop najboljših amaterskih lutkovnih skupin.

Na otvoritvenem večeru sta bili na ogled predstavi Perikles po motivih W. Shakespeara in Mino-taver, danes, 20. maja, pa bodo v

veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine potekale predstave: ob 15. uri Roparski vitez (ali v atriju kapitelske prostije), ob 17. uri Slike z razstave, ob 18. uri Dani prekla in ob 21. uri Večer z lutkovnimi virtuozji (ali na muzejskih vrtovih). Ob 16. uri bo v Domu kulture na ogled Namišljeni bolnik. Jutri, v petek, 21. maja, bo v Knjižnici Mirana Jarca ob 15. uri Irena Rajh vodila lutkovno delavnico za otroke, ob 15.30 bo v Domu kulture predstava Naza-dek v mačem logu, ob 16.30 pa v Kulturnem centru Janeza Trdine Dušica majcena. Na zaključku festivala s podelitvijo nagrad ob 19. uri se bo predstavil še gost Gradsko kazališče lutka z Reke.

Kot je na novinarski konferenci povedala programska direktorica festivala Darka Čeh, so še posebej veseli dobrega sodelovanja z vsemi pomembnejšimi novomeškimi kulturnimi institucijami. Tudi Robert Judež, sekretar za kulturo na Mestni občini Novo mesto, je pozitivno ocenil razvoj festivala, "v katerem vidimo možnost nastanka (pol)-poklicnega gledališča pri nas." Občina bo tudi letos prireditev podprla s 3 milijoni tolarjev.

L. MURN

Odmevnost bienala

Razstava v Zagrebu in odkupi za Albertino

NOVO MESTO - 5. Bienale slovenske grafike Otočec - Novo mesto se je sicer končal lani z novembrsko razstavo Dürerjevih grafik v Ljubljani, njegova pot po svetu pa s tem ni bila zaključena. Od 5. maja so v galeriji Josipa Račića, ki deluje v sklopu Moderne galerije v Zagrebu, na ogled dela sodobnih ameriških grafikov. Gre za razstavo, ki so jo pripravili za 5. bienale slovenske grafike in je bila v času bienala postavljena v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici. V Zagrebu jo je odprl prof. dr. Joel S. Eide, umetniški zgodovinar in direktor Northern Arizona University Art Museum and Galleries.

Po zaslugi grafičnega bienala so si ponovno utrla pot v svet tudi nova dela slovenskih grafikov. Albertina je namreč odkupila 33 grafičnih listov 16 slovenskih avtorjev, ki so razstavljeni na osrednji bienalni razstavi. Tako je zdaj v tej znameniti svetovni zbirki na Dunaju že 133 grafik 44 slovenskih umetnikov.

DADO PRI SLONU

NOVO MESTO - Danes, 20. maja, bodo ob sedmih zvečer v kava baru Pri slonu odprli razstavo likovnih del slik domačega likovnega ustvarjalca, ki se javnosti predstavlja le po pridevku Dado. Otvoritev bo popestrila glasbenica Veronika.

DELAVNICA IN POGOVOR

BREŽICE - Ob mednarodnem dnevu muzejev so v torek, 18. maja, v Posavskem muzeju pripravili glasbeno-likovno delavnico, ki sta jo vodila Simona Zorc in Klemen Ramovš, zvečer pa je v galeriji potekal večerni pogovor z vinarom gradnikom Janezom Šekoranjo z Grabna na Bizeljskem. Glasbeni gost je bil kitarist Tomaž Rajterič.

Majda Pungercar, arhitekt Jovo Grobovšek in vodja trženja v podjetju Sidarta Marko Pintarič predstavili monografijo Novo mesto na razglednicah 1897 - 1950 ter spregovorili o dokumentarističnem in umetniškem pomenu razglednic, njihovih sijajni preteklosti in ne več tako živahni in bleščeči zdajšnjosti. Malo manj zanimanja je bil deležen nastop literatov osnovnih in srednjih šol iz občin Novo mesto, Škocjan, Dolenjske Toplice, Mirna Peč in Žužemberk. Prireditve z najmlajšimi je vodila Slavka Kristan, predstavitev in razgovor z literati iz srednjih šol pa Samo Dražumerič, medtem ko je za glasbene predaje poskrbel kitarist Peter Jenič.

Dolenjski knjižni sejem je opazno obogatil kulturno dogajanje v dolenjski metropoli in ponovno zapisal Novo mesto med kraje, kjer se enkrat letno razgrne slovenska knjižna produkcija. Da pa bi sejem še bolj potrdil svoj pridevek "dolenjski", bi bilo treba opazneje poudariti delež, ki ga to območje ima v založništvu. Organizatorji sejma so se potrudili in na police, namenjene predstavitvi dolenjskih založniških dosežkov, postavili vse, kar so pač našli v ustreznih dokumentacijah, vendar je na območju širše Dolenjske izšlo več, kot smo lahko videli. Samo Dolenjski muzej, na primer, je izdal celo vrsto pomembnih publikacij, da ne omenjamo šol in drugih ustanov, ki so s svojimi knjižnimi izdajami obogatile slovensko letno knjižno produkcijo. Kje pa naj bi se vse to pokazalo, če ne na knjižnem sejmu, ki nosi naziv dolenjski?

M. MARKELJ

Nastop Pihalnega orkestra Krka Zdravilišča iz Straže pod vodstvom dirigenta Mira Sajeta je bil najbolj prepričljiv. (Foto: M. Markelj)

Kar šestim zlate listine

Deset pihalnih orkestrrov na 19. tekmovanju slovenskih godb - Pihalci Krkeinega orkestra na prvem mestu

KRŠKO - V Kulturnem domu se je v soboto, 15. maja, uspešno končalo 19. tekmovanje slovenskih godb prve težavnostne stopnje, ki sta ga pripravila Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti in Organizacijski odbor Zveze slovenskih godb. V veliki dvorani krškega kulturnega doma, ki se je ponovno izkazala kot zelo primerno prizorišče nastopov velikih instrumentalnih zasedb, je nastopilo v dopoldanskem in popoldanskem tekmovalnem koncertu deset godb iz vse Slovenije, ki so se posebej izkazale v predhodnih tekmovanjih nižje zahtevnostne stopnje. Med njimi jih je kar polovica prvič nastopila na tej težavnostni stopnji. Na popoldanskem koncertu so slovesno podelili članu žirije, glasbeniku in skladatelju Vinku Štručlu iz Ljubljane Gallusovo plaketo za življenjsko delo, ki je tesno povezano prav z godbami.

Dokaj številnemu občinstvu in petčlanski mednarodni ocenjevalni žiriji pod vodstvom Tomaža Habeta so se na tekmovanju predstavili pihalni orkestri Vič-Ljubljana z dirigentom Josipom Grga-

sovičem, Litostroj (Franc Gor-nik), Trebnje (Igor Teršar), Prevalje (Marko Kavčičnik), Koper (Dario Pobega), Celje (Jure Kranjc), Krka Zdravilišča iz Straže (Miro Saje), Logatec (Matjaž Albreht), Slovenj Gradec (Peter Valtl) in godba Cerknica (Baki Jashari). Odigrali so obvezno tekmovalno skladbo Emila Glavnika Logarska dolina ter ogrevalno in še eno skladbo po lastni izbiri. Po mnenju ocenjevalne žirije je največ pokazal Pihalni orkester Krka Zdravilišča iz Straže, ki je osvojil 95,5 odst. vseh možnih točk ter prejel zlato listino s pohvalo. Na drugo mesto se je uvrstil Mladinski pihalni orkester Glasbene šole Celje (94 odst.), na tretje pa Pihalni orkester Slovenj Gradec (93,2 odst.) Med šest dobitnikov zlatih listin se je uvrstil tudi Občinski pihalni orkester Trebnje (85,4 odst.). Vsi dobitniki teh priznanj imajo pravico do nastopa na tekmovanju najvišje, orkestralne stopnje, ki bo prihodnje leto najverjetne tudi v Krškem, saj so se gostitelji letošnjega tekmovanja dobro izkazali.

MIM

50 let Glasbene šole Krško

Začelo se je v zasebni sobi z enim učiteljem in 46 učenci - Za jubilej je šola izdala knjigo in zgoščenko, postavili so razstavo in pripravili vrsto koncertov

KRŠKO - Glasbeno šolstvo v Krškem se ponaša z dolgo tradicijo, saj segajo njegovi zametki v konec prejšnjega stoletja, ko je tu začel s sistematičnim poučevanjem glasbe Viktor Parma. Glasbena šola je bila uradno ustanovljena šele po 2. svetovni vojni, leta 1949. Začela je skromno, v zasebni hiši oziroma v spalnici hišnega lastnika, glasbenika Josipa Pfeiferja, ki je bil tedaj tudi prvi in edini učitelj, vpisanih pa je bilo 46 učencev. Danes, ko Glasbena šola Krško praznuje 50. rojstni dan, je vpisanih 410 učencev, skrivnosti in lepote glasbe pa jim pomaga odkrivati 29 rednih in honorarnih učiteljev. Danes si brez glasbene šole le težko zamislimo kulturno življenje v tem delu Posavja.

Ob srečanju z Abrahamom je šola izdala lično knjigo (uredil jo je Živko Šebek), v kateri je prvič predstavljena zgodovina krškega glasbenega šolstva in s številnimi podatki prikazano delovanje in razvoj, ki ga je šola naredila v petih desetletjih. V Kulturnem domu so postavili razstavo s podobno vsebino, izdali pa so tudi cedečko z 28 posnetki različnih skladb v izvedbi sedanjih in nekdanjih učencev, ki nastopajo kot solisti ali v komornih skupinah, pihalnem, godalnem in simfoničnem orkestru. Praznovanje so že in še bodo počastili tudi z vrsto koncertov. Jubilejne prireditve so se začele v torek, 18. maja, zvečer z otvoritvenim koncertom v Kul-

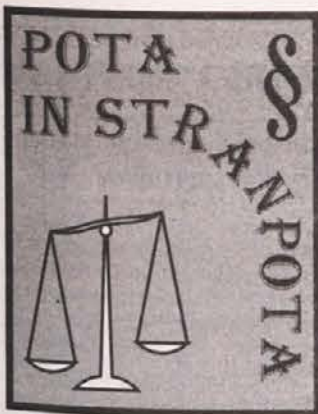
turnem domu, nadaljevale v sredo s koncertom godalnega oddelka in orkestra, danes ob sedmih zvečer pa bo v Kulturnem domu koncert harmonikarskega oddelka in orkestra. S koncertom klavirskega oddelka 25. maja, koncertom pihalnega, trobilnega, tolkalskega oddelka in pihalnega orkestra 26. maja, koncertom kitarskega oddelka 27. maja, koncertoma dijakov in študentov glasbe, nekdanjih učencev krške glasbene šole, 29. in 30. maja bo glasbeno bogato zapolnjen ves prihodnji teden. Slovesnosti se bodo zaključile z jubilejnim koncertom solistov, komornih skupin in simfoničnega orkestra v petek, 4. junija, ob osmih zvečer v Kulturnem domu.

Ravnatelj Glasbene šole Krško Drago Gradišek se za uspešno izvedbo praznovanja jubileja zahvaljuje kolektivu šole, staršem, učencem, občini in številnim sponzorjem, ki so projekt podprli.

Učitelji in učenci Glasbene šole imajo skupaj z ravnateljem Dragom Gradiškom ob jubileju eno samo veliko željo - da bi med številnimi čestitkami in nagovorji slišali trdno obljubo o končni uređitvi dolgoletne prostorske stiske. Prostori v stavbi, kamor so se preselili že leta 1959, so kljub širitvam že dolgo pretesni. Zanimanje za vpis v glasbeno šolo je izredno in ves čas narašča. Prisiljeni so ga celo omejevati, nekaj zaradi kadrovskih težav, predvsem pa zaradi pomanjkanja prostora. Dodatne prostore ima šola še v osnovnih šolah Jurija Dalmatina v Krškem, v Kostanjevici, Podbočju, Brestanici pa v krškem kulturnem domu in Domu DKD Svobode na Senovem. Najprimernejša rešitev bi bila selitev pod skupno streho v stari hotel Sretni, ki bi tako postal krški dom glasbe. Glasbena šola si to nedvomno zasluži, saj daje kraju in širšemu okolju pomembno kulturno obeležje.

M. MARKELJ

dežurni poročajo

DVA OB AVTORADIO - V noči na 8. maj je neznan storilec na parkirnem prostoru v Ulici Danila Bučarja v Novem mestu vlomil v osební avto znamke R-5 ter demontiral in ukradel avtoradio. Lastnica O. B. je oškodovala za 30 tisoč tolarjev. V času od 11. do 12. maja je ravno tako neznan storilec na parkirnem prostoru v Šegovi ulici v Novem mestu vlomil v osební avto znamke Megane-Senic ter demontiral in ukradel avtoradio. Lastnika M. V. je oškodoval za 40 tisoč tolarjev.

ZASEGLI PIŠTOLO IN STRELIVO - Pri kontroli 65-letnega bosanskega državljanca V. S., stanujočega v Doboju, je 12. maja dopoldne kot sopotnika v osebnem avtomobilu znamke Mercedes policist v ročni torbici našel pištolo znamke ROHM RG-9, kalibra 8 mm, z vložnim nabojnikom, v katerem je bilo šest takšnih plinskih nabojev. V desnem žepu hlač so našli še škatlico z desetimi plinskimi naboji kalibra 8 mm.

VLOMIL V AKTIVO - Neznan storilec je ponoči od 10. na 11. maj vlomil v menjalnice Aktiva v Krškem. V notranjosti je izključil alarm, odklopil videorekorder in vstavljeno video kaseto za 24-urno snemanje dogajanja v menjalnici ter vse skupaj odtujil. Lastnika menjalnice je oškodoval za okrog 160 tisoč tolarjev.

ODNESEL NIČESAR - V noči na 11. maj je neznan storilec na Glavnem trgu v Novem mestu vlomil v trgovino BECOM, vendar ni odnesel ničesar. Z vlomom je lastniku D.P. iz Novega mesta povzročil škodo.

VLOM V GOLFA - Neznan storilec je 13. maja popoldne prišel do zaklenjenega osebnega avtomobila znamke UNIS Golf, parkiranega pri tovarni VIPAP v Krškem, last M.P. iz okolice Brežic. Na neznan način je sproti ključavnico sprednjih levih vrat in odnesel avtoradio-kasetofon. Lastnika je oškodovala za okrog 25 tisoč tolarjev.

UKRADEL KOSILNICO - Med 13. in 14. majem je neznan storilec v Globodolu vlomil v vikend D. I. iz Novega mesta ter iz kleti odnesel kosilnico in laks. Lastnika je oškodoval za 100 tisoč tolarjev.

NI IMEL TORBE - 16. maja je nekdo v Kotu pri Semiču vlomil v osebni avto ter ukradel usnjeno moško torbo, v kateri je imel lastnik A. T. iz Kočevja dokument, ter ga oškodoval za 25 tisoč tolarjev.

ZAPELJAL V SAVO - BOŠTANJ - 13. maja ob 14.50 je pri bencinskem servisu v Boštanju prišlo do prometne nesreče, ko je tovorno vozilo zaradi vožnje preblizu desnemu robu zapeljalo s ceste in se preko nabrežja prevrnilo v Savo. Voznik je bil lažje poškodovan.

DO PETKA ŠE SEJEM VAROVANJE-SECURITY 99 - LJUBLJANA - Od torka pa do petka, od 18. do 21. maja, poteka na Gospodarskem razstavišču sejem Varovanje-Security 99. Osrednja tema letošnje prireditve je problematika ropov. Na sejmu sodeluje tudi Ministrstvo za notranje zadeve v hali A. Danes, v četrtek, 20. maja, bo med 11. in 12.30 državni podsekretar Vinko Poličnik, vodja sektorja za državljanska stanja, sodeloval na javni tribuni Zakon o orožju RS, med 14. in 15. uro pa bo načelnik oddelka bombne zaštite ministrstva predaval o napadih z eksplozivnimi napravami in zaščiti pred njimi.

Postajajo vse bolj nepogrešljivi

Dvodnevno srečanje ob dnevu državnih pravobranilcev v Novem mestu - Minister Marušič: "Vaša vloga postaja vedno bolj pomembna, pred vami so nove pristojnosti"

NOVO MESTO - Lani sprejeti zakon o državnem pravobranilstvu je postavil temelje sodobnega pravobranilstva, z njim pa so se začela tudi njihova vsakoletna srečanja. Že drugič zapored so si izbrali Dolenjsko. Lani so državni pravobranilci svoj praznik praznovali v Velikih Laščah, prejšnji teden, 14. in 15. maja, pa so svoj dan obeležili s slavnostnim srečanjem v Novem mestu.

Na slavnostnem srečanju v Hotelu Krka, ki ga je vodil Goran Semenič, so okrog 60 zbranih pravobranilcev iz vseh krajev Slovenije pozdravili nekateri gostje, med njimi tudi generalna državna tožilka Zdenka Cerar, podžupan novomeške občine Adolf Zupan, načelnik UE Novo mesto Jože Preskar in nekateri drugi. Spodbudne besede jim je namenil minister za pravosodje **Tomaž Marušič**, ki je dejal, da pravobranilci postajajo vse bolj pravni zastopniki države. Zaskrbljeno ugotavlja, da je bilo lani v delu 51 tisoč spisov, od tega je ostalo nerešenih 33 tisoč. Ker je v pravobranilstvu zaposlenih le 28 pravobranilcev in 5 pomočnikov, to pomeni, da na enega pride kar tisoč spisov. Obstoječe zadolžitve niso izčrpane,

vse pa kaže, da bo tudi njihovih zaposlitev vse več - verjetno na področju odškodnin, pospešene reševanja denacionalizacije, izvršb, kjer država nastopa kot upnik, svoje delo bo zahtevala nastajajoča zakonodaja s področja izbrisa mrtvih podjetij iz registra, zastopanje pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, kar je bilo do zdaj zanemarjeno itd. "Ugotavljam, da vaša poklicna vloga v službi države postaja vedno bolj pomembna, zato vam želim uspešno delo in dobro sodelovanje z ministrstvi, predvsem za finance," je dejal minister.

Tudi slavnostni govornik, generalni državni pravobranilec **Lucijan Bembič**, je opozoril na nove pristojnosti, ki pomenijo tudi nove zaposlitve, ter poudaril pomen ustanovljenega Centra za izobraževanje v pravobranilstvu in po-

sebne šole državnega pravobranilstva, ki bo začela delovati jeseni. Na srečanju sta z referati nastopili še: državna pravobranilka mag. **Marija Remić**, ki je spregovorila o zastopanju naše države pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, in pomočnica državnega pravobranilca **Tjaša Mihelčič**, ki je predstavila (ne)aktivno vlogo države pri nepremičninskih izvršbah.

L. M.

POVŠE NI IMENOVAN ZA DIREKTORJA

LJUBLJANA - Reorganizacija policije se nadaljuje in te dni je minister Borut Šuklje na predlog generalnega direktorja policije Andreja Podvršiča imenoval nove direktorje policijskih uprav. Zanje so bili v glavnem imenovani vsi nekdanji načelniki uprav za notranje zadeve razen v Slovenj Gradcu in Novem mestu. Kakšni so razlogi, da Franci Povše, ki vodi novomeško policijo, ni postal direktor, ni znano, v zvezi s tem pa ni želel dati nobene izjave.

PO LETENJU AVTO PRISTAL NA NJIVI

METLIKA - 12. maja ob 23.45 je 37-letni J. P. iz okolice Metlike vozil osebni avto iz Drašičev proti Metliki. Ko je pripeljal do kraja Svržaki, je iz neznanega razloga zapeljal na levo smerno vozišče, nato na travnato bankino, po kateri je vozil nekaj metrov, potem pa trčil v kamenje ob cesti. Po trčenju je avto dvignilo v zrak in po 15,5 metra letenja je pristal na njivi. V nesreči se je voznik hudo telesno poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici. Škoda znaša okrog 200 tisoč tolarjev.

NEPRAVILNO PREHITEVANJE

KOMPOLJE - 30-letni I.B. iz Cazina se je 12. maja ob 10.15 peljal z osebnim avtomobilom znamke Toyota carina po glavni cesti iz smeri Vrhovega proti Boštanju. Izven naselja Kompolje je prehitel neznan motorno vozilo, ko pa je nameraval zapeljati nazaj na svoje smerno vozišče, mu je nasproti pripeljal 42-letni K.M. iz okolice Radeč z osebnim vozilom znamke Renault 19. K.M. je trčenje preprečil tako, da je zapeljal izven vozišča na travnik, kjer je po 38 metrih zaviranja obtičal v jarku. Bil je hudo telesno poškodovan in se zdravi v celjski bolnišnici.

po dolenjski deželi

• Vse lepo in prav, da je človek priden, toda če je preveč, včasih potegne tudi krajo. 50-letni F. Ž. iz okolice Brežic se je 13. maja zagnano lotil dela v vinogradu v kraju Pekel, pozabil pa je zakleniti zidnico. Neznan storilec je medtem obiskal njegov vinski hram, se neopazno napolnil v čajno kuhinjo ter v žepu odloženih vinogradnikovih hlač našel 600 DEM in 23 tisoč tolarjev ter si jih prilastil. Prazno denarnico je vrnil v hlačni žep in zadovoljen zapustil vinske gorice. Mnogo manj je bil po opravljenem delu seveda zadovoljen F. Ž.

• Kolikokrat pride do nezadovoljstva, ko pogledamo na števec pa naj gre to za vodo, elektriko, plin ali kaj drugega. Tudi 50-letni B. M. iz Novega mesta se je znesek neki zdel previsok in je stvar vzela v svoje roke. Zadalje utemeljeno osumljena kaznivega dejanja odstranitve ali poškodovanja uradnega pečata ali znamenja, ker je v času od 15. marca do 11. maja v stanovanjskem bloku s števcem za porabo zemeljskega plina odstranila uradni pečat in do 11. maja porabila 190 kubičnih metrov plina. JP Komunala Novo mesto je oškodovala za okrog 10 tisoč tolarjev. Policisti bodo zoper njo napisali kazensko ovadbo.

PRIJELI 11 IRANSKIH ILEGALCEV

ČEDEM - 11 državljanov Irana (med njimi 4 otroci) je pred okrog tremi meseci zaradi političnih razmer zapustilo domovino. V Istanbulu so se z ljudmi, ki organizirajo ilegalne prevoze, dogovorili za prevoz proti plačilu 3 tisoč DEM za družino. Predvidoma 7. maja so v Istanbulu vstopili v tovorno vozilo s polpriklopnikom in potovali, skriti med kartonskimi zaboji hrane. 11. maja so okrog 4. ure pripotovali do državne meje med R Hrvaško in R Slovenijo v bližini naselja Stojdraga. Peš so se napotili proti državnim mejam, skriti v gozdu čakali nadaljni prevoz proti Italiji, toda zaman. Ob prestopu državne meje so jih prijeli policisti PP Brežice in PPP Krško ter jih kasneje vrnil v R Hrvaško.

SMRT ZARADI NEPRAVILNEGA PREHITEVANJA

ČATEŽ OB SAVI - 13. maja je ob 12.25 na hitri cesti Ivančna Gorica - Obrežje izven naselja Čatež ob Savi 40-letni S. S. iz okolice Brežic z osebnim vozilom začel prehitevati dva pred seboj vozeča avtomobila. V trenutku, ko je zapeljal na nasprotno smer vozišča, je iz smeri Obrežja pripeljala 40-letna voznica M. S. z Reke, tako da sta vozili brez predhodnega zaviranja čelno trčili. Voznik Juga S. S. je na kraju nesreče podlegel poškodbam, njegov avtomobil je bil v celoti uničen. Voznica BMW M. S. je dobila posebno hude telesne poškodbe in je na zdravljenju v bolnici. Njena italijanska sopotnica na prvem in zadnjem sedišču sta zadobila lahke telesne poškodbe.

Prvi šmarješki osnovnošolci

Kaj veš o prometu?

NOVO MESTO - Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Mestne občine Novo mesto je v torek, 11. maja, organiziral občinsko tekmovanje "Kaj veš o prometu?" za učence osnovnih šol. Tekmovanja, ki je potekalo na OŠ Dragotina Ketteja in v okoljskih ulicah, se je udeležilo 32 učencev oziroma osem ekip. Mladi so se preizkusili v poznavanju cestno-prometnih predpisov (testiranje), v vožnji s kolesom po poligonu in v vožnji s kolesom po mestnih ulicah. Vrstni red je naslednji: najbolje se je uvrstila ekipa iz OŠ Šmarjeta, sledile so osnovne šole Dragotina Ketteja, Otočec, Vavta vas, Bršljin Novo mesto, Brusnice, Center Novo mesto in Zužemberk. Od posameznikov 5. in 6. razreda se je najbolje odrezal Simon Kosce iz OŠ Dragotina Ketteja, od učencev 7. in 8. razreda pa Peter Kapler iz OŠ Šmarjeta.

ROM ELKO BRAJDIČ OPROŠČEN

"Če ga ne bi ustrelil jaz, bi on mene!"

Tako pravi Rom Elko Brajdič, ki je oktobra 1995 v Žabjaku do smrti ustrelil Roma Borisa Brajdiča-Henkota - Novomeško sodišče ga je po ponovnem sojenju prejšnji teden oprostilo - Streljal v silobranu - Tožilec že napovedal novo tožbo

NOVO MESTO - Po ugoditvi pritožbam okrožnega državnega tožilca in zagovornice obtoženega Roma Elka Brajdiča zaradi kaznivega dejanja po čl. 127/I KZ zoper sodbo Okrožnega sodišča Novo mesto iz leta 1997 - kazni uboja na mah je znašala pet let zaporne kazni - je prejšnji teden zadojba prišla v novo sojenje pred spremenjenim senatom na prvostopnem sodišču.

Po ponovnem natančnem zaslišanju obtoženca in mnogih prič ter izvedencev je predsednik senata **Boris Kodrič** (sosodnica je bila Janja Vrečič-Perhovec) ob koncu sporočil, da je Elko Brajdič oproščil, saj je slednji ocenil, da je resno ogrožen, in je ravnal v silobranu. Okrožni državni tožilec Bojan Avbar, ki meni, da gre za umor iz naklepa in je predlagal 13-letno zaporno kazni, je zoper sodbo že napovedal pritožbo.

Elko Brajdič in Roman Brajdič-Henko, Roma iz naselja Brežje oziroma Žabjek, sta bila že dolgo časa močno sprta in drug

POMEMBNI GOSTJE SREČANJA - Srečanja ob dnevu državnih pravobranilcev so se udeležili tudi (od desne proti levi): minister za pravosodje Tomaž Marušič, generalni državni pravobranilec Lucijan Bembič in generalna državna tožilka Zdenka Cerar. (Foto: L. M.)

SILOVITO TRČENJE DVEH GOLFOV - V petek, 14. maja, okrog 14.30 se je na cesti Šoteska-Dvor zgodila huda prometna nesreča, v kateri se je smrtno ponesrečila 48-letna A. N. iz Grosuplje. Nesreča se je zgodila nekaj sto metrov pred Dvorom, ko je voznik A. N. iz Lopate iz neznanega razloga zavil v levo. V silovitem trčenju je golf z voznico odbilo v desno preko dva metra visokega nasipa na travnik. Voznica je na kraju nesreče umrla. Na mesto nesreče so takoj prihiteli novomeški poklicni gasilci in reševalci ter hudo ranjenega voznika golfa in sopotnico v vozilu voznice odpeljali v novomeško bolnišnico. (Foto: S. Mirtič)

OB NESREČI PRI ŠEMPETRU

Ni vse v zapornicah!

Spomladi se mladi množično odpravljajo na zaključne izlete in eskurije, polni veselja in želji po prijetnih doživetjih. Nihče najbrž ne pomisli, da se radost potovanja lahko spremeni v tragedijo. Pa bi morali, saj se naše ceste in sploh prometna infrastruktura ne morejo pohvaliti, da so zgledno varne, pa tudi prometna kultura in spoštovanje prometnih predpisov nista najboljša. To je krvavo potrdil nedavni tragični dogodek v bližini Šempetra, ko je voznik avtobusa na menda sicer preglednem, a ne z zapornicami zavarovanem železniškem prehodu povzročil hudo nesrečo, v kateri so umrli štiri šolarji, veliko pa je bilo ranjenih.

Ob tem dogodku so se najbrž mnogi zamislili in zgrozili, saj ob upoštevanju predpisov do takšne nesreče ne bi prišlo. Kljub dejstvu, da je nezavarovanih železniških prehodov pri nas še veliko in bi bilo potrebno postaviti zapornice, pa je res tudi, da te same še ne obvarujejo pred nesrečo, saj se marsikdo vseeno zapelje čez prago, o čemer pričajo tudi drugi nedavni tragični dogodki pri nas. Vse je torej odvisno o doslednega spoštovanja prometnih predpisov.

L. MURN

iciste, da bi Henka odpeljali. Ko je bil Elko utrujen in jezen, je s puško, ki jo je imel skrito v gozdu, odšel v naselje in tam naletel na Henka.

"Nisem vedel, da ga bom srečal. Kar naenkrat sem ga zagledal, videl sem, da ima v desni roki pištolo. Zdrnil sem se in ustrelil," je na ponovnem zaslišanju povedal 42-letni obtoženec. Tudi njegova zagovornica **Tatjana Ahlin** je ves čas poudarjala, da je Elko dejanje storil v silobranu, saj je popolnoma prepričan, da če sam ne bi ustrelil pokojnika, bi ta zagotovo njega. Romi so Henka takoj odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer pa mu zaradi izkrvavitve iz prestrlejenega levega pljučnega krila niso več mogli pomagati. Kmalu je umrl. Elko se je po dejanju sam ogradil na policijski postaji Novo mesto in dežurnemu

policistu izročil svojo vojaško polavtomatsko puško PAP, kal. 7,62 mm (posedoval nezakonito), ter Henkovo pištolo CF, kal. 7,62 mm.

Okrožni državni tožilec **Bojan Avbar** meni, da okoliščine ne kažejo na silobran. "Njegov zagovor, da je ravnal v tisti obrambi, ki je bila neizogibno potrebna, da bi odvrnil od sebe istočasen pripravljen napad, je nesprijemljiv." Tožilec je prepričan, da je Elko oškodovanca dobesedno presenetil in cev puške naslonil na njegovo telo ter ustrelil, kar je potrdil tudi izvedenec balistične stroke, oškodovanec pa se ni bil zmožen braniti, saj so pozneje v njegovi krvi našli od 2,12 do 2,31 g/kg etilnega alkohola. Takoj po objavi oprostilne sodbe je Avbar napovedal novo tožbo.

L. MURN

Murn v Avstriji, Zrimšek v Italiji

Uspešni profesionalci in mladinci Krke Telekom

NOVO MESTO - Po končani dirki Po Sloveniji se je poklicno moštvo Krke Telekom odpravilo na štiritapno dirko v Avstriji. S šestim mestom v četrti etapi, ki se je podobno kot odlična etapa na dirki Po Sloveniji končala na vrhu visokega gorskega prelaza, je peto mesto v skupnem vrstnem redu osvojil Uroš Murn, zmagovalac dirke Po Sloveniji Zimbabvjec Tim Jones pa je bil tokrat tretji. Zmagal je Italijan Maurizio Vandelli, Sandi Papež je bil 16. Boštjan Mervar pa 22.

Mladinski vrsti Krke Telekom sta v soboto, 16. maja, nastopili na 12. pokalu industrijske cone Ponte Rosso v Pordenonu v Italiji. Med starejšimi mladinci je Jure Zrimšek zmagal, Tomaž Nose je bil tretji in Andrej Preveček osmi; med mlajšimi mladinci je bil Janez Muhvič drugi in Gorazd Matko deseti.

PUSTITE ME ZMAGATI - V petek, 14. maja, so se v Novem mestu v atletiki, namiznem tenisu in elementih košarke na regijski specialni olimpiadi pomerili športniki z motnjami v duševnem razvoju. V duhu gesla "Pustite me zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu" je tekmovalo kar 192 tekmovalcev iz 17 varstveno-delovnih centrov, šol s prilagojenim programom in društev za pomoč duševno prizadetim. Sožitje iz ljubljansko-dolenjske regije. Nekateri najuspešnejši bodo prihodnje leto nastopili na državni olimpiadi, medtem ko bo svetovna olimpiada čez tri leta. Na sliki: tekmovalke v teku na 50 m. (Foto: I. V.)

Šport iz Kočevja in Ribnice

- CELJE - Kadeti rokometnega kluba Ribnica so že drugič osvojili naslov državnih prvakov. Na finalnem turnirju v Celju so premagali Prevalje iz Slovenjgradca z 21:19, v drugi tekmi pa so bili boljši od vrstnikov Gradbince iz Preddvora. Čeprav so oba nasprotnika premagali tudi igralci Pivovarne Laško, a z manjšo razliko, po novih pravilih ni prišlo do medsebojnega srečanja in je naslov državnih prvakov odšel v Ribnico. Ribničani bodo tako nastopili na evropskem kadetškem prvenstvu, ki bo ob koncu junija na Švedskem.
- RIBNICA - Igralci četrti osnovne šole iz Celja so osvojili naslov državnih prvakov v rokometu med osnovnošolci. Na zaključnem turnirju v Ribnici so bili razred zase. V finalu so močno premagali ekipo Ribnice. Izidi finalnih tekem: za 3. mesto - Velenje : Škofja Loka 28:26; za 1. mesto: Celje : Ribnica 27:14. Vrstni red: 1. Celje, 2. Ribnica, 3. Velenje, 4. Škofja Loka.
- RIBNICA - V Rokometnem klubu Ribnica se pripravljajo na novo sezono med prvoligaši, ki se bo začela 26. septembra. Zrebr je bil Ribničanom naklonjen, saj se bodo v prvem krogu pomerili z Izolo, od prvih šestih tekem pa jih bodo kar štiri igrali pred svojimi gledalci. O okrepitevah za zdaj ne govorijo, pomembno pa je, da je klub v prvoligaške vode zaplul pod novim imenom Inles Riko hiše Ribnica, kar pomeni, da je pridobil tudi glavnega pokrovitelja.
- KOČEVJE, SODRAŽICA - V 2. krogu v drugi državni balnarski ligi so igralci kočevskega

Z mercedesom na Giro d'Italia

Gorazd Štangelj je na Giru kapetan italijanskega poklicnega moštva Mobilvett Northwave - Prvo etapo je dobil bivši kolesar novomeške Krke Telekom Ivan Quaranta

NOVO MESTO - Gorazd Štangelj se je v soboto, 15. maja, kot prvi dolenjski kolesar postavil na štart znamenitega italijanskega Gira. Na prvih treh etapah njegova posebnost, vožnja v klanec, ni prišla do izraza, saj je uvodni del tradicionalno namenjen sprinterjem, ambiciozni Novomešan pa že komaj čaka najtežjih preizkušenj, ko se bo lahko spet pomeril s kraljem klanecv Marcom Pantanijem, Ulrichom, Jalabertom, Camenzindom in ostalimi junaki najtežjih kolesarskih preizkušenj.

Letošnji Giro d'Italia je tako kot lanski pisan na kožo specialistom za vožnjo v klanec, med katerimi si pridelitelji seveda največ obetajo od svojega narodnega junaka Marca Pantanija. S tem pa je dobil lepo priliko za dobro uvrstitev tudi Gorazd Štangelj, ki je bil pred odhodom na Sicilijo, kjer se je v soboto začel največji kolesarski cirkus na svetu, optimistično razpoložen. Gorazda so po uspehih v Gippingenu in na dirki Po Romandiji v Mobilvetti postavili za kapetana, tako da bo naslednje tedne celo moštvo delalo zanj. Povedal je, da namerava napasti že na prvih težjih etapah ob koncu prvega tedna. Če mu bo uspelo zrinuti se med najboljše v skupnem vrstnem redu, bo tudi v nadaljevanju dirke vse podredil končni uvrstitvi, če pa bo na kateri od etap preveč zaostal, bo v nadaljevanju vse stavil na čim boljše etapno uvrstitev.

V prvih treh etapah je bila Gorazdova naloga priti na cilj v vodilni skupini skupaj z zmagovalcem, kar pa bi mu skoraj sploščelo. V prvi etapi je Gorazd z lahkoto sledil tek-

mecem, le nekaj kilometrov pred ciljem, ko je bil povsem v ospredju, pa mu je na spolzki cesti zdrsnilo. Čeprav si je precej potolkel komo-

• Dan pred odhodom na Sicilijo so pred gostilno na Prepihu predstavniki Autocommercea (ljubljansko vodstvo je zastopal Marjan Ravnikar) predali ključke novega mercedesa serije A, ki si ga je najboljši slovenski kolesar že dolgo želel, zdaj pa ga je lahko kupil z izdatnim popustom. Kot je povedal med prevzemom vozila, ga je mladostna strast do hitre vožnje s športnimi avtomobili minila, za pogosto precej dolga potovanja na štart dirk po celi Evropi pa potrebuje varno in vzdržljivo vozilo. Direktor novomeškega Autocommercea Anton Bajuk mu je ob predaji vozila zatrdil, da je njegov novi mercedes A 170 CDI prav tak avtomobil.

lec in obdržal stegno, je vstal in s skrajnimi močmi ob izdatni pomoči svojega moštva Mobilvett Northwave do cilja ujel glavino ter se na cilju veselil zmage moštvenega kolega Ivana Quaranta, ki je letos tako kot Gorazd k novemu moštvu prestopil iz novomeške Krke Telekom. Odlični Quaranta je po veliki zmagi nad "levim kraljem" Mariom Cipolinijem povedal, da mu je do

LEVIČAR IN UMEK STRELJALA BREZ NAPAK

KRŠKO - Na tretjem tekmovalju za pokal Slovenije v praktičnem streljanju so se v Sentjurju pri Celju strelci kluba C.P.S. Krško izjemno izkazali. V razredu revolver je Dušan Levičar s 100-odstotnim izkupičkom zmagal, Mitja Držanič pa je bil z 58-odst. uspešnostjo drugi. V razredu standard je prav tako zmagal član krškega kluba Franc Umek, ki je kot Levičar svojo nalogo opravil brez napak.

VODIJO REGRČANI

NOVO MESTO - V 15 in 16. kolu 1. travne lige novomeške občine v malem nogometu so bili doseženi naslednji izidi: Elfis Elektroinstalacije : Regrč vas 0:1, Kaval : Soboslikarstvo Rus 1:2, Koala Straža : Bajer Euro C.A.T. 0:4, Črček Podluben : Plastoform Šmarjeta 5:2, Parketarstvo Cesar : Klub Vida 4:2, Klub Vida : Koala Straža 3:4, Sob. Rus : Par. Cesar 2:3, Plastoform Šm. : Kaval 4:6, Regrč vas : Črček 4:1, Bajer Euro C.A.T. : Elfis 6:2. Vrstni red: 1. Regrč vas 34, 2. Parketarstvo Cesar 29, 3. Bajer Euro C.A.T. 25, 4. Elfis 22 itd. Med strelci s 15 zadetki vodi Jože Medle (Kval Brusnice).

Atletika za nagrado Krke

26. maja se bodo znani domači in tuji atleti desetič zapored pomerili na mednarodnem mitingu v Novem mestu

NOVO MESTO - Novomeški mednarodni atletski miting Krka 99 bo tudi letos na stadion pod Portovalom prabil številne vrhunske tekmovalce iz Slovenije in tujine, med nastopajočimi pa bo tudi tokrat precej znanih imen. Najhujša konkurenca bo v disciplini, v kateri tekmuje najboljši novomeški atlet vseh časov, olimpijec Igor Prime. V metu diska se mu bodo namreč pridružili kar štiri finalisti lanskega evropskega prvenstva četrtouvrščeni Rus Aleksander Boriševski in Madžari Robert Fazekas, Atila Horvath in mladinski svetovni prvak Zoltan Kovago. Vsi štiri imajo osebni rekord boljši od Igorjevega, zato bo zelo zanimivo, ali se bo našemu rekorderju tokrat uspelo vrniti mednje in stopiti na zmagovalne stopničke, vsaka pa je Igorjev rekord stadiona 63,08 m resno ogrožen. Med bolj znanimi atleti, ki so že obljubili nastop v Novem mestu, velja omeniti slovensko rekorderko v sprintu Alenko Bikar; odlične skakalce v daljavo: našega Gregorja Cankarja ter Rusa Stanislava Tarasenko (tretji izid vseh časov v Evropi) in Javgenija Tretjaka, srebrnega in zlatih olimpijskih iger in svetovnega prvenstva v teku na 110 m ovirami Angleža Antonyja Jaretha ter mladinskega svetovnega prvaka v isti disciplini Latvijca Stanislava Oliareja ter

uspeha veliko pomagalo znanje, ki si ga je lani pridobil v novomeškem moštvu.

Gorazda so po cilju v oskrbo vzeli zdravniki in ga povsem usposobili za nadaljevanje dirke. Tudi v drugi in tretji etapi so se za zmago spopadli sprinterji, Gorazdu Štanglju pa je tako kot obema ostalima slovenskima kolesarjema na Giru, Martinu Hvastiji in Andreju Hauptmanu, uspelo priti na cilj v vodilni skupini.

I. V.

INTEL ZA NAGRADO NA GOLICO

NOVO MESTO - Mladinski odsek planinskega društva Intel servis bo v soboto, 22. maja, za dijake, ki so uspešno opravili planinsko šolo, pripravil izlet na 1863 m visoko Golico. Za udeležence planinske šole je izlet brezplačen, na avtobusu pa je še 25 prostih mest za ostale člane društva in druge, ki bi se želeli na narcise odeti vrh nad Jesenicami. Izlet bo vodil Branko Dolinar, odhod s parkirišča pred novomeško avtobusno postajo pa bo ob 6. uri. Prijave sprejemata Marko Rems po telefonu (041) 779 205 in Tone Progar (347 222).

V NOVO MESTU Z VETROM V LASEH

NOVO MESTO - Novomeška agencija za šport se bo letos tretje leto zapored pridružila vseevropski akciji Vetr v laseh, s športom proti drogi. Središče letošnjega dogajanja v soboto, 22. maja, bo športno središče na Loki v Novem mestu. Mladi se bodo lahko pomerili v igri trojk v košarki in četork v odbojki, kjer bodo morali sestaviti mešane ekipe, ter rolanju, kjer bodo tekmovali posamezniki v spretnosti vožnji med stožci. Začetek tekmovalj bo ob 15. uri, prijavitelje se lahko neposredno pred začetkom privedite, dodatne informacije pa dobite na Agenciji za šport po telefonu 322 267.

Matura, potem pa v Evropo

Jože Vrtačič z Gorenje Gomile pri Šenjerneju je eden najobetavnejših slovenskih športnikov

ŠENTJERNEJ - Sloki devetnajstletni dijak novomeške elektro šole Jože Vrtačič z Gorenje Gomile pri Šenjerneju je verjetno kar prvo ime slovenske atletske pomladi. Obetavni šentjernejski atlet kot za šalo premaguje tekmece v vseh sprinterskih disciplinah, izpolnil pa je tudi že norme za nastop na 100, 200 in 400 m na mladinskem evropskem prvenstvu, ki bo letos avgusta v Rigi v Latviji. Nastopiti namerava v obeh krajših disciplinah in obeh štafetnih tekih, medtem ko ga posamični nastop na 400 m ne mika.

Zaradi poškodbe Jože pozimi ni veliko nastopal, kljub temu pa je s 3. mestom na članskem prvenstvu v teku na 60 m in z izidom 6,89 spet opozoril nase. Na prve pomladanske tekme sta se s trenerjem prof. Slavkom Antončičem, ki nad Jožetovo kariero bdi že od vsega začetka, izvrstno pripravila, o čemer na najlepši način govorijo Jožetovi rezultati. Po članskem državnem rekordu na 300 m (33,50) se je na 100 m s časom 10,62 na vsega 2 stotinki približal mladinskemu rekordu Matica Šušteršiča, dosegel izvrsten čas 47,30 na 400 m in v soboto s časom 21,35 postavil še nov mladinski državni rekord na 200 m.

Jože Vrtačič se je kot večina šentjernejskih vrstnikov srečal z atletiko že v osnovni šoli, resneje pa se je treniranja lotil v osmem razredu. Prve večje uspehe je dosegel v mnogoboju, kjer je postal pionirski državni rekord in osvojil naslov prvaka. Čeprav so

mu na začetku bolj ležale daljše proge, se je kmalu preusmeril v skok v daljino in sprint, vendar je bil v vsaki disciplini sposoben osvojiti medaljo na državnem prvenstvu. Bron v skoku v daljino in srebro v štafetnem teku na olimpijskih dnevih mladih na Portugalskem pred dvema letoma pa sta ga dokončno uvrstila med sprinterje.

Večino priprav na mladinsko evropsko prvenstvo je že opravil, prihodnje tedne pa bo posvetil predvsem šoli. Končuje namreč srednjo elektro šolo v Novem mestu, kjer mu na njegovi športni poti precej pomagajo tudi učitelji, saj zaradi priprav in tekem večkrat manjka. Za razumevanje je še posebej hvaležen ravnatelju Borisu Plutu in podravnatelju Dragu Crniću, ki je tudi sam navdušen rekreativni tekač. Po srednji šoli bi študij rad nadaljeval na novomeški visoki šoli za upravljanje in poslovanje, če bo zdrav in bo še naprej napredoval, pa bi se kasneje tudi povsem posvetil atletiki.

Žal šentjernejski atleti doma nimajo sodobnega štadiona s tekalnicami, prekritim umetno snovjo, zato mora tudi Jože večino vadbe opraviti na novomeškem štadionu, pozimi pa sta se s trenerjem pogosto odpravila v Ljubljano v atletsko dvorano v Šiški, redno pa obiskuje tudi domačo telovadnico in fitness. Ker tak način priprav kar nekaj stane, tudi brez pokroviteljev ne gre, zadnji čas mu najzvestejši stoji ob strani Nova Ljubljanska banka.

I. VIDMAR

RUDAR ŠESTI, SEMIČANI SEDMI

SEVNICA - Na tekmi drugega kroga slovenske lige v trapu na Ptujju so se spet izkazali posavski mladinci. Člana Rudarja iz Globokega Andreja Zupana in Boštjana Blažinčič

sta zasedla tretje oziroma peto mesto. Zmagal je Sevnica Marko Slemenšek (Central Ptuj), drugi pa je bil Bizeljsčan Janez Sekoranja (Olimpija). Med člani je Rudar osvojil ekipno šesto, semiška Iskra (Weis, Bučar, Burazer) pa sedmo mesto. (M. S.)

Žužemberčani so odeti v srebro

Žužemberški odbojkarji so sezono zaključili s še dvema srebrnima medaljama na državnih prvenstvih - Prizidek k šolski telovadnici bo prišel prav odbojkarjem, šolarjem in krajanom

ŽUŽEMBERK - Mladi žužemberški odbojkarji zares sijajno zaključujejo letošnjo sezono. Minuli konec tedna so šolarji osvojili srebro na državnem prvenstvu osnovnih šol, mladinska vrsta pa si je medalje enakega sijaja prislužila z zmago na Ravnah.

V Kanalu ob Soči se je konec minulega tedna z zaključnimi boji končalo državno prvenstvo za osnovne šole za starejše dečke, kjer so žužemberški šolarji osvojili srebro. Zmaga je tako kot na večini odbojarskih državnih prvenstev pristala v rokah Kanalev, tretje mesto pa je osvojila osnovna šola Toneta Čufarja iz Maribora.

Da je bil to za Žužemberk zares najuspešnejši odbojarski teden, je

poskrbela mladinska vrsta odbojarskega kluba Žužemberk, ki je na Ravnah na Koroškem nastopila na odločilni tekmi državnega prvenstva mladincev s tamkajšnjim Fužinarjem. Naslov državnih prvakov so si že pred zadnjim kolom zagotovili Kananci, Žužemberčane pa bi zmaga na Ravnah popeljala na drugo mesto. Mlade Ravenčane je med poltretjo uro dolgo tekmo spodbujalo več kot sto domačinov, a žilavi Suhokranjci se niso dali. Prvi niz so s 15:12 dobili Žužemberčani, v drugega pa Ravenčani s 15:13. Z enakim izidom kot prvi se je končal tudi tretji niz. Domačinom je uspelo v četrtem nizu s 15:13 še enkrat izenačiti, v skrajšanem petem nizu pa so imeli več sreče Žužemberčani, ki so povedli s 5:1, 8:3 in na kocu niz spet dobili s 15:12. V žužemberškem

moštvu so po taktirko trenerjev Pečarja in njegovega pomočnika Brulca nastopali Blaž Repar, Rok Pucelj, David Oberstar, Franci Slak, Sebastian Perko, Darjan Pirč, Aleš Kuhelj, Gregor Novak, Aleš Zupančič in Tomaž Struna.

D. PUČELJ

• Največja nagrada žužemberškim odbojkarjem za uspešno sezono je prizidek k osnovnošolski telovadnici, ki ga bo obrtna zadruga Hrast končala do konca junija. Razširjena telovadnica bo zadoščala pogojem odbojarske zveze Slovenije za organizacijo prvoligaških tekem, v telovadnici pa bo zdaj tudi več prostora za pouk športne vzgoje in popoldanske športne dejavnosti šolarjev ter večerno rekreativno vadbo krajanov. Denar za prizidek so zbrali slovensko ministrstvo za šolstvo in šport ter žužemberška občina in osnovna šola.

MOŠKI ŽENSKI NOGOMET - Konec minulega tedna se je pod pokroviteljstvom črnomaljskega Integrata na štadionu v Črnomlju pripravljala slovenska ženska nogometna reprezentanca, ki se je v nedeljo pomerila s Hrvaško. Domači sodnik je gostjam iz sosednje države dopustil moško grobo igranje, ki ji neželjene Slovenke niso bile kos in so tekmo izgubile z 0:5. Kljub temu so dekleta z igrjo zadovoljila številne gledalce, ki zdaj precej drugače gledajo na ženski nogomet, ki bo morda našel pot tudi v ta konec Bele krajine. (Foto: Marko Klinc)

SURIYA Z MALETIČEM - V 6. dirki je šentjernejska kobila Suriya pod vajetmi kovača Voja Maletiča takole kot prva prečkala ciljno črto. Vojo Maletič, ki na preostalih dveh prireditvah, ki jih bo šentjernejski klub pripravil v juniju (namesto na Brdu) in v avgustu, najbrž ne bo držal vajeti v rokah. Predvsem domače zmage, za katere je v veliki meri zaslužen tudi Vojo, so tisti magnet, ki na šentjernejski hipodrom pritegne vsake več ljudi. (Foto: I. Vidmar)

Galoperji spet na farmi Mlaka

Zaradi spora med osrednjima galopskima društvoma je bila otvoritvena galopska dirka sezone 1999 v negotovosti skoraj do zadnjega - Okrnjena zasedba - Zmagovalec Silwer Swan.

KOČEVJE - Na razgibani travnati stezi farme Mlaka se je minulo soboto odvila otvoritvena galopska dirka sezone 1999 - "Kočevska milja". Razpisani sklad nagrad za zmagovalce petih dirk je znašal tako kot lani skoraj milijon tolarjev, kar pa je bila letos že 11. Kočevska milja prvič stakes dirka in so tako lastniki konj z vpisninami povečali vrednost nagradnega sklada, je ta namesto razpisanih 500 tisoč znašal 680 tisoč tolarjev.

Letošnja za organizatorja Mercator-Kmetijsko gospodarstvo Kočevje že sedma konjeniška prireditelja, organizirana v zadnjih petih letih - osma bo avgusta osrednja galopska dirka letošnje sezone v Sloveniji - je imela kar nekaj posebnosti. Poleg tega, da so na njej nastopili registrirani jockeyi in da so zaradi dejstva nekoliko pohliti iz zvezo celotne prireditve - odpadlo je tudi spretnostno jahanje - je bila za okoli 1500 gledalcev najbolj zanimiva posebnost, da so letos prvič na dirkah organizirali stave.

"Dovoljenje smo dobili šele tri dni pred dirko," je povedal po prireditvi, ki se je iztekla brez zapletov in kakšne omembe vredne poškodbe, direktor M-KG Janez Zlindra. Zaradi spora med Jockey klubom iz Ljubljane in Ruf klubom iz Maribora, ki sta se preimenovala v zvezo in bi bila oba rada krovna organizacija v galopskem športu, je ljubljanski klub nasprotoval izvedbi prireditve, katere soorganizator je bil Turf Club. "Celotna organizacija prireditve je zato padla na nas, prav tako

pa nam zaradi negotovosti dirke tudi ni uspelo pridobiti sponzorjev in smo zato letos prvič vse nagrade prispevali sami," je ogorčen zaradi spora, povedal Zlindra.

Izidi: 1. dirka (delovni konji na 1.100 m): 1. Lana (1.45.00) lastnik M-KG, jezdec Valerija Štabuc, 2. Jaro, 3. Rička; 2. dirka (špornti konji na 1.300 m): 1. Cygliget (1.28.96) lastnik Marjan Žitnik, jezdec am. Tajana Grdak, 2. Dant, 3. Szenator; 3. dirka (arabski konji na 1.300 m): 1. Adam (1.39.68), lastnik Darko Ravnikar, jezdec am. Matej Buh, 2. Mister, Šah ibn hawi diskvalificiran; 4. dirka - dirka za 1. nagrado Mlake (polnokrvni konji na 1.300): 1. Lady Tara (1.26.83), lastnik "Overseas express", d.o.o., jezdec Slovak Šmida, 2. Cool Power, 3. Go to hell,

ZMAGOVALEC II. KOČEVJSKE MILJE Silwer Swan z lastnikom Mladenom Feretom (desno) in trenerjem Tonetom Zevnikom. (Foto: M. L.-S.)

4. Kuter; 5. dirka - II. Kočevska milja - stakes (polnokrvni konji na 1.600 m): 1. Silwer Swan (1.55.83), lastnik Mladen Ferle, jezdec Šmida, 2. Cadyk, 3. Get Boy, 4. Gass Betty.

M. LESKOVŠEK-SVETE

MARTINI KRPANI - Prvo letošnje tekmovalje za izbor najmočnejšega Slovenca Martin Krpan 99 so v nedeljo pripravili na odru za tribuno šentjernejskega hipodroma, tako da so številni gledalci velike konjeniške prireditve prišli na svoj račun tudi med odmori med posameznimi točkami sporeda. V šestih disciplinah je kar petkrat zmagal Miha Klančar iz Škofljice, ki je zmagal tudi v skupnem vrstnem redu, drugi je bil Novomeščan Ljubo Mikič in tretji Kostanjevičan Robert Petrinčič (na sliki: tekmovalci med dvigovanjem 35 kg težkega Krpanovega kija). (Foto: I. V.)

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

- ČLANI PREMAGLI MOJSTRANO - V 3. kolu tekmovalja v 3. teniški ligi je članska vrsta Teniškega centra Otočec (Turk, Erak, Bradač, Pucelj) s 5:0 premagala Mojstrano.
- KASTELEC V ČETRTFINALU - Tomaž Kastelec je v Celju na turnirju za odprto prvenstvo Slovenije do 18. leta v četrtfinalu s 3:6 in 5:7 izgubil z Laznikom.
- NAJMLAJŠI NA MAXIMAR-

- KETU - Najmlajši člani Teniškega centra Otočec so igrali na turnirju za pokal Maximarketa, kjer je v skupini do 9. leta Igor Radež zasedel 3. mesto, Jasmina Kajtazović pa je bila druga.
- SREBRNJAKOVA IN MOŽIC - Na članskem rekreativnem turnirju Teniškega centra Otočec je pri damah zmago slavila Slavica Srebrnjak, med gospodi pa Tone Možic.

Valat, Suriya in Sissi Sara

Tri zmage šentjernejskih kasačev na prvi letošnji domači dirki - Vojo Maletič zmagovito v sulki in sedlu - Prva tekma za pokal Mobitela Lepemu B in Lojzetu Gorjancu

ŠENTJERNEJ - Šentjernejski so v nedeljo doživeli prvega od treh letošnjih konjeniških popoldnevov, ki so ga z lepimi in uspešnimi nastopi popešili domači tekmovalci, prvič pa so se pri nas predstavili kasači pod sedlom, med katerimi je z jahačem Vojom Maletičem zmagala nesrečna domača kobila Sissi Sara. Preostali domači zmagi sta pripadli Valatu in Suriiji.

Prizadevni vodja šentjernejskih organizatorjev Ivan Košak se je razveselil že po prvi dirki, na kateri je dvema zmagama na svojih prvih letošnjih nastopih njegov 3-letni zrebec Roksi II osvojil drugo mesto. Zahtevna šentjernejska publika je prvi vrhunec domače dirke doživela v četrti točki sporeda, ko je Jože Judež s 5-letnim zrebcom Darje Judež - Valatom osvojil prvo domačo zmago. Pred startom šeste dirke, na kateri so imeli domačini kar dve železi v ognju, se je zapletlo, saj se je domača kobila Sissi Sara med obračanjem zapletla in so morali zamenjati poškodovani sulki. Kljub temu da si je s tem prislužila zadnje startno mesto, si je skupaj z voznikom Alešem Pavšičem prikasala 3. me-

sto, zmaga pa je po napovedih poznavalcev pripadla eni izmed favoritov letošnjega derbija, šentjernejski kobili Staneta Krainerja Suriiji, ki jo je tudi tokrat vodil Vojo Maletič, ki so ga pred tednom dni zaradi izgreda na dirki suspendirali, a se je zoper odločitev disciplinske komisije pritožil, in je tako lahko v Šentjerneju kljub kazni le nastopil; če bo kazen zaradi pretepanja sovoznika na dirki v Ljubljani obveljala, pa bo moral tri mesece počivati.

Na sedmi dirki, ki je veljala tudi za pokal Mobitela, so se lastniki konj potegovali kar za 400.000 tolarjev težki dvojni nagradni sklad. Zmaga na 2100 m dolgi progi pa je pripadla 5-letnemu zrebci direktorja nordijskih smučarskih reprezentanc Lojzeta Gorjancu Lepemu B, medtem ko se je Vojo Maletič z Bukefalosom (lastnica Meta Cedilnik) moral zadovoljiti s 3. mestom.

Čeprav je bila konkurenca prve kasaške dirke pod sedlom precej skromna, je dirka navdušila, s tak-

tično in tehnično izjemnim jahanjem pa je šentjernejske spet navdušil Vojo Maletič, ki je nesrečno Sissi Sara z izjemnim zaključkom dirke pripeljal do prve tovrstne zmage.

Izidi: 1. dirka (na 1700 m za 3-12-letne kasače z zaslužkom do 50.000 tolarjev) - 1. Private Dancer (Milan Zan, Ljubljana) 1:22,6; 2. Roksi II (Janez Košak, Šentjernej) 1:25,2; 2. dirka (1700 m, 3-12-letniki, do 120 tisoč SIT) - 1. Dolores I (Franc Orthaber, Maribor) 1:22,0; 3. dirka (1700 m, 3-12, do 250.000) - 1. Adži Lobell (Roman Jerovšek, Komenda) 1:23,0; 4. dirka (1700 m, 3-12, do 400.000) - 1. Valat (Jože Judež, Šentjernej) 1:20,9; 5. dirka (1700 m, 3-12, do 600.000) - 1. Astor Law (Marjan Tramšek, Ljutomer) 1:21,5; 6. dirka (1700 m, 3-12, do 900.000) - 1. Suriya (Vojo Maletič, Šentjernej) 1:19,6... 3. Sissi Sara (Aleš Pavšič, Šentjernej) 1:21,3; 7. dirka za pokal Mobitela (2.100 m, 5-12) - 1. Lepi B (Lojze Gorjanc, Brdo) 1:22,0... 3. Bukefalos (Vojo Maletič, Šentjernej) 1:22,4; 8. dirka (1.700 m, 3-12, uvoženi konji) - 1. Gerd November (Tramšek, Ljutomer) 1:19,8; 9. dirka (1600 - 1640 m, 3-12 l., pod sedlom) - 1. Sissi Sara (Maletič, Šentjernej) 1:25,7.

I. VIDMAR

TRI MEDALJE ZA WINDISCHEVA FANTA

NOVO MESTO - Squash klub Novo mesto je v soboto, 15. maja, pripravil mladinsko državno prvenstvo, na katerem je nastopilo 28 igralcev iz petih klubov. Medtem ko novomeški klub v kategorijah do 13. in do 15. leta ni osvojil medalje, so v starejših skupinah domači igralci prevladovali. Tako je Sebastian Windisch v skupini do 17. leta zmagal, Borut Pečar pa je bil drugi, v skupini do 19. leta pa so Novomeščani osvojili vse tri medalje - 1. Sandro Windisch, 2. Sebastian Windisch, 3. Borut Pečar. Novomeščani so se veselili tudi zlata med dekleti do 17. leta, kjer je zmago slavila Mojca Blažič.

KRČANKE PRVAKINJE

Na klubskem državnem prvenstvu za šahiste do 15. leta so bili med 24 ekipami iz vse države najuspešnejši tekmovalci iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Med dekleti je zmagala ekipa šahovskega kluba Triglav Krško (Sanja Žnidaršič, Karmen Mar in Mirela Ahmetović), Starotržanke Tjaša Štaudohar, Špela Farič, Ines Kure in Ana Medić pa so bile druge. Med fanti je zmagala Radenska Pomgrad, Novomeščani so bili peti in Krčani sedmi. (R. R.)

Naši trenerji v stiku s svetom

Novomeška atletska trenerja Robert Dragan in Andrej Jeriček na svetovni konferenci trenerjev na Škotskem - Dragan: "Naši trenerji so na pravi poti."

Izobraževanje in izpopolnjevanje znanja je nujna na vseh področjih, tako je tudi v športu. Mednarodna zveza atletskih trenerjev vsako leto pripravi več konferenc in posvetovanj, ki so vezane na aktualne teme in probleme s področja atletike. Lanskega posvetovanja v Rusiji z delovnim naslovom Delo z mladimi se je kot najboljši slovenski trener mladih atletov konec novembra udeležil Novomeščan Slavko Malnar. Pot v Rusijo si je prislužil, ko so mladi atleti novomeške Krke z izdatno prednostjo pred tekmečci osvojili naslov ekipnih državnih prvakov. Letošnje konferenice, ki je potekala v slikovitem severovzhodnem škotskem mestu Aberdeen, pa se je poleg Novomeščana Andreja Jerička, ki je predsednik združenja atletskih trenerjev Slovenije, udeležil tudi Robert Dragan, ki v novomeškem Atletskem klubu Krka skrbi za mladi rod tekačev na srednje in dolge proge.

Na konferenci v Aberdeenu je sodelovalo 66 trenerjev iz 24 držav, tokrat pa so se posvetili predvsem vzdržljivostnim tekom, poleg izobraževalnega dela konferenca pa se je na Škotskem odvijala tudi letna skupščina evropske trenerske federacije, na kateri so dosedanemu predsedniku Francu Dicku dodelili še en štiriletni predsedniški mandat, Sloveniji pa organizacijo konfe-

rence leta 2002, na kateri bo govor o tehničnih disciplinah in razvoju tehnike v različnih panogah. Da bi Slovenija dobila organizacijo konferenc, je moral Andrej Jeriček zelo prepričljivo, predvsem pa mirno, pojasnjevati, da Slovenija ne čuti napadov in sankcij zveze Nato in je od krznega žarišča tudi dovolj oddaljena.

"Poleg atletskih tem smo udeleženci konference poslušali predavanja s področja koledarstva, smučarskega teka, ragbija, treniranja konj, prislunili pa smo tudi predavanju dr. Elia Locatellia, kondicijskega trenerja pri nogometnem klubu Juventus iz Torina. Zelo zanimiva je ugotovitev, da je pri treniranju izredno pomembna psihofizična sprostitelja tekmovalcev v procesu vrhunškega treninga ter da je v smislu aktivnega počitka koristno vključiti tudi kak drug šport, ki bo tekmovalcu zmanjšal stres zaradi intenzivnega treniranja. Pogosto je učinkovitejši, če ne delamo nič. Da je atletika kraljica športov, pa je pokazala tudi večina predavanj, saj je kondicijski trening v drugih športih je zelo podoben tekaškemu. Stalno spremljanje biomehaničnih, tehničnih in fizioloških elementov je ključnega pomena pri treniranju vrhunskih športnikov," je vtise s konference strnil Robert Dragan.

Strokovnjaki so predavali tudi o fiziologiji, značilnosti višinskih treningov, pomenu meritev v vadbenih obdobjih in tudi o ogrevanju, ki je

večsah preveč površen del treninga. Precej je bilo govora tudi o prehrani, delovanju regeneracijskih preparatov in dovoljenih poživilih in, na katere se posamezni športniki lahko odzovejo zelo različno.

Predstavili so tudi tako imenovano višinsko hišo, ki jo trenutno uporabljajo le skandinavski športniki, pri nas pa smo še daleč od tega. Trenerji so prišli tudi do zanimive ugotovitve o športnikovi nadarjenosti, njegovi sposobnosti prilagajanja na trening in njegovem stanju, preden se je začel načrtno ukvarjati s športom.

Robert Dragan pravi, da mu je posvet odprl veliko novih vprašanj, dobil pa je tudi potrditev, da je tako on kot tudi večina slovenskih trenerjev tekačev na srednje in dolge proge na pravi poti. Znanje slovenskih trenerjev je zadovoljivo. Pomembno je, da razvijemo skupinsko delo trenerjev, ki bi združili svoje znanje, ga medsebojno dograjevali in skupaj razvijali. Tak način dela se pri nas šele vzpostavlja. Robert Dragan glede na izkušnje in vedenje o pripravah najboljših tekačev na svetu meni, da bi se s primernim delom in večjo vsestranskim podporo lahko tudi naši tekači na srednje in dolge proge v roku petih do desetih let enakovredno kosali z najboljšimi na svetu.

N. ŠTAMPOHAR

Silvestrovi za ekipno zmago Mirčanov

Tom uspešen v Friedrichafnu

MIRNA - Mirnski badmintonisti so nastopili na tradicionalnem 32. mladinskem turnirju Bodenskega jezera v Friedrichafnu. Tako kot v Meranu pred dvema tednoma so tudi tokrat zmagali v ekipnem vrstnem redu, prav tako pa so se med 350 igralci iz 8 držav izkazali tudi med posamezniki. K ekipni zmagi sta največ prispevali sestri Silvester. Urška je nastopila v starejši kategoriji (do 15. leta), kjer je zmagala med posameznicami, Špela pa je bila najboljša v kategoriji do 13. leta, kjer sta zmagali tudi v igri dvojic.

V kategoriji do 19. leta je Aleš Murn v finalu izgubil s švitskim prvkom. Z zmago v Meranu in drugim mestom v Friedrichafnu je tako uspešno zaključil svojo mednarodno kariero med mladinci, saj bo prihodnja dva meseca posvetil študiju kemije in na mednarodnih turnirjih ne bo nastopal, v novi sezoni pa bo nastopal že med člani. Aleš je v polfinalu izločil klubskega tovariša Dušana Skerbiša. V polfinalu igre dvojic kategorije do 13. leta sta igrali tudi Katja Strmole in Taja Borštnar.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaniževanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Pobuda za ohranitev kozolcev

DL št. 19, 13. maja

Na osnovi pobude Naše Slovenije in pozitivnega stališča uprave DARS-a ter DDC je bil v sredo, 12. maja, opravljen ogled kozolcev na trasi nove avtoceste na Dolenjskem. Nekaj kozolcev na trasi je dobro ohranjenih in vrednih ali prestavitve ali demontaže in ponovne postavitve. Glede na ponujeno priložnost izbire kozolca za projekt "Slovenski kozolec" sta še posebej zanimiva dva:

1. topolar na štiri okna (k.o. Draga, p.št. 197/1; prejšnji lastnik g. Leon Štepec, Zg. Draga 5/a); lepo ohranjen primerek tesarske obrti. Predlog: prestavitev na drugo stran lokalne ceste; ureditev zbirke kmečkega orodja in predstavitev tipologije slovenskega kozolca na stalnih razstavnih panojih; predlagamo tudi ohranitev prvotne funkcije;

2. manjši topolar na dve okni (k.o. Dedni dol, p.št. 681/3; prejšnji lastnik g. Marinič, Stari trg 7, Višnja Gora); potreben manjših popravil.

Predlog: razstavitev in na osnovi pogodbe s koncesionarjem nova postavitve na počivališču Podsmreka; nova funkcija (pokrito počivališče in predstavitev tipologije slovenskega kozolca na stalnih razstavnih panojih).

Kozolca nista pod spomeniškim varstvom, kar bo olajšalo realizacijo kakršnekoli rešitve. Ostale kozolce velja popisati, strokovno razstaviti, ponuditi resnim interesom in spremljati njihovo ev. ponovno postavitve.

Podpisani sem tudi vzpostavil stik z občino Ivančna Gorica, ki jo pobuda in doslejnjih dogovori neposredno zanimajo.

SLAVKO MEŽEK,

koordinator projekta "Slovenski kozolec"

V Revozu sindikalna ali politična stavka?

DL št. 19, 13. maja

Od Dolenjskega lista smo upravičeno pričakovali da bo novinarsko korektno prikazal stališča obeh strani ob stavki v Revozu, vendar se to ni zgodilo. Novinar Andrej Bartelj se je enostransko postavil na stran delodajalcev. Člani sindikata in drugi Dolenjci se zaskrbljeno sprašujejo, zakaj osrednje dolenjsko glasilo ni zmoglo predstaviti upravičenih interesov delavcev Revoza in prisluhniti usodam tisočih dolenjskih družin.

Tako v omejenem članku nismo mogli prebrati, kakšne so zahteve Sindikata delavcev Revoza, ki je z enournno opozorilno stavko hotel predvsem prisiliti delodajalce, da zagotovijo spoštovanje delavskih pravic. Komično je, da je novinar izenačil Sindikat delavcev Revoza z ostalima dvema sindikatoma, SKEI in Neodvisnostjo, ki imata, kot se govori, 19 in 80 članov od 2600 zaposlenih. Uspela opozorilna stavka je preprečljivo pokazala, kateri sindikat ima za sabo veliko večino delavcev in na kateri strani sta ostala sindikata.

Novinar Bartelj je zapisal nepreverjene in neresnične trditve, ki so bile očitno plasirane z namenom, da bi diskreditirale tiste, ki so stavko v Revozu organizirali. Novinar nava-

ja Andreja Rajka, ki trdi, da je Albert Pavlič "z računa sindikata regije preselil vsa sredstva (cca. 1.700.000 tolarjev), zaradi česar je proti njemu podana kazenska ovadba". Andrej Rajk si je trditve o kazenski ovadbi preprosto izmislil. Proti meni ni podana nobena kazenska ovadba. Gospod Andrej Rajk je kot član skupščine Sindikata regije dolenjskega-belokranjskega-posavskega območja osebno sodeloval pri vseh dejanjih glede denarnih transakcij skupščine. Vedno spoštujem sklepe organov sindikata, v konkretnem primeru sklepe skupščine in nadzornega odbora, ti pa se glasijo, da se ves denar zapečati v kuverto in se ga shrani v blagajno sindikata. Odprte in razpoložljive s temi sredstvi bo možno samo s sklepi organov regije in v prisotnosti članov nadzornega odbora. Gospodu Rajku je vse to dobro znano, saj je sam kot član nadzornega odbora "shranil in zapečatil kuverto z denarjem", kar je potrdil s svojim podpisom. Original je na razpolago pri podpisnem. Denar je še vedno shranjen v blagajni sindikata, kar je možno preveriti.

Ker pa Andrej Rajk izraža veliko skrb za sindikalno članarino delavcev, naj ga spomnim in ga obenem javno pozivam, da je že čas, da poravnava stroške silvestrovanja za svoje ženo in za ženo njegovega najzljivejšega sindikalnega sodelavca, ki jih do danes še nista poravnala. Ni pravičeno in pošteno, da se žene sindikalnih funkcionarjev hranijo in zabavajo na račun delavčevih žuljev.

Zaradi žaljivih in neresničnih obdolžitev bom, v primeru da so podani elementi kaznivega dejanja, proti odgovornim vložil kazensko ovadbo.

SZS-Alternativa
podpredsednik:
ALBERT PAVLIČ

Odločno proti asfaltiranju Gorjancev

DL št. 19, 13. maja

Malo več strpnosti

Da so Gorjanci prijetni, ni potreba posebej ugotavljati, kakor tudi tega ne, da so čedalje bolj obiskani, zato se nedvoumno hitro približuje čas, ko bo potrebno določiti, kaj se na njih lahko dogaja in kaj ne ter kdo bo upravljal z najzanimivejšim delom, to je z območjem med Gospodično, Trdinovim Vrhom in Miklavžem, tako, da pripada del tega območja Mestni občini Novo mesto, del pa Občini Sentej. Druščina, ki obiskuje to področje, je zelo pisana: to so pohodniki, planinci, smučarji, lovci, gobarji, policisti, vojaki, gozdarji, lastniki zemljišč in mnogi drugi. Zaradi tega nikakor ne pride v poštev, da bi si posamezniki s svojo glasnostjo pridrževali pravico odločanja, kaj se ne bo zgodilo, ker ti običajno, kot je videti iz njihovih člankov, ne trpijo niti svojih tovarišev, ker jih motijo v njihovi samoti, ki pa na tem območju vsaj ob koncu tedna ni več mogoča.

Da je nujno uskladiti različne interese, je več kot očitno pa tudi republiški planski dokumenti kot obvezno izhodišče iz letošnjega februarja na tem mestu predvidevajo turistično rabo prostora (kar je gospodarska dejavnost) in krajinski park.

Na kakšen način se uskladijo ti interesi, pa je določeno z Zakonom o urejanju prostora (Ur. list SRS 18/84 in 71/93), v katerem je za take primere predvidena izdelava Krajinske zasnove, za katero imajo vsi interesi prostora pravico dati pobude in sodelovati v javni razpravi.

Ti interesi se v postopku javne razprave uskladijo in Občinski svet potem sprejme usklajeni dokument in določi nadaljni postopek izvedbe. Iz naštetega je evidentno, da bo potrebno več strpnosti pri dogovarjanju in da izključujoče se zahteve posameznikov od drugih ne pridejo v poštev, pa tudi zaradi sorazmerno majhnega prostora bodo vse dejavnosti precej omejene.

Taka krajinska zasnova je bila pred leti že narejena, ker pa so se nekateri očitno ustrašili, da v javni razpravi ne bodo uspeli s svojimi zahtevami do drugih uporabnikov prostora, so preprečili, da do nje sploh ni prišlo. Izredno obsežni dokument je pa vsekakor še sedaj uporaben, zato mislim, da je pomemben za vse podgorjanske vasi, ki spadajo v območje navedene zasnove, ker rešuje tudi njihove urbanistične probleme.

Upam da bo svet Mestne občine Novo mesto skupaj z svetom Občine

Šentjerneji izvedel zakonsko predvideni postopek in s tem omogočil kvalitetno izrabo tega dragocenega prostora.
JOŽE MALENEŠEK
Nad mlino 76, Novo mesto

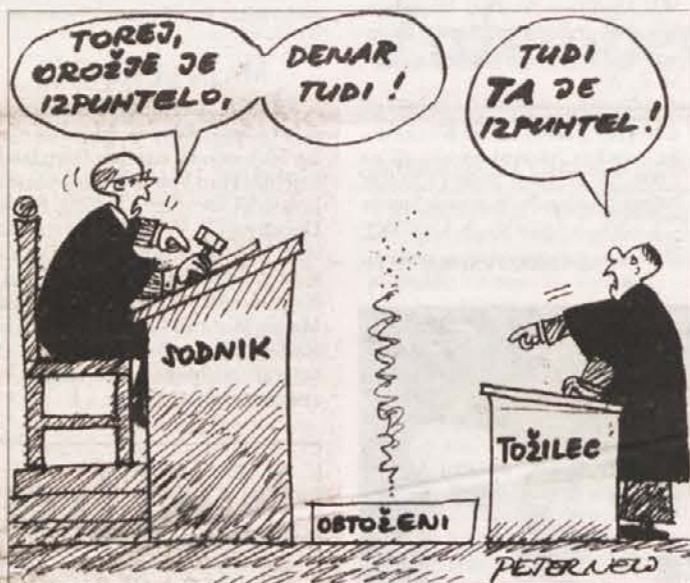
SREČANJE MLADIH ZGODOVINARJEV

ŠKOFJA LOKA - Prejšnjo sredo je na škofjeloškem gradu potekalo eno od treh regijskih srečanj mladih raziskovalcev zgodovine, ki se ga je v organizaciji Društva prijateljev mladine "Moja" Novo mesto udeležilo kar 18 šol iz Dolenjske, Posavske in Trebnjske. Raziskovalne naloge pod naslovom Obrtna dejavnost v mojem kraju, ki so jih učenci predstavili, so odraz strokovnega dela učencev in njihovih mentorjev, kar potrjujejo tudi prejeta priznanja. Zlato so si pridobili učenci iz šol Brestanica, Črnomelj, Dolenjske Toplice, Krško, Leskovec, Bršljan, Center, Skočjan, Šmarješke Toplice in Žužemberk. V odmoru so si mladi zgodovinarji ogledali Poštarski muzej in druge znamenitosti, za mentorje je istočasno potekal strokovni posvet. Dobitniki zlatih priznanj se bodo konec maja srečali v Ljubljani in se pomerili še na državnem nivoju ter tako zaokrožili že 30-letnico srečanj mladih raziskovalcev zgodovine.

JAVNO OPRAVIČILO

Knjižnica Mirana Jarca se opravičuje avtorju knjige "Novomeško steklarstvo" Milošu Jakopcu, upokojenemu novinarju in publicistu, ker je iz kataloga 22. dolenjskega knjižnega sejma pomotoma izpadlo prej omenjeno njegovo delo. Za neljubo napako nam je resnično žal.

Direktorica:
ANDREJA PLENIČAR

KAJ PIŠEJO DRUGI

Uničevanje civilnih ciljev so prav tako vojni zločini

Dvojna merila in hinavščina v mednarodnem pravu

"Nato" bombardira Jugoslavijo, da bi jo prisilil k upoštevanju mednarodne zakonodaje, ki prepoveduje vojne zločine, zločine proti človeštvu in genocid. Zlasti predstavniki ZDA zagovarjajo Natove napade s pravnimi razlogi. Težava s temi pravnimi argumenti pa je v tem, da se tudi Nato sam posmejuje mednarodnemu pravu. Njegove operacije kažejo, kako so mednarodni zakoni o človekovih pravicah odvisni od njihove selektivne uporabe. Nato krši mednarodno pravo, da bi ga podprl. Ne bi ga podpiral, če bi to pravo veljalo tudi zanj.

Najbolj nezaslišano je, da Nato krši ustanovno listino Združenih narodov. Ta v skrb za človekove pravice prepoveduje, da bi ena država uporabljala silo proti drugi, razen če napad odobri Varnostni svet ali pa jo napade v samoobrambi, kot odziv na oboroženo agresijo prek priznanih meja. Natovi napadi ne izpolnjujejo nobenega od teh pogojev. Nezakonitost njegovih napadov in uničevanje civilnih ciljev so ravno tako vojni zločini. Jugoslavija zato s pravno upravičenimi zahtevami pritiska na mednarodno sodišče, in to na isto sodišče, ki za vojne zločine utegne soditi Miloševiću...

Natovo oportunistično sklicevanje na človekove pravice je primer dvojnih meril, ki so značilna za mednarodno pravo. ZDA so največje krivce za ta merila. Nobena druga država na svetu bolj agresivno ne uveljavlja človekovih pravic v drugih državah. In nobena druga država na svetu se bolj trdovratno ne upira uporabi mednarodnih zakonov o človekovih pravicah na svojem ozemlju. ZDA so skoraj edine, ki nočejo podpisati sporazuma o prepovedi uporabe min, konvencije o pravicah otrok ali sporazuma o mednarodnem kazenskem sodišču. Če že ratificirajo sporazume o človekovih pravicah, potem poskrbijo za to, da za ameriške predstavnike ne veljajo, piše Jack Goldsmith, profesor prava na chicški univerzi. (Delo)

Ob podelitvi priznanj krvodajalcem posebno priznanje Francu Kisilaku iz Gornjih Ložin - Po zaslugi krvodajalcev idealizem ni preživela ideja - Število mladih vzbuja optimizem

KOČEVJE - Ob 45-letnici krvodajalstva je kočevsko območno združenje Rdečega križa pripravilo slovesnost, na kateri so po večletnem premoru ponovno podelili priznanja krvodajalcem. Preko 90 priznanj, med katerimi je bilo tudi posebno priznanje Francu Kisilaku iz Gornjih Ložin pri Kočevju za 100-krat darovano kri, je dobitnikom izročili dr. Michael Petrovič, ki mu letos teče že trideseto leto predsednikovanja kočevskemu združenju RK.

"Ali smo krvodajalci čudaki?" se je izhajajoč iz miselnosti sodobne družbe, da je denar edina vrednota, v svojem nagovoru zbranim minul soboto v gostišču Marof vprašal dr. Petrovič. Poudaril je, da krvodajalstvo temelji na idealizmu, katerega vrednote so prostovoljnost, brezplačnost in anonimnost, ki pa v sodobnem svetu niso "moderne" vrline. Številne zbrane je navedel v dokaz, da idealizem kot ideja še živi.

"Krvodajalstvo je pri nas postalo moralna norma in sestavni del

naše kulture," je dejal. To potrjujejo uspešne krvodajalske akcije, na katerih so v letih od 1994 do 1997 v Kočevju opravili v pov-

GLASBENA DELAVNICA - Elizabetha Križanič v glasbeni delavnici.

Otroci naj imajo radi glasbo

Glasbena delavnica

Z glasbo vnašamo v življenje veselje, navdušenje, sproščenost. Glasba nas plemeniti in osrečuje. Kako velikega pomena je glasbena vzgoja na razredni stopnji, se zavedamo vse učiteljice na naši šoli od 1. do 4. razreda in oddelkov s prilagojenim programom. Trudimo se, da bi otroke navdušile za glasbo in jim omogočile, da bi se na tem področju čim bolj razvijali. Medse rade povabimo tudi glasbene strokovnjake. V posebno veselje nam je bilo srečanje z glasbeno pedagoginjo gospo Elizabeto Križanič. S svojim širokim znanjem nas je uspešno vodila skozi nekaj glasbeno delavnico. Učenci so bili z njenim izvajanjem zelo zadovoljni, kar je bilo moč razbrati z njihovih nasmejanih obrazov in besed navdušenja. V delavnici smo tudi poglobljale znanje in iskale odgovore na vprašanja, ki se porajajo ob izvajanju glasbenega pouka. Začutile smo bogastvo njenih večletnih izkušenj dela z otroki, ki ga je bila pripravljena deliti z nami. Navdušila nas je kot človek in kot glasbeni pedagog.

DARJA MANDŽUKA
OŠ Brežice

POHVALA ZA DOLENJSKE TOPLICE!

Z mozem že več let hodiva na zdravljenje in dopust v Zdravilišče Krka v Dolenjske Toplice in tudi letos je bilo tako. Vreme je bilo primerno, zato sva hodila na sprehode. Krajani vedo, kaj je čisto okolje. Prijaznost in veder obraz jim nista tuja, tako v hotelu kot v samem kraju. Rada obiskujem tudi razne prireditve, zato sva se udeležila slavnostne akademije v počastitev Dneva upora proti okupatorju in praznika dela v tamkajšnji osnovni šoli. Spregovoril je mladi, ambiciozni župan nove občine. Sledil je tudi lep kulturni program. Po končani proslavi sva hotela oditi, vendar so naju gostitelji povabili in ostala sva na zakuski in zabavi. Ansambel Mavrica je poskrbel, da smo zaplesali in se poveselili. S prijaznimi Dolenjci sva se počutila resnično sproščeno in domače. Prisrčna hvala za gostoljubje, ki sva ga doživela v Dolenjskih Toplicah. Vabiva tudi druge!

VIDA IN JOŽE SLADIČ
Zagorje ob Savi

JAVNA ZAHVALA

Občani, ki so so leta 1996 v velikem številu (93 podpisnikov) podpisali pod zahtevo o ureditvi problematike krške "obvoznice" in Valvasorjevega nabrežja, se zahvaljujemo za trud in pomoč pri razrešitvi večine teh problemov županu Francu Bogoviču in svetniku Petru Žiganteju. Pripravljeni sta bila prisluhniti našim željam in stiskam ter hkrati pokazala skrb za staro mestno jedro.

Podpisniki zahteve

prečju 601 odvzem krvi, lani pa ob tem, da so le redki, ki darujejo kri večkrat na leto, kar 769 odvzemov ali skoraj za 28 odst. več. Zadovoljivo pa je tudi število mlajših krvodajalcev, zaradi česar se za prihodnost krvodajalstva v Kočevju ni treba bati.

Priznanja za 25-krat darovano kri je prejelo 60 krvodajalcev, za 50-krat 15 in za 60-krat 5 krvodajalcev. Ivan Jerman in Mohar Koželj sta prejela diplomi za 70-krat darovano kri, Franc Kisilak ki je do sedaj daroval kri že sto petnajstkrat, pa je prejel diplome za 80-krat, 90-krat in 100-krat darovano kri. Priznanja so prejeli še: aktivistki RK Hedvika Pintar in Dragica Gornik, krajevna organizacija RK Kočevje, Dom starejših občanov Kočevje in Melamin, ki je, kot je dejal dr. Petrovič, eno redkih podjetij, ki zaposlenim še vedno omogoča darovanje krvi pod pogoji, kot smo jih poznali včasih.

M. LESKOVŠEK-SVETE

"ZIDAK DOBRE VOLJE"

LJUBLJANA - Rdeči križ Slovenije bo s pomočjo Televizije Slovenija v petek, 28. maja, ob 21.30 priredil v studiu 1 dobrodelni koncert "Zidak dobre volje", ki ga bo Televizija Slovenije neposredno prenašala na svojem drugem programu. Med urnim prenosom bodo gledalci lahko na brezplačno telefonsko številko klicali in nakazovali denarne prispevke. Na ta način želijo zbrati denar, ki ga bodo namenili za obnovo Mladinskega zdravilišča in letovišča RKS Debeli Rič. Na koncertu bodo sodelovali številni slovenski zabavno-glasbeni pevci in skupine, ki so se odpovedali honorarju v korist Debelega Riča.

V NEOBVEZEN PREMISLEK

Od šanka do šanka

Metliška mladina že nekaj let nima svojih prostorov, in kar je morda še bolj žalostno, niti slišati ni, da bi si kdo prizadeval najti kakšno luknjo, v kateri bi mladi lahko preživljali prosti čas. V dejavnosti mladih je nastopila praznina, nič se ne dogaja, seveda če odmislimo brezciljno tavanje od šanka do šanka. Za predšolsko in osnovnošolsko mladež še nekako poskrbi Zveza prijateljev mladine, v nadaljevanju pa tema.

Zato sem se prav razveselil, ko sem slišal, da se je pojavila skupina, ki si je nadela ime Ekološko društvo park. Toda moje navdušenje je bilo kratko, kajti kmalu mi je prišlo na ušesa, da gre za mlade, ki se najraje srečujejo na prostoru med Tekstilno šolo in gradom, kjer ne izdajajo mladinskega glasila niti ne načrtujejo kakšnih drugih akcij, ampak se zapijajo, kadijo takšne in drugačne opojnosti ter navijajo njimi je boja nekaj krepko mlečnozobih, ki si dajejo duška in korajžo z omamljanjem, še predno prestopijo zjutraj šolski prag. O tem se po mestu govori dokaj glasno, slišati pa ni, da bi kdo vzel govorice resno, še več: najboljši odgovori jih poskušajo celo prikriti, samo da ne bi prišlo do skandala. Saj vemo, kako je. Za zadovo bi bili krivi vsi, le udeleženi ne, saj jih je treba razumeti in jim pomagati. Toda do tega ne bo prišlo, če si bomo zatiskali oči, če bomo gluhi in slepi. Resnico je treba sprejeti, pa če je še tako boleča.

TONI GASPERIC

Je potem to paradižnik ali riba?

Smo pripravljeni (zaradi dobička nekaterih) jesti nove proizvode in sprejeti držo "počakajmo, pa bomo videli"?

Pred časom je soja, ki vsebuje gensko snov iz brazilskega oreha, povzročila alergije pri ljudeh, ki slabo prenašajo orehe. Soja so uničili, še preden je prišla na trg. Bomo v prihodnje vedeli, kaj vsebuje naša hrana in ali smo alergični na njene, morda rečeno, nenavadne nove sestavine? Ali veste, da je paradižnik, ki tako dolgo časa zdrži v hladilnicah, pravzaprav malo tudi žival? Zato, da ostane čvrsta, so mu dodali gen morske ribe.

Avstrija in Luksemburg se te dni bojujejo zoper uvažanje gensko spremenjene koruze, ki vsebuje gen odpornosti proti antibiotikom. Znanstveniki so ga v koruzi "pozabili", še ko so z njo imeli opraviti v laboratoriju. Deželi skrbi, da bi uživanje take koruze povečalo odpornost ljudi in živali zoper antibiotike. Največja mednarodna okoljevarstvena mreža, Friends of the Earth, Prijatelji Zemlje, ki deluje v več kot 60 državah po vsem svetu, skupaj z dobrodelnimi organizacijama Action Aid (Dejavna pomoč) in Soil Association (Zveza za prst) poziva britansko vlado, naj razglasi najmanj petletno prepoved komercialnega gojenja gensko modificiranih pridelkov, uvažanje gensko spremenjene hrane in pridelkov in patentiranje genskih virov za hrano in pridelke. Prijatelji Zemlje menijo, da je zamrzitev nujna, preden začnejo v Veliki Britaniji komercialno gojiti kakršnekoli gensko spremenjene pridelke. Danes jih na Otoku gojijo že na več kot 500 preskusnih lokacijah. Tako bi vlada pridobila čas, da raziše možne učinke gensko spremenjenih živih bitij na človeka in širše okolje, hkrati pa primerno in odprto javno razpravo o tem, kako pridelovati hrano.

prenaša svoje genske lastnosti na divje rastline.

Nova raba starih pesticidov je eden od sumljivih razlogov, ki se skrivajo za številnimi gensko spremenjenimi poljščinami. Večina letih, ki jih načrtujejo za Evropo, je odpornih proti herbicidom. Tako proizvajalci kmetijskih kemikalij priklapajo nase pridelovalce hrane.

Primer za tako odvisnost je podjetje družbe Monsanto. Ta herbicida round-up ne proizvaja brez posebnega vzroka. Omogoča ji namreč, da kmetom ne prodaja le gensko spremenjenega semena, npr. soje, ampak tudi herbicid, proti kateremu je ta soja odporna. Monsanto tega herbicida round-up prej ni bilo mogoče uporabljati pri gojenju soje, ker bi uničil tako plevel kot pridelke. Z razvijanjem soje, ki je proti njemu odporna, se povečuje dobičkonosnost te kemikalije.

Vprašanje je, ali gensko spremenjeno hrano potrebujemo. Ali ni morda zato, ker agrokemijski imperij zaradi vedno močnejšega pritiska okoljsko osveščene javnosti slabi, gensko modificirana hrana samo odgovor na zahtevo po novih proizvodih, ki bodo prinašali nove dobičke? Pridelovalci organske ali bio hrane so morda za prodajalce kmetijskih kemikalij, ker jim za pridelovanje kakovostne hrane ni treba kupovati niti gensko modificiranih proizvodov niti kemikalij. Dejstva so jasna: trajnostno, okolju prijazno, a delovno intenzivnejše kmetovanje je z vidika človekovega zdravja in pridobivanja novih delovnih mest veliko boljše kot hrana, za katero niti ne veš, ali je bila žival ali rastlina.

in ostarele, češ, ali ste zoper to, da jim pomagamo od blizu doživeti najvišjo goro na Slovenskem? Potem ugotoviš, da invalidi in stari dejansko pešajo na goro, letali in vozili pa bi se nanjo zdravi, mladi in "podjetni".

Hinavščina "civilizirane" Evrope se kaže tudi v tem, da bi tisto, o česar neoporečnosti še močno dvomim, brez posebnih očitkov vesti potisnila v želodec lačnih prebivalcev

Tretjega sveta. Dokler bo Evropska zveza samo zaradi umetnega ohranjanja visokih cen poljščin vsako leto uničila za okrog 170 milijonov dolarjev pridelkov, bi bilo bolje, da (v navezi s perverzno ameriškim svobodoujem na tem področju) o lačnih ustih, ki naj bi jih napolnili z gensko modificirano hrano, predvsem - molči.

JANEZ PENCA

Marijo najbolj veseli medicina

NOVO MESTO - Novomeška zdravstvena šola s šolskega centra je na letošnjem že 4. državnem tekmovanju v Celju prejšnji mesec dosegla zelo dobre rezultate. Njihova dijakinja četrtega letnika Marija Žnidaršič je bila od vseh sotekmovalek najboljša v strokovnem poznavanju infekcijskih bolezni in zdravstvene nege in je zato prejela zlato priznanje. Njihove dijakinje pa so se dobro odrezale tudi na likovnem natečaju, kjer je bilo med najboljšimi prispevki izbrano tudi delo "Do in li". Nastje Urbančič in Anje Zajčlišnik, ter med najboljšimi literarnimi prispevki prispevek z naslovom "Pikapolonica" Vesne Premur.

Marija Žnidaršič, dijakinja 4. letnika, doma iz Lukovca pri Boštanju, se je državnega tekmovanja v strokovnem znanju udeležila prvič, zato je bila tako dobrega uspeha še bolj vesela. Na novomeško zdravstveno šolo je prišla v 2. letniku; 1. letnik je namreč naredila na gimnaziji Želimlje, zaradi bolezni pa se je preselila bližje domu. Še vedno pa jo vsak dan čaka uro in pol vožnje z vlakom v eno smer in potem nazaj. Tako da mora zjutraj vstati pred četrto uro, domov

Marija Žnidaršič

pa se vrača pozno popoldan. To pa je pri šolskem delu ne ovira in je zelo uspešna učenka na vseh področjih. Lani je na državnem tekmovanju srednjih zdravstvenih šol prejela priznanje za kipiarski izdelek.

"Toliko stvari je, ki me zanimajo, vendar od vsega najbolj medicina," pravi vesela, polna energije in zvedavosti. To, da bo postala zdravnica, pa govori že od 6 leta starosti. Sedaj je pred njo še matura, po počitnicah pa bo odšla na medicino v Ljubljano. Marija je ob praktičnem delu spoznala vse strani bodočega poklica, tega pa ne poznajo dijaki iz drugih šol, ki se prav tako odločajo za študij medicine, in to se Mariji zdi slabo, saj niti ne vedo, kaj jih čaka.

J. D.

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

Za nabavo dragih medicinskih instrumentov v Splošni bolnišnici Novo mesto so prispevali: Dolenjski list Novo mesto, namesto nakupa novoletnih voščilnic, za izgradnjo bolnišnice 100.000 tolarjev, družina Košmrlj, M. Slatnik 15, Novo mesto, namesto cvetja za pok. g. Brčarja 20.000, GG Novo mesto, d.d., namesto cvetja za pok. g. Julija Smrketa 15.000, družina Kobetič namesto cvetja za Šutej 20.000, Beti Metlika namesto cvetja za Šutej 15.000, Sindikat Kolinske Črnomelj namesto cvetja za pok. g. Grahka 10.000, svet stanovalcev Segove 16, Novo mesto, namesto cvetja za pok. Julija Smrketa 8.500, družini Nikič in Kovačič namesto cvetja za pok. Leopolda Ferbežarja 20.000, Milka Viršek, Paderšičeva 1, Novo mesto, namesto cvetja za pok. Leopolda Ferbežarja 5.000, ZŠAM Novo mesto namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 10.000, DBD, d.o.o., Novo mesto, za nabavo ultrazvoka 150.000, PAKO, d.o.o., Brežice 500.000, Varnost, d.d., Novo mesto, 10.000, Dominal, d.o.o., Novo mesto, 15.000, družina Marolt, Prapreče 2, namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 5.000, Rudi Irt, Prapreče, namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 5.000, Milka Senica, Obrh 18, namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 5.000, družina Hanjšek, Šegova 14, 10.000, stanovalci Ulice Ilke Vaštetove namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 59.000, Ivan Irt, Prapreče, namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 5.000, družina Štefanič, Podzemlj 6, 30.000, Martin in Ana Kovačič, Westrova 23, Novo mesto, namesto cvetja za pok. Martina Cemiča 10.000, Srednja šola za gostinstvo in turizem Novo mesto, za hemodializo namesto cvetja za pok. Štefko Zupan 25.000, družina Strmec, Kramar, Kregar, Judež namesto cvetja za pok. g. Lindiča 15.000, družina Kump, Semič, za Pljučni oddelek 36.000, delavci pato-citološkega oddelka Bolnišnice Novo mesto namesto cvetja za pok. očeta Mladena Ivičiča 20.500, D. Harlander in J. Pezelj, Novo mesto, namesto avtorskega honorarja Dolenjskega lista 6.930, Delavci Krke, Novo mesto, Proizvodnja, Program kozmetike, namesto cvetja za pok. Alojza Avbarja 30.000 tolarjev.

Splošna bolnišnica Novo mesto se za prispevke toplo zahvaljuje.

TEKMOVANJE MLADIH GASILCEV - Gasilski sektor Žužemberk je pripravil 15. maja sektorsko gasilsko tekmovanje v raznih gasilskih veščinah za pionirje, pionirke ter mladince in mladinke. Med sabo se je pomerilo 18 ekip, ki so pokazale solidno znanje. Med tekmovanjem je močno deževalo, kar pa tekmovalcev in tekmovalk ni motilo. Priznanja in pokale je najboljšim podelil sektorski poveljnik Franc Škufca, zbrane pa je pozdravil tudi poveljnik GZ Novo mesto Tine Filip. Mladi gasilci iz Šmihela so odnesli domov kar štiri pokale: po dva sta odšla v Križe in Hinje, po eden pa v Ajdovec in Žužemberk. Na sliki: veseli mladih gasilcev ob razglasitvi rezultatov. (Foto: S. M.)

VEČ KOT TISOČ TEKMOVALCEV - V Mirni Peči je bilo v nedeljo, 16. maja, gasilsko tekmovanje mladih GZ Novo mesto, ki se ga je udeležilo preko sto ekip, torej preko tisoč pionirjev in mladincev iz vse Dolenjske. Po besedah poveljnika zveze Tineta Filipa je bila organizacija tekmovanja vzorna, izkazalo pa se je tudi enajst novih sodnikov. Najboljšim petim ekipam so pokale podelili župani občin Mirna Peč, Škocjan in Žužemberk, podžupan novomeške občine Marjana Somrak, predsednik GZ Alojz Muhič in podpredsednika zveze Franc Bartolj in Franc Šinkovec. Rezultati pionirjev: prvi so iz Bele Cerkve, sledijo Žužemberk, Šmarjeta, Zagrad in Šmihel pri Žužemberku; pri pionirkah: prve so iz Žužemberka, sledijo Dolž, Šmarjeta, Uršna sela in Stranska vas; med mladinci so bili najboljši s Kamenc, sledijo Bela Cerkev, Šmarjeta, Dolž in Dolenja Straža; pri mladinkah so prve iz Šmarjete, sledijo Bela Cerkev, Šmihel pri Žužemberku, Zbure in Stranska vas. (Foto: S. Mirtič)

Okoljevarstvena zaskrbljenost

Spuščanje gensko spremenjenih organizmov v okolje je gensko onesnaževanje. Že lep čas traja zaskrbljenost zaradi križanja gensko modificiranih poljščin z njihovimi divjimi sorodniki in zaradi morebitnega nastanka "super plevelov", ki bi lahko prevladali in uničili naravno raznovrstnost določenih rastišč. Danes vemo, da lahko najmanj deset gensko modificiranih poljščin

Zloraba nemočnih in ubogih

Kot povsod, kjer skuša dobičkarški interes narediti ovinek okrog naravnega poteka stvari, tudi v primeru gensko modificirane hrane njeni zagovorniki na plan vlečejo "človekoljubne" prvine. S prstom kažejo na milijone lačnih po svetu, ki naj bi jim s to hrano zamašili usta in napolnili želodce. Postopek je obče znan in uveljavljen. Če kaniš, da bi s helikopterjem ali žičnico za denar prevažal ljudi na Kredarico, najprej s prstom pokažeš na invalide

Mirnopoška dolina v sliki

16 osnovnih šol na 7. srečanju mladih likovnikov - slikarjev v organizaciji Dolenjske banke

MIRNA PEČ - Lep sončen dan 8. maja so učenci 16 osnovnih šol Dolenjske in Bele krajine skupaj z mentorji izkoristili za slikanje zanimivih motivov kraja in okolice Mirne Peči, kjer je Dolenjska banka s glavno organizatorico Marijo Rus letos pripravila že 7. srečanje mladih likovnikov - slikarjev. V tem letu mineva že dvajset let neprekinjenega srečevanja učencev in mentorjev, ki so v organizaciji Dolenjske banke tekmovali, kiparili in slikali v vseh slikarskih tehnikah.

Dopolodne je mlade likovnike najprej pozdravil ravnatelj OŠ Mirna Peč Aleksander Rupena, ki je skupaj z likovnim pedagogom šole Antonom Perkom predstavil zanimivejše točke za slikanje. Sicer pa je nad strokovnostjo likovnega srečanja tudi tokrat bdel likovni pedagog z OŠ Grm Branko Šuster, ki je mladim dal napotke za delo. Z mladimi likovniki se je pogovoril tudi gost letošnjega srečanja, akademski slikar Leon Koporec iz Ljubljane, ki ima svoje korenine na Dolenjskem. Na zaključni popoldanski

pridreditvi s pestrim kulturnim programom mirnopoške osnovne šole je Koporec ob ogledu priložnostne razstave pohvalil ustvarjanje mladih.

Z zanimanjem pa so mladi prisluhnili tudi zrebanju nagrad za razrede, ki so v tem šolskem letu najmanj šest ali štiri mesece organizirano varčevali v Dolenjski banki. Seveda gre za prevoz avtobusnih izletov, na katere imajo mladi ponavadi največ lepih spominov iz osnovne šole. Kot je povedala Marija Rus, je letos tekmovalo 95 razredov, žreb pa je pokazal naslednje: enodnevni izlet Dolenjske banke, ki bo predvidoma junija, so dobili 6. r. OŠ Prelove in 3. in 4. razred OŠ Loka Črnomelj iz Gribelj; celodnevno najemnino avtobusa, kar je 35 tisoč tolarjev, so v tem šolskem letu prejeli še: učenci 4.r. OŠ Štrekljavec, 8.b OŠ Škocjan, 8.c OŠ Sentjerne in 5.b OŠ Metlika. Dolenjska banka bo tudi z naprej organizirala takšno akcijo in vabi k sodelovanju še vse ostale razrede. Nagrade so vabljuje, kajne? L. MURN

GOST SREČANJA - Ob zaključni razstavi je spregovoril gost srečanja, akademski slikar Leon Koporec (desno), zraven je Branko Šuster. (Foto: L. M.)

DAVEK NA DODANO VREDNOST JE NIŽJI OD DAVKA NA NEVEDNOST

ČE BOSTE POZNALI PRVEGA, DRUGEGA NE BOSTE PLAČEVALI.

1. 7. 1999

bo številne stopnje
prometnega davka zamenjal
DAVEK
NA DODANO VREDNOST
s samo dvema stopnjama.

Ni le vstopnica v Evropsko unijo.
Je pregleden, enostaven in
pravično porazdeljen.
Zbrana sredstva se bodo
skozi proračun uporabljala
v dobro davkoplačevalcev.

Storitve v zdravstvu,
socialnem varstvu, vzgoji in
izobraževanju ter
v poštnem prometu,
tako pomembne v vsakdanjem
življenju ljudi, pa bodo davka
v celoti oproščene.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
DAVČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
RS, Ministrstvo za finance, DURS, Jerskovska 3, 1000 Ljubljana

Ročno delo

Mandljevi keksi
Krhki orehovi keksi
Keksi s koščki čokolade
Babičini keksi

Ročno izdelani keksi iz Dolenjskih pekarn.

DOLENJSKE
PEKARNICE

DODATKI LX
telegram

Dodatki k LX telegramom.

Majhna pozornost - veliko presenečenje.

Polepsajte trenutke veselja svojim najbližjim!

Ob rojstvu novega družinskega člana, ob rojstnem dnevu, obletnici, poroki in tudi ob čisto običajnem dnevu presenetite svoje najbližje z LX telegramom z izbranim dodatkom.

POŠTA SLOVENIJE

<http://www.posta.si> e-mail: info@posta.si

DOLENJSKI LIST vaš četrtkov prijatelj **DOLENJSKI LIST**

Plastika je občutljiva na sonce.

Kakovostno obdelane lesene površine
sonce ne more poškodovati.

JELOVICA
Narava ima prednost

JELOVICA, Lesna Industrija, d.d., Škofja Loka, tel. 064/61-30, faks 064/634 261, <http://www.jelovica.si>, e-mail: info@jelovica.si
• Novo Mesto, tel./faks 068/323-444 • Brežice, tel./faks 0608/62-926 • Metlika, tel./faks 068/58-716 • Buxev Trebnje, tel./faks 068/45-840 • Kara Trade Zagorje ob Savi, tel./faks 0601/64-465

DOLENJSKE IN ŠMARJEŠKE TOPLICE

KO SI BOSTE ZAŽELELI OSVEŽITVE, SE SPOMNITE NA NAS!

Samo v mesecu maju:
popoldanska vstopnica
že od 14. ure – 700 SIT.

- Popusti za otroke!
- Možnost nakupa družinskih vstopnic

KOPALNA SEZONA
NA ZUNANJIH BAZENIH
SE JE ŽE ZAČELA

KRKA ZDRAVILIŠČA

ZZZS

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

Območna enota Novo mesto

PROSTOVOLJNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA

Cenjene stranke obveščamo,
da vse v zvezi s prostovoljnim
zdravstvenim zavarovanjem

od 17.5.1999 dalje

lahko uredijo
na sedežu Območne enote
Novo mesto, Prešernov trg 6

v okviru
podaljšane delovnega časa:

ponedeljek - četrtek od 8. do 18. ure
petek od 8. do 15. ure
sobota od 8. do 12. ure

Vljudno vabljeni!

Mercator

Mercator Dolenjska, d.d.
8000 Novo mesto, Livada 8

Mercator Center Novo mesto

**Želite postati partner
v Mercatorjevem
največjem nakupovalnem
centru na Dolenjskem?**

Konec avgusta bomo odprli **nakupovalni center** na Cikavi v Novem mestu.

Že izbrane prodajne programe želimo dopolniti še z naslednjimi:

- mladinsko modo,
- obutvijo,
- vrhunsko kozmetiko,
- računalniško opremo,
- lekarno, zeleno ali zeliščno lekarno,
- knjigarno,
- turistično agencijo,
- čistilnico,
- izdelavo ključev in popravilom čevljev.

Dobrodošli so tudi vsi drugi zanimivi in izvirni prodajni programi. Predstavite se nam s svojim prodajnim programom in predlogom za potrebno površino.

Vabimo vas, da pisne ponudbe najkasneje do 31. maja 1999 pošljete na naslov: Mercator-Dolenjska, Livada 8, Novo mesto, z oznako "Za nakupovalni center".

**Želite nadaljevati in graditi
svojo poklicno kariero
v največjem Mercatorjevem
centru v Novem mestu?**

V 2.500 m² velikem hipermarketu bomo prodajali živilske in neživilske izdelke, saj smo najboljši sosed. Za strokovno, prijazno in visoko profesionalno storitev v novem in prijetnem prodajnem okolju bomo izbirali, dodatno usposobili in izbrali:

- večje število sodelavcev
- trgovskih poslovođij, namestnikov poslovođij, vodij oddelkov in mesarjev.

Pričakujemo sodelavce ekonomiste s prakso vodenja trgovine ali sodelavce s končano poslovođsko trgovsko ali komercialno ekonomsko šolo in mesarje sekače. Priložnost in prednost zaposlitve dajemo mlajšim kandidatkam in kandidatom z vsaj 5 leti delovnih izkušenj.

Če se vam zdi naša ponudba zanimiva, vas vabimo, da se nam predstavite s pisnimi vlogami. Povejte nam nekaj o sebi, svoji poklicni poti in izkušnjah, o pričakovanjih in načrtih za poklicno kariero.

Pisne vloge, ki jih bomo sprejemali do vključno 28.5.1999, pošljite v kadrovsko-splošni sektor Mercator Dolenjska, d.d., Livada 8, 8000 Novo mesto, s pripisom: "Mercator Center Novo mesto".

PBS.

Poštna banka Slovenije, d.d.

Na več kot 270 poštah po vsej Sloveniji lahko odprejo

žiro račune

fizične osebe, samostojni podjetniki, obrtniki,
društva in civilno pravne osebe.

Informacije na tel. št.: 061/174 1207, 062/228 8247,
063/425 2712.

**GLASBENA ŠOLA MARJANA KOZINE
NOVO MESTO**

razpisuje

SPREJEMNI PREIZKUS

ZA VPIS V GLASBENO ŠOLO ZA ŠOLSKO LETO 1999/2000

Sprejemni preizkus bo v soboto, 29. avgusta, dopoldne od 9. do 12. ure, popoldne od 14. do 17. ure.

Preizkus velja za naslednje instrumente: klavir, kitaro, harmoniko, violino, violo, violončelo, kontrabas, trobento, rog, pozavno, tubo, bariton, tenor, blokflavto, flauto, klarinet, saksofon, oboe, tolkala ter za solopetje in plesno vzgojo.

Kandidati morajo predhodno v tajništvo šole dvigniti prijavnico za sprejemni preizkus.

Vse podrobne informacije kandidati lahko dobijo v tajništvo šole.

DBD

d.o.o.

Dolenjska borznoposredniška družba

sprejema

**NAROČILA ZA PRODAJO ALI NAKUP VREDNOSTNIH PAPIRJEV
(TUDI DELNICE, PRIDOBILNE S CERTIFIKATOM)**

na Glavnem trgu 10 v Novem mestu (pri frančiškanski cerkvi), na izbranih enotah
DOLENJSKE BANKE, d.d., in v AKTIVI, d.o.o., Krško, Cesta krških žrtev 23

Pokličite naše borzne posrednike! Tel.: 068/372-710, 371-82-21

TERMOTEHNIKA

VEČ KOT TRGOVINA

**Na novi lokaciji
pod Trško goro!**

"Dan Termotehnike" v sredo, 26. maja 1999:

- Hišni sejem z razstavo naših glavnih dobaviteljev, ki bo trajal ves dan.
- Vsi, ki na ta dan kupijo in z gotovino plačajo material v Termoteknici, bodo deležni 10% popusta, sodelovali pa bodo tudi v nagradnem žrebanju več desetih nagrad v vrednosti med 5.000 in 100.000 SIT!
- Javno žrebanje bo isti dan ob 19. uri pred Termotekniko.

Pod Trško goro 83, 8000 Novo mesto, tel. h.c.: (068) 322 550, fax: (068) 322 050

**Od 15. maja do 15. junija 1999
poteka v vseh prodajalnah Peka
velika nagradna igra.**

Vstopite v katerokoli prodajalno Peko, si oglejte pravila nagradne igre in izpolnite nagradni kupon.

Nagrade:

1. vozilo Mercedes-Benz A 140
2. 5 let par čevljev 2-krat na leto
3. 5 let par čevljev 1-krat na leto
4. bon za nakup Pekove obutve v vrednosti 20.000 SIT
5. bon za nakup Pekove obutve v vrednosti 10.000 SIT

Naslednjih 50 izžrebancev prejme bon za nakup Pekove obutve v vrednosti 5.000 SIT.

S čevlji do avta

Peko

Prvonagrajencu bo pokrovitelj nagradne igre, Autocomerčevno podjetje AC-Interac d.o.o., podaril avtomobil znamke Mercedes-Benz razred A. Javno žrebanje nagrad bo v nedeljo, 20. junija 1999, na POP TV.

Mercedes-Benz

**PRVA, KI VAS ZAVARUJE
PO MERILIH EVROPSKE KVALITETE
ISO 9001**

za vsa področja
našega delovanja

- popolna varnost
- osebni pristop do zavarovancev
- celovita ponudba storitev
- ugodne cene
- zanesljiva in hitra izpolnitev pričakovanj

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
ŽIVLJENJE GRE NAPREJ IN MI Z VAMI

Hyundai atos 1,0

Malček z ulice

"Tako prostoren, tako vsestranski in tako zabaven," s takimi besedami se da najlažje opisati malega atos, ki s svojo nenevadno obliko na ulicah prestreza poglede mimoidočih.

Korejci so v razredu mikro avtomobilčkov izdelali zanimivo koncipiran in atraktiven avto, ki kljub svojim skromnim dimenzijam nikakor ne ostaja neopazen. Nekoliko žalosten izgled sprednjega dela z dvema navznoter obrnjenima žarometoma, z velikim in masivnim odbijačem, v katerega sta vstavljeni dve rumeni meglenki, ter kratkim in strmo odrezanim motornim pokrovom kaže, da so si Korejci tokrat res dali duška. Vetrobransko steklo se dvigne pokončno do stre-

he, ki je na zadnjem delu strmo odrezana. Tik do strehe segajo tudi zadnje luči, ki so zavahane čez bok avtomobila, tako da jih lahko opazite tudi s strani.

Ob zanimivo-zabavnem izgledu zunanosti je notranjost prav takšna. V oči najprej padeta valovita okrogla armaturna plošča in sredinska konzola. Stikalo vseh štirih smerokazov je v trapezoidni obliki in je postavljeno med dva okrogla zračnika, ki spominjata na tiste iz prvih "stoenk", vendar sta izdelana veliko bolj domiselno. Sedeža spredaj sta udobna in zaradi visokega stropa, bodo tu dovolj prostora našli tudi višji vozniki. Zaradi višjih sedežev je tudi položaj voznika nekoliko zvišan, kar daje večjo pre-

glednost. Na zadnji klopi pa razen visokega stropa ne smete preveč pričakovati. Zavedati se morate, da je vozilo dolgo vsega 3,5 metra, zato se morata zaradi boljšega pocutja potnikov zadaj nekaj prostora odreči voznik in sovoznik.

Tako kot izgled je zabavna tudi vožnja z atosom. Čeprav je namenjen predvsem mestnim vrvežem, pa bo svoje poslanstvo opravljal tudi na daljših poteh. K njegovi višini se ne podajo lepo 13-palčna kolesa, ki pa ob mehkeem vzmetenju dobro premagujejo neravnine. Mehko vzmetenje postavlja na prvo mesto udobje: na športno vožnjo lahko kar pozabite, saj se bo vozilo v zavojih začelo močno nagibati, pri hitrejši vožnji pa bo njegov sovržnik postal tudi bočni veter. Zato pa v mestu, kjer boste parkirali zaradi skromnih mer in majhnega rajnega kroga (9 m) ne boste imeli težav.

Motor, ki poganja atos, ima natančno 999 ccm in doseže pri 5.500 vrt/min 55 KM ob pomoči treh ventilov na valj. V peti prestavi boste tako dosegli 150 km/h vendar bo motor takrat precej glasen, zato je najlepša in najprimernejša vožnja z njim pri hitrostih 100 do 120 km/h. 885 kg težko vozilo tudi ne porabi več kot 6,8 litra goriva v povprečju, kar je še en močan podatek njemu v prid.

Korejci so ponovno zadeli v polno. V segmentu mini vozil so se na tržišču pojavili med prvimi in s tem prehiteli vrsto konkurentov. S svojim zabavnim izgledom, dobro izdelavo, obilico opreme in ugodno ceno si bo vozilo prav gotovo našlo tudi svoj krog ljubiteljev.

Prostoren, vsestranski in zabaven.

Predelani levček

Tri leta in pol so povsem dovolj, pravijo Peugeotovi strokovnjaki, ki so po 41 mesecih elegantno predelali in olepšali svojega predstavnika v srednjem razredu. Od prejšnjega tedna je na slovenskem trgu na voljo novi peugeot 406.

Model 406 je bil zelo uspešen. Izdelali in prodali so več kot 710.000 primerkov v treh karoserijskih izvedbah (limuzina, karavan in fascinatni kupe). Zaradi tega prihaja preobrazba v pravem času, saj je ob malem zapeljivu 206 velika limuzina delovala nekoliko zastarelo.

S prenovljenim modelom 406 želi Peugeot poudariti že afirmirane kvalitete, kot so vozne lastnosti, eleganca, udobje in prostornost, zato je predvsem pristop pri preoblikovanju modernejši. Daljši motorni pokrov prekriva sprednja žaromet, ki sta postavljena za ravnim steklom, med njima pa se šopiri velik kromiran lev (zaščitni znak podjetja). Tudi zadek vozila so prijetno

Čas za spremembe je napočil: novi 406. (Agencijska slika)

zaoblili in vstavili v odbijač kromirano letvico.

Sicer pa se pri Peugeotu niso zadovoljili le z večjo privlačnostjo in eleganco, saj so veliko stvari spremenili tudi na tehnični osnovi. Zaradi čvrstejšee karoserije je 406 sedaj tudi varnejši. K varnosti pa pripomorejo tudi zračne blazine, ki se na sovozniskem delu dajo izklopiti, če je tam pripet otroški sedež. K večjemu udobju prispevajo novi materiali v notranjosti, novi sedeži, hupo so "končno" postavili na volan, ter dva nova motorja: predelan dvolitrski štiri-

valjnik s 135 konjskimi moči je za več kot 10 % varčnejši od starega motorja, novost pa je tudi HDi motor. Dizel z neposrednim vbrizgom in tehniko skupnega voda v dveh litrih prostornine razvije 110 konjskih moči. Na voljo pa sta še 1,8-litrski s 112 konjskimi moči in šestvaljni trilitrski (194KM) bencinski agregat.

Vsi motorji dosegajo visoke ekološke standarde D3. Zelo obsežen je tudi spisek standardne in dodatne opreme, cenovna paleta pa se prične pri 3.329.000 SIT.

Futuristični dizajn je eden od največjih adutov focusa.

Ford focus 1,4 16V

Lep in neobičajen

Lahko focus pokvari račune astri, golfu, meganu, bravu, je sedaj vprašanje? Po vseh pohvalah in priznanjih, ki jih je prejel, lahko odgovorimo potrdilno, saj se je Ford bolj kot kdaj koli potrudil, da naredi avto privlačen tako z videzom kot s tehničnimi karakteristikami.

Predvsem z obliko focus najbolj odstopa od konkurentov. Namesto dolgih zaobljenih in elipsastih linij, ki dominirajo v razredu je ford poln ostrih, kratkih, dinamičnih in odrezanih linij. Na njem je neverjetno veliko trikotnih oblik: prednje luči, bočni smerokazi, zadnja vrata in celo vzvratna ogledala, le pokrov rezervoarja za gorivo je ostal okroglo oblike. Na tem ustvarjalsko razigranem avtomobilu so vrata prtljažnika še najbolj konvencionalna. Ves mir zadka pa razbijejo agresivne lučke postavljene visoko v stebriček, in tretja zavorna luč, postavljena povsem pod rob strehe, vanj pa so uspeli vstaviti še šobo za spiranje zadnjega stekla.

Notranjost je zgodba zase. V njej razen volana, sedeža in pepelnika ni nič normalnega. Diagonale, ki se na koncu stapljajo v trikotnike različnih oblik in dimenzij, dominirajo na vseh elementih armaturne plošče, opazne pa so tudi na drugih delih interierja. V sredinsko konzolo, ki kot da visi izpod armaturne plošče, so vstavljeni radijski sprejemnik, prezračevalni sistem, pepelnik, stikalo za vse štiri smerokaze. Zanimive so tudi odprtine za prezračevanje, ki so diagonalno postavljene na različne višine.

Sedenje v focusu je nekoliko trše, je pa zato voznikov sedež nastavljen po višini, kakor tudi volan (višini in globini), zato boste kmalu našli pravi položaj za volanom. Tudi na zadnji klopi, ki je tretjinsko deljiva, je prostora dovolj tudi za višje rasele potnike, prtljažnik s 350 oz. 1210 litri prostornine pa je povsem v merah razreda.

Pod motornim pokrovom, ki se odpira izključni z odklepanjem ključavnic postavljene pod Fordovim znakom v maski, se je v našem primeru vrtil 1,4-litrski štiri-valjnik s štirimi ventilji na valj, ki razvija 75 konj-

skih moči pri 5000 vrt./min in najvišji navor 125 Nm pri 3500 vrt./min. Ti parametri zadostujejo, da se 4152 mm dolgo, 1699 mm široko in 1430 mm visoko vozilo zapelje do 175 km/h in pospeši od 0-100 km/h v 14,5 s, kar vsekakor niso športno navdušujoči podatki, in tudi sam sem mnenja, da bi focusu bolje stregel močnejši motor (v ponudbi so še: 1,6 s 100 KM; 1,8 s 115 KM; 1,8 TD s 90 KM in 2,0 s 130 KM). Je pa zato motor izjemno tih in tudi v višjih vrtljajih ne povzroča neprijetnih vibracij. Hod menjalnika je kratek in natančen, so pa prestavna razmerja nekoliko daljša. Zaradi naštetih podatkov boste svojega focusa morali občasno gnati v rdeče polje, če boste želeli voziti ob boku konkurence, kar pa predstavlja problem v porabi goriva, ki lahko preseže tudi 9 litrov, ob zmerni vožnji pa boste porabili v povprečju vsega 7 litrov goriva.

Povsem novo vzmetenje spredaj in zadaj daje focusu novo dimenzijo stabilnosti. Natančen servo volan v kombinaciji z dobro uglešenim podvozjem še posebej zadaj, kjer so multi.link sistem delno prevzeli od mondea, dela focusa izjemno stabilnega in hitrega pri premagovanju serije zavojev in kratkih neravnin. Cena osnovnega modela znaša 2.512.309,00 SIT. V to ceno sodijo: servo volan nastavljen po višini in globini, dve zračni blazini, električno odpiranje prednjih stekel, centralno zaklepanje. Testni model je bil dodatno pobarvan s kovinsko barvo, za katero je potrebno odšteti 64.000 SIT, in obut v 15-palčna platišča iz lahke litine, ki vozilo podražijo za dodatnih 144.000 SIT.

Focus je vrhunski dizajnerski izdelek. Namenjen je vsem, ki bi se radi znebili stereotipnih oblik vozil in prešli na nekaj novega. Ford je s svojim new edge dizajnerskim oddelkom zadal konkurenci preglavice že z modelom ka, focus pa je le nadaljevanje, kateremu sledita še puma in cougar. Najverjetneje so Fordove oblikovalske smernice tiste, ki bodo v bodoče belile razgrete glave oblikovalcev novodobnih avtomobilov.

Oplov sedmerosed zafira

Čeprav Opel nekoliko zamuja z zafiro, saj je v razredu srednjih enoprostorcev levji delež že pobral scenic, pa prihaja na tržišče še vedno pred Volkswagmom in prinaša cel kup zanimivih rešitev.

Oblikovalci niso želeli preveč šokirati kupce in so z umirjenimi linijami poudarili najbolj prepoznavne oplove elemente. Glede na karavane se zafira loči le po višini in ravno tu se skriva razlog njene prostornosti. Zafira je edini avto v razredu, ki nudi do sedem sedežev: pet normalnih in dva v prtljažniku. Pristop do zadnjega para sedežev je nekoliko težji, ob njihovi uporabi pa se tudi prtljažnik zmanjša na samo 150 litrov. Velik adut zafire je vsekakor tudi kombinatorika s sedeži. Sistem so poimenovali flex 7 in omogoča različne variante s sedeži, ki jih ob tem ni treba jemati iz vozila. Zadnja dva se preprosto zložita v pod vozila, medtem ko se srednja vrsta delno ali v celoti preklopi naprej in s tem dobimo 1700 litrov prtljažnega prostora. Vendar to še ni vse! Če naslon sovozniskega

sedeža preklopimo naprej, lahko prevzamemo predmete, dolge do 3,2 m, in to v vozilu, dolgem vsega 4,3 m.

Voznikov položaj za volanom je dober, k temu v veliko pripomore tudi dobra preglednost, ki gre na račun velikih steklenih površin in nekoliko povišanega sedišča glede na ostale udeležence v prometu.

Zafiri so namenili tri motorje. Dva bencinska s prostornino 1,6 ter 100 KM in 1,8 s 115 KM bosta poganjala vozilo do 175 oz. 185 km/h ob povprečni porabi 7,5-8,5 l/100 km. Tretji je dvolitrski turbodizel z neposrednim vbrizgom, ki razvija 82 km, oddolži pa se z visokim navorom, ki olajšuje lahkotnejšo vožnjo, in ker je zafira tudi zvočno dobro izolirana, se "regljanje" dizla v kabino ne bo slišalo.

Še eno dobro lastnost ima zafira: podvoze ni pretirno, pa vseeno odlično požira neravnine in potnikom ponuja udobje med vožnjo, za boljšo lego na cesti pa skrbi tudi sistem proti zdrsovanju pogonskih koles.

Ob podrtih sedežih, boste v zafiro stlačili tudi jadralno desko. (Agencijska slika)

Slovenci v formuli

Vladimir Stankovič, dirkač ljubljanskega AMD Slovenija Avto tekmuje letos na državnem prvenstvu in prvenstvu za centralno evropsko cono v cestnohitrostnih in gorskih dirkah s formulo 3.

Dirkalnik dallara 392 ima Volkswagnov motor z dvema litroma prostornine in močjo 195 KM. Zaradi osemventilske tehnike ima motor več navora pri nižjih obratih, kar se občuti predvsem pri gorskih dirkah, ki Vladimirju, bivšemu prvaku ravno v gorsko hitrostnih preizkušnjah, tudi najbolj ležijo. Na gorski dirki v avstrijskem Rechbergu, ki je stela tudi za prvenstvo Evrope, je Stankovič v svoji skupini (E do 2000) dosegel tretje mesto, na krožni dirki v Brnu si je priboril eno uvrstitev na 6. in eno na 7. mestu, sicer pa bo v letošnji sezoni nastopal tudi na drugih dirkah prvenstva Centralnoevropske cone in na pomembnejših gorskih dirkah v Sloveniji, med drugim pa ga bomo lahko videli tudi na dirki na Gorjancih.

ŽIVLJENJE NA OBROBU

Na pragu tretjega tisočletja brez toka

Kraški Vrh je s 526 metri nadmorske višine ena je od najvišjih ležečih belokranjskih vas. Bela krajina in del Hrvaške se kot na dlani razprostirata pod vasjo, prelep pogled pa je vsaj za nekatere prebivalce Krašnjega Vrha ena redkih lepih stvari v življenju. Tudi za Borisa in Nado Stankovič, ki sta sicer srečna, da sta si na Krašnjem Vrhu ustvarila dom, a ko sta prišla tja živeti, se očito nista zavedala, s kakšnimi težavami se bosta morala spopasti.

Stankovičevi pet let živijo v hiši, za katero je že na prvi pogled očito, da si jo je graditelj zamislil kot vikend. "Hiša je bila zgrajena leta 1965, ko še ni bilo potrebno za takšno gradnjo kakšnih posebnih papirov. Danes pa ni ta gradnja nikjer vrisana," pravi Boris. A to najbrž ne bi bilo najhujše, če bi bila v hiši vsaj elektrika. V vasi, ki je že tako oddaljena in teško dostopna, stoji Stankovičeva domovanja prav na robu, kamor vodi ozka, nekaj sto metrov dolga makadamska potka. Da nimajo vodovoda, so se Stankovičevi sprijaznili, saj ga nimajo niti drugi vaščani, ve pa, da v njihovo vasa pod Gorjanci gotovo še ne bo tako kmalu pritekla voda iz vodovoda. Težje se sprijaznijo, da so brez elektrike. "Napeljava elektrike bi nas od najbližje hiše, ki je od nas oddaljena 450 metrov, stala okrog 900 tisoč tolarjev, kar je za našo družino preveliko breme. Seveda si pomagamo z agregatom. Ker je za šestletne Sandro in enoletno Simonu veliko pranja, smo se odločili, da kupimo pralni stroj. Kar dobro smo se pripravili nanj. Imamo sicer manjši vodnjak, a smo nad hišo postavili še cisterno, da bo voda, ki jo dovažamo iz bližnjega studenca, prosto tekla v hišo in da je bo dovolj za strojno pranje. A veselje je bilo kratkotrajno. Pralni stroj je pral le nekajkrat, potem se je agregat za električni tok pokvaril," pripoveduje Boris. Nada pa mu prikramla. Agregat so sicer usposobili vsaj toliko, da lahko gledajo televizijo ter da gorijo žarnice, vendar morajo zelo paziti, da jih ni prižganih več hkrati.

Stankovič prizna, da bi težave lahko rešili z močnejšim agrega-

tom na nafto, ta pa velja okrog 400 tisočakov, ki pa jih nimajo od

ZA IGRO TUDI ŽIVALI - Mala šolarka Sandra se v vasi lahko igra le s sosedovo Marjetko in enoletno sestrico Simonu. Zato ne čudi, da si za igro poišče tudi živali, najbolj priljubljeno pa je jagnje z imenom Piko, ki od Sandre pričakuje predvsem pribliške. (Foto: M. B.-J.)

STANKOVIČEVA DRUŽINA - Stankovičevi pred svojim domom na robu Krašnjega Vrha s sosedovo Marjetko na skrajni levi. Zavedajo se, da bodo morali pri ureditvi doma še veliko postoriti, a kaj, ko gre brez dovolj močnega električnega toka zelo težko. Boris namreč ne more, ko hoče kaj zabetonirati, zagnati mešalca, ampak mora ves beton in malto zmešati na roke. (Foto: M. B.-J.)

kod vzeti. Težko ali skoraj nemo goče si je predstavljati, kako lahko na pragu tretjega tisočletja štirčlanska družina živi le ob žarnici. Brez likalnika, sesalnika za prah, sušilca za lase, bojlerja, hladilnika, zamrzovalnika. Najbolj pogrešajo prav slednja dva, zlasti poleti, ko ne morejo nikakor zavarovati hrane pred hudo vročino. Vsako malenkost morajo kupovati sproti, kar je precej dražje, in s tem si le še bolj otežujejo težko življenje, zaposlen je namreč le Boris. Da pa bi bile težave še večje, Nada že pet let čaka na slovensko državljanstvo, čeprav ji po govorici ne bi nihče prisodil, da ni domačinka. To pa pomeni, da kot tujka ni le brezposelna in ni dobila niti nadomestila za poročniško, temveč da mora Boris vsak mesec zaslužiti 90 tisočakov, da Nadi podaljšajo bivalno vizo v Slovenijo.

"Za hčerki in zase moram, ker smo slovenski državljani, vsak mesec zaslužiti po 20 tisoč tolarjev, za ženo pa 30 tisočakov. Ker takšne plače kot delavec na žagi nimam, sem, da sem ustvaril zahtevani dohodek, sekal in prodal kostonjevinu. A sedaj je tudi te

zmanjkalo," skrušeno pove Boris, ko prižema k sebi živahno Simonu. Najbrž pa si ne on ne Nada ne bi mogla predstavljati, kako bi bilo, če bi potem, ko sta si z veliko truda ustvarila svoj dom, Nada morala zapustiti Slovenijo. Po drugi strani pa lahko po televiziji, edinem električnem aparatu v hiši, vsak dan spremljata, kako zelo se naša država trudi, da bi pripeljala v Slovenijo čimveč kosovskih beguncev in jih seveda vzdrževala na stroške slovenskih davkoplačevalcev. A Stankovičevi niti ne pomislijo na kakršno koli pomoč. "Ja, enkrat pa smo jo res dobili. Ob Simoninem rojstvu. Sicer pa živimo od moje plače in posojil, ki pa so zelo draga. A če jih ne bi bilo, si ne bi mogli urediti bivališča," je iskren Boris.

Na Krašnjem Vrhu na obrobju metliške občine, kjer je skoraj več hiš kot prebivalcev, je Stankovičeva družina najmlajša. V nekoliko več kot desetih naseljenih hišah sta le v njihovi predšolska otroka, medtem ko ima le ena družina šoloobveznega otroka, prvošolko Marjetko. Boris jo skupaj s hčerko Sandro, ki hodi v malo šolo, po vijugasti, a na srečo asfaltni cesti odpelje do dva kilometra oddaljene Radovice, kjer počakata na avtobus. Nazaj na Kraški Vrh ju iz Metlike pripelje vrčevski kombi, a prihodnje šolsko leto, ko bo tudi Sandra že šolarka, bosta morali z Marjetko peš z Radovice proti domu. Boris in Nada se že bojita, kako bo pozimi, ko pri njih zapade veliko več snega kot v dolini. A celo to bodo sami že nekako rešili, da le ne bi bilo potrebno Sandri pisati nalog ob brljivki, ampak pri razsvetljavi, kakršno imajo njeni bodoči sošolci tam v dolini, na katero gleda Sandra s krašnjejskih višav.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

- Ta svet, ki v njem živimo, je narejen tako, da je tisti, ki se boji, že izgubljen. (Andrič)
- Vizija družbe, v kateri kapital vlada delu, je primitivna. (Rus)
- Ko bereš knjige, se pogovarjaš z najboljšimi ljudmi vseh časov. (Descartes)

Janez Ještovski

Mojemu Podgorju

Med tiste zadnje podgorjanske griče, od koder včasih vidim vrh Triglava. Je vrasel rod uporen kot narava. Edino delo rahlo čas premiče.

Menda so Kelti neke davne priče, Ubežniki, ko padla je zastava. Podgorca je izklesal čas, narava. Ohranilo garanje (za poliče).

Domove svoje zvesto so branili. Graščaku Mindorfu šli grad požgati. Odvrčali namero vsaki sili.

Rodovom mora človek zvest ostati! Jedrino njihovo smo pridobili. Uspeh da delo, so učili mati.

1. Med tiste zadnje podgorjanske griče jesensko sonce toplo, mehko sij, pozimi burja na vse kriplice brije. Ljudje po snegu pomnijo božiče.

Dekleta tam odklikajo zatiče, da s fanti bi uganjale norčije. Ko skrivoma spočeto vidno klike, gospod na furi brz nov par okliče.

Pomladno sonce greje vse topleje, zgineva sneg, ozeleneva trava. Življenjski krog kot mnogokrat popreje ponovno odzvela bo narava.

Med tiste griče kmet že orje, seje, od koder včasih vidim vrh Triglava.

2. Od koder včasih vidim vrh Triglava, pogled preplava hribe do obzorja; tam zadaj, slutim, tam je kočček morja, med tiste hribe se je ujela Sava.

Nekoč slovenska polja boža Drava za hrbtom komaj vidnega pogorja. Vso bolečino Krasi in Primorja izjoče Soča, skriva jo daljava.

Vasj Gorjancev in doline Kolpe, Prekmurja, morja in dolin Triglava in tisto onkraj, kar so vzele tolpe.

stoletja, tlači tučeva postava. Med vse te hribe in cerkvene stolpe je vrasel rod uporen kot narava.

3. Je vrasel rod uporen kot narava med podgorjanske griče in v vase, kjer kamni so razsuti kot ovčice, kjer mnoga polja že prerašča trava.

Iz gozda je nastajala planjava. Ze skrčen laz rahljale so žence. Visoko v breg so segle košenice. Tu vsaka ped od dela je krvava.

V ta svet moj rod je vraščal korenine, ki zmogle so oživljati brstiče in v rodu ohraniti sled davnine.

Le po podobi prepoznam fante, in vidim, kadar vračam se iz doline: edino delo rahlo čas premiče.

4. Edino delo rahlo čas premiče in daje upanje, da morda zanje, ki vraščajo v ta svet, ne bo garanje le čakanje na čas, da Bog pokliče.

Mladost oživlja opustele griče, obnavlja rast, obnavlja domovanja. Garanje vse bolj nadomešča znanje in stroji nadomeščajo mlatiče.

Že res, da lažje delo je v dolini, da marsikoga še kam dlje zameče, a sčasoma prevladajo spomini in kot da nekaj v grlu se zatiče ob vračanju, kjer rodni korenini menda so Kelti neke davne priče.

5. Menda so Kelti neke davne priče prastari rod podgorjskega človeka. Stoletja je kot plima in oseka življenje valovalo med te griče,

krepijo rod, odnašalo slabiče. Slovenski val je kot razlita reka preplaval vse te kraje, zdaj odtoka in vsi smo temu le nemočne priče.

V dolini je viharilo življenje. Podgorce vsaka vsiljena menjava je družila, da zmogli so trpljenje.

Sovražna zmaga vedno je krvava. Pri teh ljudeh iskali so rešenje ubežniki, ko padla je zastava.

6. Ubežniki, ko padla je zastava v zgubljeni bitki tam nekje v dolini, zatekli so se v gošče v bližini kot ranjena žival, da ji narava

zacepi rane. Senca v noč odtaša: le proč, le proč od smrti v dolini! Do tistih zadnjih jas kljub bolečini je zmogla strla, zmučena postava.

Ni pravega življenja v samotni. Zastuti, kot žival ko ovohava, da dobri mu prihajajo naproti.

Pri delu prišlek te ljudi spoznava: tu delavnost, poštenost sta vrednoti. Podgorca je izklesal čas, narava.

7. Podgorca je izklesal čas, narava, razpeta med dolino in Gorjanci, kjer vse poti so eni sami klanci, na plečih koš kot delovna oprava.

Ob času je pod streho zadnja trava, na mizi prepegosto zelje, žganci, kozarec vina, (neki so pijanci), za marsikaj je mamina veljava.

Otroci so odrasli na paši; starejši podučili so fante. Za svet so zvedeli moške po maši.

Na delo svi od dela mrak jih kliče. Tako jih je na sveti zemlji naši ohranilo garanje (za poliče).

8. Ohranilo garanje (za poliče) je rod na zemlji sveti in prekleti, ki terja več, kot človek more vzeti, in mu pomeni več, kot vse nebesne priče.

K vinogradu na najbolj sončne griče ga duša vleče kakor k maši sveti, na trdo delo, da jeseni v kleti ob polnem sodu polnil bi poliče

za tabirne, prijatelje in zase. Ob zidu so ta boljšega hranili za ohcet, porod, smrt, za hude čase,

z njim gostu so pozornost naklonili. Zamaknjeni v posest, svoj rod in vase domove svoje zvesto so branili.

9. Domove svoje zvesto so branili. Če drug bi rad pometal mu dvorišče, razjedal rod, umirjeno ognjišče, bi kaj lahko dišalo po gomili.

Razjarjen, če posest so mu motili, obogatil je ljudsko besedišče, v preprih zlomil kakšno toporišče. Zal marsikaj zato so zatočili.

Pogosto je naravna ujma vzela, da ni bilo več kaj na mizo dati. Prosile so roke, a duša klela,

ko valpet terjal svoje je pred vrati. Iz vseh strani so združeni v krdela graščaku Mindorfu šli grad požgati.

10. Graščaku Mindorfu šli grad požgati so v sveti jezi tja na hrib Mehovi, ko plat zvonu so udarili zvonovi, saj bede ni se dalo več zdržati.

Gospod z življenjem moral je plačati, kar so jim vzeli valpeti njegovi. Namršena gospa, kot da bi sovi izpulil perje, stala je pred vrati

ob prazni kašči, željna maščevati. Hudiči vseh gradov so pokorili, jih silili garati in klečati,

a niso v njih upornosti ubili. Zato stoletja so ljudje možati odvrčali namero vsaki sili.

11. Odvrčali namero vsaki sili so vedno, kadar kdo je hotel vzeti jim tisto, v kar so upali verjeti in kar rodovi so jim pridobili.

Pred Turki stražne ognje so kurili, na vse načine znali tujca kleti. Če kdo bi rad z varljivimi obeti drugačil njihov svet, so napodili:

Z vasjo so dobro, slabo preživeli; pri delu, v stiski voljni pomagati, pri skupnih delih radi so zapeli.

Pošteni v duši, a navzven robati ohranjali so živost tej deželi. Rodovom mora človek zvest ostati!

12. Rodovom mora človek zvest ostati; vsem tem sledem stoletnega garanja, vsem tem lučem dojetega spoznanja, to zemljo moramo naprej orati.

Ohraniti simbolni križ nad vrati, ustajene navade praznovanja, žegave igre, pesmi svatovanja, poduk, navset, ki so ga dali mati,

značilnosti domače govorice, kako domove so moške gradili, kako so gospodinjile kmetice.

Iz roda v rod to s sabo smo nosili in ko ohranjali smo srž sredice, jedrino njihovo smo pridobili.

13. Jedrino njihovo smo pridobili, to čvrstost, krepost, da bi zmogli delo, to trmo, voljo, to vztrajno čelo, ponos, da smo v Podgorju se rodili.

Iz roda v rod sledi smo ohranili, žal, marsikaj bo zgnilo, zbledelo, le tisto v srcih, tisto bo živelo, nature pač ne bomo zatajili.

Starejše čas priklene na dvorišče na lažja dela, vnuke varovati, pospravljati, skrbeti za ognjišče;

svetujejo, kdor hoče poslušati: "Že prav, da vse življenje človek išče, uspeh da delo," so učili mati.

14. "Uspeh da delo, so učili mati," dobil sem svet od mame in očeta, ko sem odhajal v solo za geodeta, "in uči se, če hočeš kaj postati."

Navajen pridno delati, snovati, na stran odrival v sebi sem poeta, sonete pišem zdaj na stara leta; ne vem, če kdo jih sploh bo hotel brati.

Nikoli nisem plezal na oblake, pustim ob strani, kar se me ne tiče, odklanjam le prepametne bedake.

V Podgorje, v gozd, v vinograd dušo kliče; prav rad grem med prijatelje, rojake, med tiste zadnje podgorjanske griče.

ŽENSKA ZA VOLANOM TOVORNJAKA

"V začetku so se mi zdele ceste ozke"

Poklici so se nekaj delili na ženske in na moške. Nekateri jih želijo še danes ločevati na ta način, čeprav je črta ločnica med njimi vse bolj zabrisana. Dokaz, da je res tako, je Zdenka Tekavec iz Črnomlja, ki je pred slabima dvema letoma postala voznica skoraj 20-tonskega tovornjaka.

Zdenka Tekavec se je izučila za šiviljo, potem pa naredila še srednjo ekonomsko šolo in začela voditi računovodske in knjigovodske posle v avtoprevozniskem podjetju Tekavec J&Z, d.o.o., ki sta ga pred sedmimi leti ustanovila skupaj z možem Jožetom. V podjetju je poleg Jožeta vozil tovornjak še sin Aleš, a ko je odšel k vojakom, je eno od vozil ostalo brez šoferja. Tako se je Zdenka pri osemindesetih letih odločila, da naredi izpit za vožnjo tovornega vozila ter poprime za volan. "Če ne bi bila tako trdno odločena, da hočem voziti tovornjak, bi najbrž kmalu odnehala. V začetku se mi je namreč ves čas dozdevalo, da je cesta preozka, najbolj pa me je skrbelo, da ne bi slučajno povožila koga, ki mi prihaja naproti," se spominja svojih prvih izkušenj z deset metrov dolgim vozilom. Najprej je vozila tovornjak, ki sodi v kategorijo do 20 ton, potem pa tistega nad 20 ton, ker je ugotovila, da je slednjega lažje voziti. "Seveda ne gre zgolj za vožnjo, saj je to le del opravila. Pomembno je tudi, kako je tovor naložen, kako so zložene stranice in cerada. Saj bi mi kdaj še kdo pomagal pri delu, a kaj, ko ljudje ne znajo ali nimajo časa. V glavnem sem vozila surovine, polizdelke, a tudi izdelke, pa veliko gradbenega materiala. Najtežje je bilo z deska-

mi," pravi Zdenka, ki ji ni znano, da bi trenutno v Beli krajini še kakšna ženska vozila kamion, a tudi na poti po Sloveniji je v vsem letu srečala za volanom tovornjaka le eno žensko. Trenutno ne vozi niti Tekavčeva, kajti v teh dneh pričakuje rojstvo tretjega otroka. A pravi, da ne razmišlja o tem, da ne bi potem, ko otrok nekoliko odraste, znova poprijela za volan. Tudi Jože pritrdi, da je dobro, če je pri hiši več voznikov, saj se v družinskem podjetju lažje usklajujejo in dopolnjujejo.

Poleg tega ima Zdenka zelo dobre izkušnje s šoferskim poklicem. Nekaterim se je zdela v začetku nekoliko čudno, da vozi tako velik tovornjak. Prizna pa, da so bili kolegi z njo vedno zelo uvidni. Če je bila ozka cesta, so se ji umaknili. Res je, da so nekateri, ko se je znašla v moški družbi, dvakrat pogledali, ker niso verjeli svojim očem, da res vidi žensko, nikoli pa je niso podcenjevali. Nekateri so ji bili morda nekoliko nevoščljivi, češ, kaj jim ženska leze v posel. V glavnem pa so bili prijazni in so ji tudi pomagali, kar se, prizna Jože, njemu zgodi le redkokdaj. Tekavčeva priznava, da je strpna voznica in da nikoli ni imela nesreče. Zgodilo pa se ji je, da so jo policisti ustavili samo zato, ker so se želeli prepričati, ali ima zares vozniški izpit za ustrezno kategorijo.

"Ne tajim, da sem se na cesti bolj bala voznikov v osebnih kot v tovornih vozilih. Pogoji za pridobitev voznškega dovoljenja za tovorna vozila so tako težki, da tisti, ki mu takšna vožnja ne leži, odpade pri praktičnem delu izpita, če ne že pri teoretičnem," pravi

Zdenka, ki ji je šele takrat, ko je sedla za volan kamiona, postalo jasno, zakaj je v tem poklicu tako malo žensk. Prepričana je bila, da je tovornjakarjem veliko lažje, čeprav je bila kar nekajkrat sopotnica v močevem tovornjaku, ko je vozil v druge države. A spoznala je, da je sedeti ob šoferju povsem nekaj drugega, kot nositi odgovornost za vse, kar se dogaja na cesti in kar je na tovornjaku. Kot voznico pa so jo motile tudi številne nepravilnosti in nedoslednosti, ki jih možiki morda ne zaznajo tako čustveno ali pa so jim malo mar. Ko je prišla v nepoznane kraje, se je vedno bala, da ne bi zaradi pomanjkljivih oznak kam zašla. Zgodilo pa se ji je, da je celo uro vozila okrog neke tovarne, a nikakor ni mogla priti do nje, ker je bil ob cesti prometni znak z omejitvijo nosilnosti na največ 7,5 tone, njeno vozilo pa je bilo znatno

težje. Končno se je zapeljala po cesti, saj so ji ostali vozniki zagotovili, da znaka z omejitvijo teže nihče ne upošteva. Moti jo tudi slaba organizacija prevoza po slovenskih cestah. Veliko je praznih voženj, kar je dražje za stranke, a tudi tovornjakov je zaradi tega na cesti precej več. S tem pa tudi več onesnaževanja in slabe volje voznikov, ki morajo voziti za kamioni.

Takšen je torej šoferski poklic v očeh ženske. Njene nasvete in opozorila je morda zaradi tega, ker so vsaj v Sloveniji ženske za volani tovornjakov redke, slišati kot klic vpjočega v puščavi. Kar pa ne pomeni, da so slabi. In ko se bo mogoče več žensk odločilo stopiti po njenih stopinjah, jim bodo morda tudi drugi bolj prišluhili.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

ŠOFERSKI POKLIC - Zdenka in Jože Tekavec ob enem od tovornjakov

ŠE NEOBJAVLJENE PODROBNOSTI

Spomin na tragične dogodke v Adlešičih

V zimi in na spomlad leta 1944 so se zaradi pomanjkanja prostora nekatere delavnice in ustanove "Karlovačkoga vojnega področja" naselile po privatnih hišah: zobna ambulanta v hišo Rudeta Lukov Dol s primorsko goransko divizijo v Gorskem kotaru in Gradec-Metlika; II. operativno cono Zumberak; tiskarna in propagandni odsek v hišo Janka Adlešiča v Adlešičih; relesna TV postaja v hišo Mihaela Husiča v Purgi, ki je vzdrževala vsakodnevno zvezo Metlika-Vinica in obratno; oddelke obveščevalne službe v hiši Rudeta Črnič v Adlešičih; strojna kož pri gradu Pobrežje ob Kolpi; elektro centrala v Kuzminem mlinu v Pobrežju, ki je dajala luč vasi Adlešiči, delu Purg in Velikih sel, ter partizanski vojni bolnišnici v gozdu pri Bojancih; v bližnjih gozdovih so imeli v podzemnih bunkerjih (zemnicah) skladišče materiala: pod hribom Lisičak, Gmajna Dugi del, Malem Bukovju, v gozdu Podpipovce, Kofanem Vrhu, Hrastovici in še kje drugje. V teh ustanovah je stalno delovalo približno 240 oseb.

Hrvaški partizani so v Gradu Pobrežje postavili stalni gledališki oder. Tu so pogostokrat prirejale razne kulturne prireditve tudi Prosvetna društva pri krajevnih mladinskih organizacijah Vrhovci-Gorenjci, Adlešiči-Purga, Velika in Mala sela, Dolenjci, Fučkovci, Bedenji in drugi. V župnišču je delovala zdravstvena postaja s stalnim zdravnikom. Otroci so obiskovali šolo, in to po več hišah, ker so bile vse večje hiše zasedene od borcev NOV.

Bratstvo in medsebojna pomoč sta bila vsestranska. Nihče ni spraveval, odkod je kdo, kakšne vere ali narodnosti je. Vsem je bil isti cilj svoboda.

Bela krajina je bila ves čas vojne nemškimi in ustaškimi poveljniki v Zagrebu trn v peti. V noči med

15. in 16. marcem 1945 je prišlo iz Zagreba v Karlovac večje število Nemcev in ustašev. Tako se je v Karlovcu zbralo približno 3000 vojakov. Te čete so bile dobro oborožene in preizkušene v bojih. Sporočilo o večjih sovražnikovih premikih je dobila obveščevalna služba Metlika, Ozalji, Karlovcu in ga je še isti dan posredovala obveščevalcem Belokranjskega vojnega področja.

Pohod divizije "Prinz Eugen"

Sovražni pohod SS divizije "Prinz Eugen" se je iz Karlovca začel v noči med 20. in 21. marcem. Tri kolone, oborožene s pehotnim orožjem tudi motorizirano in topništvom, so začele prodirati proti Netretiču, Rosopajniku, Kuničem in Mrzljakom. Bočno so se prodirajoči koloni priključile zaledne ustaške enote iz Ogulina, Trošmarje in Generalskega stola, ki so zasedle hrvaški breg Kolpe od Severina, Bosancev, Vukove Gorice in Prilišča.

Zaledne ustaške enote iz Pokuplja in Ozlja so začele premik proti Žakanju, Ribniku in Mrzljakom. To je na sektorju Bubnjari-Žakanje skušal zadržati Belokranjski odred, ki se je zaradi sovražnikove premoči pri Metliki umaknil na slovensko stran. V Podlipniku je skušal sovražen predor zaustaviti Karlovški odred. Tu je sovražniku priskočila na pomoč kolona, ki je prodirala v smeri Rosopajnik-Kuniči in se v Podlipniku frontalno pridružila koloni iz Pokuplja in Ozlja. Karlovški odred je zaradi premoči popoldan 21. marca v Pobrežju pri Adlešičih prekorachil reko Kolpo.

SS divizija je v večernih urah 21. marca zasedla hrvaški breg Kolpe od Rosopajnika, Kuničev, Bogovcev, Mrzljakov do Čavičevega hriba. Zaledne enote pa od Severina, Bosancev, Vukove Gorice, Prilišča, Pravutine, Pake, Sračka do Stankovcev. S tem so bila vrata Bele krajine odprta.

Panika med prebivalstvom

Nihče ni vedel, kaj Nemci in ustaši nameravajo. Med prebivalstvom je povzročila paniko sovražna enota, ki je s položajem Kuniči-Bogovci v večernih urah 21. marca začela obstreljevati Vrhovce in Gorenjce. Z zažigal-

nimi izstrelki in minami je zažgala nekaj poslopij.

Člani Narodne zaščite so vso noč opozarjali na nevarnost. Ljudje so se z mrzlično naglico pripravljali na beg, zakopavali vrednejše predmete, pohištvo in drugo pa nosili iz hiš, če bi prišlo do požaranja. Nihče ni spal. Nihče ni vedel, kaj mu bo prinesla prihodnost. Upanje so bile brigade VII. korpusa, toda te so bile daleč.

Prve jutranje ure so minile mirno. Kdor ni poznal razmer, bi lahko užival nad prihajajočim lepim dnem. Med ljudmi se je začelo govoriti, da se je sovražnik umaknil. Kazalec na uri se je pomaknil na 7 in 30 minut. Tedaj so Nemci in ustaši odprli močan ogenj iz raznih vrst orožja s položajem od Kuničev do Čavičevega hriba na slovensko stran. Iz Podlipnika so obstreljevali Adlešiče s topovi. S Čavičevega hriba so drdrali mitraljezi in bobneli minometi. Med streljanjem ni bilo predaha. Že po prvih streljih je začelo goreti v Purgi. Vneli sta se domačiji Jožeta Adlešiča in Jureta Rožmana v Adlešičih, nato še Jožeta Veseliča in Antona Jakljeviča ter druge. Med tem streljanjem je približno 350 Nemcev in ustašev prekorachilo v Pobrežju reko Kolpo, povzpeli so se po strmem bregu nad rečno strugo in zasedli slovensko stran. Takoj zatem je prekorachila reko druga skupina, ki se je na slovenski strani razdelila na tri dele. Prva je

prodirala mimo gradu Pobrežje proti Purgi, Priložniku in Velikim selom, druga do Adlešičev in Malih sel ob sami reki, tretja pa proti toku do Gorenjcev in Male Plešivice.

Skupino, ki je prodirala proti Purgi, so skušali odbiti borci komande mesta. Na vrtu Mihaela Črnič se je vnela borba iz neposredne bližine. Toda sovražna premoč je odločila. Enajst borcev komande mesta je pod ustaškimi noži s krvo namočil suho spomladansko zemljo.

Ko je sovražnik dosegel svoj cilj (Priložnik, Velika in Mala sela, Mala Plešivica in Gorenjci), se je v Adlešičih in okoliških vaseh začelo strašno ropanje in požiganje. Vse, česar niso prebivalci poskrili, je postalo plen ognja in lačnih roparjev. Pobirali so prte z miz in ruhe s postelj, vlamljali v omare in se prepirali za boljše kose perila in obleke. Po kleteh so se napajali z vinom: kar ga niso spili, so ga pustili po tleh. Preganjali so živino, ki je lastniki niso utegnili pravočasno poskriti, jo zapregli v vozove, naložili nanje svoj plen in ga skušali odpeljati na hrvaško stran. Pohištvo so razbijali, razbrskali postelje, nanosili slame v poslopja in zažgali. Goreče snope slame so nosili od skednja do skednja. Nekaj streh, ki so bile krite s slamo so prižgali kar z vžigalicami. Podivjancem se ni nihče upiral. V dobrih treh urah so izropali sedem vasi. Vse, kar so

lahko odnesli, so vzeli s seboj, kar pa je hotelo goreti, so požrli plamen.

Ves čas je nad krajem krožilo sovražnikovo letalo. Okrog 12. ure je izstrelilo nekaj rdečih in zelenih raket. S tem je opozorilo sovražnikovo vojsko, da prihajajo proti Adlešičem partizanske enote. Borci VIII. brigade, ki so bili na počivališču Bistrice pri Črnomlju, so se izkrcali s kamionov med Tribučami in Bednjem ter peš krenili čez košenice pod Veliko Plešivico proti Velikim selom in Gorenjcem.

Sovražnik se je takoj na opozorilo začel umikati. Kakih 50 vozov z vpreženo govejo živino, ki so jo pobrali v okoliških vaseh, se je začelo pomikati proti Pobrežju. Na teh vozovih je bil plen borge imetja: živalski stroji, boljši kosi pohištva, obleke, suho svinjsko meso in drugo. V Pobrežju so ubili člana Narodne zaščite Jožeta Adlešiča ter ga vrgli v Kolpo, ki ga je čez šest tednov naplavila na Milavčevem slapu pri Sračku. Partizanski učitelj v Marindolu Miha Vahen je o teh dogodkih v svojih spominih "Sedem vasi v plamenih" med drugim zapisal:

Sedem vasi v plamenih

"Zadnji trenutek sem se umaknil proti Bojancem. Na begu je bilo veliko otrok in žensk, ki so bežali pred krvoločnim sovražnikom. Iz Adlešič in okoliških vasi so se dvigovali grozeči oblaki črnega dima kot bi želeli zakriti pogled soncu na grozote, ki jih lahko povzroči le človek človeku, in oznanjali vsej Beli krajini najstrašnejše.

Že v popoldanskih urah sem se vračal, ker nisem več vzdržal v negotovosti. Preveč me je vleklo v Adlešiče in okolico, med dobre belokranjske ljudi, ki so, kljub temu da so sami stradali, vse delili z nami partizani. Že v naprej sem se bal prizora, ki ga bom videl, kaj vse so sovražniki uničili. Na poseki bližnjega hriba sem obstal. Podoba je bila strašna, vse je bilo požgano in razdejano. Trdo delo več rodov pridnih rok je izginilo. Na pokopališču so nosili naše mrtve borce. Razdejanje na vsakem koraku, ruševine, pogorišča, smrad in dim. Otroci, stiskajoč se k materam, so jokali prezeblji in

lačni. Pobegla živina je mukala in iskala hleve, ki jih ni bilo več. Zbirali so se brezdomci in drug pri drugem iskali tolažbo.

Zelo me je skrbelo, kako me bodo po teh dogodkih ljudje sprejeli. Toda njihova zvest in odkritost me je nadvse presenetila. Povsod so me vabili, samo da sem spet tukaj.

Zvečer smo se zbrali pri Gotnarju v Adlešičih. To je bila ena redkih hiš, ki je sovražni ogenj ni upepelil. Gotnarjeva mama je nekje staknila nekaj krompirjev ter jih skuhalo v neslanem in nezablenem kropu. Sedeli smo za veliko hrastovo mizo in lovili redke kosčke krompirja. Med bomo večerjo se se odprla vrata in v izbo je pokukala kuštrava glava nekega hrvaškega partizana. Tiho je vprašal, če vemo, kje je njegova enota. Vsi smo ga samo gledali. Tedaj pa je vstala izza mize sključena stara ženica Gotnarjeva mama, odložila žlico in jo ponudila prišleku. Rad jo je vzel in se nam pridružil."

Krajani Krajevne skupnosti Adlešiči od leta 1952 slavimo 22. marec za svoj krajevni praznik ali, bolje rečeno, spominski dan. Spominjamo se:

- da sta v II. svetovni vojni izgubila življenje 102 prebivalca občine Krajevne skupnosti;
- da je bilo požganih 266 gospodarskih poslopj, od tega 43 stanovanjskih hiš;
- da je 24 osebnih vojaških vojn invalidov pustilo svoje zdravje na bojnem polju;
- da je 58 družinskih vojaških vojn invalidov ostalo žalovati za svojimi najdražjimi;
- da je 43 otrok padlih borcev izgubilo enega ali oba roditelja;
- da je 129 izgnancev bilo v koncentracijskih taboriščih ali okupatorjevih zaporih.

Ne pozabimo trpljenja svojih prednikov!

ALOJZ CVITKOVIČ

• Vsa nesreča in zlo med ljudmi izvira iz kapitalizma, v katerem je zaradi napačne svobode izginila krščanska ljubezen in pravičnost ter prevladal egoizem. Eni imajo vse, drugi nič. To je krivično. (Janez E. Krek)

• Šola pa, če prave ni, je boljše, da nje ni. (Slomšek)

• Če bi ločili šolo od cerkve in vzeli cerkvi vzgojo mladine, bi vzgajali brezbožno puntarsko pokolenje. (Slomšek)

• To, kar vemo, je kapljica, česar ne vemo, je morje. (Newton)

PARTIZANSKA LETA - Belokranjske mladinke (iz knjige Janeza Vitkoviča "Bela krajina skozi viharje k svobodi").

OB 55-LETNICI PROTIUDARA VII. KORPUSA

Partizanski boj za osrednjo Dolenjsko

Na dan 16. maja 1945, to je pred 54 leti, torej 8 dni kasneje kot vsa Evropa, se je tudi Slovenija pridružila zmagovalni antifašistične Evrope in vsega sveta ob koncu štirinapoli letne najbolj krvave vojne v zgodovini človeštva, ki je samo v Evropi terjala 48 milijonov žrtv, od tega skoraj polovico civilnega prebivalstva.

Slovenci smo edini narod v Evropi, ki je bil kot strnjena skupnost obsojen na genocid. To obsodbo je izrekel Hitler v Mariboru 26. aprila 1941 na robu tedaj porušenega mosta, ko je dejal: "Naredite mi to deželo nemško!" Ves njegov policijski in okupacijski aparat se je potem lotil izvajanja povelja. Izdelali so obširen elaborat o fizičnem uničenju našega naroda. Zgodovinska resnica je, da se je po tem zgodil naslednji dan, 27. april, pa je dan Osvobodilne fronte ali danes dan upora proti okupatorju. Vse to se je dogajalo v času, ko sta bili Jugoslavija in Grčija edini državi na evropskem kontinentu, s katerimi je Hitler še obračunaval, evforija zmagovala in absolutnega gospodarja Evrope ga je že gnala proti ruskim stepam in Uralu.

V vsem strašnem vojnem brezumju je protiudar VII. korpusa maja 1944 samo epizoda, katere se ob tem času spominjamo. Spomlad 1944 je bil izhod vojne že dokaj jasen. VII. korpus NOV in POS je dejstvoval na operacijskem območju med Savo in Snežnikom ter Kolpo in progo Ljubljana-Postojna. Njegova naloga je bila, da zavaruje območje Roga, kjer se je zdravilo

okrog 11.000 ranjencev, zaščititi osvobodeno ozemlje Bele krajine in s tem zagotoviti možnosti za delo osrednjega vodstva NOB Slovenije.

Na tem operativnem prostoru sta bili takrat dve močni sovražni oporišči: Novo mesto in Kočevje. Novomeško oporišče je bilo od enot VII. korpusa uspešno blokirano in se je preskrbovalo samo preko Kostanjevice. V Kočevju pa so se prebajale preskrbovalne kolone iz Ljubljane z naslonom na oporišča Zdenska vas-Sv. Anton in Velike Lašče. Poveljstvo korpusa se je odločilo, da osvoji ti dve oporišči in je zbralo svoje enote v Ribniški dolini. Napad na Velike Lašče je bil le delno uspešen, Zdensko vas-Sv. Anton pa sta XV. in XII. brigada v naletu zavzele. Sovražnik je interveniral iz smeri Ljubljane, a glavni njegov manever je bil vdor v tako rekoč prazen prostor v osrednji Dolenjski, saj je bil tu le Dolenjski odred. Prodrli je iz smeri Litije in Sevnice vse do Krke in vzpostavil oporišča v Žužemberku, Dobravi, Dobrniču, Trebnjem, Mirni Peči, Šentlovrencu, Mirni in Trzinu. Okupator je s tem pridobil bistveno prednost in kontrolo nad osrednjo Dolenjsko kot operativne globine njegove načrtovane obrambne črte Kolpa-Sotla. Operativni položaj in možni bodoči manever VII. korpusa pa je bil s tem bistveno ogrožen. Poveljstvo korpusa je na to bliskovito reagiralo. Enote 18. divizije, brez 10. brigade in artilerije, so bile razporejene za blokado iz smeri Kočevja in Ribniške doline, 15. udarna divizija ojačena z 10. brig-

do in artilerijo pa je bila usmerjena na protiudar korpusa z nalogo, da v čim krajšem času zavzame novovpostavljena sovražna oporišča, dokler se sovražnik še ni utrdil.

Prvi v boj gubčevci

Začela je Gubčeva brigada, in sicer 30. aprila pred mrakom. V nalezu je padla Dobrava in že 1. maja je brigada z vsemi bataljoni jurišala na najmočnejšo postojanko - Žužemberk. Drugi dan je padel trg, tretji dan utrdbe na Cviblu in četrti dan najbolj utrjena točka Zafara ob strahovitem jurišu artilerije, ki je porabila 967 granat, največ v enem napadu v toku NOB v Sloveniji. Njena udarna moč je bila s tem končno potrjena in dva dni zatem, 6. maja, je bila na Dvoru formirana I. art. brigada v Jugoslaviji. Gubčeva brigada je v svojih vrstah pogrešala 84 borcev, od tega jih je 23 padlo. To je bila cena za Žužemberk.

Medtem je 12. brigada zavzela Dobrnič. Sovražnik je močno interveniral z vseh smeri, posebno iz Novega mesta, a je bil po juriših in borbah prsi ob prsi (npr. na Vrh-trebnjem in Ajdovcu) vržen iz prostora med Krko in dolenjsko železnico. Tako so bile vzpostavljene možnosti, da je 13. maja Cankarjeva udarna brigada naskočila Trebnju, kjer so se dan in noč utrjevali Nemci in 32. četa domobrancev. Sprva se je posadka dokaj uspešno upirala, zaradi jačanja pritiska in udara artilerije, ki je porabila preko 600 granat in rušila bunker za bunkerjem, se je sovražna posadka odločila za proboj

proti Novemu mestu s pomočjo kolone, ki ji je iz te smeri prihajala na pomoč. Trebnje je 17. maj 1944 dočakalo dan brez okupatorske posadke, bilo je osvobodeno!

Medtem je sovražnik, ko je videl, kako padajo močna oporišča, sam zapustil oporišči Šentlovrenc in Mirna. Korpus pa je nadaljeval svoj ofenzivni udar. Gubčeva brigada je napadla in zavzela 20. maja Mirno Peč, 10. brigada pa takoj nato (25. maja) tudi poslednje sovražno oporišče v Trzinu. Tako je VII. korpus v nekaj več kot mesec dni trajajočem protiudaru ponovno obvladal vso osrednjo Dolenjsko; pri tem je imel 120 padlih in 212 ranjenih borcev in starešin. V vseh teh borbah, posebno v napadih na oporišča, je odločujočo vlogo odigrala novoformirana artilerijska brigada, saj je korpus s tem bistveno povečal svojo udarno moč. Artileriji so v protiudaru porabili preko 2500 granat. S tem pa korpus ni samo zagotovil sebi ponovno svobodo manevra in izvajanje osnovnih nalog, temveč je popolnoma onemogočil strateški načrt nemške vrhovne komande za zadnjo fazo vojne v Sloveniji. Po tem načrtu, ki ga je Hitler osebno odobril, naj bi se ustvaril fortifikacijsko urejen obrambni pas za Kolpo in Sotla na črti Risnjak-Rog-Gorjanci-Kum-Savinjske planine-Pohorje, ki naj bi zagotovil odstopni marš dveh grup nemških armad z Balkana in bočno zavarovanje odstopnega marša skozi ljubljanska vrata nemških enot iz fronte v Italijo. Nemško poveljstvo kljub neizmernim naporom v jeseni

in zimi ni uspelo iz tega prostora pregnati VII. korpusa, ki je resda utrpel ogromne žrtve. V tem je strateški značaj protiudara VII. korpusa maja 1944 za končne operacije v Sloveniji. Nemci so morali kapitulirati v Italiji, v Sloveniji pa v Topolčici pred partizani.

Tega ne smemo pozabiti

Slovenci smo bili med II. svetovno vojno edini narod v Evropi, ki je bil razkasan na štiri okupacijske področja: nemško, italijansko, madžarsko in hrvaško. Smo edini homogeni narod v Evropi, ki je bil obsojen na popolno uničenje. O tem obstoji edinstvena pisarna dokumentacija v svetu. Smo edini narod, ki se je genocidu zoperstavil z oboroženim bojem in z naslovitvijo na antifašistične zaveznike zmagovalno končal upor. Nismo zapustili svojih ognjišč in se razbežali po svetu v breme drugih narodov. Smo edini narod v Evropi, ki je z ogromnimi žrtvami - 49.000 Slovencev antifašistov je naš krvni davek, organizirano vodil oboroženi boj na ozemlju Rajha, kar je bilo za nekatere posebno bogokletno, za neke pa čista avantura. S tem so bile onemogočene nekatere strateške nemške odločitve. Hitler je, namesto da bi podpisal priključitev dela Slovenije Rajhu, moral julija 1942 podpisati odlok, da je Slovenija bojna cona, takrat edina v Evropi, razen na frontnih črtah.

Samo v Sloveniji je v vsem času vojne Hitler osebno odredil v jeseni 1943 za izvajanje ofenzive proti

Slovenski partizanski vojski poveljnika v činu feldmaršala, in to Romela, ki je bil strah in trepet na frontah. Samo v Sloveniji je bil primer, da je Hitler dodelil zlati križ za uspeh na bojnem polju proti uporniški gibanju, in to SS generalu Rössnerju za pobjo IV. bataljona Cankarjeve brigade na Javorovici. Samo v Sloveniji je bil v Evropi primer, da je bilo za enega Nemca obesoeno 100 talcev. Samo v Sloveniji je bil primer, da je od štirih mrtvih v Evropi, kjer je Nemčija podpisala kapitulacijo, to podpisal general Lohr, komandant grupe armad E in F v Topolčici pred partizanskim štabom IV. operativne cone. Neomajna resnica je, da je Lohrova vojska (290.000 mož) položila orožje pred enotami IV. operativne cone NOV in POS, ki so se drznile zapreti jim pot v Avstrijo, da se niso niti povsem zavedale, v kaj se podajajo. Enote III. armade JA so prispele po podpisu kapitulacije.

Antifašistična koalicija je za neizmerne zločine nacifašizma opredelila dva povsem nova strateška cilja: maščevanje za zločine in fizično uničenje zločinskih organizacij rednih in pomožnih enot SS in Gestapa. To je definirano tudi v sodbi Nürnbergškega mednarodnega sodišča. Ta dva cilja je sledila vsa Evropa, posebno zahodna. Ali to so tam opravili še ko je trajala vojna. Temu je sledila tudi Slovenija. In ker se je tu vojna končala teden dni po kapitulaciji, je bilo fizično uničenje možnih enot SS izvedeno, ko v Evropi ni bilo več vojne.

Preko 110.000 Slovencev se je na raznih bojiščih s puško v roki borilo v raznih enotah antifašistične koalicije. To je več kot 10% odraslega moškega prebivalstva. Na pa je najtotažnejša mobilizacija nekega naroda v Evropi na antifašistični strani. In še bi lahko naštevali...

LADO KOČIAN

OTROCI SPET POSKUSNI ZAJČKI

Devetletka prihaja na naše šole!

Po letošnjem septembru bodo na 42 osnovnih šolah po Sloveniji začeli devetletko. Poskusno bodo v njihove prve razrede vstopili šestletniki, drugje bodo petošolci "skočili" v sedmi razred ali pa oboje. K odločitvi so jih verjetno vodili različni razlogi, vsekakor pa se bo prav na njihovih primerih pokazalo, kako dobro je zastavljena prenova osnovne šole in kako bo teorija delovala v praksi. Izkušnje dosedanjih prenov v našem šolstvu so bolj slabe, zato mnogi dvomijo o uspehu tako velikih in hkrati tudi hitrih sprememb.

Naj za začetek navedemo nekaj, vsaj na prvi pogled, najpomembnejših novosti v devetletki. Kot je znano, bodo otroci ob vstopu v prvi razred po novem stari šest let. Septembra se bodo tako nekateri vpisali na poskusne šole, čisto zares pa naj bi šestletniki odkorakali v "ta pravo" šolo v šolskem letu 2003/2004. Tisto leto bosta po naših šolah po dve skupini prvih razredov: v eni bodo kot leta poprej sedemletniki, v drugo, prvo stopničko nove devetletke, pa se bodo vpisali otroci, ki bodo stari najmanj 5 let in 8 mesecev ter največ 6 let in 8 mesecev.

V vsakem oddelku 1. razreda bosta dve strokovni delavki: 10 ur bo v razredu učiteljica in drugih 10 vzgojiteljica. V novi devetletki nastopa v 4. razredu obvezno učenje tujega jezika, že v prvih treh letih naj bi bili učenci deležni preverjanja znanja, sicer pa bo v prvi triletki še naprej opisno ocenjevanje, ki pa naj bi bilo na enotnih obrazcih. V drugem triletju (4. do 6. razred) bo ocenjevanje kombinirano, t. j. opisno in številčno, medtem ko bodo v zadnjem triletju (7. do 9. razred) pri vseh predmetih številčne ocene.

Manj učenja na pamet

Tisto, kar je novo in je še posebej razveseljivo, je, da je pripravljalec reforme ob pomoči učiteljev uspešno pripravil boljše in sodobnejše učne načrte. Učencem se obetajo nove vsebine, nova znanja, ki jih hitre spremembe v načinu življenja gotovo zahtevajo, in tudi nove metode dela. Tisti, ki reformo poznajo, pravijo, da bo učenec v novi šoli lahko bolj de-

javen, lahko bo napredoval pri povezovanju snovi (več bo tudi povezovanja med različnimi predmeti), razumevanju, uporabi znanja in pri kritičnosti do snovi. Na splošno učitelji, ki so imeli možnost videti učne programe, ugotavljajo, da bodo učenci razbremenjeni odvečnega in zdaj pretiranega nizanja podatkov in učenja na pamet. Poleg tega, da je učni načrt razbremenjen podatkov, je treba upoštevati, da se predvidena snov razdeli na 9 namesto na 8 let in tudi to pomeni razbremenitev učencev. Učitelji, učenci in starši pa se že lahko veselijo tudi napovedi, da bo po novem od 15 do 28 odst. več časa namenjena ponavljanju in utrjevanju snovi. Šola naj bi torej v bodoče ne prenašala več toliko obveznosti, dela in učenja na dom.

V zadnjem triletju bodo učenci obvezno morali izbrati tudi tri izbirne predmete, sicer pa se z za-

četkom devetletke obetajo še nekatere druge novosti. Ministrstvo naj bi krilo stroške prevoza v šolo za učence 1. razreda v višini cene javnega prevoza za vse otroke neglede na to, od kod se vozijo. Pri zagotavljanju varnosti v prometu naj bi vključevali tudi prostovoljce (npr. upokojenke), občine pa bodo dolžne poskrbeti za fizične ovire za umiranje prometa okrog šol. Nekateri predlagajo, da bi bilo v času počitnic zagotovljeno varstvo za učence (zanj naj bi skrbel vrtec ali Zveza prijateljev mladine). Po novem naj bi bili do podaljšanega bivanja upravičeni vsi učenci od 1. do 6. razreda, ti isti s posebnimi potrebami pa tudi do 9. razreda, pri čemer naj bi za 5. in 6. razred starši plačali polovico stroškov. Tudi jutranje varstvo naj bi bilo za otroke 1. in 2. razreda brezplačno.

Bo dovolj denarja?

Nova šola bo zahtevala tudi drugačno bivalno okolje. Šolam povzroča veliko preglavic že samo povečano število oddelkov, predpisi pa bodo zahtevali še naslednje: ločen vhod za starejše in mlajše učence, za učence prvih treh razredov ločene učilnice, garderobe in sanitarije in tudi večje učilnice (2 kv. metra na otroka), ločeno prehranjevanje, obvezno spravljanje šolskih potrebščin v šoli, zunanje površine, prilagojene šestletnikom. Šolska malica naj bi bila regresirana kot doslej, omogočeno pa se regresiranje zajtrka, kosila in popoldanske malice. Povsod naj bi se oblikovali učbeniški skladi, učenci 1. razreda, morda celo do 3. razreda, pa naj bi bili upravičeni tudi do regresa za delovne zvezke.

Posebno poglavje devetletke je že omenjeni preskok petih generacij otrok iz 5. v 7. razred, za katerega so pripravili posebne učbenike in učni načrt, ki je kombinacija 6. in 7. razreda. Do preskoka bo moralo priti, da bi zapolnili vrzel - ker bo šola za eno leto daljša, bi manjkala ena generacija otrok pri vpisu v srednje in poklicne šole. Če bo šlo vse tako, kot načrtujejo, bi bila prvega takega preskoka v celoti deležna

generacija učencev, ki ravno to leto obiskuje 1. razred.

Pouk na treh ravneh

Kritiki prenove šole zlasti poudarjajo, da bo v predmetniku nove šole še vedno preveliko število ur in preveč predmetov, kar bo obremenilo učence. Veliko prahu je v javnosti dvignil tudi predlog pouka na treh različnih težavnostnih ravneh. T. i. nivojski pouk bo potekal že tudi v nižjih razredih, a bo bolj podoben sedanjemu diferenciranemu pouku, zato bo prehajanje med skupinami lažje. V 8. in 9. razredu naj bi bili učenci vsakega oddelka pri pouku matematike, slovenščine in tujega jezika razdeljeni (po presoji učitelja in staršev) na tri skupine in bi praviloma vse leto obiskovali isto skupino. Kot je zatrdil minister, bo prehajanje med skupinami mogoče (tudi med šolskim letom), prav tako bodo učitelji morali preverjati učence nižjih težavnostnih stopenj z vprašanji večje zahtevnosti, učitelji pa nikakor ne bodo razdeljeni na "boljše" in na "slabše", saj bodo vsi morali poznati celoten učni načrt. Na ta način minister dokazuje, da nivojski pouk ne bo povečeval socialnih razlik, kot mu nekateri očitajo.

Kakorkoli že, že bežen pogled na novo devetletko razkriva, da gre za množico novosti in za velike spremembe, zaradi katerih je tveganje reforme še toliko večje. Mnoge šole že zdaj vedo, da do jeseni 2003 nikakor ne bodo mogle zagotoviti vsaj približno zadovoljivih prostorskih pogojev. Podatka o tem, koliko dodatnih stroškov bi terjalo tako zastavljeni šolski sistem, še nismo zasledili: poleg novih prostorov so tu še stroški za dodatne kadre pa več sofinanciranja za prevoze, varstvo, prehrano. Sluši se privlačno, a je vprašanje, koliko je uresničljivo. Ravnatelj se poleg tega močno bojuje tudi velikih sprememb v organizaciji dela. "Učitelji nič več ne bodo odhajali domov ob 13. uri," je nedavno dejala ena od ravnateljic. Mnogi se bojijo, da se bo pouk zavlekel do 16. ali 17. ure, ker bo zelo težko sestaviti urnike in skombinirati učitelje.

BREDA DUŠIČ GORNIK

KAJ BO PRINESLA NOVA ŠOLSKA REFORMA? - V šolskem letu 2003/2004 naj bi v prvi razred nove devetletke stopili prvi šestletniki. Jim bo po novem lažje ali težje? Bodo znali več in bolje razmišljati? Najbrž bo največ odvisno od tega, kako bodo v šolah zmogli obvladovati novosti in premagati organizacijske težave. Pri tem bo še vedno najpomembnejše, kakšne kadre ima šola. (Foto: B. D. G.)

GOSTIŠČE KOS

S stoletno tradicijo in odličnostjo

Gostišče Kos v Novem mestu poznajo številni domači in tuji ljubitelji dobre hrane in pijače. Gostilna, ki ima stoletno tradicijo in jo vodi že četrta generacija, je svojo ponudbo obogatila pred dobrimi desetimi leti, ko so nekoliko nižje pod staro gostilno odprli nov in sodoben gostinski lokal. Pri Kosovih nenehno bogatijo svojo ponudbo, ponujajo pa dolensko, slovensko kot tudi mednarodno jedi, primerno vino k posameznemu jedem gostom svetuje Mira Kos, žena gostilničarja Janeza, ki je tudi sommelierka. Pri njih je tudi središče dolenskega omizja "slow fooda".

Revija za umetnost kuhanja in uživanja ob hrani in pijači Pet zvezdic je ob peti obletnici izhajanja podelila 25 gostilnam in gostinštvom po Sloveniji, ki jih je v tem času anonimno obiskala njihova porota, priznanja za kakovost gostinske ponudbe. Na Dolenskem je to priznanje poleg Gostišča Kos prejela še restavracija Grad Otočec. Mira Kos, ki ima, odkar so se pred dobrimi desetimi leti preselili v novo stavbo, veliko vlogo pri usmerjanju gostinske ponudbe, nenehno raziskuje in gostom ponuja kaj novega, od mednarodnih pa do domačih jedi, pripravljenih na drugačen, današnjemu načinu življenja primernejši način. Sicer pa so znani po ribjih in gobljih jedeh. Pred sezono jurčkov in lisičkah jajo tudi sitake in ostrigarje. Posebnost njihove hiše je ajdov mošnjiček, to je palačinka, nadevana z ajdovo kašo, začinjena z gobami in gratinirana, poleg pa postrežejo gobice v smetanovi omaki.

Po bogati ponudbi dolenskih domačih jedi, od obare s cvičkom,

hmeljniške pečenke, različnih štrukljev, krvavic in matevža do divjačine, segajo najraje gostje iz drugih koncev Slovenije in tujci. Poleg bogate izbire ribjih jedi ponujajo tudi testenine na najrazličnejše načine pa žrebičkove stekle, gosja jetra, polže. V ponudbi vin dajejo na prvo mesto dolenska vina, med prvimi cviček in modro frankinjo, med belimi pa "mašno vino". Pleter iz Pletarij in iz Bele krajine odlične rumene muškate, traminca in sovinjon.

Že kmalu za začetku gibanja "slow fooda" pri nas so se mu pridružili tudi Kosovi. To je mednarodno gibanje, ki ima v drugih evropskih deželah že tradicijo, je gibanje za pravico do užitka - dobre in zdrave prehrane in do družabnosti. Gibanje "slow food", ki ga ponazarja znak polža, je gibanje, ki si prizadeva za hrano, ki se počasi pripravlja in uživa, saj so kosila ali večerje dolgotrajni obredi. Jodi, ki so pripravljene sveže in iz naravnih sestavin, pa ponudijo s primernimi vini. Predvsem pa so srečanja, ki jih gibanje organizira enkrat mesečno, vsakič kje drugje, kjer si člani izmenjajo svoje izkušnje. Konzulka dolenskega omizja je Mira Kos, ki je s tem gostinjsko ponudbo še razširila.

Pri Kosovih je v gostilno začel Jakob Kos, ki je pred letom 1900 kupil v Ločni hišo z majhnim posestvom. Zaposlen je bil kot grajski voznik na gradu Otočec, hišo pa je kupil zato, da je začel krčmariti. Po njem je gostilno leta 1909 prevzel njegov sin Janez, ki jo je nekoliko prezidal, za njim pa njegov sin Ivan, ki jo je z ženo Branko uspešno vodil do leta 1977. Njegov sin Janez, zdajšnji gostil-

ničar, ki je gostilno prevzel leta 1980, se je skupaj z ženo Miro odločil, da poleg stare postavi novo gostilno.

Novo gostišče na slikoviti legi nad Krko so odprli leta 1988. Ker je Janez kmalu potem, ko sta z Miro prevzela gostilno, zbolel, je večino dela in skrbi v gostilni prevzela Mira. "Najprej sem delala v kuhinji, vendar mi ni bilo težko, ker me je veselilo. Kuhanja sem se naučila od mame, ki je zelo dobro

Mira Kos

V KUHINJI - V Kosovi kuhinji vedno lepo diši. Na fotografiji je (prva z desne) ob kuharicah šefinja Mira, ki tudi sama rada kuha, predvsem pa se rada preizkusi v pripravi kakšne nove jedi.

kuhala, priprave bolj gostilniških jedi pa me je naučila tašča," pove Mira, ki je po poklicu ekonomski tehnik in je zaradi močnejše bolezn pustila službo v Novotoku in se za vedno predala gostinstvu. Pravi, da to delo zelo rada opravlja, še vedno pa ji veliko koristi tudi ekonomsko znanje. Da ji je gostinstvo velik izziv, dokazuje tudi to, da je pred leti kot ena redkih žensk opravila tečaj za sommeliera.

V gostišču Kos, ki je nedaleč stran od vinorodne Trške gore, gostom s ponosom ponudijo dolenski cviček. Letos pa so Kosovi kupili tudi vinograd na Trški gori, kjer nameravajo sami pridelati domače cviček, načrtujejo tudi to, da bodo tja popeljali tudi goste, kjer jim bodo postregli še z domačimi jedmi, npr. značilnimi za trgatve ali katero drugo kmečko opravilo. V gostilni pa nameravajo razširiti priljubljen letno teraso. Že eno leto imajo tudi prenočišča (2 sobi oz. šest ležišč), razmišljajo pa da bodo tudi to ponudbo še razširili.

JOŽICA DORNIČ

Presneti tiskarski škrat!

Nič presenetljivo ni, če od časa do časa zasledimo v dnevnem časopisu ali reviji tiskarskega škrate, to je tisto nevidno, toda nagajivo in pretkano bitje, ki se skriva med besedilom. In najraje ima črke, ki jih nalašče zamenja ali nadomesti z drugimi, rad pa jim dodaja črke ali pa spremeni cele besede. Objavljamo nekaj tiskarskih škratev, ki jih je že naredil, če jih pa še ni, jih bo pa kdaj prihodnjič (v oklepaju je pravilna beseda).

- Starejši upokojski par je obujal spomine na mlada leta, pa pravi mož svoji ženi: "Se spomniš, da sva najlepše dneve najinega življenja vsako leto preživela v času (maju)."

- Na naši kulturni prireditvi bo letos sodelovala tudi v tujini znana zoperna (operna) pevka.

- Stara navada je, da v času martinovanja ljudje najraje stiskajo most (mošt).

- Direktor podjetja po sklenitvi posla s tujim partnerjem je na koncu priredil še lov na (za) tuje goste.

- "Sprajujem se," pravi Tone, "zakaj posranci (poslanci) znova in znova želijo imeti svojo postajo."

- Ker ni mogel več poslušati zvokov iz preglasno navitega radijskega aparata, si je v uho natlačil avto (vato).

- Napovedovalec predstave: "Prosim vse spoštovane gledalce (gledalce), da na loncu (koncu) kar počakajo..."

- Študentje so bili izredno zadovoljni s predavanji, ki jih je imel profesor Vrag (Vreg).

- Po zelo uspešnih pogovorih sta si direktorja zdravstvenih ustanov izmenjala še zdravniči (zdravici).

- V posebnem sporočilu v radiju je voditelj rekel: "Opravičujemo se gledalcem (gledalcem), ker bo današnja gledališka predstava odpadla zaradi ljubezni (bolezn) gostujoče igralki."

- Sodniška: "Podaljšali in poostrih mu bomo pribor (pripor)."

- Obvestilo: "Vsem, ki niso dosegli predpisane dnevne norme in je zato v celoti nastala večja izguba, bomo zmanjšali hlače (plače)."

- Zadnji stavek iz neke reportaže: Po dolgem in srečnem potovanju smo končno le prišli na lonce (konec).

- Receptor v hotelu: "Zagotavljam vam, da boste z dodeljeno gobo (sobo) najbolj zadovoljni."

- Urednik naroča tehničnemu uredniku: "Da bodo nadaljnji članki čimbolj vidni in s tem poudarjeni, določijo zanje najmočnejši, debel pisk (tisk)."

- Sinček proseče mami: "Poglej, kako strgan rep (žep) imam, ker sem plezal na drevo..."

- Zaljubljenec svoji izvoljeni: "Draga moja, rad te božam, ker je tvoja moka (roka) tako mehka..."

- Potem ko sta se po sporu spravila, je prvi rekel: "Nikoli več te ne bom žalil, zato ti dam tudi mastno (častno) besedo."

- Otroci se hvalijo in Tonček zatrjuje: "V našem stanovanju pa imamo več gladiatorjev (radiatorjev), kot jih imate vi..."

- Prijatelj čestita mladoporočencema takole: "Vse najlepše v prihodnosti, vajin zakon pa naj vedno spremlja samo sveča (sreča)!"

- Prijatelj med seboj: "Zame pa so najboljši, najbolj priljubljeni tisti joški (moški), s katerimi se lahko tudi zabavam."

- Želja poročenemu paru: "Naj bo vajina vreča (sreča) vedno polna pravega življenja!"

- Iz osmrtnice: "Po hudi bolezn je umrla naša neporabna (nepozabna) teta."

- Hitro govoreči župnik je z lece takole pozdravil obiskovalce: "Spoštovani faraoni (faraoni), lepo vas pozdravljam!"

- Profesor v šoli: "Učenci, zdaj pa vam bom za primerjavo pokazal dve jajci: kokošje in Noetovo (nojevo)..."

- Poslovilne besede: "Naj naša soseda poslej popolnoma v miru poriva (počiva)..."

- Pisarniška: naša nova referentka ruši (reši) vsak dan vse več prošnje..."

- V gostilni: "Ponujamo vam naš enkraten veterinarski (vegetarijanski) zrezek..."

- Kletar v vinski kleti: "Med našimi najboljšimi in izbranimi vini prevladuje vino janševce (janzevece)."

- Po daljšem splošnem pregledu je dejal zdravnik pacientki: "Ugotavljam, da je vaš organizem (organizem) zelo zadovoljiv..."

- Predavatelj svojim študentom: "Kmalu pa bomo s pogrebnim (posebnim) programom zanesljivo prodrli v bistvo problema..."

- Starejši upokojenec zatrjuje kolegu: "Boš videl, da bo letošnji reakcijski (rekreacijski) datek večji od lanskega..."

- Posebno sporočilo: "Odslej vas bomo vsekakor skušali čimbolj uniformirati (informirati), da boste na tekočem..."

- Reklama, namenjena otrokom: "Za čiste roke potrebujete vedno samo najboljšo silo (milo)."

- Blodinka ga je tako razdražila, da je sedel na sosednji, še bolj nežen spol (stol).

- Zahvala: "Z vami, cenjeni poslušalci, smo bili celo (zelo) zadovoljni."

Tiskarske škrte odkrival in jih tudi napovedal: BOJAN AJDIČ

Na Trdinovih kopiskov

Silna važnost gnoja - Gnoj se kaj težko more kupiti, v tem obziru je čedalje manj takih in kmali ne bo nobenega, ki ne bi spoznal silno važnost in potrebo njegovo - proda pa se tako hitro, da včasih še vsi sosedje ne vedo zanj. Kdor izve, da se bo prodajal gnoj, molči, da ne bo preveč kupcev. Za gnojem poprašujejo že zato mnogi, ker je to tako sebenjov, ki si jemlje v najem nekaj polja ali nimajo paše za govejo živino - rede le kak par prascev - ta gnoj pa ne zadostuje.

Močnejša od dedca - Grajska dekla bi htela biti fant. Jaka je že tako, da prijemši navskriž užuga vsakega dedca - takih ženskih nahaja se še dosti v teh krajih. Glavni vzrok je, da se dedci veliko bolj ko babe zamore in oslabe z vinom.

Morali so skladati - Včasih skladali so organisti na zahtevo farmanov in prijateljev ex offo cerkvene in posvetne pesmi. Organist ki ne bi bil tega znal, moral je proč - znanje skladanja bila prva condicio.

Množice na pogrebu in obešanju - Silno ljudje je privrelo na pokop Grmov in Tusenov, vendar ne toliko, kakor na kapiteljski hrib k vislicam, ko so pred nekoliko leti obesili dva hudodelnika. Noblesa prišla pa je vsa i na pokop zdaj i na obešanje takrat. Ženski spol je bil o obeh prilikah spredaj. Naše babe so tako surove kakor švabske.

Ni ljubezni, le denar - Med žlahto nič ljubezni prave, če je denar se ližejo in priklanjajo zato da bi kaj zasačili. Reven tast ni zadovoljen da hčer dobro omoži, hotel bi se zraven tudi še sam okoristiti. Že prve dni po poroki pride prosit k zetu na posodo. Gorje zetu, ako se precej od konca ne upre. Domorodci so tudi posebno goreči ako je nada dobiti visok kupček bankovcev.

JEZIKOSLOVEC STANISLAV ŠKRABEC

Iz ljubezni do slovenščine in Slovencev

"Vse, kar sem pisal, sem pisal iz ljubezni do slovenščine in ljubezni do Slovencev," je o svojem bogatem in obsevnem opusu, to je o znanstvenih in poljudnoznanstvenih jezikoslovnih ter nabožnih del zapisal frančiškanski pater Stanislav Škrabec. Preko 40 let je v tihoti samostanske celice na Kostanjevici v Novi Gorici premišljeval, kako naš jezik zapisati v obliki in izgovoru, ki bo najbolj sprejemljiv.

Škrabec je ugotovil, da "sicer za svoj jezik vneti Slovenci raje govorijo nemško ali v kakšnem drugem jeziku, ker ne najdejo prave izreke našega jezika v omiknem govoru". Da bi premagali to oviro - pomanjkanje zbornega jezika, je Škrabec sklenil prisluhniti preprosti govorici slovenskega človeka ter z jezikoslovnimi in zgodovinskimi dokazi zagotoviti pravilnost enotnega slovenskega knjižnega jezika. Njegove raziskave so temeljile na vrsti živih narečij, tedanji jezikovni praksi ter na domači in tuji jezikovni literaturi in dopisovanju z uglednimi slovenskimi in tujimi jezikoslovci. "Naša slovenščina je - preprosta in smemo biti - eden najlepših jezikov na svetu," je zapisal. Zato se je za slovenski jezik še posebno trudil in je menil, da bi ga Slovenci morali "ljubiti in se ga učiti z vso pridnostjo in natančnostjo".

Jezik je noga, pravopis je čevlji

Ko je ugotovil, da mora pisava idealno ustrezati glasoslovju jezika, je prešel tudi na pravopis, oblikoslovje in besedotvorje. Držal se je pravila: jezik je noga, pravopis je čevlji, napraviti je treba udobno in lično obuvalo. Ob pojasnjevanju izgovorjave Prešernovega imena je zapisal: "in kranjska izreka 16. stoletja je še zdaj v tej kakor v drugih rečeh podlaga našemu pravopisu. Zato moramo pri svokeji dvojbi, ako hočemo pisavo edinstveno in na prirojenem stališču ohraniti, naprej to premisliti in preiskati, kako se je izgovarjalo v 16. stoletju v domovini naše književne slovenščine, in brez posebnega veljavnega vzroka ne smemo popuščati pisave, ki tedanjo izreko najboljše kaže."

Svoje jezikovne razprave je začel s Trubarjem kot prvim utemeljiteljem slovenskega knjižnega jezika, in jih vodil vse do svojih sodobnikov. Že Trubar je zapisal, da samo bog ve, koliko časa je premišljeval, s kakšnimi črkami in kako, da bo tudi oblika sodobna in sprejemljiva, "bi mogli to našo slovensko besedo prav pisati". In

Škrabec ga je v tem na svoj način posnemal. Leta je premišljeval, raziskoval in ugotavljal, kako slovenski jezik zapisati v obliki in izgovoru, ki bo najbolj sprejemljiv.

Škrabec je brez dvoma naš največji jezikoslovec slovenist 19. stoletja, v 20. stoletju pa ga - vendar samo kot sintetizator celotnega dotlejnjega znanja o slovenskem jeziku - prekaša le Fran Ramovš, je zapisal v ponatisu četrtega dela Škrabčevih Jezikoslovnih del, ki je izšel lani ob 80-letnici Škrabčeve smrti, akademik prof. dr. Jože Toporišič. "Utemeljil je naše moderno pravopisje in se vztrajno bojeval za njegovo uveljavitev v javnosti in šoli, realistično je določil sodobno ob-

likoslovno, skladenjsko in slovarsko normo knjižnega jezika in v zvezi s tem zmagal nad zablodami slovenskega praktičnega in 'znanstvenega' jezikoslovnega ljubiteljstva 19. stoletja," je zapisal. Zaradi Škrabčeve prirojene skromnosti in dejstva, da je svoja dela objavjal v nejezikoslovnih glasilih, je šele v zadnjih letih izkazano zaslužen priznanje Škrabčevemu obsejnimu delu podkrepil z besedami, da je bil Škrabec zgled pravega znanstvenika, ki govori le s treznimi argumenti resnice in je bil morda prav zaradi tega v svoji dobi manj priznan, kot to zasluži.

Po temeljitim proučevanju Škrabčevih del ob pripravah na njihov ponatis v počastitev 150-letnice Škrabčevega rojstva pred petimi leti je dr. Toporišič prišel do ugotovitve, da morda meče rahlo senco na Škrabčevo delo le njegova lastnost, "da ni mogel priznati manj idealne sodobne resničnosti, ki jo v knjižnem jeziku, čeprav sprva neupravičeno vpeljano, potrjuje resnično dolgotrajno zgodovinsko obstojanje in logika sistemizacije in se je dosledno potegoval za boljše in preprostejšo zgodovinsko resnico". Zato se je med sodobniki, ki so tedaj v svojih javnih nastopih uporabljali večinoma izreko svojega narečnega jezika (slovenski jezik pa ima kar 45 različnih narečij!), uveljavil kot oster, toda dosleden in resnicoljuben kritik.

Zibelka v Ribnici

Za jezikoslovje se je Škrabec začel zanimati že kot dijak v ljubljanskih šolah, kamor sta ga njegova starša Anton in Marija poslala po končani osnovni šoli v Ribnici, kjer se je kot nadarjen

učenec kar dvakrat vpisal v znamenito Zlato knjigo odličnikov. Takrat še Anton, kot so ga poimenovali po očetu ob rojstvu na premožni kmetiji Škrabčevih v Hrovači pri Ribnici 7. januarja 1844, je v Ljubljani na prigovarjanje mlajšega sošolca Angelika Hribarja odšel v frančiškanski samostan. Po enoletnem noviciatu na Trsatu pri Reki je med letoma 1864 in 1866 študiral bogoslovje v Gorici in nato še dve leti v Ljubljani in leta 1867 posvečen. Leta kasneje je začel dveletno profesorsko pripravništvo na redovni gimnaziji v Novem mestu, v letih med 1870 in 1873 pa je v Gradcu študiral klasično in slovansko jezikoslovje. Na redovni dvorazredni gimnaziji v Gorici, kakor je bil nastavljen po končanem študiju, je poučeval slovenščino, hrvaščino, latinščino in grščino vse do novembra 1915, ko se je zaradi topniškega obstrlejanja Gorice iz samostana Kostanjevica preselil v ljubljanski frančiškanski samostan. Tu je 6. oktobra 1918 umrl.

Obsežen ustvarjalni opus

Svoje prvo jezikoslovno delo "O glasu in naglasu našega knjižnega jezika v izreki in pisavi", s katerim je posegel na takrat zasmejavano področje slovenskega knjižnega jezika, je objavil leta 1870. Ponovno je začel objavljati šele 8 let pozneje: sprva v časopisu Soča, po dveh letih neuspešnih poskusov, da bi objavljati tudi pri Slovenski matici, pa od leta 1880 naprej na platnicah "Cvetja z verov Sv. Frančiška". V 36 letih izhajanja "mesečnega lista za versno slovensko ljudstvo, zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška" je izdal in uredil - urednik časopisa je bil vse od začetka izhajanja do svojega odhoda v Ljubljano - 32 letnikov po 12 številk s tremi stranmi jezikoslovja, kar znaša skupno 1121 strani jezikoslovnih prispevkov. Le izjemoma je objavljati tudi drugod. Po umiku v Ljubljano je od 1916 do 1918 izdal svoje Jezikoslovne spise I. Za tisk pripravljen četrti snopič spisov, s katerim je v Jezikoslovnih spisih Škrabec objavil skupno 608 strani jezikoslovnih prispevkov, je izdal Anton Breznik, ki je nadaljeval Škrabčevo delo in tako prispeval, kot priznava prof. dr. Toporišič, da se je "slovenski jezik uveljavil v svoji naravni in realistični podobi, iz katere edine je mogla zrasti tudi velika umetnost slovenske moderne".

Celotno Škrabčevo pisanje odlikuje oblikovalna moč, izrazita jezikovna sila in dognanost. Pisal je lep, kultiviran ljudski knjižni jezik. Bil je pisec nabožnih sestavkov, jezikoslovni poljudnostni pisec in vsestranski znanstveni jezikoslovec. To pa mu je priznal tudi Fran Ramovš, ki je za Škrabca zapisal: "Česar koli se kot jezikoslovec lotim in delam, je čutil, da je ob tistem primeru že bival Škrabčev duh."

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

KRASI GOLOBINJEK - Pred novim znamenjem in kažipotom se vsako rad ustavi. Golobinjski gori je v okras. (Foto: L. M.)

SIMBOLI

Znamenje in kažipot

Na pobudo domačina Alojza Dragana so mirnopedski vinogradniki, ki imajo svoje vinograde v golobinjski gori, skupaj poskrbeli za postavitev posebnega znamenja in kažipota hkrati. Stoji sredi Golobinjke in ga prav gotovo tudi lepša, zanimiv pa je predvsem zaradi simbolnosti.

Na vrhu znamenja stoji klopotec, ki običajno služi za odganjanje ptic. Ta pa se vrti zato, da simbolizira kraj in pove, da smo sredi vinskih gor. Pod klopotcem je sodček, delo Antona Jeriča z Malega Vrha. To ni navaden sodček, saj kaže obe lici, v vsakem pa je pipa. Ena kaže proti jugu, druga proti severu, kar simbolizira golobinjsko goro. Povsod daje grozdje, naj bo to vzhod, zahod, sever ali jug. Na sprednjem licu sodčka je slika golobinjske cerkve

sv. Uršule in sv. Roka, delo domačega ljubiteljskega slikarja Antona Derganca iz Češenc. Ena od značilnosti naše domovine so namreč prav cerkvice na hribočkah. Na drugem licu sodčka je napis Sladko je vince z naše gorice. Sodček s klopotcem pa nosi stebel zozolca, zopet simbol slovenstva. Na stebri sta pritrdjena dva kažipota, eden kaže, da se tu nadaljuje Vinska cesta, drugi kaže pot k cerkvi. "Na stebri pa sta še dve cvetlični koriti, ki dopovedujeta, da tu živijo dobri ljudje. Naj bo to znamenje znak prijateljstva, razumevanja in dobrega sosedstva," je v nagovoru ob otvoritvi smerokaza in znamenja na Golobinju, za kar je les prispeval Milan Brlogar, dejal Marjan Primc.

LIDIJA MURN

ČASTNO MESTO GRMSKE ŠOLE

180 let kmetijskega šolstva na Slovenskem

Po odhodu francoske oblasti in uprave leta 1813 je avstrijska vlada ukinila centralne šole in obnovila pouk na gimnazijah. V Ljubljani in Celovcu so gimnazijam dodali še dvehletni licej, ki je imel značaj in stopnjo visoke šole, kjer so poleg bogoslovja in medroslovja poučevali tudi prirodoslovne vede. Leta 1820 je dvorna komisija na Dunaju razpisala mesta predavateljev oziroma profesorjev kmetijstva, pouk pa je bil namenjen bodočim uradnikom na okrožjih (kresijah) in duhovnikom, ki naj bi poučevali preproste kmetovalce umnega kmetijstva. Mnogi absolventi so se usposobili tudi za oskrbnike graščinskih in cerkvenih posestev.

Za profesorja na celovškem liceju se je prijavil znani javni delavec, literat in gospodarstvenik Matija Ahacel (1779-1845), ki je bil že več kot 10 let član in nato kancler (glavni tajnik) Koroške kmetijske družbe, na liceju je pa že predaval matematiko in zasebno brezplačno tudi kmetijstvo. Sam se je pečal s proučevanjem sadnih sort, opise nekaterih sort pa je izročil Urbanu Jarniku, ki jih je objavil v svoji knjigi Sadije-Reja ali Navuk (1817). Sodeloval je pri ustanovitvi posojilnice ter brezplačno poučeval na deželi obrtni-

ke in sadjarje. Na liceju je oba predmeta (matematiko in kmetijstvo) predaval do svoje smrti.

Na razpisano mesto profesorja kmetijstva na liceju v Ljubljani se je prijavil Jožef pl. Vest (1769-1832), lastnik graščine Šentpeter - Schrottenturn, pod Šmarjetno goro pri Kranju. Rodil se je v Celovcu, kjer je tudi maturiral, nato je študiral v Gradcu modroslovne vede, medicino s kemijo, botaniko in kmetijstvo. Potem je okoli 15 let služil v avstrijski vojski kot oficir v Kranju in Ljubljani. Leta 1803 se je oženil z Ano Garzzaroli, hčerko lastnika Schrottenturna, po Anini smrti pa se je poročil z Marijo Potočnik, s katero je imel več otrok; njen tretji sin Viktor pl. Vest je prijateljaval s pesnikom Francetom Prešernom in ga gostil ter občudoval njegove pesmi. Jožef pl. Vest se je pečal s praktičnim kmetijstvom, zlasti s pomologijo. Na svojem vrtu je zbral več kot sto sort jablan in hrušk, jih opisal in to objavil v Annalih Kranjske kmetijske družbe v Ljubljani, saj je bil tudi član glavnega odbora družbe. Leta 1820 se je prijavil na razpis za profesorja kmetijstva in liceju v Ljubljani. Med enajstimi kandidati je rektor liceja Matej Ravnikar priporočil

Vesta, "ker ima največ teoretičnega znanja in praktičnih izkušenj in ker obvlada pet jezikov: nemščino, slovenščino, latinščino, francoščino in italijanščino". Na tej podlagi je bil Vest imenovan za suplenta, leta 1824 pa za profesorja kmetijstva in prirodoslovja, ter začel s predavanji jeseni leta 1820. Kmetijska družba je Vesta pooblastila, da ustanovi drevesnico in poskusno polje za poskušanje sort in pridelovanje semen poljščin in vrtnin. Po splošni oceni je bil Vest uspešen učitelj in kmetijski strokovnjak. Zaradi obolelosti ga je nadomestil profesor prirodoslovja Janez Kersnik. Leta 1833 je dvorna komisija imenovala za profesorja kmetijstva Franca Ksaverja Hlubeka (1802-1880), ki je vodil tudi poskusno postajo in raziskave o organski prehrani rastlin (proti Liebigovi teoriji o mineralni prehrani). Hlubek je raziskal tla, gnojila in sortimente poljščin, vrtnin in vinogradov na Kranjskem in na Štajerskem ter naravna bogastva obeh dežel. Napisal in izdal je 15 strokovnih in učnih knjig v Ljubljani in v Gradcu, kjer je predaval kmetijstvo na Johanneumu.

Po premestitvi Hlubeka v Gradec je licejsko stoliclo v Ljubljani

prevzel Anton Schubert, po njegovi smrti je supliral doktorand prirodoslovja Karel Dežman, leta 1856 pa je bil na to mesto imenovan suplent Valentin Konjšek, ki je imel leta 1881 na liceju zadnje predavanje kmetijstva, tudi to še vedno v nemščini.

Po odpravi fevdalnih odnosov in obveznosti sredi preteklega stoletja je dunajska vlada dovolila ustanavljanje nižjih in srednjih kmetijskih šol s poukom v narodnem jeziku. Po prizadevanju dr. Janeza Bleiweisa in dr. Jožefa Orla je Kranjska kmetijska družba ustanovila kmetijsko šolo v Ljubljani, kjer sta zraven imenovanih ustanoviteljev predavala Davorin Dežman (kasnejši Karel Deschmann) in p. Benvenut-Krobat. Tedaj so izšle že prve učne knjige v domačem jeziku (o čebelarstvu 1792, sadjarstvu 1817, obdelavi zemlje 1821, umnem kmetijstvu in gospodarstvu 1854), učitelji in profesorji pa so se izobraževali za poklicno delo na čeških in avstrijskih višjih šolah. Za slovenski del Štajerske je bila pomembna leta 1872 ustanovljena Sadjarska in vinarska šola v Mariboru z nemškim učnim jezikom, ki se je slovenizirala šele leta 1919. Slovenski poslanci v štajerskem deželnem zboru so se 40 let

borili za slovensko kmetijsko šolo v Šentjurju, ki je zlasti med obema vojnami mnogo pomenila tudi za učence iz Primorske in tudi iz Gorenjske.

Za osrednji in južni del slovenskega ozemlja, za Goriško in Kranjsko, je bila važna slovenska šola v Gorici in šola na Slapu pri Vipavi, ki se je s preselitvijo na Grm pri Novem mestu leta 1886 ustalila kot središče popolne strokovne šole za poljedelstvo in živinorejo, vrtnarstvo, vinogradništvo in sadjarstvo. Med obema vojnami je bila ustanovljena mlekarška šola v Škofji Loki in kmetijska šola v Poljčah.

Po drugi vojni je zaradi pomanjkanja strokovnjakov in zaradi dviga kakovosti strokovnega znanja vlada LRS ustanovila leta 1947 Agronomsko fakulteto, ki se je do leta 1961 razvila v Biotehniško fakulteto v Ljubljani; v Mariboru so leta 1960 ustanovili višjo, nato visoko šolo in končno v Fakulteto za agronomijo. Iz številnih nižjih in srednjih kmetijskih srednjih šol, ki so razporejene po vseh kmetijskih okoliših in skupaj s fakultetami izobražujejo okoli 9.000 učencev in slušateljev. To naj bi bil dosežek 180-letnega pouka, ki pa se odraža v današnji pridelavi živil.

Dr. FRANCE ADAMIČ

p. STANISLAV ŠKRABEC

1844 - 1918

RIBNICA 1998

Stanislav Škrabec

DOM OTROŠTVA - Škrabčeva rojstna hiša

SPOMENIK - V parku kulturnikov v Ribnici

NADOMESTILO ZA BIKE?

Činčile, ki jih božajo celo kralji

"Z vzrejo činčil ne boste postali milijonar, vendar boste z majhnim številom teh živali prisluzili lep dodatni dohodek. Z vzrejo mladicev iz lastnega gnezda si lahko tudi povečujete činčilje družine, tako da bo reja činčil sčasoma postala vaša glavna dejavnost in donosen poklic." Ali verjeti taki optimistični napovedi o poslovnem uspehu? Rejci činčil, pri katerih je tudi izposojen gornji uvod, seveda pritrjujejo. Najbolj drznim priporočajo v razmislek celo tole: bik ali činčila, kaj je donosnejše?

Primer, ko bi rejec v hlevu nadomestil bike s činčilami doslej še ni znan, dejstvo pa je, da deluje v Evropi, v Sloveniji ter na območju južno od Ljubljane kar nekaj farm za vzrejo činčil. Nemci imajo činčile ne le na farmah, pač pa nekako tudi v muzeju, in sicer v Frankfurtu ob Maini imajo shranjen edini primerek kožuha iztrebljene kraljevske činčile.

Iztrebljanje in kraljevsko sta dva pomembna pojma v zvezi z omenjenimi glodalci z izjemno mehkim kožuhom. Ze inkovski vladarji so menda zaradi dragocene krzna činčil dali pobiti velikansko število teh živalic ter iz njihovih kož siliti dragocenosti zase in za spremstvo. Dalj ko je bil svet od inkovskega časa, več je bilo na njem ljudi, ki so si lahko privoščili razkošje v izjemnem krznu. Sodobni človek je, prepričan v enkratnost činčiljega krzna, organiziral velikanski obsegu lov

na omenjene glodalce iz družine zajčjih miši in jih skoraj popolnoma iztrebil.

Še dobro, da je Chapman, ameriški rudarski inženir, z dovoljenjem ujel na južnoameriških planjavah izmed zadnjih preostalih činčiljih družin 17 živih primerkov. Te živali so predniki živali na sodobnih farmah za rejo činčil, kakršno že ima na primer Rudi Kovač iz Miklavža, ki prav zdaj pripravlja tudi vse potrebno za gradnjo nove velike farme na Dolenjskem, za katero je že kupil zemljišče.

Kovač, direktor podjetja CI International s sedežem v Miklavžu, je začel rejo z eno samo družino činčil v Avstriji. Ta družina najbrž ni bila tesneje povezana z omenjenim muzejskim eksponatom ob Maini, drži pa kot pribito, da jo je Kovač kupil v Nemčiji. Priskrbeli so mu jo tamkajšnji znani rejci, kajti po Kovačevem mnenju je najslabše, če živali poceni kupiš od neznanih naključnih trgovcev; ti so nemalokrat zgolj prepredalci, ki izžinejo za zmeraj, ko dobijo v roke denar.

R. Kovač: "Bivališče, kakršno bi imel človek!"

Kovač zatrjuje da za svoje rejce organizira odkup živih živali. "Kože činčil prodajam na svetovnem trgu. Da bi pri tem ohranil dobro ime firme CI International in da bi imel opraviti res z naj-

boljšimi kožami, odkupujem činčile izključno od rejcev iz svoje mreže, ki sem jih sam oskrbel z začetnimi družinami živalic," pravi Kovač. S takimi poslovnimi pravili je očitno uspešen, saj njegovo podjetje CI International nekako v tem času praznuje dvajsetletnico delovanja.

Kakovostna merila za činčilje krzno, ki segajo domala v čas do Inkov, so torej tolikanj izbrušena in visoka. Kovač ima zato genetsko farmo, kjer redi živali za farme činčil. Zdj se Kovač osredotoča na Slovenijo, potem ko je pred leti postavil pri Čakovcu eno največjih evropskih farm za rejo omenjenih živali, zgradil pa je večjo farmo tudi v Srbiji. Ker se tudi v svetu činčil začne veselje pri dobrem jedilniku, je Kovač v sodelovanju z ljubljanskimi univerzitetnimi strokovnjaki in sestavljal recepturo za hrano za činčile. "Ni novost, da ob vsestransko bogati hrani zraste tudi dobro krzno." Tako pravi Kovač in dodaja: "Naj se sliši še tako neverjetno, činčile so neobčutljive za boleznij, če jih pravilno hranimo in namestimo."

Sivi kožuhovalarji, ki so, kot rečeno, prispeli v sodobna vzrejališča v Slovenijo in drugam iz Južne Amerike, morajo po strogi Kovačevi zahtevi stanovati v urejenih bivališčih. Kovač: "Podpiram izključno etično rejo činčil, poudarjam. Prostor, v katerem gojimo te živali, ne sme biti slabši

od tistega, v katerem bi živel človek."

Chapmanovo (dobro) delo

Tisti, ki bi želeli vzrejati činčile, morajo sprejeti to zahtevo. "Urediti si morajo primeren prostor, radi morajo imeti živali. Imeti morajo tudi denar za začetek reje. Drugo dobijo pri meni," pravi Kovač, ki organizira za rejce tudi seminarje, in odkup na terenu. Tisto o začetnem denarju drži le deloma, kajti CI International omogoča rejcem, da ti prejete družine činčil odplačajo postopoma z oddajo živali Kovačevemu podjetju.

Na svetu je dosti ljudi, ki si privoščijo kućmo, plašč in še kaj iz kož činčil. Dragoceno krzno činčil v enkratnem kroju italijanskih in tudi drugih mojstrov in seveda za enkratno visoko ceno danes, toliko let po inkovskih vladarjih, oblačijo mnogi zvezdniki in drugi sodobni vladarji. "Zato," se pogovarjajo rejci, "bodo tudi činčile. In farme teh kožuharjev."

Ne nazadnje v neobvezen razmislek: Chapman, to je bil tisti ameriški rudarski inženir, je z ulovom sedemnajstere činčil podaljšal življenje tem kožuharjem vse do današnjega dne, s tem da te zajče miši živijo v naravnem okolju v zanemarljivo majhnem številu. Farma je torej kot rešitev za činčile. Ali ni tako?

MARTIN LUZAR

NAŠE KORENINE

Sirkov kruh ni bil dober

Pozna jesen je v vlažni polmrak zagrinjala Črnomelj in deželo za njim, posejano s polji, steljki in gozdovi. Tam sta tisti dan iz polmraka, kake štiri ure hoda daleč prignali svoja vola Ana in njena sosedka Marica. Tesno jima je bilo pri srcu. Posloviti sta se morali od ljubljenskih živali in se vrniti v mrak, ki je postajal čedalje gostejši. Mesar je čutil njen nemir in ju vprašal: "Pa se ja ne mislita še nocoj vrniti domov?" Odločno sta ga pogledali in odgovorili: "Seveda, nič naju ni strah!" Odrezal je vsaki kos govejega mesa in jima napravil popotni culici. To je bilo vse plačilo za odrasli živali. Pa kaj sta mogli! Partizanska vojska je bila lačna in zdaj so prišli na vrsto preloški voli.

Črnomelj je kmalu ostal za njima in pogoltnila ju je trdna tema. Že več kot dve uri je pesek škripal pod njunimi nogami. Vasi so druga za drugo ostajale za njima. Medle luči za malimi kmečkimi okenci so postajale čedalje redkeje, kajti bližala se je polnoč. "Tam v Adlešičih bova potrkali in zaprosili za prenočitev," sta se že močno utrujeni dogovorili in to jima je dalo novih moči. Ura je bila že zelo pozna, ko sta se znašli med adlešičskimi hišami. A tema je bila kot v rogu. Od nikoder ni prodiral odrešilni curek luči.

"Kaj zdaj?" Nekaj časa sta neodločno stali, potem pa se odločili, da nadaljujeta pot domov. "Kmalu bo vžela luna in nama svetila. Potem bo lažje," je Ana, ki je bila starejša in bolj izkušena, bodrila sopotnico.

Ana je bila res vajena nočnih poti. Voja je trajala že nekaj let in ona je gonila Rahojkine vole s Preloke, kadar so partizani potrebovali prevoz. Pri hiši so bile štiri ženske: Anina mlajša sestra Franca, mama, tudi Franca po imenu, in stara mama Katarina. Oče Jože je umrl enainštiridesetega leta, brata, tudi Jožeta, pa so dvainštiridesetega odpeljali Italijani na Rab, kjer je leto zatem umrl. Bolikali so jo, kadar je bilo treba voziti ranjence na Hrvaško ali v kočevske gozdove, hrano, razno blago ali municijo na položaje ali v skrivna skladišča. Se najbolj pa ji je ostala v spominu pot, ko je morala s skupino drugih voznikov peljati municijo v Kočevske Poljane. Zavezniki so jo s padali spuščali na ravnic ob Kolpi, tam pa so jo pobirali partizani in jo nalagali na vprežne sani. Z njimi so se potem vozniki odpravili na pot proti Kočevskim Poljanam.

Tudi Ana s svojimi volji. Toda blizu Semic je snega zmanjkalo. Bil je spet na planoti nad njim. Živina in vozniki so se strašno namučili, da so tovor spravili na na tisti saninec. Noč so potem prebili v Kočevskih Poljanah, naslednjega dne pa so se volji s krvavimi stopali in vozniki, še vedno utrujeni, odpravili nazaj v Belo krajino.

Kar sedemindvajsetkrat se je Ana med vojno podajala na take nevarne poti. Zdj je oddala še vola in se s sosedo Marico vračala domov. Pogumno sta nadaljevali pot od Adlešičev proti Preloki, a v gozdu, imenovanem Bukovača, se je Marica stisnila k Ani. Tega kraja je bilo ljudi strah še podnevi, kaj šele sredi noči. In jo, prejo, zatulilo je. Volk! Marica je v strahu zatrepetala in tudi Ana je pozabila na tolažilne besede. Družno sta jo ucvrli. V pol ure sta pretekli pot, za katero bi človek normalno potreboval

uro in pol. V bližini Preloke sta potem lovili sopo, pa ju je zopet pregnalo volčje tuljenje v bližini. A Anici in Marici ni bilo do poslušanja glasov iz divjine. Urno sta zdrknili v zavetje domače vasi.

Za Ano je bila Rahojkina domačija na Preloki vedno zavetje in pribežališče. Tu je bila na začetku stoletja rojena in tu živi zdaj, stara več kot sedemdeset let. Spomini na mladost so še živi, a tudi sedanost ji je blizu. Prinašata ji jo radio na postelji in televizija, ki jo ima v sobi.

Njena življenjska zgodba je v marsičem podobna drugim belokranjskim zgodbam, polnim izseljenstva, tragedije in preobratov. Vredna bi bila daljšega zapisa, pa vendar, skušajmo jo ujeti v teh nekaj stavkih. Ko ji je bilo komaj eno leto, je oče Jože Radovič odšel v Ameriko. V Pittsburghu je ostal vse do leta 1922. Njegova mati Katarina in žena Franca sta le stežka zmagovali skromno gospodarstvo. Vmes je prišla še prva svetovna vojna in vez z njim je bila za dolga leta popolnoma pretrgana. Doma so revščino premagovali tako, da so se zadolževali. Ko se je oče končno vrnil, je kar enajst upnikov naenkrat peljal v Črnomelj, da je domačijo rešil dolgovi. Potem je nastopila zlata doba. Oče je bil doma, pomanjkanja ni bilo več in na svet so prihajali novi otroci: najprej Jožek, potem Franca in nazadnje še Franček. A moški se pri hiši niso obdržali: najprej je umrl mali Franček, nato na Rabu še Jožek.

Ana se je poročila, ko ji je bilo dvajset let. Mož Jože Starešinič je bil doma iz Skavutina in je bil dvajset let starejši od nje. Delal je v Ameriki in prišel domov le toliko, da se je oženil z njo, po petih mesecih zakona pa je moral spet nazaj. Takrat je bila Ana že noseča. Dete je potem rodila, vendar ji je kmalu po rojstvu umrlo, moža pa ni videla nikoli več. Do leta 1938 sta si sicer še redno dopisovala, potem pa od njega ni bilo več glasov. Razdvijala se je druga svetovna vojna in vse, kar je bilo onkraj oceana, je bilo kot za neopredorno zaveso. Med prvo svetovno vojno je bil na oni strani oče, med drugo mož.

Življenje pa je tudi drugače tepla Ana. Mož je v Paunovičih kupil lepo posestvo, za katero je Ana prispevala svojo doto. Na kmetiji je živel še starejši preužitkarski par brez otrok. Ko je žena umrla, pa je postalo bivanje z vdovcem na tej domačiji nevzdržno, zato se je zatekla domov na Preloko, kjer je bila njena pomoč dobrodošla. K njeni sestri Franci se je priženil Ivo Stipanovič iz Marindola, Ana pa je ostala pri hiši za teto. Ivo se je vozil na delo v Nemčijo, doma pa mu je Franca rodila sina Vlada in hčerko Vero. Dela je bilo dovolj, saj je bilo treba skrbeti za dve kmetiji: to na Preloki in tisto v Paunovičih. Potem je Ivo umrl, Vera se je preselila v Črnomelj, Vlado pa v Paunoviče. Pri Rahojkinih sta ostali le še Ana in Franca. Tako gre čas svojo pot. Franca skrbno obdeluje svoj zelenjavni vrtiček ob hiši in skrbi za Ano, ki je na stara leta priklenjena na posteljo. Na videz samotno življenje, a videz pogosto vara: le tu, ob Anini postelji, človek lahko še zve, kakšnega okusa je bil sirkov kruh, kako so v samotnih nočeh zavijali volkovi in še marsikaj, o čemer se modernemu človeku še sanja ne več. TONE JAKŠE

BELOKRANJEC MIHAEL LAMUT MED ČAROVNICAMI

Ušel smrti na čarovniški grmadi

V 16. pa še vse do začetka 18. stoletja so po Evropi gorele grmade, na njih pa nedolžni ljudje kot žrtve preganjanja čarovništva. Slovenščini kraje to zlo ni obšlo. Na grmadah so po doslej znanih podatkih segali 265 čarovništva obtoženih oseb, skoraj tri četrtine žensk, zaradi posledic mučenja, s katerim so izsilili priznanje o čarovniških dejanjih, je umrlo 41 ljudi, le 54-im se je posrečilo, da so ušli grozljivi usodi. Po podatkih raziskovalcev M. Tratnika in M. Koširja je bilo najhujše preganjanje čarovništva na Štajerskem, v Beli krajini je dokumentiranih 23 procesov, na območju Dolenjske in Posavja pa osem.

Eden zadnjih čarovniških procesov na Kranjskem je bil 11. maja 1701. leta v Ribnici. Proces je vodil navadni sodnik Janez Gašper, v krvnem sodnem zboru pa so bili še predstavniki deželne sodnije Andrej Mordax, trije prisidniki in pisar. Sodili so trem Ribničankam, na prvem mestu Marini Česarčovi (Sušarkovi). V zapisniku zaslišanja Česarčove, ki ga hrani Arhiv Slovenije, so zapisane tudi izjave, s katerimi je nesrečnica po treh urah mučenja na čarovniškem stolu obtoževala družina s čarovnicami duhovnika Mihaela Lamuta iz Bele krajine. Po njenih izjavah je na veliko shodišče na Kleku odletelo kar enajst čarovnic iz Ribnice, Gore in Dolenje vasi. Med njimi je zalotila tudi Lamuta, duhovnika in beneficiata pri Novi Štiti. Prav dobro ga je videla na križpotju na polju in tudi na Kleku, kjer je duhovnik počel, kar je pač delala "vsa družba": jedel, pil pa plesal je in imel svoj sedež med najmenitnejimi, ker se je šel med praveke".

Iz zapisnika

- Težko je verjeti, da bi se duhovnik udeleževal takih hudobij. Naj bi nekoliko premislil, kako hudobno je njegovo življenje in vedenje, pa bodo lahko verjeli, saj se bo še itak več pritožb prikazalo zoper njega. - Kar o njem ve, naj vse pove! - Ničče drugo kot on ni dobrega gospoda Jurija Fabra, tukajšnjega kaplana ošepil in okružil zaradi nekega prepira, ki sta ga imela. To se še sedaj vidi na ubogem duhovniku. - Kako obtoženka to ve?

- Ker ve že ves svet. - Kako, kdaj in kolikokrat je videla gospoda Lamuta na čarovniških shodih?

- Skozi štiri leta vselej, kadar je tudi ona tam bila, zlasti pred dvema letoma, ko so bile hude nevihte, ki so napravile veliko škodo po vsej dolenjski strani. Na križpotju in na Kleku ga je videla.

- Kaj, da bi imel duhovnik tako ime pri ljudeh?

- Naj le povprašujejo povsod, kjer je že poprej bival, kakor na Blokah, v Laščah, v Dobropolju in

tudi pri Novi Štiti. Povsod je imel to ime, zato je tudi sedaj storil, ko se je vrnil v svoj rojstni kraj Črnomelj.

- Ali je vse to gola resnica in če ni tega govorila iz kakega sovraštva ali iz kakega drugega vzroka?

- Zaradi čiste resnice in iz nikakega drugega vzroka.

Nato so jo prenehali natezavati, spraševanje pa se bo nadaljevalo. Osmi dan meseca maja je bila hudodelka zopet poklicana pred krvavo sodbo. Ko so ji prebrali od besede do besede vse, kar je do-

Handwritten text from a manuscript, likely the trial record mentioned in the article.

ČRNO NA BELEM - Del zapisnika o čarovniškem procesu, kjer je zapisano ime Mihaela Lamuta.

SORODNIK - Anton Lamut s Sel pri Dragatušu, daljini sorodnik Mihaela Lamuta.

SLAVKO GRAHEK

NOVA KNJIGA O MIRNI PEČI

Ljubezen do domačega kraja v knjigi

Življenje se je vedno hitro spreminjalo, toda verjetno še nikoli tako hitro kot danes. Zato je še toliko pomembnejše, če se v kraju najde kdo, ki še pravočasno popiše njegovo zgodovino in razvoj, se tako spomni osebnosti, pomembnih za tamkajšnji napredek, preden vse to odide v pozabo. Prebivalci mirnopoške doline so lahko veseli, da imajo g. Antona Pusta, duhovnika, doma iz Globodolu, ki je leta 1987 napisal prvo knjigo o zgodovini kraja z naslovom *Mirna Peč z okolico nekoč in danes, pred kratkim pa je izšla njegova nova knjiga Mirna Peč - občina v deželi treh dolin*.

Zgodovino Mirne Peči torej ne popisuje domačin, ki tu živi in dela, temveč domačin, ki ga je življenje že pred leti odpeljalo na druge konce Slovenije, toda z rojstnim krajem še vedno živi, morda zato še polneje. Anton Pust se je rodil leta 1934 v kmečki družini šestih otrok v Globodolu. Otroštvo je imel težko, saj sta bila oba starša med vojno ubita. Dopoldne je gulišolske poti v mirnopoški šoli, popoldne pa ga je kot najstarejšega sina čakalo kmečko delo. Z 21 leti je odšel od doma. "Samo dve poti sem videl pred seboj, pot kmeta ali duhovnika. Kmetijo je prevzel brat Jože in tako sem se odločil za duhovniški poklic," je povedal Pust, ki je gimnazijo in teologijo doštudiral v Zagrebu. V desetih letih je služboval na desetih mestih, kasneje je bilo selitev manj. Zdaj je že 15 let v duhovnem središču na Mirnopoškem gradu pri Gorici. Opravlja misijonsko delo, duhovne obnove po vsej Sloveniji. Imel jih je že okrog 160. V skupnosti skrbi za vinograd z 800 trtami, kar mu je v veliko veselje.

Cepprav dobro pozna vso Slovenijo, Tone Pust pravi, da je Dolenjska najlepša, še posebej mirnopoška dolina. "Ljubezen do domačega kraja, spoštovanje kulturnih, verskih in gospodarskih vrednot ter hvaležnost do prednikov me je spodbudila, da sem začel zbirati zgodovinske podatke o mirnopoški župniji." Leta 1987 je izšla prva knjiga o Mirni Peči, Mirna Peč z okolico nekoč in danes. Na 250 straneh je popisal kratko zgodovino Slovencev, Mirno Peč v slovenskem prostoru in času, gospodarstvo, izobraževanje in razvoj šolstva, gasilstvo, narodopisno podoba kraja, še

posebej zanimivo je poglavje z opisi vasi in podružničnih cerkva,

Anton Pust

gradov itd. Delo ga je prisililo, da je obiskoval vasi, se srečeval z domačini, ki so mu zaupali svoja doživljanja in spomine, in skupaj z rojakom pesnikom Tonetom Pavčkom pravi: "Veseli me, kaj vse je že bilo v tej dolini, in mislim, da nismo zmeraj vredni svojih dedov."

150-letna zgodovina

Pusta je razveselila novica, da so Mirnopočani izglasovali svojo občino, kot je bila prvič že pred 150 leti. To je bila tudi spodbuda za nastajanje nove knjige. Mirna peč, občina v deželi treh dolin, prinaša zanimive podatke o življenju prednikov in o dogajanju na tamkajšnjih tleh. Pust je želel v knjižici, ki jo je posvetil svojemu rojstnemu kraju, še posebej predstaviti delovanje občine in krajevne uprave skozi 150 let. Mirnopoška občina je namreč letos zopet oživel po dvakratni prekinitvi.

Takoj se je lotil zbiranja gradiva, kar ni bilo lahko delo. V Knjižnici Mirana Jarca Novo me-

sto je prelistaval Dolenjske novice, pomagali so mu v novomeškem arhivu, Dolenjskem muzeju, spodbudil in nasvetov je bil deležen od dr. Staneta Grande, dobrodošlo mu je bilo tudi gradivo mirnopoških solarjev, ki so ga o rojstnem kraju zbirali in objavljali v svojih glasilih itd. "Zahvaljujem se vsem, ki so mi pomagali pri pripravi te knjižice. Povsod sem bil lepo sprejet, zlasti na domovih domačinov, ko so mi ljudje posredovali podatke zlasti iz zadnjih desetletij, ki mi jih ni uspelo najti v arhivih," je povedal pisec knjige, ki pravi, da je v njej še veliko nedorečenega, in upa, da bo začeto delo še kdo nadaljeval in dopolnil.

Še tretjič o Mirni Peči

V prvem delu je Pust približal pradedne čase, vladavino Habsburžanov, čas Marije Terezije, avstro-ogrske monarhije, prve in druge svetovne vojne do samostojne slovenske države. V drugem delu s podnaslovom Naši kraji opisuje Novo mesto, Kranjsko deželo, ter počasi preide na Mirno peč, eno najstarejših cerkvenih središč na Dolenjskem. Po nekaterih virih se omenja že leta 1112,

DVONADSTROPNA KAPELICA - Knjiga Mirna Peč, občina treh dolin, bogatijo številne fotografije. Ena od opisanih sakralnih občin - skih znamenitosti je tudi dvonadstropna kapelica v Biški vasi.

gotovo pa je obstajala pred letom 1135. V Mirni Peči je bila prvič občina v času Ilirskih provinc, prvi takšen odlok je bil podpisan 17. marca 1849. Po letu 1850 so se pri nas male občine združevale in verjetno sta se že naslednje leto združili občini Mirna Peč in Sentjurje s sedežem v Mirni Peči. Po dveh prekinitvah je od letos naprej Mirna Peč zopet občina, zanjo se je na referendumu leta 1998 odločilo 64,81 odstotkov ljudi. Nova občina obsega 28 vasi nekdanje krajeve skupnosti, njen zadnji predsednik Zvone Lah pa je postal prvi župan.

V tretjem delu knjige Pust opisuje pridobitve in dogajanja v 150 letih občine, znamenitosti kraja, kmetovanje, sejmstvo itd. "Nova občina v deželi treh dolin, mirnopoške, doline Igmanje in globodolske doline, ima tudi to poslanstvo, da občane spodbuja k ljubezni in spoštovanju svojih korenin, iz katerih raste plemenito drevo z bogatimi sadovi prijazne dežele s srečnimi in poštenimi ljudmi. Dokažimo, da smo rod, ki trdno stoji na svoji zemlji!" pravi avtor knjige, ki je na nedavni predstavitvi v domačem kraju dejal, da naj ljudje knjigo berejo tako, kot je bila napisana - z ljubeznijo.

Anton Pust bo še letos izdal svojo novo knjigo o Mirni Peči z naslovom Da bi se jih spominjali. V njej je popisal žrtve druge svetovne vojne vseh treh dolin - okrog 392 jih je bilo. V hrvaščini pa bo izšlo tudi njegovo delo ob 300-letnici župnije Vrabec pri Zagrebu, kjer je študiral teologijo.

LIDIJA MURN

Prgišče misli

- Debelost bo najhujši problem 21. stoletja. (Lidong)
- Dve stvari navdajata duha z občudovanjem: zvezdnato nebo nad nami in moralni zakon v nas. (Kant)
- Vsako zavzemanje za drugega je zavzemanje zase. (Slapšak)
- Malo je stvari, ki jih je težje prenašati od sitnosti dobrega zgleda. (Twain)
- Znati izreči besedico ne in biti sposoben živeti sam - sta edini sredstva za ohranitev svobode in značaja. (Chamfort)

KNJIŽNA POLICA

Minattijeve izbrane pesmi

Pesnik, prevajalec in urednik, akademik Ivan Minatti je letošnjega marca praznoval 75. rojstni dan in več kot pol stoletja pesniške prisotnosti v javnosti. V Slovenskih Konjicah rojeni pesnik je svojo prvo pesem objavil leta 1943 v Maleševu reviji Umetnost, prvo zbirko pa leta 1947 ter se odlej z novimi objavami in pesniškimi zbirkami vse globlje zapisoval v slovensko književnost kot eden najbolj poznanih in tudi v najširšem krogu bralcev priljubljenih lirikov. Njegov glas, pesniško zaznamovan z intimo ter hkratno vraščenoostjo v resničnosti in zazrtostjo v transcendenco, ob tem pa zavezan trdni komunikaciji z bralcem, je bil v modernizmu šestdesetih in sedemdesetih letih nekoliko utišani in odrinjen, a se je v osemdesetih z zbirko Priljubljenosti znova okrepil. Nekatere njegove pesmi, kot je denimo Nekoga moraš imeti rad, so splošno znane, številne so uglasbene,

kar nekaj pa jih trajno ostaja na najbolj izbranih gredicah slovenskega pesništva.

Pri Mladinski knjigi so v zbirki Klasiki Kondorja počastili pesnikov življenjski jubilej z izdajo izbranih pesmi. Pod skupnim naslovom Pod zaprtimi vekami je Boris Paternu pripravil kronološko zasnovan izbor Minattijevih pesmi od njegove prvih zbirk S poti, Pa bom mlad prišla, Nekoga moraš imeti rad, prek Termitnjaka, Ko bom tih in dober do cikla Vračanje, ki je izšel v jubilejni antologiji ob pesnikovi sedemdesetletnici. Paternu je napisal tudi spremno besedo Minattijevo pot skozi naš čas, bibliografijo zbirk, lutkovnih iger, prevodov, revijalnih pesniških objav in objav v slovenskih in tujih antologijah, uglasbenih pesmi, biografskih in literarnokritičnih zapisov ter knjižnih prevodov pa je pripravil Matjaž Hočevar. Knjiga, ki bralcu omogoča dober pogled v Minattijevo pesniško ustvarjalnost ter ga seznanja s poglavitnimi biografskimi in bibliografskimi podatki, je opremljena z risbami Jožeta Ciuhe.

M. MARKELJ

GLASBENA SKRINJA

Med nebom in zemljo

Glasbeno založništvo Panika Records je te dni izdalo zgoščenko, ki bo vseh ljubiteljev prijateljev, a zahtevnejše aranžiranih melodij. Na albumu Med nebom in zemljo, ki je skupen projekt znanega trobentača Franca Kompare in njegove hčere Nine, studentke solopetja, je dvanajst domačin in tujih skladb, od melodije iz filma Titanic, ki jo Kompare občuteno igra na krilni rog, skladbe Vrbe jokajo, dobitnice zlatega petelina, Naše barke, ki so jo Čuki pripravili ob papeževem obisku pri nas, pa do Bernsteineve Somewhere (Nekje). Glasba, ki pomirja duha in telo, primerna za ljudi vseh starosti in glasbenih okusov, so novo cedečko jedrnatno označili njeni ustvarjalci.

Kvartet Pesnica

Glasbeni studio in založba Zlati zvoki iz Zagorja je nedolgo tega poslal na tržišče cedejski prvenec kvarteta Pesnica, ki ga sestavljajo kar trije pevci iz družine Matjašič (Karina, Hermina in Ervin), da niso le trio, pa je poskrbel Rudi Kraner, ki se jim je pridružil kot četrti pevec. Zamišljal o ustanovitvi kvarteta je nastala na pred dvema letoma na zborovski delavnici, kmalu pa je tudi zapel. Očitno je slo petje kvarteta dobro v ušesa, saj so se vabila za nastope pogosto vrstila, pevci pa so bogatili svoj program z novimi in novimi pesmimi. Na svojem prvem cedeju, ki nosi naslov Kvartet Pesnica, se predstavljajo z izborom štirinajstih skladb različne vokalne glasbe, od slo-

venskih ljudskih pesmi do umetniških, gospelov in countryjevskih melodij. Nekaj pesmi pojejo sami, nekaj pa ob spremljavi klavirja ali kitare, ponekod so dodali še boben. Nekaj naslovov: Od lastovke, Vrtec ogradija bodem, Amazing grace, Santa Lucia...

Flere s Katjo

Ljudski godec Franc Flere, priljubljen in znan po mnogih polkah in valčkih, ki že leta navdušujejo ljubitelje diatonike harmonike, je pri Zlatih zvokih izdal novo kaseto in zgoščenko, na kateri je pod naslovom Za tvoje najlepši dan posnetih enajdvajset pesmi. V veliki večini gre za njegove izvirne skladbe, le dve sta priredbi narodnih, eno pa je zložil drug glasbenik (K. Povše). Besedila za pete pesmi, ki jih ansambel igra s pevko Katjo, je prispevalo več avtorjev. Pri skladbi z naslovom Bodi roža so se Fleretu in Katji kot pevci pridružili še bratje Omahen, bolj znani kot Gamsi.

Vsakdo mora imeti prijatelje

Ansambel Stanka Flaša iz Rogaske Slatine, ki ga sestavlja instrumentalni trio in duet s pevcem in pevko, zabava ljubitelje narodnozabavnih viž že deset let, šele pet let po prvi. Poimenovali so jo Vsakdo mora imeti prijatelja po skladbi neznanega avtorja, ki je vabila za nastope pogosto vrstila, pevci pa so bogatili svoj program z novimi in novimi pesmimi. Na svojem prvem cedeju, ki nosi naslov Kvartet Pesnica, se predstavljajo z izborom štirinajstih skladb različne vokalne glasbe, od slo-

namenjen tudi spoznavanju slovenske pravopisa (poslušanje in pisanje nareka) in besedišča (poslušanje in pisanje besed, vstavljanje manjkajočih besed, postavljanje pravilnega stavčnega reda).

Slovenski TaLk to Me, se pravi multimedijški tečaj s slovenskim uporabniškim vmesnikom, je na voljo zaenkrat le za učenje angleščine in v treh stopnjah. Na vsaki stopnji je po šest lekcij s tridesetimi dialogi in s lekcij s tridesetimi besedami. Po preložitvi tisočih besed bo uporabnik dosegel celoten program, ki vsebuje 5000 besed in seveda številne fraze. Komplet s tremi cederomi, slušalkami in mikrofonom stane 29.670 tolarjev, možno pa je kupiti tudi samo posamezne stopnje. Prav poceni zadeva sicer ni, a ker gre za tečaj, ki lahko traja ure in ure, se računski marsikoga, ki se muči z učenjem angleščine, na koncu kar dobro izide.

MILAN MARKELJ

POGOVOR Z RAČUNALNIKOM

Nadvse potrpežljiv učitelj angleščine

Da je angleščina v današnjem svetu prevzela vlogo, ki jo je imela v starem latinskem, ni potrebno posebej poudarjati, dejstvo je pač, da je svetovni jezik številka ena in da je znanje tega jezika, če ne že obveznost, pa vsaj zelo zaželeno oziroma koristno na mnogih področjih. Pasivnega znanja angleščine se človek lahko nauči tudi sam, saj je na voljo zares veliko najrazličnej-

ših tovrstnih učbenikov in pripomočkov, zatakne pa se pri učenju aktivnega obvladovanja tujega jezika, saj se kot zelo pomembna prvina še posebej pri angleščini pokaže izgovorjava, kar seveda pomeni, da mora učenje nadzorovati in preverjati kdo, ki jo dobro pozna.

Kdor si je doslej želel izpopolniti angleščino s pravilnejšo izgovorjavo, je pač moral v doda-

ten tečaj, in če je imel srečo z dobrim učiteljem, je od njega tudi kaj imel, doma in sam se je lahko prebil skozi pasti govorne angleščine le za jezike nadarjen posameznik. Poslej pa se bo mogoče naučiti dobre izgovorjave tudi doma brez učitelja. Na pomoč je namreč priskočila sodobna računalniška tehnologija, ki omogoča uporabniku pogovor z osebnim računalnikom. Prvi tovrstni program je za slovenske uporabnike pripravila Mladinska knjiga, prinaša k nam svetovno uveljavljeni multimedijški tečaj za učenje tujih jezikov TaLk to Me (Pogovarjaj se z menoj) francoske založbe Aurolog. Z uporabo visoke tehnologije računalniškega prepoznavanja glasu in z upoštevanjem dognanj pedagoške in jezikovne stroke so razvili uporabniku prijazen program. Z njim so pobrali veliko uglednih mednarodnih nagrad in priznanj, med njimi nagrado Emma na frankfurtskem knjižnem sejmu in naslov Najboljši cederom leta, ki ga podeljuje ugledna ameriška računalniška revija PC World. Multimedijške jezikovne tečaje TaLk to Me uporabljajo v številnih šolah, ustanovah, podjetjih in na univerzah v več kot 60 državah sveta. Letos se jim je tako pridružila še Slovenija.

Izboljšanje izgovorjave

Multimedijški tečaj učenja tujih jezikov TaLk to Me so primerni tako za samostojno učenje

kot tudi za delo v manjših skupinah. Osnovni cilj je predvsem izboljšanje izgovorjave in intonacije, posledica pa je tudi bolj samozavestno izražanje. Učenje s TaLk to Me je zabavno, saj poteka kot pogovor in igranje z računalnikom, ki je - stroj pač - neskončno potrpežljiv in še tako počasnega učenca ne more spraviti ob živce. Tudi srmežljivemu uporabniku najbrž trema ne bo več ledenila jezika, saj se bo učil v domačem okolju, kjer lahko brez nadležnih tujih pogledov in ušes mirno in sproščeno vadi.

In kako poteka učenje? Najprej je seveda treba imeti dovolj zmogljiv računalnik s primerno multimedijško podporo, se pravi s procesorjem pentium, okoljem windows, vtiči za slušalke in mikrofon ter z enoto za cederom. Po enostavni nastavitvi programa na trdi disk (zahteva 10 MB prostora) si uporabnik izbere raven zahtevnosti, nato pa se odloči, ali se bo učil po lekcijah, ali bo vadil izgovorjavo, utrjeval pridobljeno znanje z narekom, povezovanjem besed, vstavljanjem pravih izrazov in pravih zaporedij besed ali pa se poigral z ugankarsko igrice vislice. Vsa opravila potekajo interaktivno, saj program preverja pravilnost uporabnikovih odgovorov in rešitev ter z grafičnim prikazom beleži število poskusov, število neuspešnih poskusov, najboljši rezultat, povprečno število doseženih točk in najslabši rezultat. Bistvena novost v primerjavi z

drugimi sodobnejšimi metodami učenja tujega jezika je seveda v prepoznavanju govora. Uporabnik v lekcijah in vajah za izgovorjavo najprej sliši pravilno izgovorjavo, nato govori sam in na ekranu spremlja prikaz zvočnega zapisa, program pa točnost izgovorjave in intonacije sproti ocenjuje. Na nižji stopnji je sprejemljivost velika in program dopušča tudi zgolj približno izgovorjavo, z višanjem zahtevnostne stopnje pa so kriteriji sprejemljivosti strožji. Po začetnih korakih in osnovnem spoznavanju programa je priporočljivo nastaviti zahtevnejšo stopnjo.

Iz vsakdanjega življenja

Lekcije so zasnovane na dialogih in situacijah iz vsakdanjega življenja, denimo osebno predstavljanje, kako štejemo, kako si pomagamo, če smo se na potovanju izgubili, kar vse pomaga pri osvajanju praktičnega pogovornega jezika. Seveda je del programa

UČENJE ANGLEŠČINE - V pogovoru z računalnikom

ZA BEGUNCE S KOSOVA

Vsi ste prav gotovo že slišali o vojni na Kosovem polju. Neprizanesljiva pobivanja so prebivalce prisilila v beg. Vzeli so samo nekaj hrane, najpotrebnejša oblačila in zbežali od doma. Kosovo naj bi zapustilo že več kot 700 tisoč ljudi. Begunci so brez streh nad glavo, oblačil, lačni čakajo na usmiljene ljudi. Učenci in učitelji OŠ Žužemberk smo jim pripravili pomagati in smo zbrali denar. Učenci smo prispevali nekaj čez 120 tisoč tolarjev, šola 55 tisoč, prostovoljni prispevki, zbrani na gledališki predstavi Metka in Janko, ki so jo igrali učenci OŠ Žužemberk, pa so znesli okrog 30 tisoč tolarjev. Vse skupaj smo zbrali kar 202.780 tolarjev. To je lepa vsota, ki bo pomagala do hrane in obleke veliko ljudem. Pomagajte jim še vi!

TANJA MURN, 7. c
novinarski krožek OŠ
Žužemberk

SMUČARSKI SKOKI V PLANICI

Tako kot vsako leto so tudi letos organizatorji smučarskih skokov priredili tekmovanje v Planici. Naši učitelji so iz vsakega razreda izbrali nekaj učencev, da so se jih odpravili ogledat. Med njimi sem bil tudi jaz. Lega sem bil zelo vesel. Vreme je bilo sončno, vendar vetrovno. Med vožnjo smo opazovali gorensko pokrajino. Ko smo se pripeljali do Planice, je bila velika gneča. Vsak je hotel biti čim bližje, da bi imel dober pogled na skakalce, ki imajo toliko poguma. Zelo sem užival, saj sem prvič v živo opazoval smučarske skoke. Tisti dan je zmagal Martin Schmidt. Gledalci so bili malo razočarani nad našimi skakalci. Kupil sem si raglo za spomin na Planico.

MIHA PROGAR, 5. b
OŠ Mirna Peč

DVE BRALNI ZNAČKI

V septembru sem se prijavil v tekmovanje za bralno značko. Prvo tekmovanje za bralno značko sem končal že septembra. Potem pa sem izvedel, da je v drugi bralni znački knjiga Emil in detektiv, zato sem se odločil še za drugo. Sedaj imam v drugi bralni znački samo še eno knjigo. Mislim, da bom zadnjo knjigo povedal maja.

DAMJAN BRCAR, 4. r.
Novinarski krožek OŠ dr. Pavla
Lunačka Šentrupert

List iz mojega dnevnika

Ne sestrelite me! Srbi streljajo kot nori name. Uf, mimo mene je pravkar priletela raketa. Zadet sem v krilo. Strmoglavil bom. Alarmi za

ZELENI JURJI - Odprite vrata, odprite duri, k nam prišel je sveti Jurij! Šporini dan na OŠ Maksa Pleteršnika v Pišecah so popestrili zeleno pomlad. Nam in učiteljem je bilo težko uganiti, kdo se skriva za zeleno obleko. Preden smo ugotovili, kdo je največji veseljak, nas je naša kuharica razveselila z zunaj pečnim cvrtem jajci. Lepo je pri nas na šoli, ko nas obišče sv. Jurij. (Literarno-novinarski krožek OŠ Maksa Pleteršnika, Pišce)

HVALNICA POMLADI

Prišla bo pomlad in nam sredi trat trobentica nasula. Vrbam bo v vejah zavela, pod nje preproge razpela. Le leži nanje spat! Nato bo sinico zbudila, je notni zvezek kupila, da pesem bo vedno naš brat.

TINA BREČKO, 5. r.
OŠ Blanca

V GLEDALIŠČE

V torek, 30. marca, smo si šli ogledat predstavo Ta veseli dan ali Matiček se ženi. To veseligrjo je napisal dramatik Anton Tomaž Linhart, prvič so jo na odru uprizorili leta 1848 v Novem mestu. Mi smo si jo ogledali v Sentyakobskem gledališču v Ljubljani. Izpred šole smo se odpeljali ob 16. uri, predstava pa se je začela ob 17. uri. Veseloigra govori o dveh služabnikih, Nežki in Matičku, ki sta zaljubljena in se nameravata poročiti, ter o baronu in njegovi ženi. Baronu je bila Nežka zelo všeč, zato je nekega dne, ko je dobil njeno pismo, kar ponorel od veselja, čeprav je vsebino Nežki narekovala njegova žena. Skupaj z Nežko sta skovali načrt - njegova žena se bo preoblekla v Nežko in bo končno slišala besede, ki jih že dolgo ni. Če vas zanima, kakšen je konec zgodbe, pa si preberite knjigo ali pojdite v gledališče. Meni je bila predstava všeč, veliko sem se smejala.

SABINA ZIDAR, 7. r.
novinarsko-literarni krožek,
OŠ Veliki Gaber

GOST PRIMOŽ SUHODOLČAN

8. aprila nas je vse šolarje čakala podelitev bralne značke. Za uvod so plesale 5. r. zaplesale na melodijo Sabrinine skladbe Boys, boys. Nato smo Primoža Suhodolčana prosili, naj se sam predstavi. Še prej pa so šolarji iz 7. r. uprizorili skeč iz Suhodolčanove knjige Košarkar naj bo. Pisatelj nas je spravil v smeh do solz. Pogovarjali smo se o domačih živalih. Za vsako žival nas je vprašal, če jo imamo doma. Pripovedoval nam je tudi o kokoški, ki ni mogla nesti jajc. Sprva je poskusil, pa ni bilo jajc. Poskusil je drugič, pa še vedno nič. Nato se je spomnil, kako učiteljice vedno pravi, da v knjigah vse piše. Majhno deklico je zvalil na oder in jo hipnotiziral. Vsi poskusi so bili zaman. Nazadnje mu je le uspelo. V gnezdu je bilo pet jajc. Nato pa smo se začeli pogovarjati o pomladi. On je rekel, da je spomladi najlepša podoknica. Trije fantje iz 7. r. so se opogumili in tekmovali, kdo bo zapel lepšo. Glasovali smo gledalci. Odločili smo se, da nagrado dobijo kar vsi trije. Nato smo dočakali podelitev bralne značke. Vsi tisti, ki so brali knjige vseh osem let, so dobili nagrade. Meni še tri leta manjkajo. Ob koncu smo se Primožu Suhodolčanu lepo zahvalili. Obisk je bil smešen, zanimiv, pa tudi prijeten. Veselim se še takih obiskov.

ROBI MATOH, 5. a
OŠ Mirna Peč

"Moteči" učitelji

Na naši šoli imamo veliko imenitnih učiteljev in učiteljic. Čisto vedno pa nam niso vsi vedno po volji. Pa pogledajmo, česa pri njih nimamo radi:

- če so tečni
- njihova slaba volja, slab dan
- če so dolgočasni
- če ne zapišejo snovi v zvezek
- če ure in ure premlevamo eno in isto stvar
- če stresajo slabo voljo na nas
- če se derejo, vpijejo

Ko sem analizirala naše odgovore, sem ugotovila, da nas skoraj vse moti, če govorijo glasno. Vam, učitelji predlagam: "Govorite čim tiše, mi pa vas bomo poslušali. To bi bil užitek, če bi bilo res tako." Skrbim me, če bi ta naša trditve držala. Mi bi najbrž imeli radi vašo tišino, sami pa bi bili še naprej glasni.

JERNEJA ROJC, 8. r.
OŠ Krmelj

ZEMLJA, KOLIKO ČASA ŠE NAŠA?

V četrtek, 22. aprila, na dan Zemlje, se je v Kozjanskem parku končala akcija iskanja in fotografiranja najzanimivejših dreves ter pisanja spisov na to temo. Vseh osem sodelujočih šol je na kratko predstavilo najdena drevesa. To so bile: OŠ Bistrica ob Stoli, Kozje, Podčetrtek, Lesično, Artiče, Bizeljsko, Pišce in Koprivnica. Pet najboljših spisov so nagradili. Med njimi je bil Drevesni horoskop, ki ga je ustvarila Marjana Klavžar iz 6. r. Sledilo je zanimivo predavanje ob ogledu diapozitivov sadnega drevja ter pogovor ob prigrizku. Rad imam naravo in drevesa. Zdaj se še bolj zavedam, da so drevesa življenje in dajejo pokrajini neizbrisljiv pečat. Zato jih ne uničujemo!

ŽIGA PEČOVNIK, 6. r.
OŠ Koprivnica

ZDRAVA ŠOLA - KAJ JE TO?

- je šola, v kateri ne divjamo, ne kričimo, se ne pretepamo, se vsi med seboj družimo in igramo. (Uroš T.)
- to je šola, v kateri je red. (Jure Z.)
- želim, da bi v zdravi šoli sodelovalo veliko otrok. (Sanja H.)
- da ne bi bilo hrupa in raznih okužb. (Maša P.)
- dobre misli, zdravi učenci. (Natalija D.)
- v zdravi šoli se tudi prehranjujemo zdravo, za zdravo šolo skrbimo vsi. (Natalija A.)
- zdrava šola je zame to, da se vsi držimo pravil, ki smo jih sprejeli. (Danijela B.)
- to so otroci, ki se lepo obnašajo in so prijazni. (Sonja F.)

Učenci 4. d. r.
OŠ Brežice

PRIJETNE POPOLDANSKE URICE

V OŠ Žužemberk poteka poleg rednega vključevanja otrok v vrtec še posebna oblika dela, ki mu pravimo 80-urni program. Vanj so vključeni otroci iz Žužemberka in okoliških vasi, stari 4 do 6 let, ki ne obiskujejo vrta. Program poteka v popoldanskem času v prostorih male šole v stari šoli. Letos ga je obiskovalo 12 otrok, ki so prihajali redno in z veseljem. Spoznali so veliko novega, od prijateljev do različnih prostorov in ljudi, najbolj pa so zadovoljevali potrebo po igri. Medsebojno so se združevali ter pridobivali socialne in kulturne izkušnje. Navajali so se na skupnost in drugačen način življenja. Spoznavali so nove pravilice in segali po knjigah. Da je taka oblika dela res potrebna, so spoznali tudi starši ob zaključku programa. Otroci so jim pokazali, kar so se naučili, ter izrazili željo po poslušanju pravljice, za kar nam doma največkrat zmanjka časa.

ZDENKA BLATNIK
vzgojiteljica OŠ Žužemberk

Tvoj poljub

Tvoj nežni pogled me spravi v trepet, saj vsakič, ko pogledaš me, vedno znova vate zaljubim se. Res nežen tvoj vsak je gib je in moje srce bije sama zate, ko zagledam tvoj pogled, v srcu slišim tih šepet, ki pravi mi, da zame pravi si ti. Ti popoln si, v mojem srcu le ti, izgubljena sem brez tebe, nikoli ne pozabi name. Oh, tvoj pogled, ki čudežen je kakor polet, vedno začara me, ko spomnim nate se!

MOJCA ŠTINE
Klenovik pri Škocjanu

PRVOMAJSKO PRIJATELJSTVO - Na Javorovici se je predsednik Slovenije Milan Kučan pozdravil z mnogimi obiskovalci prvomajskega srečanja. Pogum za stisk predsednikove roke in prisrčen razgovor je zbral tudi učenec osnovne šole Grm Jože Novak. Predsedniku Slovenije je bila najbolj všeč Jožetova triglavka, Jožetu pa predsednikova preprostost in pohvalne besede o najmlajših obiskovalcih Javorovice. (Foto: Majda Luzar, EPS)

MAVRICA RIBICA - V četrtek, 8. aprila, so tudi v vrtcu Čebelica iz Sentjerneje v sodelovanju s starši in Knjižnico Mirana Jarca iz Novega mesta otroci uspešno zaključili projekt predšolske bralne značke Mavrična ribica. Ob tej priliki so se zabavali ob lutkovni igrici Rdeča kapica, gospa Slavka Kristan, vodja projekta, pa jim je podelila zasluženo priznanja. (M. H., Vrtec Čebelica, Sentjernej)

BRUSNIŠKI TABORNIKI - V torek, 20. aprila, so imeli na OŠ Brusnice dan izbirnih vsebin. Učenci so lahko izbirali in se vključevali v deset aktivnosti. Največ zanimanja so pokazali za taborniške veščine, ki so jih pokazali novomeški taborniki, in za sodoben ples. Na sliki: taborniki v elementu. (M. Franko, OŠ Brusnice)

NAŠ DAN PRESENEČENJ - Dvorski prvčki so skupaj s svojimi starši, brati in sestricami pripravili zanimiv dan. Vodstvo delavnice je v celoti prevzelo šest mamic, ki so s sabo prinesle veliko materiala. Izdelovali smo različne stvari. Da drugačni dnevi uspešno potekajo, morajo biti jasno zastavljeni cilji dovolj zgodaj predstavljeni staršem, učiteljevo plačilo pa je zadovoljstvo otrok. Daje ti moč, da boš prihodnjič spet izpeljal kako svojo idejo, ki se porodi v nočeh brez spanca, ker je učitelj pogosto tudi takrat v službi... z mislimi. Za sladko preseenečenje je poskrbela Lucijina stara mama, ki je za vse spekla dobre krofe. Hvala. (Zofka Gril-Mirčič, OŠ Žužemberk-Dvor)

ZNAK KAKOVOSTI V GRADITELJSTVU - Podjetje M & MM iz Novega mesta je na letošnjem Mednarodnem gradbenem sejmu v Gornji Radgoni letos ponovno prejelo znak kakovosti za termo aluminijasto okno. Priznanje oz. kipec drži v rokah njihov tehnolog Janko Brate, poleg pa je direktor in lastnik firme Mirko Majcen. (Foto: J. D.)

DEKANIJSKI SINODALNI DAN V ŽUŽEMBERKU - Pod tem naslovom se je v nedeljo, 16. maja, popoldne v prostorih župnišča Žužemberk pričela priprava na slovensko sinodo. V uvodnem delu je dekan Franc Povirk pozdravil več kot 250 navzočih vernikov, posebej pa še častnega gosta dr. Boruta Koširja. Nato so se verniki razdelili v pogovorne skupine, ki so jih vodili duhovniki. Na fotografiji je skupina, ki jo je vodil Drago Markuš, župnik iz Šmihela pri Žužemberku. Po živahni debati je sledil še skupni ogled filma o Fatimi in sklepni del v cerkvi. (Foto: S. Mirtič)

NOVOMEŠČANI PRVI PO LJUBLJANCI - Mestna občina Ljubljana je letos že trinajstično organizirala športnorekreativno prireditev 43. Pohod 99. V sklopu te prireditve so prvi teden v maju za mestne svetnike, zaposlene v mestni upravi in novinarje pripravili veslanje v kanujih osmercih po Ljubljani od Špice do Tromostovja. Tekmovalo je šest mestnih občin in ekipa novinarjev. Ekipa Mestne občine Novo mesto je slavila že v polfinalu in tudi v finalu je pod Tromostovje priveslala s prednostjo treh dolžin čolnov. Drugo mesto so osvojili Mariborčani, tretje pa Velenjčani. Novomeščanom so pod vodstvom Moje Novak priveslali: Šmalcova, Samar, Krizman, Florjancič, Vesel, Derganc, Jerman in Menger. (Foto: Majda Luzar, EPS)

JU-JITSU - Društvo borilnih veščin Katana iz Globokoga pri Brežicah je doseglo svoj največji uspeh. Na sobotnem državnem prvenstvu v Lenartu ju-jitsu v disciplini duo sistem so tekmovalci Katane med 7 klubov skupno 24 pari v obeh starostnih kategorijah osvojili od 6 možnih kar 5 naslovov državnih prvakov, poleg tega pa še naslov vice prvakov in tretje mesto. Z rezultati bo, kot so prepričani v Katani, zadovoljen tudi glavni pokrovitelj ekipe podjetje Ten Krško. Katana je z omenjenim rezultatom ponovno dobila dva para, ki imata možnosti nastopa v državni reprezentanci na Evropskem prvenstvu novembra v Veliki Britaniji in že julija na mednarodnem Grand prix tekmovanju v Grčiji. Na fotografiji zmagovita ekipa (z leve) Vita Preskar, Sandi Hotko, Vanja Preskar, Dejan in Roman Predanič, trener-mojster Tine Bratanič, Anita Sirgar, Gorazd Kostevc, Maja Ferenčak, Gregor Škore, Dejan Bahč, predsednik društva in mednarodni sodnik Stane Preskar in Jože Kežman. (Foto: Katana)

Priznanje za aluminijasto okno

Majcnovo družinsko podjetje M & MM iz Novega mesta je na Mednarodnem gradbenem sejmu v Gornji Radgoni letos ponovno prejelo znak kakovosti za termo aluminijasto okno

NOVO MESTO - Na Mednarodnem gradbenem sejmu v Gornji Radgoni prejšnji mesec je iz Dolenjske poleg Bramaca iz Dobruške vasi pri Škocjanu dobilo priznanje za najboljše dosežke v graditeljstvu, ki jih podeljuje Gospodarska zbornica Slovenije, že drugo leto zapored tudi novomeško družinsko podjetje M & MM.

Gre za podjetje Majcen, kjer se poleg ključavničarstva, s katerim je Mirko Majcen začel obrt, od leta 1991 ukvarjajo tudi z izdelovanjem aluminijastega stavbnega pohištva. Lani so kot prvi slovenski proizvajalec tovrstnega stavbnega pohištva prejeli plaketo za okno iz aluminijastih profilov term-al 1.3, letos pa so za isto okno, ki so ga od lani še izboljšali, prejeli najvišje priznanje - priznanje znak kakovosti v gradbeništvo.

Majcnovi, ki od leta 1993 delujejo na Livadi, v Cegelnici, kjer je Mirko začel z obrtom, pa imajo še vedno sedež podjetja, so bili priznanja zelo veseli. "Takšen rezultat pa je plod večletnega vlaganja in spremljanja razvoja pri proizvodnji stavbnega pohištva," je povedal Mirko Majcen. V podjetju namreč obiskujejo mednarodne sejme stavbnega pohištva in spremljajo njegov razvoj druge po Evropi ter se udeležujejo raznih seminarjev, ki jih organizira Gradbeni inštitut ZRMK iz Ljubljane. Njihovo nagrajeno okno, kjer je komisija ocenjevala od proizvodnje do reklamacij strank, je zbralo daleč največ točk (98,5), torej skoraj vse možne.

V kratkem bodo Majcnovi svojo ponudbo stavbnega pohištva še razširili s PVC okni iz kvalitetnih nemških profilov, ki pa bodo drugačni, neindustrijski, v stilni iz-

vedbi z zaobljenimi robovi. Za cilj so si zadali, da tudi na področju izdelovanja plastičnih oken dosežejo vrhunsko kakovost.

Njihovi kupci so tako zasebni graditelji kot tudi firme, v glavnem prodajo izdelke doma, nekaj

stavbnega pohištva pa tudi izvozi. Iz aluminijastih profilov izdelujejo pročelja, okna, vrata, vetrolove in zimske vrtove, na leto vgradijo okrog 10.000 m² raznih aluminijastih elementov. Iz njihovih aluminijastih profilov so tudi okna in vrata ter pročelje nove Labodove trgovine v Ločni.

J. DORNIŽ

KEGLJAČI NOVEGA MESTA V TRETJI DRŽAVNI LIGI

LITJA, TRBOVLJE - Kegljači Novega mesta so v kvalifikacijah osvojili drugo mesto in se po trinajstih letih uvrstili v 3. državno ligo. Med posamezniki se je posebej izkazal Miro Miklavčič z 919 podrtimi keglji. Vrtini red: 1. Intercommerce Jesenice, 2. Novo mesto, 3. Postojna, 4. Portorož. (N. G.)

MALČI MEZGEC DRŽAVNA PRVAKINJA

KRANJ - Na državnem prvenstvu za veteranke je Trebanjka Malči Mezgec podrla 417 kegljev in osvojila naslov državne prvakinja. (N. G.)

AMERIČAN V LOKI PRI ZIDANEM MOSTU - Prejšnji petek je pa gostoval v Loki Američan iz Kentuckyja, Bhuba - Bruce Lewis (na posnetku), bluesman z občutkom, kakršnega ima le pevec in pesnik. Njegov nastop je delo glasbenega producenta Bert-slava Jankovića iz Zagreba, ki bo to soboto ob 20.30 pripeljal v loški kulturni dom še britanskega glasbenika Paula F. Cowlana, ki bo imel v Loki edini koncert v Sloveniji. (Foto: P. Perc)

Za Američanom Lewisom v Loki še Britanec Cowlan

Zavidanja vreden program kulturnih prireditev

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU - Tukajšnje KUD Primož Trubar je pod vodstvom predsednika KUD in po novem tudi predsednika sveta KS Loka, Zorana Cvarja, samo letos pripravilo 10 kulturno-zabavnih prireditev, kakršnih bi bili gotovo veseli tudi v mnogo večjih krajih. Začelo se je koncertom Folkestra, sledil je koncert Fake in v marcu razstava I. KreArta ter koncert enega najboljših posavskih pevskih zborov MePZ Primož Trubar ob izdaji zgoščenke zbora. Po koncertih Dertuma in Log-a rhytha je bil posebno doživetje predstava pianista Bojana Goriška in igralca Janeza Škofa. Še 4. prireditev v aprilu je bila po koncertu Jazz Jam Sessiona razstava Plakati 90 Simona Serneca, gonilne sile loške kulturne pomladi. Zadnjo soboto v maju pa bosta ob isti uri gostovala v Loki že stara znanca loške publike Drago Mlinarec in Andrej Trobentar, ki se rada vračata, kajti, kot pravijo glasbeniki, kdor pride enkrat v Loko, si gotovo želi še kdaj v to prijetno okolje.

Sicer pa o programu prireditev KUD "Primož Trubar" iz Loke pri Zidanem Mostu dovolj izčrpno poročila vzorno urejena spletna stran (<http://www2.arnes.si/ekdreme/kud/>), delo zavzetega člana KUD iz Račice pri Loki, Bojana Drem-lja.

P. P.

PRI TRIBUČAH SMRTNA ŽRTEV

TRIBUČE - Ko je 13. maja ob 22.20 39-letni H. G. iz Črnomlja vozil osebni avto iz Tribuč proti Črnomlju, je izven naselja zapeljal na desno, vozil nekaj časa po travni banki, nato zapeljal nazaj na vozišče. Na levo polovico vozišča je zapeljal v trenutku, ko je iz nasprotne smeri pripeljala 41-letna voznica osebnega avta M. B. iz Črnomlja. V trčenju se je H. G. tako hudo poškodoval, da je med prevozom v novomeško bolnišnico umrl. V bolnici se zdravi tudi sopotnik voznice M. B.

PRETEP MED ZAKONCEMA

KRŠKO - Spor med zakoncema J. je nastal, ker je 18. maja S. J. prišel prepoznati domov - okrog 3. ure. Zeno je prišel zmerjati, njo pa je to tako razjezilo, da je prišla lesen podstavek za okrasno smreko in ga z njim večkrat udarila po glavi, rokah in nogah. Zakonec je iskal zdravniško pomoč v ZD Krško, še prej pa je o tem obvestil policiste, ki so zoper ženo napisali kazensko ovadbo.

POLICISTI S PIŠTOLO

GOTENICA - V sredo, 12. maja, so v vadbeno-oskrbnem centru v Gotenici pripravili 25. prvenstvo slovenskih policistov v streljanju s pištolo. Med 62 policisti je zmagal Robert Krhin iz policijske uprave Maribor, Branko Videnič iz krške uprave pa je bil šesti. Med 4 policistkami je najbolj streljala Renata Oražem iz specialne enote MNZ.

GLASBA NE POZNA MEJA

Šukar na turnejo po Franciji

Prihodnje leto bodo slavili deseto obletnico

Šukarji so svojo prvo zgoščenko posneli leta 1994 in istega leta je skupina spoznala Sabino Stumberger, ki jih je navdušila za odhod v Francijo. Po njenih pripovedih je vsako leto konec maja v malem obalnem mestu Stes Maries de la Mer v pokrajini Camargue eno največjih srečanj romskih skupnosti v Evropi. Tega srečanja so se Šukarji želeli udeležiti predvsem zaradi pridobitve novih izkušenj, gradiva za prihodnjo ploščo pa tudi zaradi spoznavanja Romov, njihovih običajev ter konec koncev tudi zato, da sami sebi dokažejo, kaj zmorejo. Upali so, da bodo tam spoznali koga, ki bi jim pomagal pri nadaljnji "francoski karieri". Tega leta so v Franciji doživeli vse, razen tistega nekoga ni bilo. Spoznali pa so veliko drugih pomembnih ljudi: patra Clauda, edinega ciganskega patra v Evropi, Pislo, žensko, ki jo spoštujejo vsi Romi, barbo Tara, poslanca romske skupnosti v italijanskem parlamentu, Rajka Đurića, predsednika svetovnega kongresa Romov, Manita De Plato, enega najboljših kitaristov flamenka, pevca skupine Gipsy Kings Nicolaja in kitarista iste skupine Chioja. Vsi so prislunili glasbi skupine Šukar in jo sprejeli z navdušenjem.

Najprej so igrali na ulicah, potem pa so jih glavarji družin začeli vabiti v svoje tabore in nato še v najpopularnejši klub v tistem kraju - Les Arneles. Navezali so veliko novih in pomembnih stikov. Z alžaskimi Sinty so navezali tako tesno prijateljstvo, da so v Ljubljano povabili njihovo Manousch jazz skupino Angie Band, ki je kot gost na samostojnem

nastopu skupine Šukar nastopila v prepornih Križankah leta 1997. Vedno znova so se vračali v Stes Maries de la Mer. Leta 1996 sta z njimi odpotovala Zoran Predin in Mirko Simić, leto kasneje pa Magnifico in njihov dolgoletni prijatelj in sodelavec Enver Meniš. Prav leto 1997 je bilo njihovo zadnje leto brezskrbnega tavanja po močvirjih Camargue, kajti že naslednjič so prišli v Francijo le na bežen obisk, počitnice tam pa so se prelevile v koncertne nastope po teatirih in dvorah. Prav to pa so tudi želeli. Tako so imeli maja leta 1998 svojo prvo mini turnejo po Provan-si, ki so jo na zahtevo navdušenih organizatorjev in publike ponovili novembra istega leta in takrat so se začeli prvi resnejši pogovori za izdajo zgoščenke za svetovni trg. In ravno te dni se spet odpravljajo v Francijo na daljšo turnejo. Imeli bodo 14 koncertnih nastopov in 4 nastope v okviru festivalov in po vsej verjetnosti bodo tudi uradno podpisali pogodbe s tujim založnikom za dve zgoščenki.

Skupina Šukar podpira tudi nekatere državne ustanove, ki v njih vidijo način uveljavljanja Slovenije v Evropi in svetu. Tudi tokrat jim bo stalo ob strani Mini-

• V Novem mestu bomo imeli priložnost skupino Šukar slišati februarja prihodnje leto, ko bodo v športni dvorani Marof nastopili ob praznovanju petdesetletnice Dolenjskega lista.

strstvo za kulturo, ki bo finančno podprlo to turnejo. MAJDA LUZAR, EPS

ŠUKAR - CIGANI LJUBIJO PESMI - Naslovnica kasete skupine Šukar, na kaseti je poleg Šukarjev Igorja Kovčeta, Nenada Ljubotina, Štefana Uranjka, Igorja Misdarisa in Mihe Šveta slišati še glas Vlada Kreslina, na violini Saša Olenjuka in na tolkalih Nina Mureskiča.

PRIDOBITEV ZA CERKLJANSKE GASILCE - Prostovoljno gasilsko društvo Cerklje ob Krki - čez štiri leta bo slavilo 100-letnico - ima poslej vozilo za prevoz ljudi in opreme. Dobra dva milijona so zbrali s prostovoljnimi prispevki, prispevali pa sta tudi Krajevna skupnost in Občinska gasilska zveza Brežice ter kupili rabljen kombi in ga dali temeljito obnoviti in opremiti. Na slovesnosti, ki so se udeležili tudi gasilci iz Krške vasi, Pirošice in Skopice, je vozilo blagoslovil tamkajšnji župnik Tone Gnudovec. (Foto: M. Vesel)

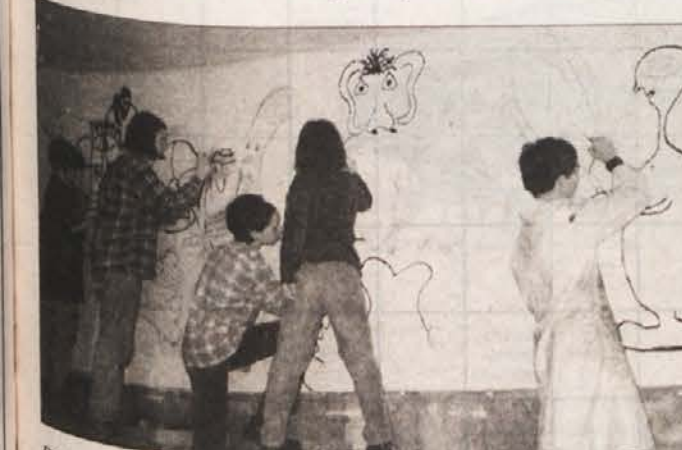
TEMENIŠKI IGRALCI PRIPRAVILI PREMIERO - Zagnani člani KUD Temenica v ivanški občini so tudi letos svoje domačine razveselili s premiero nove komedije dr. Vojmila Rabadana z naslovom Kadar se ženski jeziki ne suče. V igri s tremi dejanji in z vrsto komičnih zapletov se je predstavila mlada igralska zasedba: Jože Nograšek, Nataša Rojec, Jana Kutnar, Peter Adamlje in Jože Kotar, seveda pod vodstvom režiserke in predsednice društva Jelke Rojec. Ta je povedala, da bodo, če bo le mogoče, s predstavo gostovali tudi v bližnjih krajih. (Foto: L. Murn)

ŠTIRJE NAJBOLJŠI ZDRAVNIKI - Vsakdo izmed nas ima svoj zaklad. Nekomu je to kolo, drugemu računalnik ali pa psiček Muri. Največji zaklad pa je gotovo le eden, toda nima ga vsak. To je zdravje. Zdravje lahko čuvamo le sami, s pomočjo najboljših zdravnikov - vodo, svežim zrakom, soncem in dobro voljo. 7. aprila je svetovni dan zdravja. V letošnjem šolskem letu smo v naši mali šoli obširneje spoznavali in razširjali spoznanja o tem, kaj vse lahko storimo, da bomo bolj zdravo živeli. Na zaključek projekta smo povabili tudi starše. Otroci so jih razveselili s svojim nastopom in čudovitimi izdelki. (Mali šolarji z vzgojiteljico Andrejo Umek iz OŠ Tržišče)

MIRNČANI V BENETKAH - Nepozaben izlet v starodavno mesto Benetke so si zamislili in tudi izvedli upokojenci z Mirne. Ogledali so si mostove, kanale, barvite beneške palače, Trg sv. Marka (na sliki), baziliko, stolp z uro in druge znamenitosti, ki krasijo to lepo mesto. (M. Golob)

POLEPŠANE STENE - Učenke likovnega krožka na OŠ Mirna Jarca iz Črnomlja so že v preteklih letih poslikale stene hodnikov v šoli, tokrat pa so polepšale steno obuhvalnice šole, ki je postala z domiselno poslikavo še mikavnejša. Mentorica krožka je učiteljica likovne vzgoje Natalija Orlič. (OŠ Mirna Jarca, Črnomelj)

PRIJELI TATOVE

BREŽICE - D. B., S. K. in T. R., vsi iz Tržišča, so 18. februarja prišli do stanovanjske hiše, last oškodovancev A. in B. E. iz Brežic. Izpod predpražnika so vzeli ključ, ki ga je tam pustila oškodovanceva hči, preiskali prostore in odtujili 43 tisoč tolarjev, 550 DEM, iz spalnice pa več zlatnine. Lastnik je bil oškodovan za okrog 300 tisoč tolarjev. Storitve so prijeli in zasežene predmete vrnili oškodovancema.

ZBIL PEŠKO

NOVO MESTO - 13. maja ob 13.05 je 20-letni S. K. iz okolice Škocjana vozil motorno kolo po ulici Talcev iz smeri centra Novega mesta proti ekonomski šoli in zaradi neprimerne hitrosti zbil 19-letno peško M. P. z Uršnih sel, ki je na prehodu za pešce prečkala cesto. Hudo poškodovana je obležala na vozišču, zdaj pa se zdravi v novomeški bolnišnici.

POŽAR POGASIL SAM

KRŠKO - 14. maja okrog 9.30 je prišlo v stanovanju F. P. v Papirniški ulici do požara, in sicer zaradi okvare v televizijskem sprejemniku. Po pregledu aparata je prišlo do eksplozije televizijskega ekrana, ogenj se je razširil na videorekorder in leseni regal. Lastnik je s svojim gasilnim aparatom ogenj pogasil še pred prihodom gasilcev. Škode je za okrog 500 tisoč tolarjev.

PRI ZNAKU STOP NI USTAVIL

ŠKOCJAN - Ko je 16. maja 15-letni M. K. iz Zloganja vozil kolo z motorjem z avtobusne postaje v Škocjanu proti cesti R 674, se v križišču pri prometnem znaku STOP ni ustavil, ampak je zavil v levo proti Bučki. V tem trenutku je proti Dobruški vasi pripeljal voznik osebnega avta 20-letni J. Z. iz Dolenjih Dol in kljub močnemu zaviranju je prišlo do trčenja. M. K. je padel na vetrobransko steklo in pločnik, kjer je obležal hudo poškodovan.

TEKMOVALO 300 MLADIH GASILCEV

TREBNJE - Pred trebanjsko osnovno šolo je preteko soboto tekmovalo okrog 300 mladih gasilcev, in sicer 12 pionirskih ekip iz 11 PGD in 15 mladinskih ekip iz 12 društev. Prva tri mesta so pri pionirjih osvojile desetine iz PGD Občine, Štatenberk in Velika Strmica, pri mladincih pa ekipe iz PGD Trebnje, Štatenberk in ekipa mladink iz Občin. To nedeljo pa bodo tekmovali še člani. Ekipa bodo začele gasilski avtoreli v Štatenberku in končali v Šentrupertu, kjer bodo pri PGD Šentrupert tekmovali tudi ekipe članic in veteranov.

KAJ PA MENE VESELI?

Veseli me rože. Doma jih imam še kar veliko. Z babico jih sadiva v prav posebne oblike. Tako sva nasadili tulipane v obliki zvezde, narcise v obliki rože, trobentice pa v obliki trobentice. Zdaj nameravam nasaditi vijolice v obliki srca. Doma delam spomladanski herbarij, poleti bom naredila poletnaga, jeseni jesenskega, pozimi pa bom videla, katere rastline bodo uspevale zunaj ali pa bom rože posušila. Kadar mi kakšna rastlina uvene, sem zelo žalostna. Kadar se zapeljemo v cvetličarno, dobim belo vrtnico. To ponavadi obarvam zeleno ali modro. Babica in boter sta mi obljubila, da bom dobila za rojstni dan vse čebulice in semena, kar jih je v Novem mestu. Rože so moje najboljšje prijateljice.

ANJA GREŠAK, 5. c
OŠ Bršljin Novo mesto

Kratkoročni krediti za obrtno dejavnost

Nakup repromateriala in ostali nakupi pred uvedbo davka na dodano vrednost

do 6 mesecev	TOM + 4,50 %
do 12 mesecev	TOM + 4,75 %

POSEBNA PONUDBA

kredit s skupno obrestno mero

do 6 mesecev	9,50 %
do 12 mesecev	9,80 %

Za vodenje posojila se dodatno zaručnava 0,9 % točke letno od vsakokratnega stanja posojila.

DOLENJSKA BANKA

Banka, kjer ne boste ostali pred zaprtimi vrati!

INVALIDOM OB OKROGLIH OBLETNICAH

Društvo vojnih invalidov Dolenjske se spomni svojih članov, kadar praznujejo okrogle obletnice v življenju. Lani so obdarovali 209 članov in jim čestitali za starostni praznik. V ta namen so porabili 627.000 tolarjev. Svojih invalidov se spomnijo, ko praznujejo 70-letnico, 75-letnico in 80-letnico.

- cš

ZLATA POROKA - V soboto sta petdeseto obletnico sklenitve zakonske zveze proslavila 80-letni Ernest in 73-letna Zofija Sečen iz Moste pri Dobovi. Na slovesnosti, ki je potekala v stari vaški gostilni Krulc, se je zbralo vse njuno ožje sorodstvo, dobro razpoloženje in vzdušje pa je v mnogočem preseglo tisto iz pred petdesetih let. Zlatoporočnica, ki sta kljub letom tudi zaplesala, sta zato vse navzoče povabila še na biserno poroko, ki jo nameravata slaviti čez deset let. (Foto: L. M.)

ISKRA ELEKTROLITI, d.o.o., V LIKVIDACIJI

Stari trg 36
Mokronog

OBJAVLJA LICITACIJSKO PRODAJO:

1. več orodnih strojev (brusilni, rezkalni stroji),
2. računalniške in pisarniške opreme,
3. ročnih orodij in naprav.

Licitacija bo 4. junija 1999 v prostorih Iskre Mokronog ob 9. uri za pisarniško in računalniško opremo, ob 12. uri za orodja in naprave in ob 14. uri za stroje.

Pred licitacijo vplačajo interese varščino v višini 10% izključne cene - fizične osebe na blagajni, pravne osebe na Ž.R. Iskra Elektroliti, d.o.o., v likvidaciji, Stari trg 36, Mokronog, številka Ž.R.: 52120-691-68029, in pokažejo potrdilo o plačilu varščine pred pričetkom licitacije licitacijski komisiji. Varščina se vračuna v kupnino ali vrne, če interesent ni bil uspešen v licitiranju.

Ogled je možen v sredo, 2. JUNIJA, od 8. do 14. ure.

Kupuje se po načelu videno-kupljeno!

- Nobena pot, ki pripelje do kraja, ni slaba, razen tiste, ki vodi na vešala. (Cervantes)
- Lepa Vida se je postarala, čeprav dolina šentflorjanska še ni izumrla. (Flisar)
- Če bi moški rojevali, bi bil splav že zdavnaj zakrament. (Lorentz)

proton

je avtomobilska znamka, ki se vse bolj in bolj uveljavlja na slovenskem tržišču.

Na področju **DOLENJSKE** iščemo **podjetja**, ki so pripravljena sprejeti izziv in pričeti s **prodajo** in **servisiranjem** avtomobilov **PROTON**.

Pisne ponudbe pošljite uradnemu zastopniku:

industrijaimport

Dunajska 191, Ljubljana, 061 168 40 22, 168 53 09

AVTOKLINIKA

☎ 068/323-035

Poleg mehaničnih popravil na vseh tipih vozil je AVTOKLINIKA tudi zastopnik za amortizerje **MONROE** in športne vzmeti, športne zračne filtre ter ostalo športno opremo priznanih svetovnih proizvajalcev.

JAMEX

sparco

Eibach
FEDERIN

MONROE
amortizerji

K&V
FILTERCHARGER EQUIPPED

GARANCIJA
2 LETI

VEČJA VARNOST NA CESTI

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 20.V.

SLOVENIJA 1

7.40 - 2.05 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Male sive celice
10.20 Oddaja za otroke
10.35 Zgodbe iz školjke
11.05 Tedenski izbor
Boj za obstanek, angl. serija, 1/12
11.55 Druženje in praznovanje, serija, 4/10
12.25 Okolje in mi
13.00 Poročila
13.40 Tedenski izbor
Intervju
14.30 Zoom
16.00 Osmi dan
16.30 Slovenski utrinki
17.00 Enajsta šola
17.35 Ročne ustvarjalnosti
18.00 Obzornik
18.10 Pokrajinski muzej
18.30 Humanistika
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Tednik
21.00 TV paper
21.40 Turistična oddaja
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Pisave
23.20 Nove sile - predstavitev novih kratkih filmov
0.05 Poročila
0.15 Slovenski jazz

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.05 Tedenski izbor: Videoring; 10.30 Dr. Finley, angl. naniz.; 11.35 Gospa Bentinck ali nespravljivi značaji, nizoz. nadalj.; 12.05 Svet poročja - 12.35 Euronews - 15.30 Ferdi, ris. naniz.; 15.55 Hudičev otok, island. nem. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Dr. Finley, angl. naniz.; 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Nekoč smo bili v maju, 21.10 Ekstremne svante - 21.35 Filmski triki - 22.00 Poseben pogled: Roza kino, amer. dok. film - 23.40 Kurbe, ital. film - Senca svobode, dan. nadalj., 4/4

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.00 Zlahta, naniz. - 9.30 Želite, prosim, hum. naniz. - 10.00 Kraljica src, ponov. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Odskop - 13.30 Oprah show - 14.30 Ne mi težiti, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Malcolm in Eddie, naniz. - 19.00 Vsi županovi možje, naniz. - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Film po izbiri gledalcev - 23.45 Nedotakljivi, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.10 Risanka - 18.00 Iz produkcije LTV - 19.00 Novice - 19.15 Tedenski kulturni pregled - 19.30 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Tedenski kulturni pregled - 21.25 Litjski mozaik - 21.45 Kuhajmo skupaj

HTV 1

7.40 Tv spored - 8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Ubogo bogato dekle (serija) - 13.55 Poslovni klub - 14.25 Izobraževalni program - 17.00 Hrvaška danes - 17.55 Muzej za umetnost in obrt - 18.30 Kolo sreče - 19.05 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Odprto - 20.55 Pol ure za kulturo - 21.30 Izziv, kviz - 22.05 Opazovalnica - 22.40 Numizmatika na Hrvaškem (dok. oddaja)

HTV 2

14.45 TV koledar - 15.00 Dober dan - 17.15 Obala sončnega zahoda (serija) - 18.00 Hugo, tv igrice - 18.30 Trenutek spoznanja - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.30 Dosejji X (serija) - 21.25 Četnica modrih (hum. serija) - 21.55 Pozdrav pomladi - 22.50 Velike romance (20. stoletja (serija) - 23.25 Zamenjava (amer. film)

PETEK, 21.V.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.40 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Ročne ustvarjalnosti
9.45 Enajsta šola
10.20 Oddaja za otroke
11.15 Starost neznana, šved. drama, 3/3
12.05 Resnična resničnost
13.00 Poročila
14.40 Alpski večer, 2. del
15.30 Slovenski komorni zbor
16.00 Pisave
16.30 Mostovi
17.00 Rdeči grafit
17.30 Desetica, ples. predstava
18.00 Obzornik
18.10 Kontaktna oddaja
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zrcalo tedna
20.15 Petka
21.30 Seinfeld, naniz., 17/24
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Polnočni klub
0.10 Festival Brežice Accademie Daniel Israel

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.05 Tedenski izbor: Videoring; 10.30 Dr. Finley, angl. naniz.; 11.35 Gospa Bentinck ali nespravljivi značaji, nizoz. nadalj.; 12.05 Svet poročja - 12.35 Euronews - 15.30 Ferdi, ris. naniz.; 15.55 Hudičev otok, island. nem. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Dr. Finley, angl. naniz.; 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.05 Z Michaelom Palinom okoli oceana, dok. serija - 21.05 Film tedna - 23.05 Umori, amer. naniz.; 20.22 - 23.55 Izročitev, polj., nadalj., 6/6 - 0.45 Omerita, zakon molka, kanad. nadalj., 10/11

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.00 Zlahta, naniz. - 9.30 Želite, prosim, hum. naniz. - 10.00 Kraljica src, ponov. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Atlantis - 13.30 Oprah show, ponov. - 14.30 Ne mi težiti - 15.00 Miza za pet, nadalj. - 16.00 Oprah show - 16.50 Bravo, Maestro - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Malcolm in Eddie, naniz. - 19.00 Vsi županovi možje, naniz. - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Veliki potres v LA - 23.20 Nedotakljivi, naniz. - 0.15 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Najspot - 17.50 Adrenalin za vsak dan - 18.20 Kmetijski razgledi - 18.40 Kulturni pregled - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Videoboom 40 - 21.00 Novice - 21.15 Rezerviran čas - 21.30 Kako ustanavljamo podjetje

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Ubogo bogato dekle (serija) - 13.55 Pol ure za kulturo - 14.25 Izobraževalni program - 17.00 Hrvaška danes - 17.50 Govorimo o zdravju - 18.35 Kolo sreče - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Lepa naša - 20.45 Glasbena oddaja - 21.55 Opazovalnica - 22.30 Večer z Željkom Ogrestom - 23.30 Nočna straža: Nikita (serija); Čudežni svet Paula McKenne; Shocher (amer. film); Sedmi element in Filmska klapa

HTV 2

14.40 Tv spored - 15.00 Dober dan - 17.10 Prizma - 18.00 Hugo, tv igrice - 18.30 Televizija o televiziji - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.30 Roseanne (humor. serija) - 21.05 Za kraljico in domovino (brit. film) - 22.50 Pištola (serija) - 23.35 Fatamorgana

SOBOTA, 22.V.

SLOVENIJA 1

7.05 - 2.15 Teletekst
8.00 Zgodbe iz školjke
8.30 Trojčice, ris. naniz.
8.55 Oddaja za otroke
9.40 Don Kihot, naniz.
10.10 Maya Stoneface, norveš. film
11.30 Tedenski izbor
Seinfeld, amer. naniz.
12.00 Tednik
12.50 Dobrodošli doma
13.00 Poročila
13.45 Tedenski izbor
Turistična oddaja
13.45 Med valovi
14.15 Petka
15.30 Pobič in jaz, amer. film
17.00 Pomp
18.00 Obzornik
18.10 Na vrtu
18.35 Ozare
18.40 Svet čudes, avstral. serija, 4/13
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.15 Res je!
21.50 Druženje in praznovanje, dok. serija, 5/10
22.30 Poročila, šport
22.55 Življenje z Rogerjem, amer. naniz., 8/20
23.20 McCallum, angl. naniz., 2/6
0.20 Zamenjava, amer. film

SLOVENIJA 2

9.25 Videoring - 9.50 Zlata šestdeseta - 10.45 Jasno in glasno - 11.35 Davov svet, amer. naniz. - 12.00 Pearl, amer. naniz. - 13.00 Euronews - 15.15 Kolesarska dirka po Italiji - 15.55 Nogomet - 17.55 Rokomet - 19.30 Videoring - 20.00 Noro zaljubljen, amer. naniz., 4/25 - 20.30 Ožja družina, amer. film - 22.10 Trendi - 22.40 Sobotna noč - 0.45 Srdljivo, avstral. naniz., 4/12

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Družinske zadeve, naniz. - 10.00 Nora hiša, naniz. - 10.30 Cooperjeva družina - 11.00 Charles je glavni - 11.30 Razprtje, naniz. - 12.00 Zmenkarje - 12.30 Bravo, Maestro - 13.00 Lepotica in zver - 14.00 Metulji so svobodni, film - 16.00 Divja dežela, film - 18.00 Odskop - 19.00 Mreža - 20.00 Zmenkarje - 20.30 Resnični svet - 21.00 Psi faktor - 22.00 Mož, ki ni hotel umreti, film - 23.45 Cestni bojevniki, naniz. - 0.45 Atlantis

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 16.50 Videoboom 40 - 17.45 Kako biti zdrav in zmagovati - 18.20 Kako ustanavljamo podjetje - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz produkcije LTV - 20.30 Za zdravo srce - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Videotop

HTV 1

8.00 Tv spored - 8.15 Poročila - 8.20 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Hrvaška spominska knjiga - 12.35 Kmetijski nasveti - 13.05 Picassova past (avstral. film) -

14.35 Čudežni svet Paula McKenne - 15.50 Briljant - 16.45 Namibija (dok. film) - 17.50 Mount Royal (serija) - 18.45 Risana serija - 19.10 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Pred Evrosongom - 21.05 Dvojni zapeljivec (film) - 22.55 Opazovalnica - 23.30 Nočna straža: Hansun (film); Pearl (serija); Steklena senca (amer. film)

HTV 2

11.05 Tv koledar - 14.35 Črno-belo v barvi - 16.05 Afera Maurizius (franc. film) - 17.50 Obzorja divjine (dok. serija) - 18.20 Dok. oddaja - 18.50 Oddaja o kulturi - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Triler - 21.10 Festival iz Slav. Broda - 22.15 Zlati gong - 23.15 Svet zabave

NEDELJA, 23.V.

SLOVENIJA 1

7.40 - 2.35 Teletekst
9.30 Živ žav
Živahni svet iz zgodb Richarda Scarryja
8.25 Risanka
9.15 Telerime
9.20 Pika Nogavička, šved. naniz., 11/13
9.50 Ozare
9.55 Nedeljska maša
11.00 Dnevnik velikih mačk, angl. serija, 6/6
11.30 Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila
13.25 4 x 4
13.55 Tedenski izbor
Res je!
15.20 Tv paper
16.00 Trik-trak
16.30 Parada plesa
17.00 Alpski večer
18.00 Obzornik
18.10 Alope-Donava-Jadran
18.40 Okolje in mi
19.15 Risanka
19.20 Žrebanje lota
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zoom
21.30 Portret Tomaža Pengova
22.25 Poročila, šport
22.50 Princ iz Pagode, balet

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Videoring - 9.30 Primorska poje - 11.00 Zvezde Hollywooda - 11.30 Trend - 12.00 Murphy Brown, amer. naniz. - 12.25 Motociklizem - 15.00 Teniški magazin - 15.40 DP v Show plesih - 15.55 Atletika - 17.25 NBA košarka - 19.30 Videoring 20.00 Gospa Bentinck ali nespravljivi značaji, nizoz. nadalj. - 20.55 Stolejte ljudstva, dok. oddaja - 21.55 Šport v nedeljo - 22.40 Moj najljubši letni čas, franc. film

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Družinske zadeve - 10.00 Nora hiša, naniz. - 10.30 Kri ni voda, naniz. - 11.00 Charles je glavni - 11.30 Meego, hum. naniz. - 12.00 Prijatelj v krilu, naniz. - 12.30 Stilski izziv - 13.00 Zmajeva dežela, film - 14.50 Klik: Pradarji, hum. naniz.; Družinske zadeve; Atlantis; Princ z Bel Aira, hum. naniz. - 18.00 Znamo vani, naniz. - 19.00 Kung fu, naniz. - 20.00 Osmuženih pet, film - 22.00 Stilski izziv - 22.30 Plašni ljudje, film - 0.30 Nezdolgi oddelek, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 20.30 Smo dobri gospodarji? - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 24.V.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.20 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Desetnica, plesna predstava
9.50 Rdeči grafit
11.20 Raziskovalec, amer. dok. serija
11.10 Na vrtu
11.35 Svet čudes, dok. serija, 4/13
12.00 Alpe-Donava-Jadran
12.30 Utrip
12.45 Zrcalo tedna
13.00 Poročila
13.15 Maja, kamniti obraz, norv. film
14.50 Tedenski izbor

NAGRADE V ČRNOMELJ, BOŠTANJ IN STRAŽO

Žreb je izmed reševalcev 18. nagradne križanke izbral **Jožefa Kondo** iz Črnomelja, **Karla Mrviča** iz Boštanja in **Urško Dragman** iz Straže. Kondi je pripadla denarna nagrada, Mrvič in Dragmanova pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagradjencem čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 31. maja na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom "Križanka 20". Ovojnic brez poštna znamke lahko oddate v nabiralnik pri vstopu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 18. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 18. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: **KASTRAT, ANTOINE, TARANTO, RUPEL, EL, ONAGER, MAKŠ, ATENA, ALASKA, ATOM, REN, ONI, ORA, TNT, MINORIT, IKONA, ALICE, NANUT, RAKAR.**

4 x 4
15.20 Polnočni klub
16.30 Dober dan, Koroška
17.00 Radovedni Taček
17.15 Pika Nogavička, šved. naniz., 11/13
18.00 Obzornik
18.10 Recept za zdravo življenje
19.00 Zrebanje 3 x 3 plus 6
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Komisar Rex, naniz.
21.00 Kapljica vode - Unicef v Namibiji
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Panel

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.00 Tedenski izbor: Sobotna noč; 12.00 Otok Jersey, angl. nadalj. - 8/12; 12.25 Simpsonovi, naniz.; 12.55 Z Michaelom Palinom okoli oceana, serija, 6/10; 13.45 Stolejte ljudstva, dok. oddaja - 14.40 Euronews - 15.25 Doktor Popaul, franc. film - 17.00 Policija na naši strani - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nadalj. - 18.24 - 19.00 Stafeta mladosti - 20.00 Gospodarska panorama - 21.00 Studio City - 22.30 Leteči cirkus, 3/45 - 23.00 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Zlahta - 9.30 'Alo, 'alo, naniz. - 10.00 Kraljica src, nadalj. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Ne mi težiti, naniz. - 15.00 Miza za pet, nadalj. - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Malcolm in Eddie, naniz. - 19.00 Vsi županovi možje - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Kupid, nadalj. - 21.00 Greh in odrešitev, film - 22.50 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.20 Ned in Stacey, naniz. - 23.50 Nedotakljivi, naniz. - 0.40 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek prireditve - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Klasika avtomobilizma - 20.25 Šport - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Resnice o vinu - 21.50 Brez šminke

TOREK, 25.V.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.35 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Radovedni Taček
9.50 Oaza, nem. naniz., 4/6
10.20 Recept za zdravo življenje
11.10 Trik-trak
11.40 Parada plesa
12.10 Komisar Rex, naniz.
13.00 Poročila
13.15 Vremenska panorama
14.00 Tedenski izbor
Kapljica vode - Unicef v Namibiji
14.50 Panel
16.30 Priluhnimu tišini
17.00 Zlatko Zakladko
17.15 Najlepše počitnice, franc. nadalj., 7/12
18.00 Obzornik
18.10 Dogodivščine iz živalskega vrta, nem. dok. naniz.
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Župnik za deset tednov, naniz.
21.00 Mednarodna obzorja
22.00 Odmevi, šport
22.50 Cesta bratstva in enotnosti
0.35 Čehov, franc. dok. oddaja

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.05 Tedenski izbor: Videoring; 10.30 Sestre, nadalj.; 18/34; 11.20 Gospodarska panorama; 12.15 Studio City; 13.45 Stafeta mladosti - 14.40 Euronews -

15.25 Leteči cirkus Montya Pythona, serija, 3/45 - 15.55 Pobič in jaz, amer. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Saint Tropez, nadalj., 9/26 - 19.00 Lingo - 19.30 Videoring - 20.00 Predstavitev videospotov za Evrosong - 21.05 Bojna ladja, amer. dok. oddaja - 22.00 Nogometne zgodbe, španski film - 23.30 Svet poročja - 0.00 Murphy Brown, naniz.

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Zlahta, naniz. - 9.30 'Alo, 'alo, naniz. - 10.00 Kraljica src, nadalj. - 11.00 Mannix - 12.00 Atlantis - 12.50 Kuharska oddaja - 13.30 Oprah show - 14.30 Ne mi težiti, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom - 18.30 Malcolm in Eddie, naniz. - 19.00 Vsi županovi možje - 19.30 Zmenkarje - 20.00 Odskop - 21.00 Morilee v mestu, film - 23.00 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.40 Nedotakljivi, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Šport - 18.15 Za zdravo srce - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Milice, film TV Novo mesto - 21.25 Novice - 21.35 Rezerviran čas - 21.50 Brez šminke

SREDA, 26.V.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.05 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Zlatko Zakladko
9.45 Najlepše počitnice, franc. nadalj., 7/12
10.20 Dogodivščine iz živalskega vrta, nem. dok. naniz.
11.10 Mednarodna obzorja
12.05 Župnik za deset tednov, naniz.
13.00 Poročila
13.15 Tedenski izbor
Obzorja duha

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado **Janezu Jermanu, Veliki Slatnik 16, Novo mesto**. Nagradjencu čestitamo! Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 16.10 (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

- (2) Rada bi še plesala - ansambel Petra Finka
- (1) Malarska - ansambel Bobri
- (3) Neki vam povedu - ansambel Vasovalci
- (5) O Francetu - ansambel Slapovi
- (8) Gremo na vino - ansambel Tonija Verderberja
- (4) Ljubezen je večna - ansambel Izvir
- (6) Kot kristal - ansambel Kristal
- (7) Fant od fare - ansambel Franca Miheliča
- (-) Jernejevo - Trio Francič
- (9) Moj jasmin - ansambel Jasmin

Predlog: Čar prve ljubezni - Trio Najstniki

KUPON ŠT. 20

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: **Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto**

NAGRADNA KRIŽANKA 20

AVTOR:	SEVERNO- AFRIŠKA TRDNJAVA	KOZAŠKI POGLAVAR	KRAJ POD FRUŠKO GORO	IZRASTEK NA GLAVI	GL. MESTO GANÉ	SHRANITEV PODATKA NA MEDU	TOM OKER	ZAGIB TKANINE	GORSKA SKUPINA V BOLGARIJ	SVETNIŠKA PODOBA	HRVAŠKI PARLAMENT
JOŽE UDIR			MAZIL								
POMOŽNI DUHOVNIK											
ETIOPSKI PLEMŠKI NASLOV				POVEZ SLAME	ZIDOVSKA DRŽAVA	MOČ					
'DOM' MÉNHOV											
IZDELAVCI VIOLIN IZ CREMONÉ											
ODLUČEN ZAGREBŠKI ROKOMETNI KLUB											
ČRNO- MORSKO LETOVIŠČE											

Občina Krško objavlja

JAVNI RAZPIS

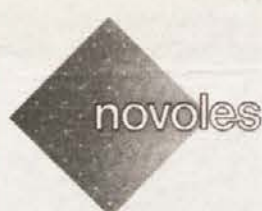
ZA NAJEM BAZENA IN GOSTINSKEGA OBRATA ZA IZVAJANJE
KOPALIŠKE IN GOSTINSKE DEJAVNOSTI NA BAZENU
V BRESTANICI

A) SPLOŠNI POGOJI

1. **Naročnik:** Občina Krško
2. **Predmet razpisa:** najem bazena in gostinskega obrata na bazenu v Brestanici za izvajanje kopališke in gostinske dejavnosti na bazenu v Brestanici.
3. **Čas najema:** teče od sklenitve najemne pogodbe do konca kopalne sezone.
4. **Kriteriji za izbor ponudnikov:** celovitost ponudbe kopališke in gostinske dejavnosti, eventualna dodatna ponudba k osnovni razpisni dejavnosti, ki bi jo nudil ponudnik v okviru kopališča.

B) RAZPISNI POGOJI:

1. Ponudniki, ki želijo sodelovati v javnem razpisu, morajo do konca razpisnega roka oddati pisno ponudbo, ki mora vsebovati naslednje:
  - firmo in ime ter naslov ponudnika,
  - izpisek iz vpisa v sodni register sodišča v Republiki Sloveniji oziroma izpisek iz registra obrti, iz katerega je razvidna dejavnost ponudnika,
  - ime odgovornega nosilca, ki nastopa v javnem razpisu, z navedbo imen sodelavcev,
  - pisno izjavo ponudnika, da je v dani ponudbi v celoti upošteval razpisne pogoje naročnika, ki jih narekuje razpisna dokumentacija,
  - datum, do katerega velja ponudba ponudnika,
  - drugo dokumentacijo v skladu z razpisno dokumentacijo.
2. Ponudbe z oznako "ZA NAJEM OBJEKTOV IN IZVAJANJE KOPALIŠKE IN GOSTINSKE DEJAVNOSTI NA BAZENU V BRESTANICI - ne odpiraj" je potrebno dostaviti v zapečateni ovojnici najkasneje **do 27.5.1999 do 10. ure** na Občino Krško - Oddelek za družbene dejavnosti, CKŽ 14. Odpiranje ponudb bo isti dan v sejni sobi "D" ob 11. uri.
3. Razpisna dokumentacija se lahko dvigne **od 7. do 9. ure na Oddelku za družbene dejavnosti Občine Krško, CKŽ 14, soba 203.** Dodatne informacije pa lahko dobite tudi na tel. 0608/22-771 - Zdravko Pilipovič.
4. O izbiri bodo ponudniki obveščeni najkasneje v 8 dneh po odpiranju ponudb.

NOVOLES, lesna industrija Straža, d.d. Na žago 6, 8351 Straža

VABI K SODELOVANJU

komunikativne, kreativne, dinamične mlade sodelavce
za prosti delovni mesti:

1. **SAMOSTOJNI PRODAJALEC - POSLOVODJA**
2. **PRODAJALEC**

v novoodprtem Novolesovem salonu pohištva v Slovenski vasi (Obrežje)

Od kandidatov pričakujemo, da bodo izpolnjevali naslednje pogoje:

- VI. ali VII. stopnja izobrazbe lesarske ali ekonomske usmeritve (pod točko 1) oz. IV. ali V. stopnja izobrazbe trgovske ali ekonomske usmeritve (pod točko 2)
- stalno prebivališče v okolici Brežic
- znanje enega tujega jezika
- veliko mero samostojnosti
- poznavanje osnov računalništva

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: **Novoles, lesna industrija Straža, d.d., Kadrovsko-pravni sektor, Na žago 6, 8351 Straža, z oznako "Za razpis".**

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Zaposlimo sodelavca ali sodelavko za knjigovodsko-administrativna dela.

Pogoji: srednja ekonomska šola in znanje uporabe računalnika. Zazelenjena je delovna praksa v knjigovodstvu.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas (šest mesecev), z enomesečnim poskusnim delom in možnostjo nadaljnje zaposlitve.

Prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo najkasneje v 8 dneh na naslov:

FAST, d.o.o., Mestne njive 13, Novo mesto.

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM NOVO MESTO Ulica talcev 3 8000 NOVO MESTO

razpisuje za šolsko leto 1999/2000
naslednja prosta delovna mesta strokovnih delavcev:

- 2 učiteljev slovenskega jezika in književnosti, polna učna obveznost, nedoločen čas
- 1 učitelja slovenskega jezika in književnosti, polna učna obveznost, določen čas od 1.9.1999 do 31.8.2000
- 1 učitelja nemškega jezika, polna učna obveznost, nedoločen čas
- 1 učitelja nemškega jezika, polna učna obveznost, določen čas od 1.9.1999 do 31.8.2000
- 1 učitelja matematike z računalništvom, polna učna obveznost, nedoločen čas
- 1 učitelja matematike s fiziko, polna učna obveznost, določen čas od 1.9.1999 do 31.8.2000
- 1 učitelja kemije z biologijo, polna učna obveznost, nedoločen čas
- 1 učitelja gostinskega poslovanja, polna učna obveznost, nedoločen čas
- 1 učitelja gostinskega poslovanja, polna učna obveznost, določen čas od 1.9.1999 do 31.8.2000
- 1 učitelja hrane in pijače, polna učna obveznost, določen čas (nadomeščanje za čas porodniškega dopusta)
- 1 učitelja športne vzgoje, polna učna obveznost, nedoločen čas

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, določene v Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov šole v 8 dneh po objavi razpisa.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 15 dneh po končanem zbirnem postopku.

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je po dolgotrajni in težki bolezni zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

ANICA PLOT
roj. Rižnar

Dvor 76

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, krajanom in prijateljem za pomoč, darovano cvetje, sveče in izraze sožalja. Posebna zahvala Splošni bolnišnici Novo mesto, Zdravstvenemu domu Žužemberk, g. župniku za opravljen obred, pogrebni službi Oklešen, predsednici Društva upokojencev Dvor, kolektivu avtomobilskega servisa Velkavrh in kolektivu Hoteli Otočec.

Žalujoci: mož Jože, sinova Jože in Milan z družino, sestre Štefka, Amalija in Slavka ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
za dom, družino vse bi dal,
sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 66. letu starosti nas je mnogo
prezgodaj za vedno zapustil dragi
mož, ata in stari ata

ANTON MAJER
iz Dešeče vasi 13

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili žalost in bolečino. Posebno se zahvaljujemo zdravniškemu osebju Onkološkega inštituta Ljubljana, vaščanom, sorodnikom, Mizarstvu Jaklič, prijateljem, sodelavcem in znanem za ustno in pisno izraženo sožalje, podarjeno cvetje, za svete maše, sveče ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih. Iskrena hvala tudi g. župniku, pevcem, govornikom, gasilcem in vsem, ki ste ga pospremili k večnemu počitku na pokopališče v Šmihelu pri Žužemberku.

Žalujoci: žena, hčerki in sin z družinami

ZAHVALA

V nebesih je moj dom,
tu večno srečna bom.

V 65. letu starosti nas je po težki
bolezni zapustila naša dobra in
skrbna mama

ANICA ŠKAL
iz Šentjerneja

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znanem in sodelavcem podjetja HIPOT-P&EMS, ki ste nam v dnevih žalosti stali ob strani, nam kakorkoli pomagali in izrazili sožalje. Posebna zahvala dr. Baburiču za zdravljenje, pevcem za zapete žalostinke, pogrebni službi Oklešen in g. župniku za opravljen obred. Iskrena hvala vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

VSEM DAVČNIM ZAVEZANECM DOLENJSKIH OBČIN!

Obveščamo vas, da bodo **IZPOSTAVA NOVO MESTO** ter **ODDELEK ZA DAVČNO INŠPICIRANJE DAVČNEGA URADA NOVO MESTO** z dnem **24.5.1999** pričeli poslovati na novi lokaciji, in sicer v bivši poslovni stavbi podjetja **PIONIR** na **Kočevarjevi ul. 1 v Novem mestu.**

Nova telefonska številka hišne centrale **3719-700**

Telefaks:

Izpostava Novo mesto **325-138**

Oddelek za davčno inšpiciranje **3719-752**

Uradne ure za stranke ostanejo nespremenjene.

Davčna uprava Republike Slovenije, Davčni urad Novo mesto

NOTRANJSKI RADIO SPRAŠUJE IN NAGRAJUJE

LOGATEC - Notranjski radio ta teden zastavlja dvoje nagradnih vprašanj: Kaj morate nujno vzeti s seboj, ko se greste kopat v morje? (Nagrada brisača PE Modiana iz Ljubljane.); Koliko stane liter kurilnega olja pri Lončaru, s.p., iz Horjula? (Nagrada: 50 litrov kurilnega olja.) Odgovore je treba do sobote, 22. maja, poslati na naslov: NTR Logatec, p.p. 99, Logatec, za oddajo "99 minut za obešanje, 81 minut za grde, umazane, zle". Nagradjenca z dne 2. maja sta: Tatjana Mušič iz Mengša in Vesna Rus iz Logatca.

DOLENJSKI LIST
uaš četrtkov prijatelj

Pamet je boljša kot žamet

Pomembno se je odločiti pravočasno!

Še si lahko takoj omislite svojega

povsem novega NISSANA

pred uvedbo DDVja.

2.990.000 sit

1.390.000 sit

NISSAN

Pametna odločitev

Pooblaščen zastopnik za Slovenijo:

NISSAN ADRIA d.o.o., Slovenska 54, Ljubljana,
telefon: 061/17 10 840, http://www.nissan-adria.si

Pooblaščen trgovci in serviserji v Sloveniji:

• AVTONISS, Ljubljana, telefon: 061/ 159 73 31

• AVTOTRUNK, Ljubljana, telefon: 061/ 168 38 99

• AVTOSERVIS PIŽEM, Domžale, tel.: 061/ 16 27 100

• NISSAN SERVIS KRULC, Moravče, tel.: 061/ 731143

• AVTOHIŠA FERK, Maribor, telefon: 062/ 224 478

• NISSAN HVALEC, Ptuj, telefon: 062/ 783 849

• MG d.o.o., Muta, telefon: 0602/ 61 760

• PANADRIA Celje, Celje, telefon: 063/ 425 43 71

• AVTO KUK, Slovenske Konjice, telefon: 063/ 753 984

• AVTOHIŠA KOS, Polzela, telefon: 063/ 702 230

• AVTOSERVIS LIPNIK, Velenje, telefon: 063/ 893 549

• AVTO MOČNIK, Kranj, telefon: 064/ 242 277

• AVTOSERVIS GORICA, Nova Gorica, 065/ 135 57 21

• AVTOMEHANIKA FABJAN, Branik, tel.: 065/ 57 012

• AVTOMEHANIKA VIDRIH, Otočec, telefon: 068/ 75180

• AVTOMEHANIKA ZIERER, Sevnica, tel.: 0608/ 40 389

• AVTOHIŠA MURSKA SOBOTA, telefon: 069/ 32 209

tedenski koledar

Četrtek, 20. maja - Bernard
Petek, 21. maja - Feliks
Sobota, 22. maja - Milan
Nedelja, 23. maja - Željko, binkošti
Ponedeljek, 24. maja - Suzana
Torek, 25. maja - Gregor
Sreda, 26. maja - Zdenko

LUNINE MENE
22. maja ob 7.34 - prvi krajec

kino

BREŽICE: 20., 21.5. (ob 18.30), 22., 23.5. (ob 18.30 in 20.30) ter 24.5. (ob 20.30) komedija Mamin sinko. 20. in 21.5. (ob 20.30) glasbeni film Zametne oči. 26.5. (ob 20.30) romantična komedija Zaljubljeni Shakespeare.
ČRNOMELJ: 21.5. (ob 21. uri) ter 22.5. (ob 19. uri in 21.10) romantična komedija Zaljubljeni Shakespeare. 23.5. (ob 18.30 in 20.30) kriminalni film Mesto teme.
DOBREPOLJE: 21.5. (ob 21. uri) groz-

ljivi film Noč čarovnic. 23.5. (ob 15. uri in 20.30) vojni film Tanka rdeča črta.
GROŠUPLE: 21.5. (ob 20. uri) vojni film Tanka rdeča črta.
IVANČNA GORICA: 20.5. (ob 20. uri) vojni film Tanka rdeča črta.
KOČEVJE: 20.5. (ob 18. in 20. uri) grozljivi film Noč čarovnic. 24.5. (ob 18. in 20. uri) vojni film Tanka rdeča črta.
KRŠKO: 20. in 21.5. (ob 20. uri) ter 22. in 23.5. (ob 18. uri) komedija Zdravnik s srcem.
METLIKA: 21.5. (ob 21. uri) kriminalni film Mesto teme. 23.5. (ob 18.30 in 20.40) romantična komedija Zaljubljeni Shakespeare.
NOVO MESTO: Od 20. do 23.5. (ob 19. uri) drama Beneška kurtizana. Od 20. do 23.5. (ob 21.00) ter od 24. do 26.5. (ob 19. uri) akcijski film 8 mm.
RIBNICA: 22.5. (ob 22. uri) vojni film Tanka rdeča črta. 23.5. (ob 17. uri) grozljivi film Noč čarovnic.
TREBNJE: 21.5. (ob 20. uri) in 23.5. (ob 17. uri) kriminalni film Rane.
VELIKE LAŠČE: 22.5. (ob 20. uri) vojni film Tanka rdeča črta. 23.5. (ob 20. uri) grozljivi film Noč čarovnic.

KMETIJSKI STROJI

PAJKA za seno na 4 vretena ugodno prodam. ☎ (068)89-235. 1809
CISTENO za gnojeko Creina, 2200-litrsko, prodam. ☎ (068)89-910. 1818
KRAVO SIMENTALCO s prvimi telci, starim 1 teden, prodam. Pečjak, Črmošnjice pri Stopičah 49. 1819
TRAKTOR HERMAN LANZ, starejši letnik, 24 KM, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)65-036. 1825
KIPER PRIKOLICO, pajka na 4 vretena, visokotlačno balirko in traktor TV 420 prodam. ☎ (041)626-177. 1841
ROTACIJSKO KOSILNICO Fahr 165, puhalnik Tajfun na kardan in žrebec, staro 2 leti, pripuščeno, prodam. ☎ (041)689-432.
TRAKTOR TORPEDO 48, letnik 1988, lepo ohranjen, samonakladalko 16 in puhalnik za seno z elektromotorjem prodam. ☎ (0608)75-411. 1823
BALIRKO DEUTZ FAHR (kocke), trosilec hlevskega gnoja Mengele, tračni obračalnik in plug Slavonac prodam. ☎ (0609)633-561 in (068)73-221. 1765
HORIZONTALNO tračno žago za razrez hlodovine, premer koles 105 cm, z avtomatskimi pomiki, prodam. ☎ (061)776-382, po 20. uri. 1851
TRAKTOR GULNER, starejši letnik, 32 KM, dobro ohranjen, prodam. ☎ (041)671-454. 1752

MOTORNA VOZILA

JUGO 45 AX, letnik 1987, neregistriran, vozen, poceni prodam. ☎ (068)84-339. 1747
FIAT 750, registriran do novembra, letnik 1982, 71.000 km, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)68-139. 1772
R 4 GTL, letnik 1989, registriran do 2/2000, in golf JXD, letnik 1985, registriran na novo, prodam. ☎ (068)75-334 ali (041)697-963.
VECTRO 1.6 GLS, letnik 1991, kovinsko sive barve, prodam. ☎ (068)21-065. 1778
ŠKODA FAVORIT, letnik 1992, 36.000 km, prodam. Primc, Koroska vas 20 b, ☎ (068)89-775. 1779
BX 15 RE, letnik 1988, registriran do 4/2000, prodam. ☎ (068)64-063. 1783
JUGO 55, letnik 1989, prodam. ☎ (068)321-350. 1784
R 5 five, letnik 10/95, 67.000 km, temno zelen, prodam. ☎ (0609)623-116. 1787
PUNTO 55 S, letnik 1997, kovinsko bordo rdeče barve, z dodatno opremo, prodam. ☎ (068)28-430, dopoldan, 58-423, popoldan.
POLO 1.4, letnik 1996, 5V, prvi lastnik, prodam. ☎ (0608)75-090, po 15. uri. 1790
LAGUNO 2.0 alize, letnik 6/96, registrirano do 6/2000, 53.500 km, opal kovinske barve, bogata serijska oprema, prodam. ☎ (068)344-249 ali (041)598-020. 1792
R 4, letnik 1987, registriran do septembra, prodam za 70.000 SIT. ☎ (068)28-714. 1793
R 4 GTL, letnik 1988 prodam. ☎ (0609)626-043. 1794
GOLF JXD, letnik 1987, prodam. ☎ (068)26-633. 1798
PIAGGIO porter furgon, letnik 1995, garažiran, prodam. ☎ (068)25-632, po 18. uri. 1804
GOLF RABIT 1.4, letnik 4/96, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (041)691-434. 1807
R 21, letnik 1991 ugodno prodam. ☎ (041)691-434. 1808
OPEL ASCONO 1.8 e, letnik 1984, prodam. ☎ (068)60-256. 1817

RENAULT CLIO 1.4 RT, letnik 1996, bele barve, prodam. Tel.: 041/628-385.

NOVO NOVO NOVO
MOTOROIL

IGOR NOVAK, s.p.
Seldlova c. 15
NOVO MESTO

SKUTERJI TGB

AKROS 245.000 + PD
101S 285.833 + PD
AKROS TEC 270.833 + PD
Tel. 068/371-241, 322-591

3-letna garancija!

ALTO 1,095.000 tolarjev
SWIFT 1.0 3V 1,295.000 tolarjev
JIMNY 1.3 3V 2,495.000 tolarjev
GRAND VITARA 1.6 3V 3,095.000 tolarjev

ugoden kredit!

AVTOSERVIS MURN
Resslova 4
Novo mesto
☎ 068/24-791
041/691-434

SUZUKI

Splača se varčevati!

VEZAVA TOLARSKIH SREDSTEV

od 31 do 90 dni TOM + 1 %
od 91 do 180 dni TOM + 2 %

VEZAVA TOLARSKIH SREDSTEV
Z VALUTNO KLAUZULO

od 31 do 90 dni 1 %
od 91 do 180 dni 2 %

Banka vodi depozit v DEM ali EUR po srednjem tečaju Banke Slovenije.

DOLENJSKA
BANKA

Banka, kjer ne boste ostali pred zaprtimi vrati!

PREKLICI

AVTOPREVOZNIŠTVO Darko Prsec, Kozanjevica, Oražnova 20, preneham s 15.5.1999 z dejavnostjo. 1769

PRODAJ

SMREKOVO IN BOROVO OBLOGO, ladijski pod ob 500 SIT, bruna, zaključene letve, balkonske ograje po naročilu izdelujemo. Mizarstvo Blažič, Družinska vas 22, 919
☎ (068)73-587.
OPAŽ, smrekov, stropni ali talni, in zaključene letve, suh, prve ali druge klase, prodam. Dostava brezplačno. ☎ (063)451-082. 1621
RDEČE VINO iz Pišec (Bizeljsko) prodam ali menjam za drugo. ☎ (0608)65-526. 1648
POHORSKI ŠKRILJAVEC, naraven, različnih barv in debelin prodajamo. Nudimo polaganje kamna in prevoz. ☎ in fax: (063)754-003 ali (041)621-478. 1680

DOMAČE VINO, belo in rdeče, prodam. Tel.: 041/779-197

STENSKI OPAŽ, bruna e, ostrešja, late, talni pod, rezan les prodajamo. Nudimo prevoz. ☎ in fax: (063)754-003 ali (041)621-478. 1757

BOJLER, 100 l, na sončne celice, ugodno prodam. ☎ (068)57-425. 1757
ČOLN PRIMORKA, 5 m, popolnoma opremljen, z motorjem Jamaha 9.9, s prikolicco, v dobrem stanju, prodam za 600.000 SIT. Čoln se nahaja na otoku Krka. ☎ (061)445-612 in (0608)79-636. 1770

CNC - center za okna, 4-strankarico SCM in drugo opremo za izdelavo oken prodam. ☎ (065)71-407, zvečer. 1826

VEČ rabljenih oken in notranjih vrat, aluminijasta enokrilna in dvokrilna vrata ter radiatorje ugodno prodam. ☎ (041)665-904. 1842

POCENI ODDAM kombiniran štedilnik, 2-termoakumulacijski peč in kuhinjski kotli. ☎ (068)22-181. 1842

RDEČE VINO prodam. ☎ (068)81-928. 1842

KIOSK v Novem mestu prodam. ☎ (068)66-665. 1842

RAZNO

V SREDIŠČU BREŽIC damo v najem obnovovalno hišico. Najemina po dogovoru. ☎ (0608)77-708, od 7. do 9. ure in od 19. do 22. ure. 1753

DRUŠTVO METULJI prireja vsak petek ob 20. uri ples za srednjo generacijo v motelu Grosuplje. Igra znani ansambel Lira s pevko Barbi. 1842

Podružnica francoske industrijske grupe Išče za Novo mesto:

osebo za nabavo-metodo logističnih aktivnosti z izkušnjami na tem in carinskem področju v narodnem in mednarodnem prostoru; znanje mikro računalništva, francoščine ali angleščine ter po možnosti nemškega jezika. Starost: nad 35 let; in

računovodkinjo za področje fakturiranja, obračuna plač, vodenje blagajne in vsa dela knjigovodstva ter plačil podjetja z znanjem mikro računalništva, francoščine ali nemščine ter po možnosti angleščine.

Prošnjo z življenjepisom in sliko pošljite na uredništvo pod šifro BODOČNOST.

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovec-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Cena posamezne številke 210 tolarjev; naročnina za 1. polletje 5.330 tolarjev, za upokojece 4.797 tolarjev; letna naročnina 10.920 tolarjev; za upokojece 9.828 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 21.840 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.800 tolarjev (v barvi 3.000 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.600 tolarjev (v barvi 6.000 tolarjev); za razpise, licitacije ipd. 3.300 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.800 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-601-59881. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefon: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarjane številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO-TČR, d.d., Ljubljana.

Inštruiram ANG, NE, SLO
za srednje in osnovne šole;
priprava za matura.
Tel. 068/81-706

STROKOVNI PREVODI iz angleščine v slovenščino in obratno. Hitro in kvalitetno storitev vam nudi član DZTPS. ☎ (068)341-106, po 17. uri.
VARSTVO OTROKA, čiščenje in likanje nudim. ☎ (041)575-335. 1780
V CENTRU Novega mesta oddam opremljeno trgovino. ☎ (068)23-982. 1791
JASNOVIDKA AIDA (BiH). V vrednostnem pismu pošljite 5.000 SIT za neomejeno število vprašanj. Naslov: M. d.o.o., Tomšičeva 18, 3320 Velenje (za Aido). Osebnostni kontakti bodo mogoči po 1.12. 1999. Cena 15.000 SIT. 1802
PREROČIŠČE, vedeževalci s čutom! (090) 41 50, Marija, (090) 43 36, Ivona, (090) 46-58, Jože. Stik phono, 156 SIT/min, nonstop.

SLUŽBO DOBI
IŠČEMO MATAKARJA (-ICO) in kuharjico v pivnici v okolici Trebnjega. ☎ (068)40-194. 1764
IŠČEM GOSPO za varstvo enoletnega otroka na domu in za pomoč v gospodinjstvu. ☎ (041)794-679. 1768
HONORARNO ali redno zaposlim dva do tri soboslikarje. Rus. ☎ (041)617-255. 1771
DELO DOBI voznik C- in E- kategorije s prakso. ☎ (068)375-680, zvečer. 1773
DELO NA DOMU nudimo (sestavljajanje igrač, 10.000 SIT od paketa). ☎ (064)620-021. 1775

Natakarico zaposlimo v bistroju
AS pri AMZS na Otočcu.
Tel.: 041/730-151

NATAKARICO (honorarno ali redno) zaposlimo v bistroju na novomeškem Novem trgu.
Tel.: 041/628-385

ZANEDOLOČEN ČAS zaposlimo avtomobilist. Pisne prošnje s kratkim življenjepisom pošljite v 14 dneh na naslov: SPC Krevs, Črmošnjice 4 a, Novo mesto. 1777
POSLOVNA PRILOŽNOST! Uveljavljeno podjetje zaposli omejeno število zastopnikov za predstavitev in prodajo na terenu. Vaš klic pričakujemo vsak delovnik med 9. in 15. uro na ☎ (061)159-903. 1786
TAKOJ zaposlimo natakarico. Kava bar Jure, Novo mesto. ☎ (068)341-950. 1795
ZASTOPNIKE za zdravstvene pripomočke na terenu iščemo. Apel. ☎ (068)347-047 ali (041)714-583. 1799
NATAKARICO zaposlim. ☎ (0609)614-506. 1801
POSLOBNE ZASTOPNIKE za prodajo iskanih artiklov po vsem svetu iščemo. Možnost redne zaposlitve. ☎ (0608)64-158 ali (041) 715-838, od 8. do 16. ure. 1816
SEM DELNI INVALID, star 55 let, iščem pomoč v gospodinjstvu samo nekaj dni v tednu. Čas in plačilo po dogovoru. ☎ (068)65-936. 1750

STANOVANJA
ENOINPOLOSBNO STANOVANJE v Ljubljani, Šiška, 45 m², obnovljeno, takoj vseljivo, prvo nadstropje, vrt, prodam. ☎ (068)321-910. 1806

ŽIVALI
SPREJEMAMO NAROČILA za enodnevne kilogramske bele piščance, rjave in grahaste jarkice, kokoši in purane. Martin Metelko, Hudo Brezje 16, Studenec. ☎ (0608)89-038.
PERUTNINARSTVO in valilnica Gunjilac, Senovo, obvešča vse stranke in cenjene kupce, da sprejema naročila za vse vrste belih, grahastih in rjavih enodnevni in večjih kilogramskih piščancev. Vse informacije na ☎ (0608) 71-375. 245
MLADE NESNICE hisex, rjave, pred nesnostjo, in grahaste, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila in informacije: Jože Zupančič, Otovce, Črnomelj, (068)52-806, Gostilna Krulc, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-587, Dušan Sajevec, Vavta vas 9, ☎ (068)84-111, Anita Janežič, Slepšek, Mokronog, ☎ (068)49-813. 1287
ODOJKE za zakol ali nadaljnjo rejo prodam. ☎ (068)75-468. 1762
PLEMENSKEGA KOZLA in kože srnasto rjave pasme prodam v Novem mestu. ☎ (068)344-016 ali (041)682-498. 1782
TELICO SIVKO, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (068)68-638. 1800
BELE PIŠČANCE za dopitanje in rjave jarkice prodajamo vsak dan. Kuhelj, Šmarje 9, Sentjerne, ☎ (068)82-424. 1815
ČISTOKRVNE škotske ovčarje, stare 6 tednov, ugodno prodam. ☎ (0608)87-395. 1820
RIJAVE in grahaste nesnice, stare 3 mesece, prodajamo vsak dan, beli kilogramski piščanci pa bodo v prodaji 25. maja. Jože Jeršin, Račje selo 2, Trebnje, ☎ (041)708-671 ali (068)44-389. 1821
PIŠČANCE, težke 1 kg, ter rjave jarkice, stare 14 tednov prodajamo. Vrtačič, Pristavica 1, Sentjerne, ☎ (068)81-519. 1840
PSIČKE, stare 9 tednov, in belo in rdeče vino prodam. ☎ (068)85-890. 1759
KONJA PONYA in vino cvček prodam. ☎ (0608)87-065, od 20. do 21. ure. 1754
KRAVO po izbiri in bikca, starega 2 mesece, prodam. ☎ (068)47-694. 1850
KRAVO SIVKO, visoko brejo, prodam. ☎ (068)28-198. 1789
KRAVO SIVKO, staro 8 let, brejo 6 mesecev, prodam. ☎ (068)89-708. 1748
KRAVO za zakol prodam. ☎ (068)85-612.
KRAVO SIMENTALKO, s teletom, prodam. ☎ (068)42-332. 1774

STUDIO
03.0 MHz

kobra
ŠENTJERNEJ
ŠMARJE 13
068/81-118

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor

OBJAVLJA
delovno mesto
REFERENT ZA POSLE
S PREBIVALSTVOM
v ekspozituri Brežice, za določen čas 6 mesecev
Pogoji za zasedbo so:
* V. stopnja izobrazbe, smer ekonomska, administrativna ali gimnazija,
* 6 mesecev delovnih izkušenj.

Kandidate vabimo, naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratak življenjepis na naslov:
Oddelek za kadre
Nova Kreditna banka Maribor d.d.
Ul. Vita Kraigherja 5
2505 Maribor
Rok za prijavo je osem dni od dneva objave.

LINDEMPA
Iščemo
TERENSKEGA KOMERCIALISTA
za prodajo motornih olj Valvoline in nadomestnih delov za tovorna in osebna vozila.
Delo boste opravljali na področju Dolenjske, zato je poleg komunikativnosti in urejenosti zaželeno tudi poznavanje regije, izpit B kategorije in dokončana izobrazba IV. ali V. stopnje.
Prijavo s krajšim življenjepisom in ustreznimi dokazili pošljite do 1. junija na naš naslov.
LINDEMPA d.o.o.
1000 Ljubljana
Železna cesta 14
tel. 061 1735 489
fax 061 1735 493
www.lindempa.si
PRIDRUŽITE SE USPEŠNIMI
Valvoline

LERAN, d.o.o.
Novo mesto, Lebanova 24
tel./fax: 068/322-282
tel. 068/342-470
mobitel: 0609/633-553
Prodamo:
* **stanovanja:** Novo mesto, Šmarješke Toplice, Brežice, Krško, Sentjerne;
* **hiše:** Novo mesto, Ratež, Žužemberk, Šmarješke Toplice, Žužemberk, Sentjerne, Skočjan z okolico, Mokronog, Sevnica z okolico, Brežice z okolico, Krško z okolico, Kostanjevica, Semič, Metlika, Črnomelj;
* **vikendi:** Brežice z okolico, Krško z okolico, Ajdovec, Dvor, Straža, Novo mesto z okolico, Sentjerne z okolico;
* **zidanice:** Novo mesto z okolico, Trebnje z okolico, Kostanjevica z okolico;
* **poslovni objekti:** hiša z gostinskim lokalom v Žužemberku, Črnomelj - picerija, Skočjan - picerija
* **kmetija:** okolica Sentjerneja in Šmarjeških Toplic, v Beli krajini; najemi poslovnih prostorov in stanovanj.
Oglasite na na sedežu podjetja ali nas pokličite.

RADIO SRAKA
94,6 MHz

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

RADIO MAX
88,9 FM
87,6 FM

MIRA
frizerski salon
Sabina Zakšek, s.p.
Marjana Kozine 3
Novo mesto
*
• ponedeljek in torek od 9. do 16. ure,
• sreda, četrtek in petek od 12. do 19. ure,
• sobota od 8. do 13. ure.
☎ 041/533-001

ROLETARSTVO
MEDLE
• ROLETE ALU IN PVC
• ŽALUZIJE
• VERTIKALNE ŽALUZIJE
• PLISEJI
• ROLOJI
• TENDE
• KOMARNIKI
• FASADNI PROFILI
• SESTAVNI IN NADOMESTNI DELI ZA ROLETE IN ŽALUZIJE
• MONTAŽA IN SERVIS
Šentjernejska cesta 13, 8000 Novo mesto, tel.: 068/323-673, fax: 068/341-673
PVC STAVBNO POHIŠTVO
• OKNA • VRATA • VSEH OBLIK •
VEKA
zunanja žaluzija, aluminijasta roleta, notranja žaluzija
* ravne
* kupolaste
* balkonske
* senčniki
ZA VAŠ DOM ali POSLOVNI OBJEKT

Super čas ugodnih nakupov
Jubilejni teden Prodajnega centra v Novem mestu od 17. do 22. maja
Iskra ERO
Super cena
7.990,00 SIT
Vrtalni stroj Iskra S4-613 moč: 600 W
CRAFTSMAN
23.990,00 SIT
Motorna žaga art. 35134
Super cena
6.790,00 SIT
Izvijač SKIL
Super nagrada za največji nakup s kartico 22. maja!
21. maja do 10 % gotovinski popust s kartico Kovinotehna, ki jo bomo v jubilejnem tednu delili kupcem BREZPLAČNO.
Prodajni center v BTC Novo mesto, Ljubljanska 27
KOVINOTEHNA

RADIO UNIVOX
107.5 MHz UKV
Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

Verjemite ali ne...
RADIO OGNJIŠČE
Krvavec 104,5 Kum 105,9

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Salon za pse
Bujal - Ul. talcev 12 - Novo mesto
☎ 068/324-377

TILIA INSTALACIJSKI MATERIAL
TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE, d.o.o.
Ljubljanska c. 89, Novo mesto, tel.: 068/324-442

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal

VI NAM - MI VAM
oglas na kratko s pošto po ☎ 068/323-610 ali 041/623-116
odmevno objavo v **DOLENJSKEM LISTU**
ŠTUDENTSKI TABOR ANKARAN
Čisto morje, mrzlo pivo ali vročo juho, poceni bivanje lahko vedno dobite pri nas v ŠTUDENTSKEM TABORU ANKARAN. Vabimo vse, ki gredo na izlet, na kratek oddih, na dopust, v naše bungalove pod borovci, v času od junija do septembra. Informacije in rezervacije ☎ /faks: 061/271-471, 061/1232-122, int. 249.
AVTOKAMP "ŠTUDENT" ANKARAN
Še nekaj prostih mest za postavitve prikolic. Pokličite nas! Informacije in rezervacije: ☎ telefon/faks: 061/271-471.

OBJAVLJAMO

Anton Omerzel

Ko so si strokovni ocenjevalci vin za Vinsko vigred v Metliki leta 1992 vzeli odmor, je Anton Omerzel poskušal nekaj že ocenjenih vin. Pohvalil jih je, saj so se mu zdela dobra. Pozneje so mu povedali, da so bila izločena. A to ni edina anekdota, ki jo Omerzel rad pripoveduje in se ji od srca nasmeje. V očeh nekaterih je ne glede na to, ali jih je anekdota dosegla, postal vinski strokovnjak in od njega so pričakovali nasvete za boljše vino. "V resnici ne znam niti trte obrezati!" se nasmeje. A zanj ne velja, da je eden redkih Belokranjcev, ki nima niti ene trte. Ima jo! Draški vinogradnik mu jo je poklonil v svojem vinogradu.

Pa vendar je Anton Omerzel tesno povezan z belokranjskimi vinogradniki. Pravzaprav si mnogi težko predstavljajo brez njega ocenjevanje vin, še najmanj za Vinsko vigred. Takrat, ko je hvalil neprimerno vina, si je izoblikoval svojo filozofijo o vinogradnikih in njihovem delu. "Kot nestrokovnjak nisem zaznal napak. Menim, da ni sramota, če je vino izločeno. Ta izkušnja mi je pomagala, da znam ceniti trud vsakega vinogradnika, bodisi da si priloži veliko zlato medaljo ali pa je vino izločeno. Ker nisem vinogradnik, sem lahko do vinogradnikov toliko bolj objektivni," pravi Anton.

Čeprav je pri Vinski vigredi danes nepogrešljiv, pa le malo kdo ve, da Omerzel sodeluje pri pripravi na to največjo prireditel

tev v Beli krajini že od začetkov, ki segajo v leto 1983. "Se manj pa jih ve, da sem prav jaz predlagal ime Vinska vigred, ki je bilo v začetku sprejeto s težkim srcem. Najprej sem sodeloval v odboru za propagando, pomagal prof. Jožetu Dularju pri urejanju biltenov in zbiral podatke. Veliko sem se naučil od njega, hkrati pa spoznaval, s kakšnimi težavami se srečujejo ljudje, ki so ročno obdelovali ocene vzorcev vin," se spominja. Vešč dela z računalniki, je začel razmišljati o računalniški obdelavi. Z Danijem Orličem sta razvila informacijski sistem z računalniško podporo ocenjevanja vin. Letos sta že osmič računalniško obdelala vse podatke. "Dokler so vinogradniki prinašali v oceno do 250 vzorcev, je bilo podatke še moč obdelati ročno, če pa bi jih bilo 500 ali 600, kot poznejša leta, bi bilo to nemogoče. Računalniška obdelava pa ne zagotavlja le hitrejšega dela ocenjevalnim komisijam, ampak tudi anonimnost," pojasni. Omerzel je, kot sam pravi, edini v Sloveniji, ki se tako natančno ukvarja z vinogradniško informatiko, kar drugod po državi ni ostalo neopazeno. Z Orličem sta dodobra dopolnila računalniško obdelavo, tako da so ju povabili tudi na ocenjevanje cvička. Omerzel je hkrati še občasni zunanji sodelavec Vinskega sejma v Ljubljani in Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni.

Antona Omerzela odlikuje pridnost, predvsem pa natančnost, lahko bi rekli pedantnost. Med drugim je na lastno pobudo skoraj vsem vinogradniškim podjetjem, kletem, zadrugam in nekaterim vinogradnikom pripravil sistematični pregled odličij, ki jim mnogi v preteklosti niso posvečali posebne pozornosti. Prepričan je, da so prav odličja krona vinogradniških prizadevanj. Ko je zbral podatke, so bili nekateri presenečeni, kaj vse so dosegli, kajti mnoga odličja so bila izgubljena.

Dr. Julij Nemanič mu je nekoč dejal, da si je našel lep hobi, ki pa je danes že več kot konjiček. Pravi, da si včasih nakopije kar preveč dela, a si misli: "Nimam vinograda, pa se zato s pomočjo računalnika, v katerem je okrog tisoč belokranjskih vinogradnikov, sprehajam po vinskih gorih."

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Kult 99

Brežiški kulturni dnevi

BREŽICE - Društvo študentov Brežice se je lotilo pomembne naloge, da poživijo kulturni utrip mesta, da kulturo približajo ljudem, jo pripeljejo na ulice in trge, v kavarne in parke, na vrtove in k dogajanju pritegnejo kar največ meščanov. V ta namen so zasnovali festival Brežiški kulturni dnevi Kult 99, ki bo potekal od 23. do 30. maja, ko se bo na enajstih različnih prizoriščih v Brežicah zvrstilo okrog 30 kulturnih dogodkov, od koncertov, razstav, literarnih večerov in gledaliških predstav do likovnih in glasbenih delavnic. Idejni in organizacijski vodja projekta je Darko Šebrek, ki meni, da bodo s festivalom zbudili zanimanje za kulturo, tako ljubiteljsko kot poklicno, in da bodo z njim prepoznano kulturno znamenje mesto ter razgibali življenje. Vse prireditve bodo brezplačne, za Brežičane pa posebej zanimive, ker bodo na večini nastopili domači ustvarjalci.

Kult 99 se bo začel v nedeljo, 23. maja, ob osmih zvečer s koncertom Josipe Lisac v Viteški dvorani Posavskega muzeja ter z otvoritvijo razstave fotografij, literarnim večerom in koncertom Mr. Free v Kavarni pri občini. Fotografije razstave, literarni večeri in koncerti v tej kavarni se bodo nadaljevali vse do četrta. Na grajskem dvorišču bodo vse dneve festivala potekali koncerti, zvrstilo se bo tudi nekaj gledaliških predstav. Ob teh bodo prizorišča občasni kulturni dogodki še Bizelska cesta, Mestni park, vrt brežiške gimnazije, Stari most, Ulica stare pravde, parkirišče pri Blagovnici, Ulica prvih borcev in Mladinski center.

MiM

Z LOJTRICO POD OKENCE

BREŽICE - V Športni dvorani v Brežicah je bilo minuli petek, 14. maja, zvečer zelo živahno. Radio Brežice je namreč priredil koncert narodno-zabavne glasbe Z lojtrico pod okence, na katerem so nastopili številni znani in priljubljeni ansambli, za smeh pa je skrbel humorist Franc Šeligo kot Esmeralda.

ZOPER LOV NA ČRNO S PUŠKAMI

Ribe v Kolpi ne poznajo meje

V Črnomlju sestanek o ribolovnem redu, čuvajski službi, turizmu in nasploh življenju ob in v mejni reki Kolpi in njenih pritokih - Tudi ribiči morajo spoštovati predpise

ČRNOMELJ - V Črnomlju so se preteklo soboto srečali predstavniki slovenskih ribiških družen iz Kočevja, Črnomlja in Metlike ter hrvaških iz Čabra, Ozlja, Duge Rese in Vrbovskega. Srečanja so se udeležili tudi predstavniki vrhov hrvaške in slovenske ribiške zveze ter številnih republiških ustanov in ministrstev iz obeh držav.

Beseda je tekla predvsem o ribolovnem redu na reki Kolpi in vodah v njenem porečju. Ribiči so opozorili na problem varstva voda, čuvajske službe in s tem povezanega lova na črno. V zadnjem času se je v Kolpi precej razpaslo predvsem podvodno ribištvo s puškami. Hrvati so pohvalili, da je slovensko obrežje Kolpe vzorno očiščeno, medtem ko je na hrvaški strani pragozd, saj veliko lastnikov zemlje ne pusti čistiti. Precej pripomb je bilo tudi na račun rib, ki jih na primer hrvaški

ribiči vlagajo v Kolpo brez težav, medtem ko imajo slovenski, če jih kupijo na Hrvaškem, omejitve s karantenami. A ribe v reki ne poznajo meje. Zato je Barbara Bizjak, republiška inšpektorica za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, dejala, da je pomembno, da je vlaganje usklajeno in dogovorjeno.

O kormoranah ribiči niso želeli več izgubljati besed, češ da je bilo že vse povedano. Slovenci pa so opozorili na jezove, ki bi jih morali obnavljati skupaj s Hrvati, namesto, da se ponavlja slaba izkušnja iz Gribelj, kjer je obnovljen le slovenski del, voda pa teče na hrvaško stran. Iz Ozlja so spomnili na problem metliške čistilne naprave, ki jo ob deževju odpadne vode kar preplavijo in se izlivajo neposredno v Kolpo. Precej pripomb je bilo tudi na račun čolnar

jenja, ki zlasti ob drstenju rib povzroča veliko škodo. Greta Avguštin z črnomaljske občinske uprave je povedala, da so poskušali z ekološko takso obremeniti tiste, ki posojajo čolne, a so spoznali, da to ne bi bilo najbolj primerno. Narčujejo pa študijo vstopnih mest v Kolpo s čolni, pri čemer bi bilo dobro, da bi našli skupno rešitev z občinami, ki jih obkrožajo.

Franc Potočnik z ministrstva za kmetijstvo je ribiče spomnil, da zakon o varstvu okolja iz leta 1993 pravi, da so slovenske vode državna in ne ribiška last. "Ribiči z življenjem v vodi upravljajo in ne gospodarijo. Če pa hočejo, da jih bodo drugi spoštovali, morajo tudi sami upoštevati predpise drugih, ne pa, da dogajanje v vodi in ob njej urejajo zgolj s svojega zornega kota," je menil Potočnik.

M. BEZEK-JAKŠE

NASTOP INTERPRETA JIMIJA HENDRIXA

NOVO MESTO - V soboto, 22. maja, bo v Klubu pod kavararno nastop enega boljših slovenskih interpretov Jimija Hendrixa. Pridite in prepričajte se! Hripavi orjak nežne duše Pavle Kavc s svojimi prijatelji - na bobnih naš Janez Klopučar - vas bo vrnil v čase, ko je bilo škripanje, ječanje in jamranje kitare še nepojasnen fenomen glasbenega izražanja.

POTOPISNO PREDAVANJE O DHAULAGIRI

NOVO MESTO - Knjižnica Mirana Jarca vabi danes, 20. maja, ob 19. uri v veliko čitalnico študijskega oddelka na potopisno predavanje z diapozitivi o odpravi alpinistov na Dhaulagiri (8167 m) v Himalaji. Diapozitive s potovanj bo predaval Andrej Markovič.

NAŠLI SADIKE INDIJSKE KONOPLJE

BREŽICE - 13. maja ob 16. uri je neki občan obvestil brežiške policijske patrulje, da se na strehi dvornice na dvorišču stanovanjskega bloka nahaja več lončkov s posejanimi sadikami indijske konoplje. Patrulja je ugotovila, da se tam dejansko nahaja 10 sadik indijske konoplje, visokih do 5 centimetrov. Ugotovljeno je, da so sadike že dlje časa vzgajali B. K., roj. 1978, M. K., roj. 1981, D. P., roj. 1981, G. P., roj. 1984 in I. H., roj. 1979, vsi iz Brežic, pred približno tremi dnevi pa so od 25 do 30 sadik, velikih do 35 centimetrov, odnesli neznankam.

Kralj cvička L. Zalašček rešil šoferja iz Save

Ob nesreči veliko ljudi le paslo zijala

BOŠTANJ - Pretekli četrtek, 13. maja, je bila med tragičnimi nesrečami na slovenskih cestah seveda najbolj presunljiva in odmevna tragedija na Celjskem, kjer so umrli v avtobusu na nezavarovanem železniškem prehodu štirje otroci. Tudi v Posavju je terjal krvni davek življenje v nesreči pri Čatežu. Tragični četrtek pa je k sreči prizanesel vsaj vozniku tovornjaka T. A., ki je tega dne, ob 14.50 v Boštanju pri Petrolovem bencinskem servisu zapeljal preblizu desnemu robu ceste. Tovornjak s prikolico, naložen z opeko, je bil pretežak za bankino in se je prevrnil po nabrežju v naraslo Savo. Na prizorišču nesreče je bilo takoj veliko radovednežev, nihče pa se ni spomnil, da bi morda pomagal nesrečnemu vozniku.

Ko se je mimo pripeljal domačin, kmet in odlični vinogradnik Lojze Zalašček, letošnji kralj cvička, je zvedel, da je šofer tovornjaka še vedno ukleščen v kabini. Nemudoma se je spustil po nabrežju, razbil šipo in pogumno potegnil iz kabine šoferja ter rešil še celo nekaj dokumentov. Poškodovanega šoferja so odpeljali v novomeško bolnišnico.

M. L.

P. P.

OBISK NA VISOKI RAVNI - Sestanka o sodelovanju na mejnih rekah Kolpi, Kamenici in Čabranki so se udeležili tudi (od leve) Slavko Meister, predsednik Hrvaške športne ribolovne zveze, Marko Koračin, vodja strokovne službe Ribiške zveze Slovenije (RZS), Borut Jerše, predsednik RZS, ter Stane Bradeško, predsednik Zveze ribiških družen Novo mesto in podpredsednik RZS. (Foto: M. B.-J.)

ARS RAMOVŠ

Visoko umetnost boste našli tudi v
Metropolitanki, Veroni ali Salzburgu in glamur
tudi v Parizu ali Dunaju...

Z manj milijami pa je bolj prijazno...
V Brežicah bo lepše.

(061) 125 33 66

DOLENJSKI LIST

18. maja 1961

Kdo je dal podatke?

V petek zjutraj je v uredništvu zazvonil telefon. Kličje Videm Krško, pri telefonu direktor Konfekcija papirja z naslednjo željo: "Kdo je dal podatke za včerajšnji članek o našem podjetju?" Ni bilo običajnega razburjanja, ne dokazovanja s "to ni res in to ni točno." Na članek, ki resno opozarja na izigravanja načel delavskega upravljanja, ki razločno poroča o pojavih podrejenosti in odvisnosti proizvajalcev, o privilegijih in birokraciji v kolektivu Konfekcija papirja, želi tovariš direktor samo kratko pojasnilo: "Kdo je dal podatke?"

Ni nam treba odkrivati, kdo jih je dal, novinar našega uredništva jih je dobil v pogovoru z delavci in delavkami, s člani delavskega sveta in od tovarišev na občinskem sindikalnem svetu. Če človek te dni prislusne pogovoru na cesti, v uradih in lokalih, dobi takih podatkov in potrjenih mnenj, da je tak članek potreben, kolikor hoče. V rokah imamo tudi pismo, v katerem je zapisano, da je zadnji čas, da smo o vsem tem spregovorili v javnosti.

Poravnajte se, sosedje!

Poravnave na sodiščih imajo med prebivalstvom pa tudi med sptimi strankami ugoden odmev, morda boljše kot sicer dobro utemeljene sodbe. Z velikim zadovoljstvom so ljudje pozdravili ustanovitev poravnalnih svetov, ki imajo namen doseči spravo med strankami. Doslej so bili ljudje prisiljeni zatekati se le na sodišče. Naše ljudstvo je v bistvu dobro in sprave željno.

Preklici

Martin Luzar iz Brusnic preklicujem, kar sem žaljivega govoril proti Jožefi Rajer in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Bavdek 185 cm v višino!

Na sobotnem atletskem mitingu novomeškega Partizana je najboljši rezultat dosegel Miro Bavdek, ki je v višino skočil 185 cm, kar je letos največ v vsej Sloveniji. S tem je izenačil dolenjski rekord, ki ga že več let drži Potrc in Pucelj.

Boj s skalo v Brezitanici

Doslej nihče ni bil tako junaški, da bi jo miniral. Človek bi se s tem pač izpostavil dvojni nevarnosti: kamnita gmota je bila v neugodnem položaju, znano pa je tudi bilo, da je tam "domovina" izredno debelih in strupenih modrasov. In vendar se je za to delo prijavil 66-letni delovodja Lojze Omerzu, ki je bil 30 let strelec v rudniku. S 7,5 kg dinamita je mojstrsko opravil svoj posel.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Ura v zvoniku bije celo noč - Prepozno so začeli in premalo bombardirajo - Priprave na širjenje ceste Šentruprt-Škrljevo - Novo mesto lahko tudi nezno

Ljudem ni vseeno, kako je s svetom in kako oni živijo na njem. Vprašanja, ki se jim zastavljajo pri tem, lahko rešijo včasih že običajni ljudje. Nekatera lahko rešijo le ljudje, ki se jih nekako drži sij posvečenosti. Nekatera so preprosto neresljiva. Lahko se odločite, kako bi v tej razpredelnici razvrstili križe in težave, ki jih je zabeležil dežurni novinar tokrat.

"Ura na zvoniku na Lokvici bije celo noč. Ali to ne spada med motenje nočnega miru?" Tako se sprašuje Belokranjca, ki je telefonirala v uredništvo, ob njej pa očitno še nekaj drugih, ki jih ura iz zvonika prebuja, z izjemo dojenčkov, ki še ne vedo, kaj se oglašja tam gori in jim ne da spati.

Prepričana je, da imajo ponekod cerkveno uro naravnano tako, da ob desetih zvečer utihne in se spet oglasi šele zjutraj. Dežurni novinar žal ni zapisal ali pa omenjen klic z onstran Gorjancev ni povedal, za katero Lokvico, Gornjo ali Dolnjo gre. Kakor koli že, če bodo tisti, ki so "budilko" dali postaviti v zvonik, prebrali javno kritiko na rovaš ure, bodo delovanje sporne naprave nedvomno prilagodili željam ljudi, ki naj bi jim bila v veselje.

Anton Klepec iz Kloštra v Beli krajini je razmišljal tako: "Marjan Legan piše v zadnji številki Dolenjskega lista o senci vojne nad nami. Če predlaga ukinitve napadov, naj predlaga, kako naj se stvar razplete na human način. Jaz sem prepričan: prepozno so začeli in premalo bombardirajo. Tam je tudi narod kriv. Hoteli so 'oružje', zdaj jim ga pošiljajo. Če kritizirata nasilje, naj predlaga Legan in Grmič drugačno rešitev. Tisti, ki je prvi začel, zdaj dobiva kazni, vendar prepozno, ker je toliko in toliko ljudi pomrlo in toliko je izseljenih."

Cesto Šentruprt-Škrljevo želijo razširiti, kot je povedal tamkajšnji domačin, ki je tudi dejal, da se je ustavilo pri pridobivanju soglasij. O tej nameravani širitvi in pridobivanju soglasij smo vprašali v krajevno skupnost Šentruprt. Po tamkajšnjih informacijah se je zataknilo pri pridobitvi soglasja Maksa Kurenta. Slednji je, ko smo se z vprašanjem o tem obrnili nanj, povedal, da kot lastnik zemlje ne soglaša s širitvijo,

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristihnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno pristihnil.